

HERBY I FOTOGRAFIE PORCELANOWE

na cmentarzu rzymskokatolickim
przy ul. Lipowej w Lublinie do 1918 roku

HERBY I FOTOGRAFIE PORCELANOWE

**na cmentarzu rzymskokatolickim
przy ul. Lipowej w Lublinie do 1918 roku**

Materiały Koła Nauk Pomocniczych Historii UMCS

**pod redakcją
Jana Gagackiego**

Lublin 2024

Materiały Koła Nauk Pomocniczych Historii UMCS, T.1.

Redakcja

Jan Gagacki

Opiekun Koła Nauk Pomocniczych Historii UMCS

dr hab. Tomisław Giergiel

Fotografie

Katarzyna Sędyka

Tablice genealogiczne

Jan Gagacki

Recenzent

Ks. prof. dr hab. Waldemar Gliński (UKSW)

Wydanie publikacji umożliwiła dotacja w Konkursie Grantowym Władz Rektorskich UMCS

Wydawnictwo Towarzystwa Nauki i Kultury „Libra”

Lublin, ul. Szeligowskiego 8/97, 20-883 Lublin

e-mail: sekretariat@tonik-libra.pl

© Towarzystwo Nauki i Kultury „Libra”

© Koło Nauk Pomocniczych Historii UMCS

DOI 10.36121/Porcel.2024.09

ISBN 978-83-64857-49-2

Na okładce

Herb Jastrzębiec z nagrobka Dominika Bijeyko
oraz fotografie porcelanowe z nagrobka rodziny Dąbrowskich
z cmentarza rzymskokatolickiego przy ul. Lipowej w Lublinie

Spis treści

Wstęp	5
Patrycja Żabska Zarys dziejów cmentarza rzymskokatolickiego przy ul. Lipowej w Lublinie	9
Jan Gagacki Heraldyka nagrobna na Cmentarzu Rzymskokatolickim przy ulicy Lipowej w Lublinie	15
Mateusz Jeleń Nagrobek Jerzego Rejnholda von Helmersen na cmentarzu ewangelickim przy ulicy Lipowej w Lublinie jako zabytek i źródło do badań heraldyczno-genealogicznych	39
Dawid Porębiak, Krzysztof Wesołowski Symbole wojskowe na nagrobkach cmentarza rzymskokatolickiego przy ul. Lipowej w Lublinie	59
Martyna Bogucka Produkcja fotografii porcelanowych oraz przykłady ich destrukcji oraz rekonstrukcji na cmentarzu rzymsko-katolickim przy ul. Lipowej w Lublinie	75
Aleksandra Janik Charakterystyka fotografii porcelanowych na cmentarzu rzymsko-katolickim przy ulicy Lipowej w Lublinie wykonanych do 1918 roku	87
Kinga Kopec Echa mody europejskiej przełomu XIX i XX wieku na cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie – fotografie porcelanowe jako źródło kostiumologiczne	105
Jan Gagacki, Mateusz Jeleń Katalog herbów i fotografii porcelanowych z Cmentarza Rzymskokatolickiego przy ul. Lipowej w Lublinie do 1918 r.	119
Streszczenie - Summary	301
Indeks osób	303

Wstęp

Publikacja niniejsza została przygotowana przez członków Koła Nauk Pomocniczych Historii UMCS. Opracowanie *Herby i fotografie porcelanowe na cmentarzu rzymsko-katolickim przy ul. Lipowej w Lublinie do 1918 r.* jest owocem pracy badawczej zarówno na terenie Cmentarza Rzymskokatolickiego w Lublinie przy ul. Lipowej, jak i z archiwalnymi materiałami źródłowymi. Końcówką niniejszej pracy wyznacza rok zakończenia działań wojennych na frontach Wielkiej Wojny oraz odzyskanie niepodległości przez państwo polskie. Tym samym nastąpił koniec „długiego wieku XIX”. Z kolei najstarszy herb na cmentarzu datowany jest na rok 1827 (czas pochówku Mikołaja Baczyńskiego h. Sas), a najstarsze fotografie porcelanowe pochodzą z roku 1878 (dwie zachowane porcelanki z wizerunkiem Wincentego Szanajcy).

Opracowanie publikacji poprzedziły działania Koła w postaci wystawy „Heraldyczne i kostiumologiczne oblicze Cmentarza Rzymskokatolickiego przy ul. Lipowej w Lublinie” we wrześniu 2023 r., we współpracy z Muzeum UMCS oraz organizacji Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Heraldyczne i kostiumologiczne oblicze cmentarzy” w czerwcu 2024 r. Zarówno materiały wykorzystane na wystawie, jak i referaty wygłoszone na konferencji okazały się pomocne podczas przygotowywania niniejszej publikacji.

Herby i fotografie nagrobkowe obecne na Cmentarzu Rzymskokatolickim przy ul. Lipowej w Lublinie nie były dotąd przedmiotem zainteresowania autorów prac dotyczących tej metropolii. Publikacje kładą nacisk na opisy i fotografie zabytkowych nagrobków, walory artystyczne, bądź na fakt pochowania tam powszechnie znanych osób¹. Również w pracach

¹ M. Gmiter, B. Kotowski, K. Kucharski, B. Laskowska, L. Popek, *Cmentarz Rzymskokatolicki przy ul. Lipowej w Lublinie*, Lublin 1990; *Rzymskokatolicki cmentarz przy ulicy Lipowej w Lublinie*, oprac. S. Santarek, Lublin 2011; P. Dymmel, R. Litwiński, *Cmentarze lubelskie*, Lublin 2015; I. Kowalczyk, *Lubelskie nekropolie*, Lublin 2019.

dotyczących historii fotografii lubelskiej nie podjęto zagadnienia obecności na cmentarzach zabytków dawnej fotografii porcelanowej². Prekursorami badań nad nagrobkami z herbami i fotografiami są nasi starsi koledzy, doktoranci Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych i Sztuki UMCS mgr Rafał Juściński i mgr Leonid Pavlenko, którzy opublikowali opracowanie nagrobka Mikołaja i Juliana Dymowskich³. Poza tym artykułem nagrobki cmentarza przy ul. Lipowej nie były badane jako źródła historyczne i ikonograficzne, co jest zastanawiające. Przynoszą one bowiem wiele informacji dotyczących pochowanych osób, oświetlając je blaskiem klejnotu rodowego, bądź... flesza w atelier. Praca ma więc za zadanie zwrócić uwagę na te dwa rodzaje ikonograficznych źródeł historycznych, dodajmy, ulegających ciągłej destrukcji. Wobec tego smutnego faktu, kolejnym zadaniem, jakie postawili sobie autorzy, jest dokumentacja stanu tych zabytków, zachowanego na dzień 31 października 2024 r.

Podstawowe źródło do badania dziejów osób pochowanych, identyfikowanych na nagrobkach przy pomocy herbów i fotografii, stanowią akta metrykalne. W przypadku niniejszego opracowania autorzy wykorzystali przede wszystkim materiały archiwalne zgromadzone w zasobie Archiwów Państwowych w Lublinie, Warszawie i Zamościu oraz innych ośrodków. Przy analizie herbów pomocne okazały się herbarze autorstwa Bartosza Paprockiego, Kaspra Niesieckiego, Adama Bonieckiego, Seweryna Uruskiego i Józefa Szymańskiego. Informacje o niektórych osobach uzyskano również z innych źródeł, najczęściej zróżnicowanych pod względem tematycznym publikacji naukowych oraz nekrologów. Niezwykle pomocne okazały się również materiały uzyskane z zasobu archiwum Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Lublinie oraz z księgozbioru i kolekcji Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie. Podczas badań wykorzystano także informacje udostępniane na stronach internetowych Wielkiej Genealogii Marka Minakowskiego oraz Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN”.

² R. Bogdziewicz, *Fotografia na Lubelszczyźnie na tle fotografii europejskiej i krajowej w latach 1839–1918*, Lublin 2017; *Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939*, „Scriptores”, nr 48, 2019, Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”. Inspiracją do badań nad porcelankami lubelskimi były książki M. Trojanowskiej, *Miały trwać wiecznie... porcelanowe portrety nagrobne zmarłych w latach 1896–1945 pochowanych na Cmentarzu Rzymskokatolickim przy ul. B. Limanowskiego w Radomiu*, Radom 2018 oraz *Fotografie wiecznotrwałe: porcelanowe zdjęcia nagrobkowe na Cmentarzu Ewangelicko-Augsburskim w Warszawie przy ulicy Młynarskiej 54/56/58*, Warszawa 2016.

³ R. Juściński, L. Pavlenko, *Neogotycki nagrobek Mikołaja i Juliana Dymowskich – przedstawicieli szlachty dziewiętnastowiecznego Lublina, jako przyczynek do poznania obu postaci*, „Rocznik Lubelski”, t. XLIX [2023], s. 41–68.

Książkę oddawaną do rąk czytelników otwiera część poświęcona dziejom cmentarza. Następne trzy rozdziały traktują o tematyce heraldycznej. Autorzy dokonali analizy herbów oraz symboliki wojskowej znajdujących się na grobach w części rzymsko-katolickiej, ale również herbu Helmersen na nagrobku leżącym na granicy cmentarza rzymsko-katolickiego oraz protestanckiego i w sposób symboliczny łączącego te dwa wyznania. Następne trzy rozdziały skupiają się na tematyce fotografii nagrobnej. Dokonano charakterystyki porcelanek znajdujących się na nagrobkach, opisano proces ich powstawania, niszczenia i rekonstrukcji. Podkreślono też rolę źródeł fotograficznych przy badaniu mody w XIX i XX wieku. Całość zamyka Katalog herbów i fotografii porcelanowych z Cmentarza Rzymskokatolickiego przy ul. Lipowej w Lublinie, wykonanych do 1918 r.

Głębokie wyrazy wdzięczności kieruję do mgr. Mateusza Jelenia, autora jednego z rozdziałów oraz współautora katalogu herbów i zabytków fotografii porcelanowej, za włożony trud i poświęcony czas. Szczególne podziękowania składam na ręce dr. hab. Tomisława Giergiela, opiekuna Koła Nauk Pomocniczych Historii, pracownika Katedry Archiwistyki i Nauk Pomocniczych UMCS, inspiratora powstania niniejszej publikacji. Dziękuję również za pomoc Dziekan Wydziału Historii i Archeologii UMCS Prof. UMCS dr hab. Joannie Sobiesiak. Wydanie zostało dofinansowane z przyznanej dotacji w Konkursie Grantowym Władz Rektorskich UMCS.

W ostatnim słowie zwracam się do czytelników, aby łaskawym okiem spojrzeli na wszelkie uchybienia odnalezione na łamach niniejszej książki. Jej autorami są studenci kierunku historia oraz kierunku archiwistyka i nowoczesne zarządzanie zapisami informacyjnymi, a teksty tutaj publikowane w większości przypadków są ich debiutami naukowymi. Jesteśmy świadomi, że przedstawiona tematyka jest jedynie próbą ukazania potencjału badawczego wyżej wspomnianych źródeł ikonograficznych i nie pretenduje do ujęcia monograficznego.

Jan Gagacki

Prezes Koła Nauk Pomocniczych
Historii UMCS

Patrycja Żabska

Zarys dziejów cmentarza rzymskokatolickiego przy ul. Lipowej w Lublinie

Lubelski cmentarz ulokowany przy ulicy Lipowej ma długą i ciekawą historię zaczynającą się już w XVIII wieku. Cmentarz ten zaliczany jest do najstarszych cmentarzy w Polsce, które nie zostały usytuowane przy kościołach parafialnych, a już na pewno jest najstarszym cmentarzem tego typu we wschodniej części kraju. Onomastyka ulicy, przy której leży cmentarz nie jest zbyt skomplikowana, jednakże może wzbudzić temat do dyskusji. Mianowicie niektóre źródła podają informację, że teren cmentarza zaczęto obsadzać lipami, natomiast inne wskazują na fakt, że droga do cmentarza prowadziła przez lipową aleję. Z początku cmentarz zaczęto nazywać „Pod lipkami” lub „Lipki” i stąd właśnie wzięła się nazwa ulicy, więc obie informacje niekoniecznie wykluczają się wzajemnie.

Zespół cmentarzy przy ulicy Lipowej składa się z kilku części: cmentarza rzymskokatolickiego – najstarszego, założonego w 1794 roku; cmentarza ewangelicko-augsburskiego z roku 1826 r.; cmentarza prawosławnego z 1840 roku oraz najmłodszego, cmentarza wojskowo-komunalnego, założonego w 1915 roku.

Historia lubelskiego cmentarza rzymskokatolickiego zaczyna się 18 lutego 1792 roku, gdy Komisja Policji wydała uniwersał, który nakazał przenieść wszystkie cmentarze poza granice miasta do dnia 1 maja tegoż roku. Jednakże dopiero po dwóch latach zakupiono ziemię od Zgromadzenia Panien Brygidek o areale trzech morgów. Pozwolenie na założenie cmentarza przy obecnej ulicy Lipowej wydał biskup chełmski i lubelski Wojciech Skarszewski. Pierwszy pochówek miał miejsce dopiero w 1811 roku. Dotychczas tylko przenoszono zmarłych z miejsc dawnych pochówków, najczęściej z kościołów lub kaplic.

Na terenie cmentarza znajdują się trzy kaplice. Pierwszą kaplicę wybudowano w 1844 roku, pw. Pana Jezusa Ukrzyżowanego. Na początku XX wieku zbudowano cerkiew pw. św. Eliasza oraz Świętych Niewiast Niosących Wonności do Grobu Chrystusa. Na wojskowej części cmentarza w 1917 roku również powstała kaplica. W 1985 roku wpisano cmentarz przy ulicy Lipowej do rejestru zabytków województwa lubelskiego, dzięki temu cmentarz nabrał elitarnego znaczenia, a groby znajdujące się na nim zostały objęte ochroną.

Stan badań dotyczący cmentarza nie jest zbyt obszerny. Z wydawnictw zwartych poruszających tematykę dziejów cmentarza, nagrobków oraz osób pochowanych należy wymieść pracę Stanisław Ostrołęckiego, *Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki*, wydaną w 1902 r. Było to pierwsze opracowanie dziejów nekropolii, z zawartą statystyką, która na rok wydania pracy wynosiła przeszło 45 tys. pochowanych. Autor opisał też najwybitniejszych z nich oraz zestawiał wykaz 1242 pomników znajdujących się na cmentarzu. Kolejne prace powstały już w wolnej Polsce, lecz nie były imponujące. Praca zbiorowa Małgorzaty Gminter, Bogdana Kotowskiego, Krystyny Kucharskiej, Bibianny Laskowskiej i Leona Popka *Cmentarz rzymskokatolicki przy ul. Lipowej w Lublinie* wydana w 1990 r. była dość obszernym przewodnikiem po cmentarzu. W publikacji znajduje się zarys dziejów cmentarza, wybrane biogramy pochowanych na cmentarzu, którzy są zasłużeni dla miasta oraz opisana jest plastyka nagrobna. Broszurowe wydanie *Rzymskokatolicki cmentarz przy ulicy Lipowej w Lublinie* opracowane przez Stanisława Santarka i wydane w 2011 r. powstało z kolei w celu zapoznania się z najważniejszymi informacjami dotyczącymi działalności cmentarza, a także usprawnienia kontaktu z kancelarią cmentarza. W tym nurcie, lecz w nowoczesnym ujęciu, można sytuować książkę Ireny Kowalczyk *Lubelskie nekropolie*, wydaną w 2019 r., w której dużą część poświęcono cmentarzowi Rzymsko-katolickiemu przy ulicy Lipowej.

Zupełnie inny charakter posiada książka Piotra Dymmela i Roberta Litwińskiego *Cmentarze lubelskie* wydana w 2015 r. Praca ma charakter albumu fotografii nagrobków wykonanych przez Anatoliusza Czepepińskiego w latach 1963–1965, lecz wówczas nie opublikowanych. Publikacja jest realizacją projektu wydawniczego sprzed pięćdziesięciu lat. Na umieszczonych w książce zdjęciach widać stan nagrobków

z lat 60-tych, wraz z elementami, które później zagięły. Zwłaszcza interesujące są fotografie porcelanowe, obecnie nieznane.

W tych wszystkich opracowaniach znajdziemy opisy nagrobków pochowanych oraz ich biogramy. Cmentarz przy ul. Lipowej jest także miejscem pamięci narodowej; spoczywa tu wiele osób zasłużonych dla dziejów miasta i Polski, jak i również osoby zasłużone dla kultury i sportu. Pierwszą taką osobą jest Feliks Bieczyński, który był uczestnikiem powstania listopadowego oraz inżynierem wojewódzkim. Przyczynił się do powstania pierwszych parków miejskich dając tym samym mieszkańcom Lublina miejsce do odpoczynku i obcowania z naturą. Inną barwną postacią jest ks. Piotr Ściegienny, który był działaczem rewolucyjno-demokratycznym i przywódcą ludowym. Ciekawą osobą szczególnie dla miłośników literatury jest Jan Mincel. Był znanym lubelskim kupcem, zyskał swoją nieśmiertelność dzięki Bolesławowi Prusowi, który uwiecznił jego postać w swej powieści *Lalka*. W świecie literatury natomiast wyróżnia się Józef Czechowicz – poeta awangardowy 20-lecia międzywojennego. W tej dziedzinie zapisał się także Klemens Junosza Szaniawski, ceniony powieściopisarz, nowelista, felietonista. Na cmentarzu spoczywa także niezapomniany Romuald Lipko, kompozytor i multiinstrumentalista, a także autor tekstów. Przez wiele lat związany z zespołem „Budka Suflera”. Pozostawił bowiem niezatarte ślady w polskiej muzyce swoimi ponadczasowymi kompozycjami. Gwiazdą polskiego sportu stał się Henryk Kukier – pięściarz, mistrz Europy, trzykrotny olimpijczyk – rozślawił Lublin dzięki swojemu talentowi jak i również swej wielkiej determinacji w dążeniu do zwycięstw. Przykładem odwagi był major Stanisław Szacoń, żołnierz Batalionów Chłopskich, ps. „Pałka”, II komendant Obwodu 13 Lublin Batalionów Chłopskich. W sferze edukacji wyróżnił się ks. Idzi Radziszewski, współzałożyciel i pierwszy rektor KUL, zapisał się on w historii jako wizjoner polskiego szkolnictwa wyższego. Z dziedziny nauki należy też wymienić Henryka Raabe – zoologa, działacza społecznego i polityka, pierwszego rektora UMCS. Znacząco wpłynął na rozwój historiografii profesor Józef Szymański, historyk, specjalista w zakresie nauk pomocniczych historii. Na cmentarzu spoczywa jeszcze wiele innych wybitnych osób, które zasługują na zebranie w oddzielnej publikacji.

Z przeglądu treści publikacji dotyczących cmentarza przy ulicy Lipowej w Lublinie wynika, że dotychczasowe badania dotąd nie analizowały, ani nie zestawiały herbów i fotografii porcelanowych znajdujących się na nagrobkach.

Bibliografia

Dymmel P., Litwiński R., *Cmentarze lubelskie*, Lublin 2015.

Gmiter M., Kotowski B., Kucharska K., Laskowska B., Popek L., *Cmentarz rzymskokatolicki przy ul. Lipowej w Lublinie*, Lublin 1990.

Kierek A., *Rozwój przestrzenny i stan urzędzeń komunalnych miasta Lublin w latach 1870–1915*, „Rocznik Lubelski”, t. 4 [1961], s. 172–214.

Kowalczyk I., *Lubelskie nekropolie*, Lublin 2019.

Ostrołęcki S., *Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki*, Warszawa 1902.

Rzymskokatolicki cmentarz przy ulicy Lipowej w Lublinie, oprac. S. Santarek, Lublin 2011.

Jan Gagacki

Heraldyka nagrobna na Cmentarzu Rzymskokatolickim przy ulicy Lipowej w Lublinie

XIX wiek to czas intensywnych przemian na ziemiach polskich. Państwa zaborcze budowały nowoczesny i rozbudowany aparat biurokratyczny. W ramach jego funkcjonowania potrzebna była duża liczba wykwalifikowanych pracowników umysłowych. W tym celu do Lublina i okolic zaczyna napływać znaczna ilość szlachty, aby pełnić funkcje publiczne. W tym zjawisku można szukać odpowiedzi na pytanie, jakie jest podłoże wystąpienia pochówków tej szlachty (ziemian, byłych wojskowych) na omawianym tutaj cmentarzu miejskim. Szlachta przybywająca na Lubelszczyznę pochodziła z kilku regionów. Z kierunku południowo-wschodniego przybyli Mikołaj Narolski h. Prawdzic, urodzony w Kamieńcu Podolskim w 1810 r., sekretarz kolejalny, urzędnik Komisji Prowiantckiej oraz Mikołaj Baczyński h. Sas, urodzony we Lwowie w 1790 r., rachmistrz wydziału administracyjnego przy Komisji Województwa Lubelskiego. Drugim kierunkiem, z jakiego pochodziła napływająca do Lublina szlachta jest obszar byłego Wielkiego Księstwa Litewskiego i przygranicznych terenów. Tutaj należy wspomnieć o osobach Tomasza Dederki h. własnego, urodzonego na Litwie w 1746 r., prezesa trybunału kryminalnego województwa lubelskiego i podlaskiego oraz Dominika Bijeyko h. Jastrzębiec, urodzonego w województwie augustowskim w 1787 r., archiwistę Rządu Gubernialnego w Lublinie. Trzecim kierunkiem jaki należy zbiorczo wskazać są tereny Mazowsza, Kujaw i Małopolski. Wspomnieć tutaj można Jakuba Pruszyńskiego h. Rawicz, urodzonego w 1789 r., w Warszawie, Naczelnika Sekcji Skarbowej Komisji Województwa Sandomierskiego.

Inną grupą związaną z Lubelszczyzną i Lublinem, a nie wywodzącą się bezpośrednio z tego regionu są wojskowi. Można tutaj wymienić: Cypriana Zdzitowieckiego h. własnego, urodzonego we wsi Waliska w guberni warszawskiej w 1780 r., pułkownika i dowódcę Pułku I Łądowej Polowej Piechoty Wojska Polskiego, pułkownika Jana Pruszyńskiego h. Rawicz, urodzonego w Warszawie w 1785 r., pułkownika Walentego Dunina h. Łabędź, urodzonego w 1792 r., we Wrzosie oraz Romana Kozaryna h. Drya, urodzonego w 1815 r., porucznika pułku piechotnego wojsk cesarsko-rosyjskich.

Trzecią warstwę pochowanych na omawianym cmentarzu stanowią osoby związane z Lubelszczyzną i tutaj urodzone. Warto tutaj wspomnieć: Mikołaja Dymowskiego h. Tępa Podkowa, urodzonego w 1833 r., w Biskupicach, pułkownika wojsk Imperium Rosyjskiego oraz Juliana Dymowskiego h. Tępa Podkowa, urodzonego w 1845 r., w Ludwinie, handlowca, a także Wincentego Pieńkowskiego h. Suchekownaty, urodzonego w 1786 r., we wsi Słupie, biskupa diecezji lubelskiej, wreszcie z rodziny Przybylskich h. Nowina: Bernarda, urodzonego w 1794 r., w Piaskach, kontrolera handlu w Łęcznej, Antoniego, urodzonego w 1828 r., w Łęcznej, geometrę Lubelskiego Gubernialnego Urzędu do spraw Włościańskich oraz Edwarda, urodzonego w 1855 r., w Łęcznej, geometrę.

Wszyscy wymienieni skończyli swoje bogate kariery w Lublinie lub jego okolicach i zostali pochowani na Cmentarzu Rzymskokatolickim przy ulicy Lipowej, a na ich zachowanych nagrobkach umieszczono wyrzeźbione w kamieniu herby. Dokonamy tutaj ich identyfikacji (co w większości przypadków nie jest trudne), ale również analizy porównawczej z wizerunkami w herbarzach i próby interpretacji jako symboli o określonych funkcjach społecznych. Cechy łączące te herby, powstanie w podobnym czasie i występowanie w ograniczonej przestrzeni pozwala na użycie w tytule analizy określenia „heraldyka nagrobna”, choć oczywiście herby różnią się realizacją artystyczną – może być ona przedmiotem odrębnych badań.

Herby opisano w porządku chronologicznym związanym z datą śmierci osoby pieczętującej się danym znakiem lub w przypadku rodzin z datą pochowania pierwszej osoby używającej danego herbu. Herb Ines umieszczono jako ostatni z uwagi na brak danych dotyczących osób pochowanych w tym grobowcu. W przypisach odnosimy się tylko do informacji

genealogicznych i heraldycznych zawartych w literaturze. Dane metrykalne dotyczące poszczególnych osób oraz oznaczenie sektorów, w których znajdują się nagrobki czytelnik odnajdzie w osobnym Katalogu herbów, opublikowanym w niniejszej książce. Nie wszystkie nagrobki z herbami istniejącymi niegdyś na cmentarzu zachowały się. Przykładem może być – znany z dawnej fotografii – nagrobek z herbem pułkownika Kazimierza Pomianowskiego, zm. w 1836 r.¹

Herb Dederkało – nagrobek Tomasza Dederko

Ród Dederków wywodził się z Wołynia, w XVI wieku przeniósł się do W. Ks. Litewskiego. Karol był dziedzicem dóbr w Truchnowiczach i Darewie, w województwie nowogrodzkim a także skarbnikiem orszańskim w 1775 r. Z żoną Klarą Mirowicką, posiadał córki: Franciszkę, żonę Stanisława Łopotta, strażnika polnego W. Ks. Lit. i Izabellę i czterech synów: Kazimierza, Tomasza (1746–1816), podstolego witebskiego 1782 r., następnie prezesa trybunału kryminalnego województwa lubelskiego i podlaskiego, żonatego z Kielczewską, zmarłego w Lublinie w 1816 r., gdzie brat biskup wystawił mu nagrobek, Jakóba Ignacego, ur. 1751 r., kanonika wileńskiego, kawalera orderu Św. Stanisława 1789 roku, pierwszego biskupa mińskiego 1798 r., zmarłego w Ołyce 1829 r. i Dominika, chorążego wojsk litewskich 1777 r., szambelana Stanisława Augusta 1785 r., kapitana wojsk litewskich 1789 r.²

Według Seweryna Uruskiego opis herbu przedstawia się następująco: *Herb – w polu czerwonym głoska Y, biała*³. U Kaspra Niesieckiego nie pojawia się opis herbu, występuje tylko jego graficzne wyobrażenie⁴.

Dużych rozmiarów herb przedstawiony na nagrobku Tomasza Dederko, notabene jednym z najstarszych na cmentarzu, odpowiada opisowi z herbarza S. Uruskiego i przedstawieniem graficznym u K. Niesieckiego.

¹ Fotografia z 1903 r. przedstawiająca nagrobek Kazimierza Pomianowskiego na cmentarzu przy ulicy Lipowej w Lublinie w zasobach Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie. Zob.: <https://polona.pl/preview/b06ba2a2-ce19-43b2-b231-3d279099b245> [dostęp 16.11.2024].

² A. Boniecki, *Herbarz Polski*, t. 4, Warszawa 1901, s. 185.

³ S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 3, Warszawa 1906, s. 125.

⁴ K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, t. 3, Lipsk 1839, s. 333.

Na tarczy typu szwajcarskiego umieszczono głoskę Y. Nad tarczą znajduje się korona typu hrabiowskiego. Na obu bokach tarczy umieszczono wstęgę, która podtrzymuje znajdujący się pod tarczą order (być może Order Świętego Stanisława).

Herb Sas - nagrobek Mikołaja Baczyńskiego

Ród wywodzący się z Baczyna w powiecie samborskim. Stanisław, chorąży żytomierski, posiadał syna Szczepana. Szczepan miał syna Mikołaja (ok. 1790–1827). Mikołaj poślubił w Lublinie Józefę Krauze (ok. 1798–1874) i miał z nią trzech synów: Waleriana (1817–1896), wylegitymowanego ze szlachectwa w 1845 r., Antoniego Władysława (1821–1822) oraz Jana (1822–1822)⁵.

Bartosz Paprocki podaje następujący opis herbu: *O klejnocie Sas, który tu przyniesion z Węgier, ma być pół miesiąca żółte, dwie gwiazdy na rogach, w pośrodku strzała w polu błękitnem*⁶. Według Kaspra Niesieckiego: *Miesiąc żółty na tarczy jak na nowiu, rogami obiema prosto do góry obrócony, na każdym rogu jego gwiazda o sześciu graniach, we środku jego strzała żelźcem prosto do góry wyrzuchowana, w polu błękitnem, na hełmie nad koroną pawi ogon, który strzała przeszywa z prawej strony tarczy w lewą*⁷. Z kolei u Józefa Szymańskiego, który dokonuje naukowego opisu: *w polu błękitnym księżyc złoty, a nad nim srebrna strzała rosochą do czoła między dwoma złotymi gwiazdami*⁸.

Herb przedstawiony na nagrobku Mikołaja Baczyńskiego pod wieloma aspektami jest zgodny z opisami z herbarzy: Paprockiego, Niesieckiego i Szymańskiego. Całość kompozycji umieszczona jest na tarczy herbowej typu szwajcarskiego. Na niej centralne miejsce zajmuje trzymacz w postaci rycerza w hełmie i pełnej zbroi. Po lewej i po prawej stronie heraldycznej rycerza, znajdują się dwa herby Sas, które ten rycerz podtrzymuje. Herby przedstawione są na tarczach typu włoskiego owalnego. Elementy godła księżyc jak i strzała nie odbiegają od konwencji graficznej znanej z herbarzy. Inaczej jednak wygląda kwestia gwiazd, z których te w godle z lewej strony heraldycznej mają 5 ramion, a te w godle z prawej strony

⁵ A. Boniecki, *Herbarz Polski*, t. 1, Warszawa 1899, s. 66.

⁶ B. Paprocki, *Herby rycerstwa polskiego*, Kraków 1584, s. 695.-

⁷ K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, t. 8, Lipsk 1841, s. 284.

⁸ J. Szymański, *Herbarz średniowiecznego rycerstwa polskiego*, Warszawa 1993, s. 256.

heraldycznej 6 ramion. Na hełmach umieszczono korony typu szlacheckiego. W klejnotach widoczne są trzy pióra, prawdopodobnie pawie, które przeszywa strzała z prawej strony tarczy w lewą. Jest to najbardziej rozbudowany program heraldyczny na cmentarzu. Zachwyca swą heraldyczną konwencją, ale również przynosi pytanie o przyczyny zróżnicowania ramion na gwiazdach w obu herbach.

Fot. 1. Nagrobek Mikołaja Baczyńskiego z herbem Sas

Herby Jastrzębiec i Tępa Podkowa – nagrobek Laurencji i Władysława Kozłowskich

Seweryn Uruski podaje, iż w 1676 r. zostali nobilitowani Tomasz i Adrian Kozłowscy. Syn Adriana Antoni miał trzech synów: Pawła, Edmunda, nadleśnego rządowego w gub. kieleckiej (obaj wylegitymowani w Królestwie 1846 r.) oraz Wiktora, kapitana wojsk Ks. Warszawskiego w 1812 r., następnie nadleśnego rządowego w Lublinie w 1828 r. i Bodzentynie w 1830 r. zm. 1850 r⁹. Engelbart (ur. 1796) syn Pawła, rejent w Lublinie, poślubił Laurencję Janiszewską h. Tępa Podkowa (1808–1838) i miał z nią czterech synów: Euzebiusza Władysława (1828–1839), Kandytta Edmunda (1829–1859), Teofila (ur. 1835) oraz Hieronima Witolda (1838–1838).

Szerszy opis herbów Jastrzębiec i Tępa Podkowa w herbarzach, został przedstawiony przy informacjach dotyczących rodzin: Dymowskich i Bijeyko. Herb przedstawiony na nagrobku Laurencji Kozłowskiej z domu Janiszewskiej (zm. 1838) i jej 11-letniego syna Władysława właściwie Euzebiusza Władysława (zm. 1839) jest herbem typu genealogicznego¹⁰. Na tarczy herbowej typu szwajcarskiego przedstawiono dwa godła: po prawej stronie heraldycznej godło herbu Tępa Podkowa – rodu, z którego wywodziła się Laurencja (podkowa skierowaną ramionami w dolną stronę z krzyżem po środku), zaś po lewej stronie heraldycznej godło herbu jej męża i fundatora nagrobka Engelbarta Kozłowskiego (podkowa skierowana ramionami ku górze z krzyżem po środku). Nad tarczą umieszczono dwa hełmy typu prętowego, dopasowując klejnot do godła umieszczonego na tarczy poniżej. Dla herbu Laurencji Kozłowskiej jest to orle skrzydło, zaś dla herbu Engelbarta Kozłowskiego (herb Jastrzębiec) jest to jastrząb skierowany w prawą stronę heraldyczną.

Herb Oksza i Lubicz – nagrobek Marianny i Bronisławy Lisowskich

Kłobukowscy h. Oksza pochodzili ze wsi Kłobukowice w pow. radomszczańskim, lecz pisali z Siemiehowic w ziemi wieluńskiej. Marcin Kłobukowski dziedzic wsi Rzęszyce i Rudka w 1650 r., miał syna Ludwika.

⁹ S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 7, Warszawa 1910, s. 381–382.

¹⁰ Określenie „herb genealogiczny” za S. Górczyńskim. Zob.: *Genealogische Wappen*, [w:] *Heraldik. Bildende Kunst. Literatur*, Wien 2002 (Jahrbuch der Heraldisch Genealogischen Gesellschaft „Adler”), s. 91–110.

Józef syn Ludwika, miał syna także Józefa. Józef poślubił Zofię Antoszewską i miał z nią dwóch synów: Wincentego, pisarza komory celnej i Ignacego (1785–1848), oficjalistę prywatnego w Warszawie, wylegitymowanego w Królestwie w 1839 r. Ignacy poślubił Franciszkę Paryszewską (ur. 1796) i miał z nią dwóch synów: Marcina, żołnierza w wojsku rosyjskim i Antoniego oraz córkę Mariannę Jadwigę¹¹. Lisowscy h. Lubicz wywodzili się z pow. Płockiego i ziemi dobrzyńskiej¹². Ludwik Lisowski h. Lubicz, syn Franciszka i Tekli Kucharskiej, ur. 1810 r., w Spużynie, dwukrotnie żonaty, poślubił w 1840 r., w Warszawie Mariannę Jadwigę Kłobukowską (1820–1844), miał z nią córkę Bronisławę (ok. 1841–1842). Ożenił się ponownie z Rozalią Rozengarten w 1857 r., w Warszawie.

Józef Szymański podaje blazonowanie herbu Oksza: *w polu czerwonym Oksza srebrna z toporzyskiem złotym*¹³. U Kaspra Niesieckiego opis herbu brzmi następująco: *Ma być biała Oksza w polu czerwonym, ostrzem w prawą tarczy prosto postawiona, na hełmie nad koroną takąż Oksza, końcem od dołu niby utkwiona*¹⁴. Herb ten został także wyszczególniony w herbarzu Bartosza Paprockiego¹⁵.

Herb rodowy Oksza Marianny Jadwigi Kłobukowskiej przedstawiony z tyłu nagrobka odpowiada opisom i wyobrażeniom graficznym w herbarzach: Bartosza Paprockiego, Józefa Szymańskiego, Adama Bonieckiego i Kaspra Niesieckiego. Na tarczy herbowej typu szwajcarskiego przedstawiono okszę na toporzysku, skierowaną w prawą stronę heraldyczną. Nad tarczą widoczna jest korona typu szlacheckiego. W klejnocie znajduje się oksza, skierowana odmiennie niż ukazują herbarze, końcem ostrza do dołu, jakby wbita w koronę.

Przechodząc do opisu drugiego herbu znajdującego się na nagrobku – Lubicz, jego pochodzenie Bartosz Paprocki wywodzi od herbu Jastrzębiec¹⁶. Józef Szymański przytacza następujący opis herbu: *w polu błękitnym podkowa srebrna ze złotym krzyżem kawalerskim zaćwiczonym na barku oraz takimże luzem pośrodku*¹⁷. Kasper Niesiecki podaje: *Ma być podkowa jak*

¹¹ S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 7, Warszawa 1910, s. 12–13.

¹² S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 9, Warszawa 1912, s. 121.

¹³ J. Szymański, *Herbarz średniowiecznego...*, s. 206.

¹⁴ K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, t. 7, Lipsk 1841, s. 64.

¹⁵ B. Paprocki, *Herby rycerstwa polskiego...*, s. 561.

¹⁶ *Ibidem*, s. 431.

¹⁷ J. Szymański, *Herbarz średniowiecznego...*, s. 180–181.

w Dąbrowie albo Pobogu ułożona, z dwiema krzyżami, z których jeden, na wierzchu podkowy, drugi we środku jej, pole powinno być błękitne, krzyże białe, na hełmie trzy pióra strusie¹⁸.

Herb Lubicz Ludwika Lisowskiego znajdujący się na nagrobku nad inskrypcją dotyczącą jego żony i córki, jest zgodny z opisami i wyobrażeniami graficznymi w herbarzach: Bartosza Paprockiego, Kaspra Niesieckiego i Józefa Szymańskiego z wyjątkiem jednego elementu, czyli brakuje jednego z przedmiotów heraldycznych¹⁹. Na tarczy herbowej typu francuskiego nowożytnego przedstawiono podkowę skierowaną barkiem do góry, na której umieszczono zaćwieczony krzyż. Wewnątrz tej podkowy powinien znajdować się krzyż, lecz go brakuje. Przeglądając jednak *Tablice odmian herbowych* Stanisława Chrząńskiego, wydane w 1909 r. możemy zauważyć, na tablicy X herb Lubicz bez krzyża wewnątrz podkowy (odmiana pierwsza w pierwszym rzędzie oznaczona literą c)²⁰.

Fot. 2. Herb Lubicz na nagrobku Marianny i Bronisławy Lisowskich

¹⁸ K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, t. 6, Lipsk 1841, s. 141.

¹⁹ J. Szymański, *Herbarz średniowiecznego...*, s. 24.

²⁰ S. Chrząński, *Tablice odmian herbowych*, wyd. J. Ostrowski. Warszawa 1909, tabl. X.

Herb Jastrzębiec – nagrobek Dominika Bijeyko

Zarówno Kasper Niesiecki jak i Adam Boniecki przedstawiają szeroki opis rodziny Bieykowskich, nie pojawia się w nich jednak Dominik Bijeyko. Według danych z nagrobka Dominik Roch Bijeyko urodził się w 1787 r., w Wielkim Księstwie Litewskim (w metryce ślubu mowa o województwie augustowskim). Był synem Józefa i Anny Gudowicz. Pełnił rolę archiwisty Rządu Gubernialnego w Lublinie. W 1818 r. poślubił Eleonorę Chmielewską (1801–1857). Zmarł w 1842 r. w Lublinie.

Kasper Niesiecki wywodzi genezę rodu Bijeyków od postaci hrabiego Stanka, który od Troidena Mazowieckiego otrzymał na własność w 1362 r., wieś Bieykow nad rzeką Pilicą i obdarzył go licznymi przywilejami²¹. Bartosz Paprocki wskazuje na pochodzenie rodów pieczętujących się Jastrzębcem od wspólnego przodka, wynalazcy podkowy, który oddał królom chrześcijańskim tak dużą przysługę, iż ci w nagrodę wybrali na jego herb podkowę i krzyż²². Według Józefa Szymańskiego opis herbu Jastrzębiec brzmi następująco: *w polu błękitnym podkowa srebrna na opak z takimże krzyżem kawalerskim pośrodku. Hełm z labrami z pokryciem błękitnym i podbiciem srebrnym. Klejnot: srebrny jastrzębiec, dziób i szpony złote*²³.

Wyobrażenie herbu na nagrobku Dominika Bijeyko koresponduje z opisem Józefa Szymańskiego i wizerunkami zawartymi w herbarzach. Na tarczy typu szwajcarskiego, umieszczono podkowę skierowaną ramionami ku górze. Pośrodku ramion widnieje krzyż. Nad tarczą na hełmie typu prętowego umieszczono koronę typu szlacheckiego. W klejnocie widoczny jest jastrząb wzbijający się do lotu, skierowany w prawą stronę heraldyczną, trzymający w szponach podkowę ukierunkowaną ramionami do góry wraz z krzyżem pośrodku. Z uwagi na to, że przedstawienie zostało utrwalone w marmurze, posiada wiele wysublimowanych szczegółów i wysokie walory artystyczne.

²¹ K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, t. 2, Lipsk 1839, s. 157.

²² B. Paprocki, *Herby rycerstwa polskiego...*, s.139.

²³ J. Szymański, *Herbarz średniowiecznego...*, s. 139.

Herb Prawdzic – nagrobek Mikołaja Narolskiego

Ród wywodzący się z majątku Narole (zlokalizowanego być może w okolicach dzisiejszego miasta Narol, dawniej Florianów, założonego i zarządzanego przez rodzinę Łaszczów) będący jedną z gałęzi rodziny Łaszcz. Pochowany w Lublinie Mikołaj Narolski urodził się w Kamieńcu Podolskim ok. 1810 r., był porucznikiem dywizji karabinierów, kawalerem krzyża złotego *Virtuti Militari* w 1831 r., a następnie urzędnikiem lubelskim, zmarł bezżennie w 1843 r.²⁴

Bartosz Paprocki opisuje pochodzenie herbu: *O klejnocie Prawdzic, który przyniesion do Polski z Niemiec*²⁵. Kasper Niesiecki przytacza historię jakoby herb ten miał pojawić się w Polsce w 1123 r., kiedy to Jędrzej Dinheim pieczętujący się lwem za muru czerwonego poślubił córkę Jana Prawdy i dodał do swego znaku herb żony, czyli koło żelazne, które włożył lwu w łapy²⁶. Zbigniew Leszczyc podaje: *Prawda. W polu srebrnym mur czerwonego koloru, z którego złoty lew w lewo zwrócony wyrasta a w przedniej łapie pierścien trzyma. Ogon lwa jest również dwoma pierścieniami ozdobiony. Na hełmie także lew*²⁷. Z kolei u Józefa Szymańskiego: *w polu błękitnym mur czerwony z czterema lub trzema cieniami (blankami), zza którego wyskakuje złoty lew. Hełm z labrami z pokryciem czerwonym a podbiciem zapewne srebrnym i zawojem srebrnym. Klejnot: z baszty czerwonej o czterech cieniach wyskakuje potulew złoty*.

Zgodność herbu przedstawionego na nagrobku Mikołaja Narolskiego z herbarzami jest trudna do ustalenia. Herb z cmentarza został umieszczony na tarczy herbowej typu angielskiego Ze względu na uszkodzenia trudno ustalić, czy lew na nagrobku w tarczy posiada pierścienie na ogonie, z pewnością nie ma ich w klejnocie. Brak pierścieni na ogonie lwa, łączy ten wizerunek z przedstawieniami w pracach K. Niesieckiego i J. Szymańskiego. Liczba cieni na murze w herbie na nagrobku jest niemożliwa do ustalenia, choć z pewnością nie byłaby zgodna z wizerunkami z części herbarzy, gdzie u Paprockiego i Leszczyca występuje 5 cieni, u Szymańskiego 4, zaś u Niesieckiego 7 cieni. Bezpośrednio nad tarczą umieszczono koronę typu szlacheckiego. W klejnocie widoczny jest lew, trzymający w łapach pierścien.

²⁴ S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 12, Warszawa 1915, s. 36.

²⁵ B. Paprocki, *Herby rycerstwa polskiego...*, s. 620.

²⁶ K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, t. 7, Lipsk 1841, s. 488–489.

²⁷ Z. Leszczyc, *Herby szlachty polskiej*, Poznań 1908, s. 264–265.

Herb Zdzitowiecki - nagrobek rodziny Zdzitowieckich

Kasper Niesiecki wymienia dwa rody Zdzitowieckich wywodzące się z terenów Litwy z województwa brzeskoliteskiego, w tym jeden z miejscowości Zdzitowca²⁸. Cyprian Michał Euzeb Hering Zdzitowiecki (1780–1848), był synem Kazimierza Zdzitowieckiego (zm. 1810) i Katarzyny ze Służewskich. Z pierwszej żony Aleksandry Dłużewskiej (ok. 1798–1823) miał troje dzieci: Kazimierza Jana Cypriana (1817–1874), Wandę (1818–1832) oraz Konstancję (1822–1823). Z drugiej żony Konstancji Wolskiej (ok. 1804–1860) miał czworo dzieci: Leona Mieczysława (1829–1894), Jana Cypriana (1841–1864), Karolinę (1833–1852) oraz Marię (ur. 1833)²⁹.

Kasper Niesiecki podaje taki opis herbu: *coś na kształt Nałęcz, ale do góry przewróconego, we środku którego jest gwiazda, a między dwiema końcami Nałęcz, jest krzyż prosto do góry stojący, na hełmie trzy pióra strusie*³⁰.

Herb przedstawiony na nagrobku rodziny Zdzitowieckich jest zgodny z opisem z herbarza Kaspra Niesieckiego. Na tarczy herbowej typu angielskiego, przedstawiono Nałęcz skierowaną końcami do góry, w środku którego umieszczono sześcioramienną gwiazdę. Między dwoma końcami Nałęcz umieszczono krzyż rzymski. Nad tarczą umieszczono hełm typu prętowego, na nim koronę typu szlacheckiego. W klejnocie widnieją trzy pióra prawdopodobnie strusie. Pod herbem na wstęgach przypięto trzy medale które możemy identyfikować jako te, które Cyprian Zdzitowiecki zdobył za życia: Złoty Krzyż Virtuti Militari i Srebrny Krzyż Legii Honorowej (za zasługi dla Legionów Polskich i Księstwa Warszawskiego) oraz Order św. Anny II klasy (za służbę w armii Królestwa Polskiego).

Herb Rawicz - nagrobek Jana i Jakuba Pruszyńskich

Rodzina Pruszyńskich, zwana także Prusińskimi, była szczególnie rozpowszechniona na Wołyniu. Wawrzyniec, skarbnik kijowski w 1775 r., z żoną Agnieszką Wadowską miał synów: Jakóba (1789–1863), urzędnika w Radomiu, wylegitymowanego w Królestwie 1844 r., Józefa (ok. 1784–

²⁸ K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, t. 10, Lipsk 1845, s. 142.

²⁹ A. D. Rogalski, *Zdzitowiecki Cyprian Hering (1780–1848), żołnierz Legionów Polskich, Armii Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego, prezes komisji województwa podlaskiego*, „Historia i świat”, t. 6 [2017], s. 261.

³⁰ K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, t. 10, Lipsk 1845, s. 142.

1831) i Jana (1785–1861). Jan, urodzony w Warszawie, wstąpił w 1807 r. do 2-go pułku piechoty wojsk Ks. Warszawskiego i w 1809 r. został podporucznikiem; awansował na porucznika w 1810 r., kapitana w 1812 roku, został przeniesiony w 1814 r. do pułku legii nadwiślańskiej, a w 1815 r. do 3-go pułku strzelców pieszych i w 1835 r. awansował na majora. Odbił kampanie: 1807 r. przeciw Prusom, 1809 r. przeciw Austrii i 1813 r. przeciw siłom koalicji antyfrancuskiej i za waleczność otrzymał krzyż Legii Honorowej, a w 1831 roku krzyż złoty wojskowy *Virtuti Militari*³¹.

Według Kaspra Niesieckiego w herbie: *powinna być Panna rozczesana, w koronie na głowie, ręce obie do góry rozszerzone i trochę podniesione mająca, w sukni, tylko po ramiona gołe ręce, siedząca na niedźwiedziu czarnym, w lewą tarczy bieżącym, prawa noga przednia, jak do biegu podniesiona u niego, w polu złotem; w hełmie nad koroną, między dwiema jeleniami rogami, pół niedźwiedzia większe, obrócone w lewą tarczy, jakby siedzącego, nogę przednią spuścił, w prawej różą trzyma*³². Z kolei u Józefa Szymańskiego: *w polu złotym i na krocącym niedźwiedziu czarnym panna srebrna z rozpostartymi ramionami, w szacie czerwonej, korona złota na głowie. Hełm z labrami, zapewne z pokryciem czerwonym a podbiciem złotym. Klejnot: dwa rogi jelenia, a między nimi głowa niedźwiedzia, może czarna*³³.

Herb umieszczony na nagrobku braci Pruszyńskich jest zgodny z opisami z herbarzy Niesieckiego i Szymańskiego. Na tarczy herbowej typu szwajcarskiego przedstawiono pannę w szacie i w koronie, z rękoma uniesionymi ku górze, siedzącą na niedźwiedziu.

Herb Łabędź – nagrobek Walentego Dunina

Hieronim z Wielkiego Skrzynna Brzeziński był dziedzicem dóbr w Brzezinkach, zm. 1687 r., miał czterech synów: Franciszka, Mściława, Konstantego i Karola. Antoni będący potomkiem któregoś z synów Hieronima, ożenił się z Wiktorią Januszewicz. Syn Antoniego i Wiktorii Mikołaj, był dziedzicem dóbr Wywóz i Gałki. Wiemy o jego dwóch braciach, Walentym (1792–1863), kapitanie wojsk polskich, i Janie Feliksie,

³¹ S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 14, Warszawa 1917, s. 382.

³² K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, t. 8, Lipsk 1841, s. 97.

³³ J. Szymański, *Herbarz średniowiecznego...*, s. 249.

inżynierze powiatu rawskiego, wylegitymowanych w Królestwie 1837–1838 r.³⁴.

Adam Boniecki przytacza tradycję identyfikującą protoplastę rodu jako Piotra Włostowica żyjącego na dworze Bolesława Krzywoustego. Sami Łabędziowie posiadali rozległe włości w okolicach Opoczna i pisali się z Wielkiego Skrzynna. Przydomek Dunin pojawił się dopiero w XV wieku, od zniekształconego imienia, które nosił zmarły w 1418 r., podkanclerzy koronny Dominik, syn Andrzeja ze Skrzynna³⁵. Józef Szymański podaje następujący opis herbu: *w polu czerwonym łabędź srebrny kroczący z dziobem czarnym i takimiz nogami. Hełm z labrami z pokryciem czerwonym, a podbiciem zapewne srebrnym. Klejnot: łabędź jak w polu tarczy*³⁶.

Herb przedstawiony na nagrobku Walentego Dunina jest zgodny z przedstawieniem graficznym w herbarzu u Józefa Szymańskiego i Adama Bonieckiego. Na tarczy herbowej typu szwajcarskiego, umieszczono kroczącego łabędzia, skierowanego w prawą stronę heraldyczną, tak jak w pracach Szymańskiego i Bonieckiego. Nad tarczą znajduje się korona szlachecka typu hrabiowskiego. W klejnocie widnieje łabędź, skierowany w prawą stronę heraldyczną. Pod tarczą znajduje się krzyż, prawdopodobnie symbol odznaczenia jakie Walenty mógł zdobyć za życia.

Herb Suchekownaty – nagrobek Wincentego a Paulo Pieńkowskiego

Rodzina Pieńkowskich wywodzący się ze wsi Pieńki, w ziemi nurskiej. W XVI w., rozproszyli się po całym kraju zwłaszcza na Podlasie. Wincenty (1786–1863), był synem Jana i Agnieszki Charkiewicz. Pełnił funkcje: sędziego pokoju kazimierskiego od 1830 roku, dziekana i oficjała pułtuskiego od 1844 r., biskupa chełmskiego i lubelskiego od 1857 r., zm. w 1867 roku³⁷. W Archikatedrze św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty w Lublinie znajduje się epitafium poświęcone Wincentemu a Paulo Pieńkowskiemu. Według informacji na nim zamieszczonej oraz wg. metryki zgonu Wincenty zmarł w 1863 roku. Był synem Józefa, nie zaś Jana jak podaje S. Uruski.

³⁴ S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 3, Warszawa 1906, s. 297.

³⁵ A. Boniecki, *Herbarz Polski*, t. 5, Warszawa 1902, s. 90.

³⁶ J. Szymański, *Herbarz średniowiecznego...*, s. 182.

³⁷ S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 13, Warszawa 1916, s. 342.

Bartosz Paprocki podaje następujący opis: *O klejnocie Suchekownaty, który ma być trąba jedna czarna, oprawna w polu czerwonym z krzyżem. Tu jest w Polsce herb nabyty, tak niektórzy powiadają i tak twierdzą, żeby mąż tej familii Trzech trąb przeciwko Prusakom będąc hetmanem od ksiączęca mazowieckiego, pogromiwszy pogany, męża jednego, który w tej tam potrzebie wiele z nieprzyjacioty czynił, do herbu swego przyjąć miał, wszakoż mu nie dał tylko jedną trąbę a krzyż*³⁸.

Herb przedstawiony na nagrobku Wincentego Pieńkowskiego zawiera elementy heraldyki szlacheckiej i kościelnej. Na tarczy typu włoskiego umieszczono trąbę skierowaną w lewą stronę heraldyczną. Nad nią na taśmie umieszczono krzyż. Nad tarczą znajduje się hełm typu prętowego, na nim korona typu szlacheckiego. W klejnocie widnieją trzy pióra. Po prawej stronie heraldycznej, obok hełmu umieszczono mitrę biskupią, po lewej stronie heraldycznej krzywaśń pastorału. Nad klejnotem umieszczono kapelusz, z którego wychodzą ozdobnie plecione sznury, rozchodzące się na obie strony tarczy herbowej, zakończone 6 chwostami ułożonymi w szeregi. Pod tarczą umieszczono krzyż typu greckiego.

Herb Grzymała - nagrobek Ignacego i Joanny Domaszewskich

Rodzina Domaszewskich vel. Domaszowskich o przydomku Widlica pochodząca z Domaszewnicy w powiecie łukowskim. Według Adama Bonieckiego pieczętowali się pierwotnie herbem Nieczuja³⁹. Antoni Widlica cześnik owrucki poślubił Anastazję Skulską i miał z nią trzech synów: Pawła, Andrzeja i Stefana. Stefan, wiceregent grodzki łukowski w 1767 r., skarbnik łukowski 1770-1778 r., kupił w 1766 r. dobra Gozd od Humieckich. Franciszek Łukasz (ur. 1778) syn Stefana i Franciszki N., ożenił się z Józefą Załuską i miał z nią syna Ignacego (ok. 1806-1867), pieczętującego się herbem Grzymała (wyobrażenie tego herbu znajduje się na jego nagrobku), dziedzica dóbr Domaszewnicy, w pow. łukowskim, wylegitymowanego w Królestwie 1839 r.⁴⁰. Ignacy poślubił Salomeę Ksawerę Joannę Elżbietę Rutkowską (ok. 1804-1887) w 1836 r. w Warszawie.

³⁸ B. Paprocki, *Herby rycerstwa polskiego...*, s. 611.

³⁹ A. Boniecki, *Herbarz Polski*, t. 4, Warszawa 1901, s. 372-373.

⁴⁰ S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 3, Warszawa 1906, s. 220.

Józef Szymański w swoim herbarzu podaje następujący opis: *w polu złotym czerwony mur z trzema wieżami o trzech cieniach każda i otwartą bramą*⁴¹. U Bartosza Paprockiego: *O klejnocie Grzymała, który przyniesion z Niemiec do Polski. Używali przodkowie wież czerwonych w polu złotem; niektórzy noszą męża zbrojnego w bronie z mieczem dobytym, drudzy ani bronie, tylko samych wież używają*⁴².

Zgodność herbu przedstawionego na nagrobku rodziny Domaśzewskich z herbarzami jest trudna do ustalenia ze względu na zły stan zachowania. Na tarczy typu francuskiego nowożytnego umieszczono mur z trzema wieżami. Liczba cieni na wieżach nie jest możliwa do ustalenia ze względu na uszkodzenia kamienia. Być może w murze przedstawiono bramę i stojącego w niej rycerza. Nad tarczą umieszczono hełm typu prętowego, na nim znajduje się korona typu szlacheckiego. W klejnocie przedstawiono prawdopodobnie wieże oraz pióra.

Herb Helmersen – nagrobek Jerzego Reinholda von Helmersena

Ród Helmersen wywodzi się od Paula Helmesa, żyjącego w XVI w., kupca i mieszczanina z Brunszwiku, który wyemigrował do Rygi. Paul miał dwóch synów: Johanna i Paula⁴³, z których Paul pełnił ważne funkcje administracyjne w szwedzkich Inflantach a także brał udział w misjach dyplomatycznych dla szwedzkich monarchów, dzięki czemu bracia uzyskali nobilitację w 1651 r. Georg von Helmersen (1809–1881) żonaty z Helene von Loudon (1823–1873) miał syna Jerzego Reinholda (1845–1882), porucznika Kłasyckiego Pułku Huzarów, właściciela majątku w Niedrzwicy Dużej i w Ciecierzynie. Jerzy Rejnhold poślubił Franciszkę Smolińską (1851–1918), córkę Konstantego, dziedzica dóbr Krupe, z miał czterech synów: Konstantego Gotfryda (ur. 1869), Jerzego (ur. 1870), Alfonsa Feliksa (ur. 1873) i Bogdana Wiktora (1881–1891) oraz cztery córki: Marię Helenę (1872–1924) za Janem Ossowskim, Helenę Franciszkę (1875–1880), Franciszkę Ildefonsę (1877–1878) oraz Natalię (ur. 1879).

⁴¹ J. Szymański, *Herbarz średniowiecznego...*, s. 131.

⁴² B. Paprocki, *Herby rycerstwa polskiego...*, s. 613.

⁴³ *Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaften*, Teil 1 (Livland), Band 2, Görlitz 1929, s. 816–817.

Wizerunek herbu Helemrsen został przedstawiony w herbarzu *Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaft*⁴⁴. Herb wyobrażony na nagrobku rodziny Helmersen jest zgodny z przedstawieniem graficznym z herbarza. Na kartuszu, z którego z prawej strony heraldycznej wychodzi dębowa gałązka, zaś z lewej strony heraldycznej gałązka wawrzynu, umieszczono tarczę herbową typu angielskiego. W polu niebieskim (wskazuje na to szrafowanie) po lewej stronie heraldycznej widoczny jest obłok, z którego wychodzi zgięte zbrojne ramie, przytrzymujące hełm rycerski typu prętowego, w ten sposób, iż znajduje się on w centrum tarczy. Nad tarczą widnieje hełm rycerski typu prętowego, na szyi którego znajduje się łańcuch z medalionem. Na hełmie przedstawiono koronę typu szlacheckiego. W klejnocie widnieje zgięte zbrojne ramie trzymające wieniec.

Herb Nowina – nagrobek rodziny Przybylskich

Ród Przybylskich pochodzący z woj. sandomierskiego, osiedlony w XVII w., pod Warszawą. Wywodzą się od Waleriana, dziedzica części wsi Reguły w 1667 r., który miał syna Jana. Syn Jana Michał, posiadał z kolei syna Jakóba (1768–1838). Jakób razem z Małgorzatą Wrońską miał syna Bernarda⁴⁵ kontrolera urzędu celno-kontrolowego w Łaszczowie⁴⁶ (1794–1861) oraz córkę Mariannę Salomeę (ur. 1797). Bernard poślubił Małgorzatę Noppe (1797–1855) i miał z nią syna Antoniego Teodora (1828–1914) i córkę Henrykę Małgorzatę Józefę (1832–1917). Antoni poślubił Stefanię Ratajewicz (1822–1896) i miał z nią dzieci: Edwarda Bernarda (1855–1884), Stanisławę Mariannę (1860–1893) oraz Mieczysława (zm. 1911). Stanisława Marianna poślubiła Kazimierza Siepietę (1849–1895). Marianna Salomea, c. Bernarda poślubiła Michała Kuncewicza. Ich syn Karol (1830–1900) poślubił Katarzynę Radzimińską (1837–1897). Herb przedstawiony na nagrobku należał do Antoniego Przybylskiego.

⁴⁴ *Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaft*, Teil 1 (Livland), Band 2, Görlitz 1929, s. 816.

⁴⁵ S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 15, Warszawa 1931, s. 40.

⁴⁶ E. Sęczys, *Szlachta guberni augustowskiej, lubelskiej i radomskiej wylegitymowana w królestwie polskim w latach 1836–1861*, Warszawa 2018, s. 352.

Bartosz Paprocki podaje następujący opis herbu: *O klejnocie starodawnym polskim Nowina alias Złotogoleńczyk, który ma ucho kozłowe białe w polu błękitnem, miecz w pośrodku otłuczony, na koronie w hełmie noga zbrojna*⁴⁷. Według Kaspra Niesieckiego: *Ma być ucho od kotła białe w polu błękitnem, obiema końcami do góry obrócone, we środku niego miecz otłuczony, rękojeścią prosto do góry, końcem w dół, w hełmie nad koroną noga zbrojna z ostrogą, kolannem niby kłęcząca w koronie, piętą w lewą tarczy skierowana*⁴⁸. Z kolei u Józefa Szymańskiego: *w polu czerwonym między ramionami srebrnej zawiasy kotłowej barkiem w dół takiż zaćwiczony krzyż kawalerski*⁴⁹.

Herb przedstawiony na nagrobku Antoniego Przybylskiego pod wieloma aspektami harmonizuje z opisami z herbarza Kaspra Niesieckiego. Na tarczy herbowej typu francuskiego nowożytnego, przedstawiono ucho od kotła dwoma końcami do góry, pośrodku ucha znajduje się miecz, skierowany pionowo ostrzem w dół. Nad tarczą umieszczono hełm typu prętowego, na nim koronę typu szlacheckiego, zwieńczoną klejnotem w postaci zgiętej, zbrojnej nogi, skierowanej piętą w lewą stronę heraldyczną.

Herb Drya - nagrobek rodziny Kozarynów o przydomku Okulicz

Zarówno Adam Boniecki jak i Seweryn Uruski lokują siedzibę tej rodziny w Wielkim Księstwie Litewskim. Podają oni szeroki opis rodziny Kozarynów, nie wymieniają jednak Maurycego Okulicz Kozaryna ani jego syna Romana, najwcześniej pochowanego w tym miejscu przedstawiciela rodziny Kozaryn oraz prawdopodobnie zleceniodawcy wykonania nagrobka. Roman Kozaryn (1815–1884) porucznik pułku piechotnego wojsk cesarsko-rosyjskich, poślubił Urszulę Wasilewską (1814–1883). Antoni (1850–1916) właściciel majątku Kiełczewice Dolne, następnie majątku Krupce, syn Apolinarego i Weroniki Kozakiewicz, poślubił Leokadię Daniszewską (1853–1931).

Józef Szymański przytacza następujący opis herbu: *w polu czerwonym trzy stykające się romby srebrne rzędem w skos. Hełm i labry z pokryciem czerwonym, a podbiciem zapewne srebrnym. Klejnot: dwa skrzydła czerwone*

⁴⁷ B. Paprocki, *Herby rycerstwa polskiego...*, s. 306.

⁴⁸ K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, t. 6, Lipsk 1841, s. 581.

⁴⁹ J. Szymański, *Herbarz średniowiecznego...*, s. 200.

z trzema rombami srebrnymi w skos⁵⁰. Według Kaspra Niesieckiego: *Mają być między dwiema liniami, które od prawego boku tarczy, na lewy ukosem idą, trzy kamienie żółte w polu czerwonym na hełmie trzy pióra strusie*⁵¹.

Herb na nagrobku rodziny Kozarynów nie odbiega wyglądem od opisów i przedstawień graficznych z herbarzy: Bartosza Paprockiego i Kaspra Niesieckiego. Na tarczy herbowej typu francuskiego nowożytnego, w polu czerwonym (wskazuje na to szrafowanie) umieszczono trzy kamienie ułożone obok siebie między dwiema liniami, biegnącymi w skos tarczy. Nad tarczą znajduje się korona typu szlacheckiego. W klejnocie widnieją trzy pióra ptasie, zapewne strusie. Po bokach herbu widoczne są labry.

Fot. 3. Nagrobek rodziny Kozarynów

⁵⁰ J. Szymański, *Herbarz średniowiecznego...*, s. 117.

⁵¹ K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, t. 3, Lipsk 1839, s. 424.

Herb Tępa Podkowa – nagrobek Juliana i Mikołaja Dymowskich

Rodzina wywodząca się z Podlasia. Jan, dziedzic wsi Pietrusze 1768 r., miał syna Wojciecha żonatego z Anną Pisarzewicz. Jakób, syn Wojciecha i Anny (zm. 1876), był dziedzicem dóbr Łaszczówka, w województwie lubelskim, został wylegitymowany w Królestwie 1842 r. Jakób żonaty z Marianną Prusiecką (zm. 1856), miał trzech synów: Marcela, podoficera w wojsku ros., Kazimierza Andrzeja i Mikołaja (1833–1884)⁵². Kazimierz Andrzej (ur. 1821) poślubił Ignacę Mariannę Sawicką (1826–1858) i miał z nią syna Juliana (1845–1886)⁵³.

Herb wywodzący się z herbu Jastrzębiec. Według Kaspra Niesieckiego część członków tego rodu miała pomóc królowi Bolesławowi Śmiałemu w zamordowaniu św. Stanisława biskupa krakowskiego. W ramach kary zmieniono kształt ich herbu, skierowując bark podkowy do góry, w środku umieszczając krzyż, na hełmie zaś umieszczono orle skrzydło⁵⁴. Herb przedstawiony na nagrobku rodziny Dymowskich jest zgodny z opisem z herbarza Kaspra Niesieckiego i wyobrażeniem z herbarza Adama Bonieckiego. Na tarczy herbowej typu szwajcarskiego umieszczono podkowę skierowaną barkiem ku górze. Pośrodku podkowy znajduje się krzyż. Nad tarczą umieszczono koronę typu szlacheckiego. W klejnocie widnieje ptasie skrzydło.

Herb Jełowicki – nagrobek rodziny Jełowickich o przydomku Bożeniec

Rodzina wywodząca się z Rusi, pochodząca od książąt perejasławskich od Ruryka. Siedzibą ich był majątek Jełowicze, w pow. łuckim⁵⁵. Remigian (zm. 1788) syn Kazimierza, właściciel Aresztowa i Woskodaw, skarbnik łyczowski w 1738 r., skarbnik żytomierski w 1742 r., podczaszycz czernichowski i starosta Hulanicki w 1748 r., stolnik dźwinogrodzki w 1756 r., stolnik łucki i szambelan Stanisława Augusta w 1765 r., chorąży łucki w 1768 r., miał dwie żony: Agnieszkę Matuszewicz i Franciszkę

⁵² S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 3, Warszawa 1906, s. 317.

⁵³ R. Juściński, L. Pavlenko, *Neogotycki nagrobek Mikołaja i Juliana Dymowskich – przedstawicieli szlachty dziewiętnastowiecznego Lublina, jako przyczynek do poznania obu postaci*, „Rocznik Lubelski”, t. XLIX [2023], s. 41–68.

⁵⁴ K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, t. 9, Lipsk 1842, s. 73.

⁵⁵ S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 6, Warszawa 1909, s. 57.

Grocholską. Paweł syn Remigiana i Franciszki żonaty z Anastazją Tarnowską miał córkę Franciszkę i trzech synów: Edwarda, Marcina i Juliusza. Marcin, oficer b. Wojsk polskich, żonaty z Marianną z Rakowskich, miał córkę Marię, za hr. Karolem Aleksandrowiczem i trzech synów: a) Władysława, żonatego z Zofią Nartówną, z którą miał trzy córki: Jadwigę, Zofię i Marię; b) Franciszka, żonatego z Leonardą Suszeńską, z którą miał syna Stanisława i c) Ludwika⁵⁶. Stanisław (1869–1914) poślubił Annę Zalewską (ur. ok. 1882) i miał dwóch synów: Jerzego i Stanisława Henryka (1914–1940).

Bartosz Paprocki podaje iż taki klejnot był używany na Wołyniu i że jest to ród starodawny⁵⁷. Adam Boniecki przedstawia następujący opis herbu: *W polu czerwonym srebrna brama, na niej takiż krzyż. Nad tarczą mitra książęca. Wyszli z Wołynia, gdzie w odległych czasach musieli posiadać Jełowicze, od których nazwisko swe wzięli. Przydomek ich Bożeniec*⁵⁸. U Kaspra Niesieckiego: *Jest brama obozowa w polu czerwonym, nad bramą krzyż*⁵⁹.

Herb na nagrobku rodziny Jełowickich koresponduje z opisami i przedstawieniami graficznymi z herbarzy Bartosza Paprockiego, Adama Bonieckiego i Kaspra Niesieckiego. Na płaszczu heraldycznym zwieńczonym koroną książęcą umieszczono tarczę herbową typu francuskiego nowożytnego. Na tarczy widnieje brama, na niej krzyż.

Herb Ines - nagrobek domniemanego przedstawiciela rodziny Ines

Analiza herbu Ines przynosi odrębne problemy, gdyż symbol ten znajduje się na bardzo zniszczonym nagrobku. Piaskowiec z którego wykonano cokol uległ erozji. Po dwóch stronach podstawy umieszczono inskrypcje, które są czytelne fragmentarycznie. Na jednej z nich można odczytać jedno słowo – imię, zachowane w formie *Stanisław*, jednak bez nazwiska, co nie pozwala na jednoznaczną identyfikację pochowanej osoby.

Na Lubelszczyźnie w XIX w., żyła szlachecka rodzina Ines, pieczętująca się dość rzadkim herbem Ines, która mogła zakupić miejsce pod nagrobek na lubelskim cmentarzu. Zarówno źródła wojewódzkiego kon-

⁵⁶ A. Boniecki, *Herbarz Polski*, t. 9, Warszawa 1906, s. 15.

⁵⁷ B. Paprocki, *Herby rycerstwa polskiego...*, s. 863.

⁵⁸ A. Boniecki, *Herbarz Polski*, t. 9, Warszawa 1906, s. 4.

⁵⁹ K. Niesiecki, *Herbarz Polski*, t. 4, Lipsk 1839, s. 486.

serwatora zabytków jak i administratora cmentarza nie dają możliwości rozpoznania osób pochowanych w grobowcu (cokół był zniszczony już w latach 70-tych XX wieku, a może już na początku XX w.). Hipoteza, iż spoczywają tam przedstawiciele rodziny Ines jest prawdopodobna, lecz wymaga dalszych badań naukowych.

Ród wywodzący się rzekomo z Portugalii, o przydomku de Leon, wzmiankowany najwcześniej w XVII wieku. Tomasz Ines, pułkownik wojsk koronnych, zmarł przed 1696 r., miał żonę Teofilę Komnacką i syna Andrzeja. Andrzej był cześnikiem żydaczowskim, miał żonę Mariannę Hołyńską i syna Jana. Jan żonaty z Katarzyną Łabęcką miał syna Stanisława. Stanisław Ines zaślubił Teresę Turkułównę i miał z nią pięć córek: Rozalię Biernacką, Mariannę Zielińską, Magdalenę Dobrzańską, Elżbietę Piotrowską, Katarzynę baronową Korb i trzech synów: Ignacego, Nikodema i Wincentego⁶⁰. Nikodem (ur. 1786), kapitan wojsk Ks. Warszawskiego w 1812 r., następnie komisarz obwodu lubelskiego⁶¹, został wylegitymowany ze szlachectwa w Królestwie w 1839 r.⁶²

Według Seweryna Uruskiego opis herbu wygląda następująco: *w polu błękitnem półksiężyc złoty rogami w górę, nad nim trzy gwiazdy złote rzędem, w koronie trzy pióra strusie*⁶³. U Adama Bonieckiego: *w polu błękitnem trzy gwiazdy rzędem, nad rogami złotego półksiężyca*⁶⁴.

Herb przedstawiony na nagrobku rodziny Ines jest zgodny z opisami z herbarzy Seweryna Uruskiego i Adama Bonieckiego. Na tarczy typu włoskiego owalnego umieszczono półksiężyc skierowany ramionami do góry, nad nim trzy gwiazdy ułożone w szereg. Nad herbem znajduje się korona typu szlacheckiego. W klejnocie widnieją trzy pióra zapewne strusie.

⁶⁰ A. Boniecki, *Herbarz Polski*, t. 8, Warszawa 1905, s. 54.

⁶¹ T. Osiński, *Komisarze obwodu (naczelnicy powiatu) zamojskiego w latach 1816–1866*, „Rocznik Lubelski”, t. 35 [2009], s. 122.

⁶² Nikodem poślubił Justynę Małczyńską (ok. 1796–1846) i miał dwie córki: Walerię (ur. 1828) zamężną z Edwardem Młodeckim i Adelę (ur. 1821) zamężną z Wincentym Dunikowskim. Zob.: S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 5, Warszawa 1908, s. 263.

⁶³ *Ibidem*, s. 262.

⁶⁴ A. Boniecki, *Herbarz Polski*, t. 8, Warszawa 1905, s. 53.

Podsumowanie

Jak widać, osoby pochowane na Cmentarzu Rzymskokatolickim na ulicy Lipowej w Lublinie pochodziły z różnych regionów. Pełniły też za życia różne funkcje: urzędników, wojskowych, posiadaczy ziemskich. Kobiety, jak Laurencja Kozłowska czy Marianna Lisowska urodziły się w rodzinach szlacheckich nie pełniąc żadnych urzędów. Umieszczenie herbu na grobach tych wszystkich osób łączy potrzeba wynikająca z poczucia dumy przynależności do określonego rodu i z potrzeby identyfikacji społecznej, wreszcie z chęci odróżnienia się od innych grup, o niższym, nieszlacheckim statusie (herb rodziny Jełowickich, pozwala na ich identyfikację jako książąt, a herby na nagrobku Walentego Dunina i Tomasza Dederki jako hrabiów).

Realizacja kamieniarska herbów jest dość zróżnicowana. Od rozbudowanej kompozycji z herbami Sas, przez surowe, lecz dużych rozmiarów wyobrażenia Zdzitowieckiego i Dederki, aż po drobiazgowo wykuty Jastrzębiec Bijejki i skromny Lubicz, czy Nowina. Na uwagę zasługuje herb typu genealogicznego na nagrobku Laurencji i Władysława Kozłowskich. Porównanie z ilustracjami zawartymi w herbarzach pozwala na stwierdzenie, że herby przedstawione na nagrobkach są oddane dość wiernie. Problem z identyfikacją stwarza jeden z herbów znajdujących się na nagrobku Lisowskich. Godło herbu Lubicz Ludwika Lisowskiego nie posiada wszystkich właściwych mu przedmiotów heraldycznych, choć odmianę znajdującą się na cmentarzu odnajdziemy wśród odmian herbowych opracowanych przez Stanisława Chrząńskiego. Problemy badawcze powoduje również zniszczony herb Grzymała, a zwłaszcza herb Ines, którego przyporządkowanie do pochowanego właściciela jest jedynie hipotetyczne. Każdy z nich, jako zabytek heraldyczny, może być osobnym tematem badawczym, dlatego opracowanie niniejsze, jako pierwsza próba zaprezentowania tych źródeł, nie pretenduje do wyczerpania problemu, jakim są lubelskie herby nagrobkowe. Odrębnym zagadnieniem badawczym są również herby późniejsze, umieszczane na nagrobkach po 1918 r. – z dwudziestolecia międzywojennego, oraz umieszczane po 1989 r.

Bibliografia

Źródła archiwalne

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie

Fotografia z 1903 r. przedstawiająca nagrobek Kazimierza Pomianowskiego na cmentarzu przy ulicy Lipowej w Lublinie, <https://polona.pl/preview/b06ba2a2-ce19-43b2-b231-3d279099b245> dostęp: 13.11.2024.

Opracowania

Boniecki A., *Herbarz Polski*, t. 1,4,5,8,9 Warszawa 1899, 1901, 1902, 1905, 1906.

Chrząński S., *Tablice odmian herbowych*, wyd. J. Ostrowski. Warszawa 1909.

Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaft, Teil 1, Livland, Band 2, Görlitz 1929.

Górzyński S., *Genealogische Wappen*, w: *Heraldik. Bildende Kunst. Literatur*, Wien 2002 (Jahrbuch der Heraldisch Genealogischen Gesellschaft „Adler”), s. 91–110.

Juściński R., Pavlenko L., *Neogotycki nagrobek Mikołaja i Juliana Dymowskich – przedstawicieli szlachty dziewiętnastowiecznego Lublina, jako przyczynek do poznania obu postaci*, „Rocznik Lubelski”, t. XLIX [2023], s. 41–68.

Leszczyk Z., *Herby szlachty polskiej*, Poznań 1908.

Niesiecki K., *Herbarz Polski*, t. 2–4, 6–10, Lipsk 1839, 1841, 1842, 1845.

Osiński T., *Komisarze obwodu (naczelnicy powiatu) zamojskiego w latach 1816–1866*, „Rocznik Lubelski”, t. 35 [2009], s. 115–137.

Paprocki B., *Herby rycerstwa polskiego*, Kraków 1584.

Rogalski A. D., *Zdzitowiecki Cyprian Hering (1780–1848), żołnierz Legionów Polskich, Armii Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego, prezes komisji województwa podlaskiego*, „Historia i świat”, t. 6 [2017], s. 261–263.

Sęczys E., *Szlachta guberni augustowskiej, lubelskiej i radomskiej wylegitymowana w królestwie polskim w latach 1836–1861*, Warszawa 2018.

Szymański J., *Herbarz średniowiecznego rycerstwa polskiego*, Warszawa 1993.

Uruski S., *Rodzina herbarz szlachty polskiej*, t. 3, 5–7, 9, 12–15, Warszawa 1906, 1908–1910, 1912, 1915, 1916, 1917, 1931.

Źródła internetowe:

<https://www.sejm-wielki.pl/b/9.5.819> [dostęp 19.09.2024 r.].

Mateusz Jeleń

Nagrobek Jerzego Rejnholda von Helmersen na cmentarzu ewangelickim przy ulicy Lipowej w Lublinie jako zabytek i źródło do badań heraldyczno-genealogicznych

Cmentarz ewangelicki przy ulicy Lipowej w Lublinie, położony w sąsiedztwie cmentarza rzymskokatolickiego, stanowi odrębną część najstarszej lubelskiej nekropolii. Pomimo poświęcenia zasadniczej części niniejszej pracy wieloautorskiej samemu cmentarzowi rzymskokatolickiemu, również o wiele mniejszej, luterańskiej części nekropolii postanowiono poświęcić ów niewielkich rozmiarów tekst. Powód poczynienia owego wyjątku posiada oczywiście również swoje uzasadnienie. Zabytki, a nawet mówiąc ogólniej, przedstawienia heraldyczne, w przeciwieństwie do cmentarza rzymskokatolickiego, stosunkowo rzadko występują na nagrobkach należących do lubelskich ewangelików. Po przeprowadzeniu szczegółowych badań terenowych można nawet pokusić się o stwierdzenie, że wspomniany w tytule nagrobek Jerzego Rejnholda von Helmersen został zaopatrzony w herb jako jedyny grobowiec na cmentarzu ewangelickim. Czyni to z niego jedyny w swoim rodzaju dowód na przenikanie pewnych tradycji kultury funeralnej pomiędzy przedstawicielami różnych wyznań, a także źródło i przyczynek do badań nad lokalną wspólnotą wyznania ewangelicko-augsburskiego¹.

Początki funkcjonowania społeczności wyznania luterańskiego na terenie Lublina sięgają połowy XVI w. Było to stulecie wielkich przemian o charakterze społeczno-wyznaniowym, których zasięg objął wówczas większość kontynentu europejskiego. Swoją indywidualny kształt

¹ Strona internetowa Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN”, P. Serafin, *Cmentarz przy ulicy Lipowej*, <https://teatrnn.pl/morowy-lublin/cmentarz-przy-ulicy-lipowej/> [dostęp 11.09.2024].

zaczęły one przybierać również na ziemiach Rzeczypospolitej Obojga Narodów, gdzie w wielu miastach, przede wszystkim na terenie Prus Królewskich, Wielkopolski i Śląska, ale również w innych częściach kraju, powstawały gminy ewangelickie. W głównej mierze zrzeszała się w tych często nieformalnych organizacjach ludność pochodzenia niemieckiego. W przypadku Lublina, położonego w centralnej części Rzeczypospolitej, nie tworzyli oni licznej grupy mieszkańców, gdyż na przełomie XVI i XVII w. liczbę mieszczan pochodzenia niemieckiego w tym ośrodku należałoby oszacować jedynie na około 184 osoby. Pomimo dominującej na ziemiach polskich atmosfery tolerancji wyznaniowej, polityka prowadzona przez Kościół rzymskokatolicki w nurcie kontrreformacji sprzyjała pojawieniu się licznych przypadków polonizacji osób pochodzenia niemieckiego. Zgodnie z warunkami niezbędnymi do przeprowadzenia tego procesu, Niemcy dążący do przyjęcia udogodnień wynikających z prawa miejskiego musieli zmienić wyznanie na katolickie. Często dochodziło w ich przypadku również do zawierania małżeństw z katolikami czy nabywania nieruchomości w mieście, co również stanowiło wymóg dopełnienia owej polonizacji².

Mała liczebność ludności niemieckiego pochodzenia w dawnym Lublinie przekładała się również na słabość organizacyjną funkcjonującej tu gminy ewangelickiej. U początków epoki nowożytnej nabożeństwa odbywały się jedynie w domach prywatnych. Po wydaniu przez lubelski Trybunał Koronny niekorzystnego dla ewangelików wyroku, skazującego seniora miejscowego zboru na karę śmierci, gmina w 1627 r. praktycznie przestała istnieć. W tym samym roku doszło także do wyburzenia ariańskiego zboru, który służył jako miejsce modlitwy również dla przedstawicieli innych wyznań protestanckich³. Lubelscy luteranie i kalwiniści – przenieśli zatem swoją gminę wyznaniową do miejscowości Piaski, położonej w odległości 20 km od Lublina. Miasto Piaski, rozwijające się w epoce nowożytnej pod okiem rodów Orzechowskich i Suchodolskich, stosunkowo szybko stało się ważnym centrum ruchu ewangelickiego, określanym od tamtej pory nierzadko mianem Piask Luterskich (z niem.

² Strona internetowa Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN”, *Niemcy w Lublinie*, <https://teatrnn.pl/leksykon/artykuly/niemcy-w-lublinie/> [dostęp 23.08.2024].

³ H. Gmiterek, *W czółówce polskiej reformacji*, [w:] *Lublin w dziejach i kulturze Polski*, Lublin 1997, s. 99-100; T. Radzik, *Żyli z nami*, [w:] *Lublin w dziejach i kulturze Polski*, Lublin 1997, s. 251.

Luthersand)⁴. Nabożeństwa odbywały się w wówczas również w zborze ewangelickim umiejscowionym w odległym Nejdorfie (obecnie Mościcach Dolnych), położonym nad Bugiem⁵.

Lubelski ośrodek ruchu ewangelickiego ponownie wznowił swoją działalność wraz z rozwojem myśli Oświecenia na ziemiach polskich. W latach 1783–1785 podjęto starania zmierzające do budowy nowej świątyni dla przedstawicieli wyznania ewangelicko-augsburskiego na terenie Lublina. Jeden z członków tejże wspólnoty, niejaki Stattler, dążył do uzyskania przywileju na budowę kościoła luterańskiego w Lublinie od króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Właściwy dokument został wydany 25 sierpnia 1784 r., a zawierał pozwolenie na budowę kościoła, wraz z zastrzeżeniem, że do nowo powstałej gminy ewangelickiej powinien zostać włączony również zbor protestancki znajdujący się w Piaskach. Na budowę świątyni przeznaczono plac przy lubelskim Krakowskim Przedmieściu, kierując się przy tym zasadą zachowania odpowiedniej odległości w wymiarze dwustu łokci od najbliższej świątyni rzymskokatolickiej⁶.

Kościół pw. Świętej Trójcy wzniesiono ostatecznie w latach 1785–1788 pod nadzorem pastora Tobiasza Baucha, który wykorzystał w tym celu fundusze uzyskane w głównej mierze od Jana Piaskowskiego, radnego magistratu lubelskiego i właściciela Radawca, jak i wielu fundatorów zza granicy, a nawet katolików, w tym starosty lubelskiego i marszałka koronnego Michała Jerzego Mniszcha. W ten sposób gmina ewangelicko-augsburska w Lublinie wkroczyła w nowy etap dziejów swojego funkcjonowania. Swego rodzaju nowe otwarcie a także nadejście epoki zborów, co nadeszło niedługo potem, przyczyniły się do radykalnego powiększenia grona członków wspomnianej gminy. Pod koniec XIX w., a konkretnie w 1898 r., w lubelskiej parafii odnotowano ok. 6000 wiernych, a w przeciągu kilkunastu lat, przed wybuchem I wojny światowej, liczba ta oscylowała już wokół prawie 9 tysięcy. Oczywiście tylko niewielka część

⁴ G. Michalska, *Dzieje parafii ewangelicko-augsburskiej w Lublinie z uwzględnieniem działalności w Piaskach Luterskich*, [w:] *Parafia Ewangelicko-Augsburska w Lublinie. Historia-tradycja-współczesność*, red. ks. Dariusz Chwastek, Lublin 2007, s. 27.

⁵ A. Plag, *Parafia ewangelicka wyznania augsburskiego w Lublinie*, [w:] *Ewangelicko-prawosławna współpraca Lublin Balingen*, red. A. Plag, G. Kuprianowicz, M. Czapkowicz, Lublin-Balingen 1996, s. 161; Strona internetowa Centrum Badań nad Historią Regionalną i Lokalną UMCS, J. Ternes, D. Tarasiuk, *Mościce Dolne*, <https://lubelskie-encyklopedia.pl/index.php/2023/10/29/moscice-dolne/> [dostęp 23.08.2024].

⁶ G. Michalska, *Dzieje parafii*, s. 29–30.

(ok. 410) wszystkich członków parafii zamieszkiwała na terenie samego Lublina. Miejscowy pastor sprawował bowiem opiekę również nad kilkoma mniejszymi zborami, położonymi w okolicach Lublina, Piask czy Bełżyc.

Niezwykle istotnym czynnikiem dla funkcjonowania społeczności ewangelickiej w Lublinie stała się konieczność przeznaczenia odpowiedniego miejsca na pochówek jej zasłużonych członków. Ewangelicy początkowo chowali zmarłych na cmentarzu przykościelnym, co zostało ukrócone przez decyzję władz miejskich z 1826 r., nakazującą parafii zakupienie gruntu znajdującego się w sąsiedztwie istniejącego od 1794 r. rzymskokatolickiego cmentarza „na Lipkach”. Oficjalnie ewangelicki cmentarz przykościelny został zamknięty w 1831 r., chociaż nagrobki członków tej społeczności zaczęły pojawiać się na późniejszym cmentarzu przy ul. Lipowej jeszcze wcześniej. Przez kolejne lata swego funkcjonowania cmentarz ewangelicki zapełniany był przez nagrobki kolejnych zasłużonych ewangelików. Wymusiło to potrzebę poszerzenia przestrzeni przeznaczonej na pochówek, czego ostatecznie dokonano w 1898 r., kiedy dzięki zbieranym składkom parafia zakupiła grunt o powierzchni przekraczającej jedną morgę⁷.

Poszerzony cmentarz ewangelicki stał się miejscem spoczynku dla kolejnych znamienitych przedstawicieli tej społeczności z terenów całej Lubelszczyzny. Kościół pw. Świętej Trójcy stanowił bowiem jedyną świątynię ewangelicką na tym obszarze terytorialnym, co czyni z opisywanego cmentarza genialne źródło historyczne do badań nad lokalną społecznością wyznania ewangelicko-augsburskiego, a szczególnie nad jej przedstawicielami żyjącymi na przestrzeni XIX w., z którego pochodzi większość zabytkowych nagrobków położonych przy dzisiejszej ul. Lipowej. Jedyne pobieżny przegląd nazwisk osób pochowanych na terenie lubelskiej nekropolii pozwala na przedstawienie chociażby struktury zawodowej XIX-wiecznych ewangelików z Lublina. Występują tu zdecydowanie mniej znani drobni kupcy czy przedstawiciele inteligencji (nazwiska Goetz, Wentzel), rzemieślnicy (Ehrenfried, Kluge, Konrad, Rotkiel, Schmalhoffer), aptekarze i lekarze (Hincz, Witte, Wilson, Hillebrand) czy przemysłowcy (Kimon, Goerlitz, Voigt, Scholtz, Vetter). Do szczególnie interesującej grupy, nazwanej może niezbyt precyzyjnie „zawodową”, należą również

⁷ J. Studziński, *Cmentarz ewangelicki przy ulicy Lipowej*, [w:] *Parafia Ewangelicko-Augsburska w Lublinie. Historia-tradycja-współczesność*, red. ks. Dariusz Chwastek, Lublin 2007, s. 59-63.

właściciele ziemscy, czyli osoby, które w trakcie swojego życia dokonały zakupu zróżnicowanych pod względem powierzchni nieruchomości ziemskich. Spełnienie wspomnianego warunku pozwala nawet na zaliczenie niektórych członków ewangelickiej społeczności, szczególnie tych posiadających największe majątki ziemskie, w poczet niezwykle zróżnicowanej wewnętrznie warstwy społecznej ziemiaństwa. Z bardziej znanych przedstawicieli tej grupy należałoby wymienić: Ernesta Gontherina Goltza (właściciela Wronowa), Jana Piaskowskiego (w. Radawca), Beniamina Finkego (w. dóbr Krępiec), Pawła Wagnera (w. Sławinka) czy Jana Webera (w. Żółkiewki). W skład opisanej grupy ziemian wyznania luterańskiego należy zaliczyć również Jerzego Rejholda von Helmersen, czyli prawdopodobnie jednego z niewielu pochowanych, których pochodzenie można wywodzić z terenów Inflant⁸.

Nazwiskiem von Helmersen na przestrzeni stuleci posługiwali się liczni przedstawiciele rodu, którego pochodzenie wywieść należałoby z terytorium państw niemieckich, a dokładniej z okolic Hamburga. Najstarszy znany przedstawiciel rodu Paul Helmes, który nie nosił jeszcze tytułu szlacheckiego, urodził się w Brunszwiku w połowie XVI w. i w 1585 r. miał wyemigrować do Rygi w poszukiwaniu pracy. Po przeprowadzce do Inflant Helmes stosunkowo szybko został włączony do prawa miejskiego Rygi oraz rozpoczął współpracę z lokalną gildią kupiecką. W 1608 r. został wybrany na członka ryskiej rady miejskiej, a było to możliwe, ponieważ miasto nie posiadało ekskluzywnej grupy patrycjatu miejskiego, którego członkowie stale zasiadali w radzie, jak to miało miejsce w wielu miastach na terenie państw niemieckich. Helmes ożenił się dwukrotnie, za każdym razem z przedstawicielką bogatej mieszczańskiej rodziny, co otworzyło mu drogę do coraz bardziej prestiżowych stanowisk urzędniczych. W 1625 r. został on nawet głównym szambelanem miasta⁹.

Spśród synów Paula Helmesa szczególną rolę w procesie nobilitacji rodziny odegrał imiennik ojca Paul, który ukończył studia na uniwersytetach w Uppsali i Frankfurtu, dzięki czemu w pierwszej połowie XVII w. pełnił już funkcje asesora sądowego oraz sekretarza inflanckiego rządu, wysyłanego wielokrotnie na różnego rodzaju misje dyplomatyczne.

⁸ J. Czerepińska, G. Michalska, A. Uljasz, *Ewangelicy lubelscy*, [w:] *Parafia Ewangelicko-Augsburska w Lublinie. Historia-tradycja-współczesność*, red. ks. Dariusz Chwastek, Lublin 2007, s. 65–70.

⁹ *Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaften*, Teil 1 (Livland), Band 2, Görlitz 1929, s. 816–817.

Jako pierwszy przedstawiciel rodu otrzymał również posiadłości ziemskie na terenach południowej Liwonii i w Kurlandii. W 1643 r. uzyskał dyplom nobilitacyjny od szwedzkiej królowej Krystyny Wazy. Na jego podstawie w 1651 r. Paulowi oraz jego młodszemu bratu Johannowi przyznany został tytuł szlachecki oraz rodowe nazwisko „von Helmersen”¹⁰.

Dwaj bracia stali się założycielami dwóch głównych linii nowego rodu szlacheckiego. W kolejnych latach ich potomkowie zawierali związki małżeńskie z członkami innych rodów, przez co rodzina Helmersen zyskała powiązania z najbardziej znanymi inflanckimi familiami. Nazwisko Helmersen rozprzestrzeniło się również na tereny Estonii, Kurlandii czy Ozylii, gdzie w kolejnych stuleciach funkcjonowały odrębne gałęzie rodziny¹¹.

Symbolem łączącym poszczególnych członków rodu był herb von Helmersen. Według zapisów z herbarzy przedstawiał on w polu czerwonym tarczy herbowej obłok, z którego wylaniało się zbrojne ramię (być może zbrojna lewica) trzymająca hełm rycerski, zwieńczony zielonym wieniec laurowym. W klejnocie herbu umiejscowione zostało natomiast zbrojne ramię trzymające wieniec laurowy¹². Wymienione elementy herbu występują w zdecydowanej większości przedstawień herbowych. W niektórych przypadkach hełm rycerski znajdujący się w polu tarczy herbowej nie został zwieńczony przez wieniec laurowy. W tychże przypadkach wieniec zawsze występuje natomiast w klejnocie¹³. Pewne różnice dotyczą również niewspomnianych do tej pory labrów. Herbarze szlachty bałtyckiej przedstawiają labry zdobiące herb von Helmersen jako pokryte czerwienią i błękitem¹⁴, jednak w różnego rodzaju źródłach, również internetowych, spotkać się można z labrami w barwie czerwonej, z drugiej strony pokrytymi srebrem¹⁵. Również kwestia hełmu znajdującego się w polu tarczy przedstawia się w sposób zróżnicowany.

¹⁰ *Ibidem*, s. 817; Strona internetowa Aadlivapid Ajalooarhiivis. Adelswappen im Estnischen Historischen Archiv, *Paul von Helmersen*, <https://www.ra.ee/apps/vapid/index.php?act=vapp&id=185> [dostęp 28.08.2024].

¹¹ *Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaften*, Teil 2 (Estland), Band 3, Görlitz 1930, s. 369-370; *Genealogisches Handbuch der Oeselschen Ritterschaft*, Görlitz 1935, s. 507-509.

¹² *Ibidem*, s. 507; *Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaften*, Teil 1 (Livland), Band 2, Görlitz 1929, s. 818.

¹³ Strona internetowa Aadlivapid Ajalooarhiivis. Adelswappen im Estnischen Historischen Archiv, *Paul von Helmersen*, <https://www.ra.ee/apps/vapid/index.php?act=vapp&id=185> [dostęp 27.08.2024].

¹⁴ C. A. Klingspor, *Baltisches Wappenbuch Wappen sämtlicher, den Ritterschaften von Livland, Estland, Kurland und Oesel zugehörigen Adelsgeschlechter*, Sztokholm 1882, s. 45.

¹⁵ Strona internetowa Aadlivapid Ajalooarhiivis. Adelswappen im Estnischen Historischen Archiv, *Paul von Helmersen*, <https://www.ra.ee/apps/vapid/index.php?act=vapp&id=185> [dostęp 27.08.2024].

W heraldycznym opisie herbu pochodzącym z XX-wiecznego herbarza zawarto bowiem informację, że hełm trzymany przez zbrojne ramię powinien przypominać swoim wyglądem hełm typu „Spangenhelm”, czyli wczesnośredniowieczny hełm segmentowy¹⁶. Wszystkie znane wyobrażenia herbowe prezentują natomiast hełm prętowy, zarówno w polu herbu jak i w jego zwieńczeniu, co w tym drugim przypadku występuje również w przypadku wielu innych herbów. Wysokie walory estetyczne i dekoracyjne tego rodzaju hełmu czyniły go jednym z najchętniej wybieranych, przynajmniej od momentu jego upowszechnienia w heraldyce na przełomie XV i XVI w. Opisane powyżej różnice jawią się jako następstwo występowania różnych odmian herbu von Helmersen, pojawiających się wraz z powstawaniem kolejnych linii tego samego rodu. Herb ten, pomimo jednostkowego pojawienia się na ziemiach polskich, wykazuje z całą pewnością pochodzenie niemiecko-bałtyckie. Z drugiej jednak strony, elementy występujące w polu tarczy herbowej takie jak zbrojne ramię czy obłok są zdecydowanie bardziej charakterystyczne dla heraldyki polskiej. Herb von Helmersen nie zawiera bowiem figur zaszczytnych w postaci tak znamiennej dla heraldyki zachodnioeuropejskiej podziałów tarczy¹⁷. Herb w opisanej powyżej formie był używany przez kolejnych członków rodu von Helmersen i również w ten sposób trafił na ziemie polskie za sprawą jednego z nich.

¹⁶ *Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaften*, Teil 1 (Livland), Band 2, Görlitz 1929, s. 818.

¹⁷ J. Szymański, *Herbarz średniowiecznego rycerstwa polskiego*, Warszawa 1993, s. 21–24; Idem, *Nauki pomocnicze historii*, Warszawa 2012, s. 657–663.

Fot. 1. Herb von Helmersen pochodzący z herbarza Baltisches Wappenbuch Wappen sämtlicher, den Ritterschaften von Livland, Estland, Kurland und Oesel zugehörigen Adelsgeschlechter (<https://www.digitale-sammlungen.de/en/view/bsb00000445?page=150,151>)

Jerzy Rejnhold von Helmersen był dalekim potomkiem młodszej gałęzi rodu von Helmersen, wywodzącej się od Johanna (syna Paula Helmesa starszego)¹⁸. Urodził się on 8 sierpnia 1845 r. w miejscowości Kukevere (z niem. Kuckofer), położonej na terenie guberni inflanckiej w Imperium Rosyjskim¹⁹. Miejscem urodzenia Inflantczyka był prawdopodobnie

¹⁸ *Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaften*, Teil 1 (Livland), Band 2, Görlitz 1929, s. 831–833.

¹⁹ Parafia ewangelicko-luterańska w miejscowości Ambla, *Księga urodzeń z lat 1835–1848*, sygn. EAA.1248.1.29, strona internetowa Saaga, <https://www.ra.ee/dgs/explorer.php> [dostęp 27.08.2024].

szlachecki dworek zbudowany we wspomnianej miejscowości na początku XVIII w., należący do rodziców Jerzego Rejnholda lub ich przyjaciół²⁰. Z większą pewnością można natomiast określić miejsce udzielenia chrztu nowo narodzonego dziecka, gdyż miejscowość Kukevere należała ówczesnie do ewangelickiej parafii Ambla, do której ksiąg metrykalnych wprowadzono również informację o udzieleniu chrztu, a więc przyjęciu do miejscowej wspólnoty wyznania ewangelicko-augsburskiego.

Rodzice Jerzego wywodzili się z inflanckiej szlachty. Jego ojciec, baron Georg Gregor Paul von Helmersen, urodził się na terenie dzisiejszej Łotwy, prawdopodobnie w miejscowości Krimulda (z niem. Kremon), gdzie do dnia dzisiejszego znajdują się ruiny XIV-wiecznego zamku, który stanowił miejsce walk polsko-szwedzkich w czasie jednej z wojen o Inflanty (1600–1611)²¹. Również matka Jerzego Rejnholda, Helene Eleonore Therese z d. von Loudon, pochodziła z rodziny szlacheckiej, zamieszkującej w położonej zdecydowanie bardziej na północ miejscowości Sauļi (z niem. Saulhof)²². Niezwykle istotnym miejscem dla członków rodziny von Helmersen musiała być również miejscowość Skujene (z niem. Schujen)²³. Wieś ta, położona w centralnej części współczesnego państwa łotewskiego, już w XIX w. słynęła ze znajdujących się tam ruin krzyżackiego zamku, wcześniej należącego do inflanckiego Zakonu Kawalerów Mieczowych, następnie zniszczonego przez wojska moskiewskie i tatarskie w czasie I wojny północnej (1558–1583). Bardzo prawdopodobne, że w XIX w. miejscowość Skujene stanowiła część majątku będącego w rękach rodziny von Helmersen, a nawet samego barona Georga Gregora Paula von Helmersen, gdyż niezwykle często pojawia się ona w ramach wpisów z ksiąg metrykalnych dotyczących członków tej rodziny. Jako członek znamienitej rodziny Jerzy Rejnhold von Helmersen otrzymał solidne wykształcenie i prawdopodobnie został przeznaczony przez rodziców do służby wojskowej lub urzędniczej.

²⁰ Strona internetowa Eesti mõisaportaal, *Kukevere mõis*, <https://www.mois.ee/jarva/kukevere.shtml> [dostęp 27.08.2024].

²¹ *Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaften*, Teil 1 (Livland), Band 2, Görlitz 1929, s. 832.

²² *Ibidem*.

²³ Strona internetowa MyHeritage, https://www.myheritage.pl/site-family-tree-159474502/witryna-rodzinna-kogutow?newTree=&rootIndividualID=2500001&tr_id=m_neoszj1hwy_x6jl7xxtk7 [dostęp 27.08.2024].

zgodnie z zasadami wyznania rzymskokatolickiego, więc nowo zawarty związek małżeński miał charakter mieszany. Zawieranie małżeństw tego rodzaju wymuszało na małżonkach uzgodnienie kwestii wiary, według zasad której miało być wychowywane przyszłe potomstwo. Małżonkowie rozwiązywali to rozmaicie. Czasami dzieci przyjmowały wiarę ojca lub matki, ale zdarzały się również sytuacje, w których potomstwo płci męskiej było wychowywane w wierze ojca, a płci żeńskiej w wierze matki. W przypadku rodziny Helmersenów już pierwsze z dzieci zostało zapisane do ksiąg metrykalnych parafii rzymskokatolickiej, a podobnie postępowano w przypadku kolejnych. Małżonkowie doczekali się ośmiorga dzieci: Konstantego Gotfryda (ur. 1869 r.)²⁷, Jerzego Jana Alfonsa (1870)²⁸, Marii Heleny (1872)²⁹, Alfonsa Feliksa (1873)³⁰, Heleny Franciszki Gabrieli (1875)³¹, Franciszki Ildefonsy (1877)³², Natalii Wiktorii (1879)³³ i Bogdana Wiktora Mikołaja (1881)³⁴. Jedynie pięciorgu z nich udało się doczekać również przedwczesnej śmierci swojego ojca, czemu nie należy się dziwić zważywszy na niezmiennie wysoką śmiertelność dzieci w drugiej połowie XIX stulecia.

²⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/90, s. 11.

²⁸ Strona internetowa FamilySearch, <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:939K-RHQQ-8Q?i=1019> [dostęp 21.08.2024]; *Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaften*, Teil 1, Livland, Band 2, Görlitz 1929, s. 833.

²⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Dysie, sygn. 2.4/76, s. 15. Maria Helmersen w 1906 r. we wsi Krzynowłoga Mała (gub. płocka) wzięła ślub z Janem Ossowskim. Zob.: Strona internetowa bazy skanów akt metrykalnych Skanoteka, <https://metryki.genealodzy.pl/index.php?op=pg&id=806&sy=1906&kt=2&pplik=32-33.jpg> [dostęp 21.08.2024]. Zmarła w Wólce Radzywińskiej (gub. warszawska) w 1924 r. Zob.: Strona internetowa bazy urodzeń, małżeństw i zgonów Geneteka, https://geneteka.genealodzy.pl/index.php?op=gt&lang=pol&bdm=D&w=07mz&rid=D&search_lastname=Helmersen&search_name=&search_lastname2=&search_name2=&from_date=&to_date=&rpp1=&ordertable= [dostęp 21.08.2024].

³⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Dysie, sygn. 2.4/76, s. 15. Alfons Helmersen zmarł w Ciecierzynie w 1874 r. Zob.: APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Dysie, sygn. 2.4/81, k. 74.

³¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Dysie, sygn. 2.4/79, s. 69. Helena Helmersen zmarła w Niedrzwicy Dużej w 1880 r. Zob.: APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Niedrzwicy Kościelnej, sygn. 2.4/70, s. 50.

³² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Niedrzwicy Kościelnej, sygn. 2.4/70, s. 21. Franciszka Helmersen zmarła w Ciecierzynie w 1878 r. Zob.: APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Dysie, sygn. 2.4/81, k. 74.

³³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Niedrzwicy Kościelnej, sygn. 2.4/70, s. 21. Natalia Helmersen w 1912 r. w Sankt Petersburgu wyszła za urzędnika Alfreda Appelfellera. Zob.: *Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaften*, Teil 1 (Livland), Band 2, Görlitz 1929, s. 833.

³⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Niedrzwicy Kościelnej, sygn. 2.4/71, s. 39. Bogdan Helmersen zmarł w Niedrzwicy Dużej w 1891 r. Zob.: APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Niedrzwicy Kościelnej, sygn. 2.4/81, s. 67.

całością dóbr ziemskich³⁶. Z powodu odziedziczenia fragmentu majątku ziemskiego przez jego żonę również Jerzy Rejnhold von Helmersen stał się poniekąd częścią lokalnego ziemiaństwa. Przy okazji zawierania umów prawnych występował często w imieniu swojej żony i teściowej, reprezentując tym samym ich interesy finansowe³⁷. W jednym z herbarzy został nawet wymieniony jako właściciel majątku Krupe³⁸. Młodsza siostra wraz z wdową po Konstantym Smolińskim nie były jednak zadowolone z powyższego podziału majątku, w wyniku czego sprawy sporne między członkami rodziny weszły na drogę sądową. Ostatecznie sprawa została załatwiona w wyniku ugody zawartej w marcu 1877 r. Zgodnie z jej brzmieniem część Franciszki Smolińskiej z d. Krzeczkowskiej miała zostać spłacona przez córki w pieniądzu. Również Franciszka Helmersen zdecydowała się na sprzedaż swoich praw do 1/3 majątku starszej siostrze za sumę 60 tys. rubli w gotówce³⁹.

W nieznanym czasie Jerzy Rejnhold von Helmersen zakupił również majątek ziemski w Ciecierzynie (pow. lubartowski). Prawdopodobnie był już jego posiadaczem w 1872 r., ponieważ z tego roku pochodzi pierwszy z kilku wpisów w księgach metrykalnych parafii w Dysie, poświęconych dzieciom byłego wojskowego⁴⁰. Tam rodzina Helmersenów zamieszkiwała również w czasie trwania sporów majątkowych pomiędzy członkami rodziny Smolińskich. Sama Franciszka Smolińska z d. Krzeczkowska również zamieszkała ostatecznie w Ciecierzynie pod opieką młodszej z córek i tam zmarła w 1878 roku⁴¹.

Zdecydowanie największą inwestycją poczynioną przez Jerzego Rejnholda von Helmersen był zakup majątku w Niedrzwicy Dużej, który w owym czasie mierzył prawdopodobnie około 2592 morgów, co czyniło go jednym z największych folwarków w regionie⁴². Helmersen nabył wspomniany majątek z rąk Zygmunta Łączyńskiego za łączną sumę 146 750 rub., a następnie przeniósł tam centrum swojej działalności wraz z rodziną, na co wskazują wpisy w księgach metrykalnych parafii w położonej w niewielkiej odległości Niedrzwicy Kościelnej.

³⁶ APZ, Hipoteka miasta Krasnegostawu i powiatu krasnostawskiego, spis nr 1, sygn. 621, s. 8–10.

³⁷ *Ibidem*, zbiór dokumentów, s. 28–34.

³⁸ *Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaften*, Teil 1, Livland, Band 2, Görlitz 1929, s. 833.

³⁹ APZ, Hipoteka miasta Krasnegostawu i powiatu krasnostawskiego, spis nr 1, sygn. 626, zbiór dokumentów, s. 91–131.

⁴⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Dysie, sygn. 2.4/76, s. 15.

⁴¹ APZ, Hipoteka miasta Krasnegostawu i powiatu krasnostawskiego, spis nr 1, sygn. 621, s. 78.

⁴² M. Gałęcka, *Dwór Dłuskich w Niedrzwicy Dużej*, Niedzwica Duża 2003, s. 14.

Rezydencją Helmersenów stał się wtedy tzw. dwór Dłuskich z charakterystyczną rotundą, którego ruiny do dnia dzisiejszego stanowią jedną z największych atrakcji ziemi niedrzwickiej⁴³. Dwór stał się również ostatnim miejscem zamieszkania Jerzego Rejnholda von Helmersen, gdyż zmarł on 31 stycznia 1882 r. na terenie Niedrzwicy Dużej, w wieku jedynie 37 lat⁴⁴.

Jego żona Franciszka Helmersen kontynuowała działalność męża i odziedziczyła po nim majątek w Niedrzwicy. Owe dobra ziemskie wykazywały już jednak coraz gorszą kondycję pod względem finansowym, a to z powodu rosnącego zadłużenia u innych właścicieli ziemskich i w Towarzystwie Kredytowym Ziemskim. Franciszka Helmersen rozpoczęła wyprzedaż poszczególnych, mniejszych części majątku, ale w 1891 r. Towarzystwo wystawiło majątek na licytację, w wyniku której został zakupiony przez Bronisława Maszadro, który również odsprzedał je niedługo później⁴⁵. Franciszka Helmersen ostatecznie przeżyła swojego męża o wiele lat i zakończyła żywot 12 sierpnia 1918 r. w miejscowości Rżyska położonej niedaleko Radzymina, gdzie przebywała prawdopodobnie pod opieką swojej najstarszej córki Marii Heleny⁴⁶.

Jerzy Rejnhold von Helmersen został pochowany na cmentarzu ewangelickim przy ulicy Lipowej w Lublinie. Interesujące wydaje się już samo położenie grobowca na mapie cmentarza. Jako miejsce pochówku ziemianina wybrano pograniczny pas rozdzielających cmentarze ewangelicki i rzymskokatolicki⁴⁷. Można wręcz odnieść wrażenie, że nagrobek ten, wraz z kilkoma innymi w podobnym położeniu, znajduje się częściowo po ewangelickiej stronie cmentarza, podczas gdy druga część została umiejscowiona już na cmentarzu katolickim. Był to prawdopodobnie przykład zaistnienia niezwykle charakterystycznego i rzadkiego zwyczaju, według którego nagrobki małżeństw mieszanych stawiano na pograniczu cmentarzy należących do przedstawicieli dwóch

⁴³ *Ibidem*.

⁴⁴ Strona internetowa FamilySearch, <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3QSQ-G99H-Z9WF-F?i=113&cc=2564996&cat=2562573> [dostęp 21.08.2024]. Warto również wspomnieć, że w akcie zgonu Jerzego Rejnholda jako osoba „zgłaszająca” śmierć bliskiego występuje prawdopodobnie jego młodszy brat Wiktor Rejnhold Otto von Helmersen, który podobnie jak Jerzy Rejnhold był porucznikiem w wojsku carskim. W późniejszym czasie zakupił on również majątek Pohost położony w guberni mińskiej. Zob.: *Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaften*, Teil 1, Livland, Band 2, Görlitz 1929, s. 833.

⁴⁵ APL, Hipoteka w Lublinie, wykaz nr 3, sygn. 176, k. 5-6.

⁴⁶ Strona internetowa Metryki GenBaza, <https://metryki.genbaza.pl/genbaza/detail,395325,26> [dostęp 21.08.2024].

⁴⁷ P. Dymmel, R. Litwiński, *Cmentarze lubelskie*, Lublin 2015, s. 404.

różnych wyznań⁴⁸. Inskrypcja nagrobna upamiętniająca Jerzego Rejnholda von Helmersen została umieszczona po ewangelickiej stronie cmentarza. Od strony cmentarza rzymskokatolickiego nie odnaleziono natomiast żadnej inskrypcji. Prawdopodobnie miejsce ostatecznego spoczynku w owym grobowcu miała znaleźć również żona zmarłego, która jednak wyprowadziła się z guberni lubelskiej i prawdopodobnie została pochowana na Mazowszu.

Fot. 4. Fragment inskrypcji z nagrobka Jerzego Rejnholda von Helmersen

Styl architektoniczny nagrobka pozwala na zakwalifikowanie go do grupy nagrobków eklektycznych, czyli wykazujących cechy różnych nurtów w sztuce. Grobowiec z 1882 r. posiada formę przydrożnej kapliczki z czterema niszami, ozdobionymi przez motywy konchowe, przypominające muszlę. Nisza frontowa, nieco głębsza od innych, mogła kiedyś mieścić niewielką rzeźbę, po której został jedynie cokół na frontowej ścianie. Cokół mógł jednak służyć również jako postument, przeznaczony pod znicz⁴⁹. Nagrobek wieńczy krzyż otoczony przez kamienny wieniec z róż, symbolizujących miłość i namiętność, ale także delikatności

⁴⁸ J. Studziński, *Cmentarz ewangelicki przy ulicy Lipowej*, [w:] *Parafia Ewangelicko-Augsburska w Lublinie. Historia-tradycja-współczesność*, red. ks. Dariusz Chwastek, Lublin 2007, s. 60-62.

⁴⁹ Strona internetowa Dormitorium Lublin, <https://dormitorium.lublin.pl/28/style-i-formy.htm> [dostęp 21.08.2024].

i kruchość ludzkiego życia. Poniżej krzyża umieszczono natomiast kartusz, ozdobiony przez liście dębu i wawrzynu, na którym umieszczono wizerunek herbu von Helmersen w formie płaskorzeźby. Liście dębu w kontekście sztuki nagrobnej mogą symbolizować szlachetność oraz trwałość pamięci po zmarłym, zaś liście wawrzynu – chwałę oraz wieczyste życie duszy ludzkiej po śmierci. Pewne zastanowienie budzi natomiast kwestia szrafowania zastosowanego na płaskorzeźbie przedstawiającej herb. Szrafowanie, jako metoda oddawania barw i metali heraldycznych za pomocą cienkich, równoległych lub krzyżujących się kresek, została w tym konkretnym przypadku wykorzystana jedynie do oddania barwy pola tarczy heraldycznej⁵⁰. Jako że zostało ono opatrzone poziomymi kreskami, należałoby domniemywać, że wspomniany herb posiada pole w barwie błękitnej, co jednak stoi w sprzeczności z wszelkimi przedstawieniami herbu von Helmersen pochodzącymi z herbarzy, na których w tle umieszczono barwę czerwoną. Nawet tak znacząca różnica nie skłania jednak do uznania wspomnianego herbu jedynie za odmianę właściwego znaku rozpoznawczego Helmersenów, gdyż różnice tego rodzaju mogą wynikać również ze zwykłej pomyłki czy celowego zamysłu twórcy nagrobka.

⁵⁰ J. Szymański, *Nauki pomocnicze*, s. 656–657.

Fot. 5. Herb Helmersen

Fot. 6. Nagrobek Jerzego Reinholda von Helmersena

Nierozwiązanym problemem pozostaje natomiast określenie miejsca pochówku większości potomstwa małżeństwa Helmersenów. Najstarsi synowie prawdopodobnie opuścili tereny guberni lubelskiej po osiągnięciu pełnoletności, podobnie jak ich siostra Maria Helena, która przenieśli się na zachód, najpierw na teren guberni płockiej, a następnie guberni warszawskiej. Z kolei jej młodsza siostra Natalia Wiktoria opuściła Królestwo Polskie i w późniejszym czasie zamieszkała w Sankt Petersburgu. Trójka dzieci Helmersenów (Alfons, Helena i Franciszka), z których żadne nie przeżyło wieku dziecięcego, została pochowana w centralnej części cmentarza rzymskokatolickiego przy ul. Lipowej (sektor IX), wraz z matką Franciszką Helmersen, tj. Franciszką Smolińską z d. Krzeczkowską⁵¹.

Losy kolejnych przedstawicieli społeczności wyznania ewangelicko-augsburskiego na terenie Lublina stanowią interesujące pole do badań szczegółowych. Pomimo powstania prac omawiających dzieje parafii ewangelickiej w sposób syntetyczny⁵², do tej pory do rzadkości należało

⁵¹ P. Dymmel, R. Litwiński, *Cmentarze lubelskie*, Lublin 2015, s. 175.

⁵² *Parafia Ewangelicko-Augsburska w Lublinie. Historia-tradycja-współczesność*, red. ks. Dariusz Chwastek, Lublin 2007; *Ewangelicko-prawosławna współpraca Lublin Balingen*, red. A. Pląg, G. Kuprianowicz, M. Czapkowicz, Lublin-Balingen 1996.

wydawanie studiów szczegółowych prowadzonych nad poszczególnymi postaciami. Sama osoba Jerzego Rejnholda von Helmersen została wybrana do wspomnianego opracowania w sposób nieprzypadkowy. W końcu został on pochowany w jedynym nagrobku znajdującym się na cmentarzu ewangelickim przy ul. Lipowej, który prezentuje wysoki walor artystyczny oraz został zaopatrzony w zachowany w doskonałym stanie wizerunek herbu. Sam nagrobek należy również do grupy nagrobków małżeństw mieszanych wyznaniowo, umiejscowionych w strefie pomiędzy cmentarzem ewangelickim a rzymskokatolickim. Z pozostałych nazwisk figurujących na tychże grobowcach należałoby wspomnieć o rodzinie Piaskowskich, Świdów, Wagnerów, Braunów czy Ehrenfriedów, których nagrobki stanowią swego rodzaju ewenement kulturowy na skalę krajową⁵³. Skłania to autora niniejszego opracowania do podjęcia się kolejnych badań, dotyczących kontaktów między kościołem rzymskokatolickim a ewangelicko-augsburskim, do czego nieustannie zachęcają przywołane na łamach powyższego opracowania kazusy dziejowe świadczące o silnych powiązaniach między owymi wyznaniem.

Bibliografia

Źródła archiwalne

Parafia ewangelicko-luterańska w miejscowości Ambla, *Księga urodzeń z lat 1835–1848*, sygn. EAA.1248.1.29, strona internetowa Saaga, <https://www.ra.ee/dgs/explorer.php> [dostęp 27.08.2024].

Archiwum Państwowe w Lublinie

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Dysie, sygn. 76, 79, 81.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 70, 89, 90.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Niedrzwicy Kościelnej, sygn. 70, 71, 81.

Hipoteka w Lublinie, wykaz nr 3, sygn. 176.

Archiwum Państwowe w Zamościu

Hipoteka miasta Krasnegostawu i powiatu krasnostawskiego, spis nr 1, sygn. 621, 626.

⁵³ J. Czerepińska, G. Michalska, A. Uljasz, *Ewangelicy lubelscy*, [w:] *Parafia Ewangelicko-Augsburska w Lublinie. Historia-tradycja-współczesność*, red. ks. Dariusz Chwastek, Lublin 2007, s. 70.

Opracowania

Czerepińska J., Michalska G., Uljasz A., *Ewangelicy lubelscy*, [w:] *Parafia Ewangelicko-Augsburska w Lublinie. Historia-tradycja-współczesność*, red. ks. Dariusz Chwastek, Lublin 2007, s. 65–70.

Dymmel P., Litwiński R., *Cmentarze lubelskie*, Lublin 2015.

Gałęcka M., *Dwór Dłuskich w Niedrzwicy Dużej*, Niedrzwica Duża 2003.

Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaften, Teil 1 (Livland), Band 2, Görlitz 1929.

Genealogisches Handbuch der baltischen Ritterschaften, Teil 2 (Estland), Band 3, Görlitz 1930.

Genealogisches Handbuch der Oeselschen Ritterschaft, Görlitz 1935.

Gmiterek H., *W czotówce polskiej reformacji*, [w:] *Lublin w dziejach i kulturze Polski*, Lublin 1997, ss. 93–104.

Klingspor C. A., *Baltisches Wappenbuch Wappen sämtlicher, den Ritterschaften von Livland, Estland, Kurland und Oesel zugehörigen Adelsgeschlechter*, Sztokholm 1882.

Michalska G., *Dzieje parafii ewangelicko-augsburskiej w Lublinie z uwzględnieniem działalności w Piaskach Luterskich*, [w:] *Parafia Ewangelicko-Augsburska w Lublinie. Historia-tradycja-współczesność*, red. ks. Dariusz Chwastek, Lublin 2007, ss. 27–40.

Plag A., *Parafia ewangelicka wyznania augsburskiego w Lublinie*, [w:] *Ewangelicko-prawosławna współpraca Lublin Balingen*, red. A. Plag, G. Kuprianowicz, M. Czapkowicz, Lublin-Balingen 1996, ss. 160–167.

Radzik T., *Żyli z nami*, [w:] *Lublin w dziejach i kulturze Polski*, Lublin 1997, ss. 245–269.
Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, t. IV, Warszawa 1883.

Studziński J., *Cmentarz ewangelicki przy ulicy Lipowej*, [w:] *Parafia Ewangelicko-Augsburska w Lublinie. Historia-tradycja-współczesność*, red. ks. Dariusz Chwastek, Lublin 2007, ss. 59–63.

Szymański J., *Herbarz średniowiecznego rycerstwa polskiego*, Warszawa 1993, s. 21–24.

Szymański J., *Nauki pomocnicze historii*, Warszawa 2012.

Военная энциклопедия [в 18 т.], под ред. В. Ф. Новицкого, 12 т., Санкт Петербург 1913.

Цехановецкий В. П., *История 18 Драгунскаго Клястицкаго Его Королевскаго Высочества Великаго Герцога Гессенскаго Полка*, Варшава 1886.

Энциклопедический словарь Брокгауза и Ефрона, 15 т., Санкт Петербург 1895.

Netografia

Aadlivapid Ajalooarhiivis. Adelswappen im Estnischen Historischen Archiv, *Paul von Helmersen*, <https://www.ra.ee/apps/vapid/index.php?act=vapp&id=185> [dostęp 28.08.2024].

Centrum Badań nad Historią Regionalną i Lokalną UMCS, J. Ternes, D. Tarasiuk, *Mościce Dolne*, <https://lubelskie-encyklopedia.pl/index.php/2023/10/29/moscice-dolne/> [dostęp 23.08.2024].

Dormitorium Lublin, <https://dormitorium.lublin.pl/28/style-i-formy.htm> [dostęp 21.08.2024].

Eesti mõisaportaal, *Kukevere mõis*, <https://www.mois.ee/jarva/kukevere.shtml> [dostęp 27.08.2024].

FamilySearch, <https://www.familysearch.org/> [dostęp 21.08.2024].

Geneteka, <https://geneteka.genealodzy.pl/> [dostęp 21.08.2024].

Metryki GenBaza, <https://metryki.genbaza.pl/> [dostęp 21.08.2024].

MyHeritage, <https://www.myheritage.pl/> [dostęp 27.08.2024].

Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”, *Niemcy w Lublinie*, <https://teatrnn.pl/leksykon/artykuly/niemcy-w-lublinie/> [dostęp 23.08.2024].

Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”, P. Serafin, *Cmentarz przy ulicy Lipowej*, <https://teatrnn.pl/morowy-lublin/cmentarz-przy-ulicy-lipowej/> [dostęp 11.09.2024].

Dawid Porębiak
Krzysztof Wesołowski

Symbole wojskowe na nagrobkach cmentarza rzymskokatolickiego przy ul. Lipowej w Lublinie

Zjawisko występowania symboli nawiązujących do wojskowości na nagrobkach cmentarnych stanowi przedmiot badawczy zbliżony do problematyki herbów, również obecnych na nekropoliach. Zarówno pierwsze z tych symboli, jak i drugie, często występują obok siebie, jednak heraldyka skupia się często nad badaniem herbu, pomijając np. elementy panopliów. Symbole wojskowe stanowią zazwyczaj tło i element dodatkowy właściwego herbu. Znaki te pod względem funkcji stanowią łącznie przekaz o szlacheckim pochodzeniu i uprawianiu wojskowego zawodu, co nie było wszak powszechne w epoce późnonowżytniej. Stanowią zindywidualizowany znak mówiący często o karierze wojskowej osoby szlacheckiej.

Cmentarz rzymskokatolicki przy ulicy Lipowej w Lublinie założony w 1794 roku prawdopodobnie od samego początku był miejscem pochówku zmarłych wojskowych. Aby wskazać cieszący się uznaniem społecznym ich zawód, na ich nagrobkach umieszczane były przede wszystkim inskrypcje mówiące o ich stopniu wojskowym i zasługach (będące poza przedmiotem niniejszego artykułu), a także symboliczne elementy militarystyczne, takie jak panoplia, przedstawienia odznaczeń jakie otrzymali w czasie swojej służby wojskowej¹, czy nawet stylizowane wojskowo elementy architektoniczne nagrobka. Innym sposobem wyróżnienia osoby pochowanej było umieszczenie jego zdjęcia w pełnym mundurze woj-

¹ Identyfikowane za: K. Filipow, *Falerystyka polska XVII-XIX wieku*, Białystok 2003.

skowym w formie fotografii porcelanowej. Największa grupa nagrobków z wyżej wymienionymi elementami pochodzi z „długiego wieku dziewiętnastego”. Najczęściej motywy te występują na nagrobkach weteranów wojen napoleońskich oraz osób związanych z Wojskiem Polskim Królestwa Kongresowego. W poniższej analizie autorzy pragną opisać grobowce z tymi elementami oraz sylwetki osób w nich pochowanych, pomijając analizę herbów, przedstawioną w opublikowanym wyżej rozdziale autorstwa Jana Gagackiego².

Najczęściej występującym motywem na omawianych nagrobkach są panoplia otaczające herb, dotąd nieopracowane w polskiej literaturze. Przedstawiają stylizowane artystycznie wyposażenie militarne, takie jak broń, sztandary, czy instrumenty muzyczne wykorzystywane w wojsku³. W tej konwencji panoplia występują najczęściej jako tło dla tarczy herbowej, z którą tworzą kompozycję mającą przedstawiać szlachecki rodowód oraz zasługi wojskowe osoby pochowanej w danym grobie. W dwóch znanych nam przypadkach panoplia występują bez herbu, do czego wrócimy na końcu artykułu.

Jeden z najciekawszych przykładów panopliów występuje na nagrobku Zdzitowieckich. Centralnym elementem nagrobka jest tarcza herbowa z herbem Nałęcz V, wokół której znajduje się panoplium składające się z szabel, włócznie, sztandarów i luf dział. Pod nimi zostały wykute zawieszony order otrzymany przez Cypriana Zdzitowieckiego: Złoty Krzyż *Virtuti Militari*, Krzyż Legii Honorowej oraz Order św. Anny. Tablica ta znajduje się pomiędzy dwoma filarami, które podtrzymują zwieńczenia nagrobka w postaci woluty i wałka wypełnionego rozetami. Na szczycie zwieńczenia znajduje się metalowy krzyż łaciński. Na nagrobku znajdują się inskrypcje dotyczące nie tylko Cypriana Zdzitowieckiego, ale także innych osób w nim pochowanych.

Cyprian Zdzitowiecki urodził się w 1780 r. w Waliskach. Swoją karierę wojskową rozpoczął nauki w Szkole Rycerskiej w Warszawie, a swój chrzest bojowy przeszedł we Włoszech w składzie Legionów Polskich. Razem z Legionami trafił na San Domingo gdzie był dowódcą 113 półbrygady. Później w składzie 4 Pułku Piechoty brał udział w kampanii

² J. Gagacki, *Heraldyka nagrobna na Cmentarzu Rzymskokatolickim przy ulicy Lipowej w Lublinie*, w niniejszym tomie.

³ A. Znamierowski, *Insygnia, symbole i herby polskie: kompendium*, Warszawa 2003, s. 139; W. Szolginia, *Architektura*, Warszawa 1992, s. 115.

polskiej 1807, walkach w Hiszpanii, gdzie został ranny pod Almonacid oraz inwazji na Rosję, gdzie został ranny w bitwie nad Berezyną. Walki zakończył jako dowódca 5 Pułku Piechoty Armii Księstwa Warszawskiego. W tym czasie został odznaczony Złotym Krzyżem Virtuti Militari oraz Krzyżem Legii Honorowej. Podczas formowania Armii Królestwa Polskiego został mianowany na dowódcę 1 Pułku Strzelców Pieszych. Za służbę otrzymał wtedy Order Św. Anny. W 1818 r. zakończył swoją służbę w stopniu pułkownika, lecz inskrypcja nagrobna informuje o jego stopniu generalskim, który być może był nieformalną nagrodą za wieloletnią, służbę wojskową⁴.

Innym nagrobkiem, na którym umieszczono kompozycję panoplii i herbu, jest nagrobek Walentego Dunina. Nagrobek został wykonany z piaskowca w formie złamanej kolumny stojącej na dwustopniowym cokole i dwustopniowej podstawie. Inskrypcja oraz herb wyrzeźbione zostały na prostopadłościennym podstawie pozbawionej elementów ozdobnych. Herb Łąbędz, znacznie zniszczony, otoczony jest panopliami składającymi się prawdopodobnie z czterech sztandarów oraz dwóch szabel. Pod tarczą herbową został uwieczniony wizerunek krzyża Virtuti Militari.

Walenty Dunin 12 marca 1831 r. otrzymał Złoty Krzyż Virtuti Militari⁵, był wówczas w stopniu majora w składzie 2 Dywizji Piechoty. W maju 1831 r. został dowódcą 11 Pułku Strzelców Pieszych⁶. Prawdopodobnie przemierzył ze swoim pułkiem cały szlak bojowy podczas powstania listopadowego. Brał udział w bitwach pod Łagowem i Skalmierzycami awansując na stopień pułkownika.

⁴ A. Rogalski, *Zdzitowiecki Cyprian Hering (1780–1848), żołnierz Legionów Polskich, Armii Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego, prezes komisji województwa podlaskiego*, „Historia i Świat”, nr 6 [2017], s. 261–263.

⁵ Kawalerowie Orderu Virtuti Militari, https://web.archive.org/web/20171109152825/http://www.stankiewicz.com/vm/vm_d.htm.

⁶ B. Gembarzewski, *Rodowody pułków polskich i oddziałów równorzędnych od r. 1717 do r. 1831*, Warszawa 1925, s. 77.

W czasie powstania styczniowego został ciężko ranny w czasie ataku rosyjskiego na dwór w Wojsławicach 12 lutego 1863 r.⁷ Zmarł 3 października w Lublinie w wieku 71 lat⁸.

Kolejnym przykładem nagrobka, na którym widzimy herb z panopliami jest nagrobek rodziny Pruszyńskich. Pochowany w nim został Jan Pruszyński, pułkownik Wojsk Polskich wraz z bratem Jakubem Pruszyńskim naczelnikiem Sekcji Skarbowej Komisji Województwa Sandomierskiego⁹.

Nagrobek został wykonany z piaskowca w nietypowej formie. Podstawę stanowi niska płyta z piaskowca lub betonu, na której ustawiony jest cokół stojący na czterech elementach wyrzeźbionych na wzór zwierzęcych łap. Cokół rozszerza się ku górze. Na nim znajduje się płyta z inskrypcją, po bokach której widnieją płaskorzeźby pochodni skierowanych w dół. Na cokole posadowiony jest obelisk, na którym znajduje się druga płyta z inskrypcją, pod nią motyw roślinny, a wyżej herb Rawicz razem z panopliami. Na panoplia te składają się sztandary, szable, kule armatnie i lufy dział. Obelisk zwieńczony jest krzyżem. Na przecięciu ramion znajduje się płaskorzeźbiony wieniec laurowy a na ramionach trzy gwoździe oraz Titulus Crucis z napisem INRI. Cały nagrobek otoczony jest metalowym ogrodzeniem z prętów.

Jan Pruszyński urodzony w Warszawie w 1785 r. W 1807 r. wstąpił do 2 Pułku Piechoty Księstwa Warszawskiego, brał udział w kampaniach 1807, 1809 i 1813 roku awansując do stopnia kapitana. Odznaczony Krzyżem Legii Honorowej. W 1814 przeniesiony do Legii Nadwiślańskiej a rok później do 3 Pułki Strzelców Piesznych. W 1826 r. awansowany na stopień majora. W czasie powstania listopadowego odznaczony Złotym Krzyżem *Virtuti Militari*¹⁰. Zmarł 21 kwietnia 1861 r.¹¹

Innym nagrobkiem, na którym znajdują się panoplia wraz z herbem jest nagrobek Dominika Bijeyko. Posiada formę urny stojącej na cokole, do którego wkomponowana została płyta z inskrypcją oraz herbem Jastrzę-

⁷ E. Lisiecka, *Echa Powstania Styczniowego - w 160 rocznicę obchodów*, <http://przewodniczyamosc.pl/archiwa/> 15809.

⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/46, s. 383.

⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/46, s. 374.

¹⁰ S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 14, Warszawa 1917, s. 382.

¹¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/44, s. 308.

biec i panopliami, przy jej rogach widoczne są rozety. Panoplium składa się z czterech chorągwi, szabli, szpady, karabinu z bagnetem, trąbki, dwóch łuf armatnich, kul, bębna oraz obiektu trudnego do identyfikacji. Dominik Bijeyko urodził się 2 sierpnia 1787 r. Był oficerem Wojsk Polskich oraz archiwistą Rządu Gubernialnego Lubelskiego¹². Zmarł 28 września 1842 r. w Lublinie¹³.

Kolejnym nagrobkiem jest nagrobek z herbem Ines, z uszkodzonymi tablicami z inskrypcjami. Zidentyfikowany został i powiązany z Nikodemem de Ines, kapitanem wojsk Ks. Warszawskiego w 1812 r., następnie komisarzem obwodu lubelskiego w opublikowanym wyżej rozdziale autorstwa Jana Gagackiego¹⁴. Na zachowanych fragmentach inskrypcji można przypuszczać iż osoba pochowana była żołnierzem Wojsk Polskich. Nagrobek wykonany jest w formie obelisku, w którym znajdują się tablice z inskrypcjami otoczone zdobieniami w formie perełkowania. Na obelisku od frontu wyrzeźbiony jest herb z panopliami, które składają się z pięciu chorągwi, dwóch szabel, dwóch trąbek i innych obiektów, które są trudne do jednoznacznej identyfikacji na skutek uszkodzenia.

Inne przykłady panoplii występują na nagrobkach osób niezwiązanych bezpośrednio z wojskiem. Takim nagrobkiem jest nagrobek Marii z Kłobukowskich Lisowskiej oraz jej córki Bronisławy Lisowskiej. Na nagrobku znajdują się dwa herby – Oksza Kłobukowskich (1820–1844) oraz na froncie herb Lubicz Lisowskich, który otoczony jest panopliami składającymi się z dwóch szabel, czterech chorągwi i dwóch armat. Z tyłu nagrobka panoplia przy herbie Oksza składają się z dwóch szabel oraz dwóch chorągwi. Nagrobek wykonany jest w formie cokołu ozdobiony akroterionami. Na froncie znajduje się tablica z epitafium a wokół niej płaskorzeźby dwóch wieńców ze wstęgami. Pod tablicą jest płaskorzeźba wieńca, pochodni i prawdopodobnie liścia palmowego.

Również z wojskiem nie byli związani przedstawiciele rodziny Przybylskich, pochowani w grobowcu z herbem Nowina. Był to m.in. geometra Lubelskiego Gubernialnego Urzędu do spraw Włościańskich Antoni Teodor Przybylski, kontroler handlu w Łęcznej Bernard Przybylski, geo-

¹² Informacja z inskrypcji na nagrobku Dominika Bijeyko.

¹³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/22, s. 292.

¹⁴ J. Gagacki, *Heraldyka nagrobna na Cmentarzu Rzymskokatolickim przy ulicy Lipowej w Lublinie*, w niniejszym tomie.

metra Lubelskiego Gubernialnego Urzędu do spraw Włościańskich Antoni Przybylski i geometra Edward Przybylski. Umieszczony na grobowcu herb Nowina posiada panoplia wyłącznie w postaci sztandarów. Dwa wyżej opisane herby z panopliami, umieszczone na nagrobkach osób niezwiązanych z wojskowością, świadczą o szerszej, dotąd niezbadanej pozamilitarnej funkcji panoplii.

Wracając do elementów wykorzystywanym na nagrobkach pochowanych wojskowych, należy zwrócić uwagę na zdjęcia porcelanowe osób przedstawionych w mundurze sprzed 1918 r. Nie wszystkie zachowały się, czego przykładem jest fotografia chorążego Bronisława Śliwińskiego poległego w 1914 r.¹⁵ Przykładem fotografii, która przetrwała do dzisiaj, jest zdjęcie na nagrobku rodziny Dymowskich. Nagrobek został wykonany z piaskowca w formie neogotyckiej kapliczki. Na cippusie w stylu neogotyckim znajduje się inskrypcja oraz zdjęcia porcelanowe pochowanych w nim Mikołaja i Juliana Dymowskich. Zwieńczeniem grobu są cztery kamienne pinakle, a pierwotnie również większy centralny, który jest uszkodzony i zdjęty z nagrobka. Poniżej płyty z inskrypcją znajduje się wyrzeźbiony herb Tępa Podkowa wraz z panopliami, które są złożone z czterech chorągwi i prawdopodobnie dwóch karabinów, z czego na jednym z nich jest widoczny bagnet.

Na nagrobku zostały umieszczone dwa zdjęcia porcelanowe. Pierwsze to fotografia Mikołaja Dymowskiego ubranego w mundur oficerski wzoru 1872 z widocznym stopniem majora 35 Dywizji Piechoty oraz następującymi odznaczeniami wojskowymi, zidentyfikowanymi przez Rafała Juścińskiego i Leonida Pavlenkę (od lewej strony): Cesarskim i Królewskim Orderem Świętego Stanisława III klasy¹⁶, Medalem za Obronę Sewastopola w latach 1854–1855, Medalem Pamiątkowym Wojny Krymskiej w latach 1853–1856, Medalem za Podbój Czechenii i Dagestanu w latach 1857–59, Krzyżem za służbę na Kaukazie oraz Medalem za podbój Zachodniego Kaukazu. Zdjęcie zostało wykonane prawdopodobnie w latach 1873–1877. Mikołaj Dymowski urodził się 2 czerwca 1833 roku w folwarku Biskupie pod Lublinem. Swoje życie związał ze służbą w Armii Imperium Rosyj-

¹⁵ Cmentarze I wojny światowej. Front wschodni, <https://www.facebook.com/groups/510932083667614/permalink/1214922803268535> [dostęp 13.11.2024].

¹⁶ Order św. Stanisława widnieje pod herbem na nagrobku Tomasza Dederko (sędziego kryminalnego departamentów lubelskiego i siedleckiego), zm. 25.06.1816. Nie jest on jednak tutaj omówiony, gdyż Dederko nie otrzymał go za zasługi wojskowe.

skiego, w której już w 1854 roku został mianowany na pierwszy stopień oficerski. Uczestniczył w wojnie krymskiej, prawdopodobnie jako obrońca oblężonego Sewastopola na co wskazują otrzymane przez niego odznaczenia. Na początku lat 60. XIX wieku Dymowski brał udział w rosyjskim podboju Kaukazu. W 1873 r. otrzymał awans na stopień majora. W tym czasie służył w 138 Bołchowskim Pułku Piechoty wchodzącym w skład 35 Dywizji Piechoty stacjonującej w guberni jarosławskiej w Rosji. W 1877 r. awansowany na podpułkownika. Tuż przed odejściem na emeryturę mógł być na froncie bułgarskim wojny rosyjsko-tureckiej 1877-1878. Odszedł z armii przed 1883 r.¹⁷ Zmarł w Lublinie 20 września 1884 roku¹⁸.

Natomiast drugie zdjęcie przedstawia Juliana Dymowskiego w stroju cywilnym. Julian urodził się 16 lutego 1845 roku w Ludwinie niedaleko Łęcznej¹⁹. Był bratankiem Mikołaja Dymowskiego. Jako siedemnastolatek uciekł ze szkoły aby wziąć czynny udział w powstaniu styczniowym. Wiadomo jedynie o jego uczestnictwie w bitwie pod Fajslawicami 24 sierpnia 1863 r. gdzie miał zostać ranny i prawdopodobnie udało mu się uniknąć niewoli. Zmarł w Lublinie 29 czerwca 1886 r.²⁰

Na cmentarzu rzymskokatolickim przy ulicy Lipowej w Lublinie znajdziemy kilka przykładów panoplii bez herbu. Pierwszym z nich jest nagrobek Stanisława Miączyńskiego. Został on wykonany z żeliwa w formie cokołu. Na froncie nagrobka znajduje się płyta z inskrypcją, nad którą umiejscowione są panoplia składające się z szabel, karabinów z bagnietami, sztandarów, luf oraz kul armatnich, odchodzące od bardzo stylizowanej tarczy (?). W rogach płyciny widoczne są ćwierćkoliste rozety. Cokół stoi na dwustopniowej podstawie wykonanej z piaskowca lub betonu. Zwieńczony jest belkowaniem z ornamentem przypominającym perełkowanie. Pierwotnie nagrobek składał się jeszcze z kolumny stojącej na cokole, opasanej wieńcem a zwieńczoną urną z krzyżem²¹.

¹⁷ R. Juściński, L. Pavlenko, *Neogotycki nagrobek Mikołaja i Juliana Dymowskich – przedstawicieli szlachty dziewiętnastowiecznego Lublina, jako przyczynek do poznania obu postaci*, „Rocznik Lubelski”, t. XLIX [2023], s. 41-68.

¹⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/67, s. 358.

¹⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kumowie, sygn. 2.4/56, s. 20.

²⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/5, s. 189.

²¹ Informacja na podstawie zachowanego zdjęcia nagrobka wykonanego w 1904 roku. Zob.: <https://kresy.org.pl/9184021,foto.html?idEntity=7563786>.

Fot. 1. Nagrobek Stanisława Międzyńskiego, zm. 1860

Fot. 2. Panoplia na nagrobku Stanisława Międzyńskiego

Stanisław Miączyński urodził się w 1785 r. w Miączyńcu. W 1806 r. wstąpił w szeregi 7 pułku piechoty Księstwa Warszawskiego, uczestniczył w kampanii 1807, wojnie polsko-austriackiej, kampanii w Hiszpanii²² oraz kampanii 1813 r. W 1813 został kapitanem w 16 Pułku Piechoty. W 1815 roku przeniesiony do 2 Pułku Strzelców Pieszych, od 1826 jako major w 5 Pułku Piechoty Liniowej. W czasie powstania listopadowego dowódca 4 batalionu 7 Pułku Piechoty stacjonującego w Twierdzy Zamość²³. Odznaczony Krzyżem *Virtuti Militari*²⁴. Zmarł w Lublinie 28 września 1860 r.²⁵

Innym przykładem wykorzystania panoplii bez herbu jest nagrobek Feliksa Grotowskiego. Na nagrobku znajdują się także dwa zestawy panoplii. Pierwszy zestaw został wykonany w formie płyty metalowej prawdopodobnie żeliwnej. Znajduje się ona na przodzie tablicy umieszczonej pomiędzy kolumnami. Przedstawia ona medalion z inskrypcją, za którym znajdują się sztandary wraz z włóczniami, trąbkami oraz z wiązką liktorską. *Fasces*, znane także jako różgi liktorskie składają się z wiązki różg związanych ze sobą, w którą zatknięty jest topór. Przed narodzinami faszyzmu *fasces* symbolizowały idee republikańskie i prawdopodobnie w takim właśnie charakterze zostały przedstawione na nagrobku. Wykorzystanie *fasces* do przekazu symbolicznego jest rzadkie, ale w Lublinie nie jest to symbol wyjątkowy. Został nim ozdobiony gmach więzienia zbudowany w 1826 r. w miejscu historycznego zamku.

Pod opisywanym medalionem na nagrobku znajduje się bliżej nieokreślony element pancerza prawdopodobnie tarcza bądź napierśnik, wokół którego zostały umieszczone następujące przedmioty: znajdujące się pod nim trąbka oraz armata, a na prawo od niego – bęben oraz 3 kule armatnie. Nad medalionem oraz po jego prawej stronie zostały umieszczone wieńce laurowe. W tle panoplii znajduje się podobizna kobiety w zbroi i hełmie trzymająca włócznię w jednej ręce, a w drugiej – jeden z wieńców. Prawdopodobnie jest to podobizna Ateny bądź jej rzymskiego odpowiednika Minerwy. Z tyłu owej tablicy znajduje się drugi zestaw panoplii – na płycie kamiennej – na który składa się hełm na tle czterech sztandarów.

²² S. Kirkor, *Pod sztandarami Napoleona*, <https://ornatowski.com/wykazy-nazwisk/pod-sztandarami-napoleona/> [dostęp 13.11.2024].

²³ Z. Stankiewicz, *Twierdza Zamość w latach 1815–1831*, „Archiwariusz Zamojski”, t. 15 [2016/2017], s. 51.

²⁴ S. Uruski, *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 10, Warszawa 1917, s. 352.

²⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/43, s. 410.

Z owego hełmu wysuwa się topór, a pod hełmem spoczywa pałasz. Nad panopliami znajduje się inskrypcja. Nagrobek został zwieńczony urną udekorowaną rzeźbionym kirem.

Feliks Grotowski urodził się w 1778 roku w Krakowie. Brał udział w insurekcji kościuszkowskiej. W 1800 r. wstąpił do Legii Naddunajskiej i razem z nią trafił na San Domingo jako dowódca 3 Półbrygady. Brał udział w walkach w Hiszpanii, tam w 1809 mianowany na majora, został ranny w bitwie pod Almonacid (podobnie jak Cyprian Zdżitowiecki). Do 1813 r. jako pułkownik był dowódcą 14 Pułku Piechoty oraz w tym samym roku dowódcą 17 Pułku Piechoty. Od 1815 r. dowódca 7 Pułku Piechoty stacjonującego w Lublinie²⁶, gdzie zmarł 19 maja 1817 roku²⁷.

Fot. 3. Nagrobek Feliksa Grotowskiego, zm. 1817

Fot. 4. Panoplia na nagrobku Feliksa Grotowskiego

²⁶ B. Gembarzewski, *Rodowody pułków polskich i oddziałów równorzędnych od r. 1717 do r. 1831*, Warszawa 1925, s. 56, 59, 70.

²⁷ Inskrypcja umieszczona na nagrobku: Nie stopniowi lecz cnocie i przyjaźni święcą ten pomnik Oficerowie niżsi z Półku 7 piechoty Liniowej Grotowskiemu Felixowi tegoż Półku Półkownikowi zmarłemu d: 19 Maja 1817 r.

Warto dodać, że na nagrobku Feliksa Grotowskiego wykorzystano wizerunki sprzętu wojskowego jeszcze w inny sposób, jako model elementu architektonicznego nagrobka. Nagrobek został bowiem wykonany w formie aediculi, w której zwieńczenie podtrzymują cztery kamienne kolumny wykonane na wzór luf armatnich. Na cmentarzu znajdują się również inne nagrobki z wojskową symboliką w roli wrytych ornamentów. Jednym z nich jest nagrobek Pafnucego Sokolnickiego, który został wykonany w formie aediculi. Elementami symboliki wojskowej na tym grobie są dwie płaskorzeźby przedstawiające szable umieszczone na kolumnach. Nagrobek zwieńczony jest daszkiem, na którym znajdują się płaskorzeźby dwóch odwróconych ku dołowi pochodni, lecz są to symbole uniwersalne, występujące na wielu nagrobkach. Pierwotnie szczyt nagrobka zwieńczyła urna. Pafnucy Sokolnicki urodził się 13 stycznia 1799 r. w Ostrołęce. W latach 1825–1830 był podporucznikiem 5 Pułku Piechoty Liniowej²⁸. Zmarł 16 listopada 1845 roku w Lublinie²⁹.

Fot. 5. Nagrobek Pafnucego Sokolnickiego, zm. 1845

²⁸ B. Gembarzewski, *Wojsko polskie: Królestwo Polskie: 1815–1830*, Warszawa 1903.

²⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/27, s. 82.

Najciekawszym przykładem nagrobka (nie w pełni zachowanego), zawierającego symbolikę wojskową jest płyta upamiętniająca prawdopodobnie Michała Suhra. Jest to pozioma płyta nagrobna posadowiona na niewielkiej podstawie. Na płycie znajduje się tablica, która pierwotnie zawierała inskrypcję niezachowaną do dnia dzisiejszego. Tablica zwieńczona jest licznymi zdobieniami. Centralnym elementem zwieńczenia jest płaskorzeźba wizerunku krzyża kawalerskiego, prawdopodobnie *Virtuti Militari*. Zwieńczenie składa się również z płaskorzeźbionych przedstawień zniczy, elementów roślinnych oraz trudnych do jednoznacznej interpretacji elementów architektonicznych. U dołu tablicy znajdują się: wizerunek zbroi przebitej włócznią, tarczy, miecza oraz czterech stosów kul armatnich. Pomędzy nimi znajduje się trapezoidalne wcięcie niewiadomego przeznaczenia. Warto zauważyć, że wzmiankowany wizerunek zbroi nawiązuje do kształtu pancerza z tuniką używanego przez legiony rzymskie.

Michał Suhr 12 maja 1809 roku przeszedł z 13 Pułku Piechoty do 17 Pułku Piechoty jako szef batalionu. Awansowany na majora i 13 lipca 1812 r. przeniesiony do 18 Pułku Piechoty. W latach 1815–1830 w stopniu podpułkownika wchodził w skład korpusu weteranów. Odznaczony złotym Krzyżem *Virtuti Militari*³⁰ oraz Znakiem Honorowym za 30 lat Długoletniej i Nieskazitelnej Służby. Zmarł 27 grudnia 1838 roku w Lublinie³¹.

Fot. 6. Fragment nagrobka Michała Suhra

³⁰ B. Gembarzewski, *Wojsko polskie: Królestwo Polskie: 1815–1830*, Warszawa 1903.

³¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/18, s. 391–392.

Fot. 7. Fragment nagrobka Michała Suhra

Fot. 8. Nagrobek Michała Suhra, zm. 1838

Wśród niezachowanych elementów nagrobków o symbolice wojskowej najciekawszym przykładem jest płyta żeliwna znana z dokumentacji fotograficznej z mogiły Grzegorza Jabłońskiego³². Na płycie znajdowały się: element heraldyczny przypominający tarczę zwieńczoną koroną, poniżej poziomo zorientowana szabla, a na niej zawieszono odznaczenia – dwa medale oraz cztery krzyże. Pod szablą znajdował się prostokąt z literami XV lub XY. Pomiędzy elementami heraldycznymi (trudnymi do identyfikacji), a szablą i odznaczeniami być może znajdowało się zdjęcie zmarłego. Sam grób zachował się do czasów współczesnych z ozdobnym ogrodzeniem metalowym.

Grzegorz Jabłoński urodził się w Łęczycy, zmarł 18 lipca 1911 roku w Woli Sławińskiej³³. Brak jest dostępnych źródeł, które pozwoliłyby odtworzyć jego służbę wojskową, a stan dokumentacji fotograficznej nie pozwala na jednoznaczną identyfikację odznaczeń znajdujących się na niezachowanej płycie.

Wśród 12 przedstawionych nagrobków najliczniejszą grupę stanowią nagrobki z herbami z panopliami. Najczęściej pojawiającymi się elementami panoplii są sztandary, szable oraz lufy armatnie. Najstarszy nagrobek – Feliksa Grotowskiego – pochodzi z 1817 roku, a najmłodszy w tym zestawieniu, z lat 80. XIX wieku (Dymowskich). Większość pochowanych odbyło służbę w armiach Księstwa Warszawskiego i Królestwa Kongresowego. Byli też weteranami wojen napoleońskich lub powstania listopadowego. Kilku z nich służyło w oddziałach stacjonujących w Lublinie lub jego okolicach (5 i 7 Pułk Piechoty Liniiowej), w szeregach oddziałów powstańczych lub w armii zaborczej (Mikołaj Dymowski). Powyższe nagrobki stanowią tylko część grupy reprezentującej symbolikę wojskową lub należących do osób związanych z wojskiem. Prawdopodobnie wiele takich nagrobków nie przetrwało do współczesności przez co nie jest możliwe ich badanie. Przykładem może być – znany z dawnej fotografii – nagrobek z herbem i panopliami pułkownika Kazimierza Pomianowskiego, zm. w 1836 r.³⁴ Warto też zauważyć, że wiele nagrobków wojskowych nie było ozdabianych żadnymi symbolami, a o żołnierskiej

³² P. Dymmel, R. Litwiński, *Cmentarze lubelskie*, Lublin 2015, s. 208.

³³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/39, s. 405.

³⁴ Fotografia z 1903 r. przedstawiająca nagrobek Kazimierza Pomianowskiego na cmentarzu przy ulicy Lipowej w Lublinie w zasobach Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie. Zob.: <https://polona.pl/preview/b06ba2a2-ce19-43b2-b231-3d279099b245> [dostęp 13.11.2024].

profesji możemy dowiedzieć się wyłącznie z treści inskrypcji. Tym bardziej opisane tutaj symbole należy włączyć do symbolicznego dziedzictwa zachowanego na cmentarzu przy Lipowej, są to również źródła ikonograficzne rzadko wykorzystywane w badaniach nad wojskowością polską i obcą.

Bibliografia

Źródła archiwalne

Archiwum Państwowe w Lublinie

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 18, 27, 43, 44, 46, 67.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 5, 39.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kumowie, sygn. 56.

Wojewódzka Biblioteka Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie

Fotografia z 1903 r. przedstawiająca nagrobek Kazimierza Pomianowskiego na cmentarzu przy ulicy Lipowej w Lublinie, <https://polona.pl/preview/b06ba2a2-ce19-43b2-b231-3d279099b245> [dostęp 13.11.2024].

Opracowania

Dymmel P., Litwiński R., *Cmentarze lubelskie*, Lublin 2015.

Filipow K., *Falerystyka polska XVII–XIX wieku*, Białystok 2003.

Gembarzewski B., *Rodowody pułków polskich i oddziałów równorzędnych od r. 1717 do r. 1831*, Warszawa 1925.

Gembarzewski B., *Wojsko polskie: Królestwo Polskie: 1815–1830*, Warszawa 1903.

Juściński R., Pavlenko L., *Neogotycki nagrobek Mikołaja i Juliana Dymowskich – przedstawicieli szlachty dziewiętnastowiecznego Lublina, jako przyczynek do poznania obu postaci*, „Rocznik Lubelski”, t. XLIX [2023], s. 41–68.

Rogalski A., *Zdzitowiecki Cyprian Hering (1780–1848), żołnierz Legionów Polskich, Armii Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego, prezes komisji województwa podlaskiego*, „Historia i Świat”, nr 6 [2017], s. 261–263.

Stankiewicz Z., *Twierdza Zamość w latach 1815–1831*, „Archiwariusz Zamojski”, t. 15 [2016/2017], s. 19–85.

Szolginia W., *Architektura*, Warszawa 1992.

Uruski S., *Rodzina. Herbarz szlachty polskiej*, t. 10, 14, Warszawa 1917.

Znamierowski A., *Insygnia, symbole i herby polskie: kompendium*, Warszawa 2003.

Netografia

Kawalerowie Orderu Virtuti Militari, https://web.archive.org/web/20171109152825/http://www.stankiewiczze.com/vm/vm_d.htm [dostęp 13.11.2024].

Lisiecka E., *Echa Powstania Styczniowego – w 160 rocznicę obchodów*, <http://przewodnicyzamosc.pl/archiwa/15809> [dostęp 13.11.2024].

Kirkor S., *Pod sztandarami Napoleona*, <https://ornatowski.com/wykazy-nazwisk/pod-sztandarami-napoleona/> [dostęp 13.11.2024].

Fotografia nagrobka Stanisława Miączyńskiego, <https://kresy.org.pl/9184021,foto.html?idEntity=7563786> [dostęp 13.11.2024].

Martyna Bogucka

Produkcja fotografii porcelanowych oraz przykłady ich destrukcji oraz rekonstrukcji na cmentarzu rzymsko-katolickim przy ul. Lipowej w Lublinie

Fotografie porcelanowe, umieszczane na nagrobkach, stanowią jedyną w swoim rodzaju formę upamiętnienia zmarłych, której początki sięgają XIX wieku. Technika łącząca w sobie elementy sztuki fotograficznej i ceramicznej, była odpowiedzią na potrzebę wiecznego i estetycznego zachowania wizerunku zmarłych bliskich. Proces tworzenia takich fotografii był zaawansowany technologicznie i wymagał dokładności, łącząc nowoczesną jak na współczesne czasy fotografię z wypalaniem obrazów na porcelanie.

Proces produkcji fotografii porcelanowych składał się z następujących etapów. Do pracowni wykonującej porcelanki bliscy osoby zmarłej przynosili fotografię, początkowo wykonywaną zwykle metodą dagerotypii lub ambrotypii¹. Następnie oryginalne zdjęcie fotografowano i delikatnie retuszowano. Później wykonywano pierwszą fazę procesu fotoceramiki – nanoszono wizerunek na porcelanę. W tym procesie prawdopodobnie wykorzystywana była jedna ze znanych metod: metoda chromianowa, metoda żelazowa lub metoda pigmentowa.

¹ P. Janczaruk, *Retro Fotografia, czyli dawne techniki fotograficzne*, Zielona Góra 2012; P. Namiota, *Zarys historii techniki fotograficznej i jej możliwości dokumentacyjnych*, [w:] *Foto-historia. Fotografia w przedstawianiu przeszłości*, red. V. Julkowska, Poznań 2012, s. 69–72; T. Kozielec, *Przegląd XIX-wiecznych technik fotograficznych oraz zniszczeń na przykładzie zbioru Biblioteki PAN w Kórniku*, [w:] *Spuścizny – co po nas zostaje? Zagadnienia metodologiczne, Materiały konferencji naukowych organizowanych przez Archiwum Nauki PAN i PAU i Polską Akademię Umiejętności*, red. A. Górski, Kraków 2018, s. 120–130; A. Wolska, *Historia fotografii na przykładzie wybranych technik fotograficznych. Fotografia jako obiekt „Muzealnictwo”*, t. 61 [2020], s. 192–200.

Metoda chromianowa jest metodą najstarszą. Na początku sporządzano emulsję zawierającą substancje kleiste, np. białko, dekstrynę, gumę arabską oraz roztwór dwuchromianu amonu lub potasu. Następnie pokrywano przygotowaną emulsją powierzchnię płytki szklanej, stykowo kopiowano na tę płytkę diapozytyw oryginalnej fotografii, napyłano obraz topliwymi farbami, przenoszono obraz z płytki szklanej na podłoże ogniotrwałe, np. na ceramikę lub emalię, wypalano w piecu, którego zadaniem jest stopienie barwnika i topnika; w zależności od rodzaju farb temperatura wypalania wynosiła do 900 stopni C.²

Zdjęcia na porcelanie można produkować także metoda żelazową z użyciem emulsji, w przypadku której stosowano sole żelazowe, np. chlorek żelazowy, a także metodą pigmentową, w której barwnika nie napyła się, ale dodaje bezpośrednio do emulsji. W obu metodach na koniec wypalano porcelanę w piecu. W latach 1880–1900 sławę zyskała metoda zwana opalotypią, za pomocą której przenoszono zdjęcia na szkło. Fotografie wykonać można było dwoma sposobami metodą pigmentową lub przez powiększenie negatywu na mleczne szkło pokryte emulsją żelatynową z bromkiem srebra.

Jeżeli istnieje oryginał fotografii w zbiorach rodzinnych, wykorzystanej do powstania porcelanki, możliwa jest identyfikacja fotografa, który je wykonał. Niestety w większość przypadków pozostaje on do dzisiaj anonimowy, z powodu braku na porcelankach widocznych sygnatur pierwotnego zakładu. Jednakże możemy przypuszczać, że zdjęcia wykorzystane do produkcji fotografii porcelanowych na cmentarzu rzymsko-katolickim przy ul. Lipowej mogły pochodziły z lubelskich zakładów fotograficznych istniejących na przełomie XIX i XX w.

W latach 60 XIX w. zdjęcia portretowe w Lublinie wykonywano w zakładzie Karola Grundhanda, atelier J. Rizza, w zakładzie Twardzicki i Grochowski, atelier Aleksandra Nowaczyńskiego, w zakładzie Marcellego Rzymkowskiego. W latach 70 XIX w. w zakładzie Wandy Chicińskiej-Płaczkowskiej i Wiktorii Sierocińskiej. W latach 80 XIX w. portrety wykonywano w zakładzie Antoniego Roberta Kłossowskiego oraz Aleksandra

² Z. Harasym, *Stare fotografie. Poradnik kolekcjonera*, Warszawa 2012, s.87; C. Bernardi, L. Monastier, *Photoceramic portraits. Un unsuspected cultural heritage. The Monumentale Cemetery of Milan*, Lecce 2020, s. 10.

Stepanowa. W latach 90 XIX w. w zakład Oktawiana Skibińskiego, zakładzie Fotografii Artystycznej Van Dyck i zakładzie Borysa Chadzkielewicza. Na początku XX w. do I wojny światowej działały zakłady Ignacego Henryka Wasilewskiego, Ryszarda Bienieckiego „Atelier”, „Helios”, „Zofia”, zakład artystyczno-fotograficzny „C. Dobrzelewski”, zakład Stanisława Zawadzkiego, zakład Chaima Michaela Warman’a oraz „Uriasza Szeftela”³.

Kolejnym współtwórcą fotografii porcelanowej stawał się producent czystych płytek porcelany, a następnie zakład zajmujący się nałożeniem na porcelanę wizerunku zmarłego. Niestety brak sygnatur w większości przypadkach nie pozwala nam na ich zidentyfikowanie. Natomiast źródła przytoczone przez autorów doskonałego opracowania dziejów fotografii w Lublinie wydane przez Ośrodek „Brama Grodzka - Teatr NN” mówią, że dwa z wyżej wymienionych lubelskich zakładów zajmowały się procesem przenoszenia zdjęcia na porcelanie. W 1869 roku „Kurier Lubelski” zamieścił anons z treścią, że zakład Twardzicki i Grochowski wykonuje „fotografije wypukłe, na czarnem tle, przedstawiające szczególnie w biustach jakby marmurową rzeźbę; [...] znawcy wyrzekli, że one nie pozostawiają nic do życzenia”, a także „widoki na porcelanie, szkle, płótnie itp.”⁴ Z kolei „Pamiętnik lubelski” w 1906 roku przekazuje informacje, że zakład Artystyczno-Fotograficzny „A. Stepanoff” prowadzony od 1905 r. przez Stanisława Zawadzkiego produkuje „zdjęcia momentalne za pomocą najnowszego sposobu. Powiększa z małych fotografii do naturalnej wielkości. Fot. wypukłe na porcelanie, papierze matowym, błyszczącym. Pocztówki koloryzowane. Ceny przystępne”⁵.

Ostatnią osobą uczestniczącą w tym procesie był malarz porcelany. Dokonywał on retuszu wizerunku lub podkolorowywał wizerunek zmarłego. Na lubelskim cmentarzu zachowały się dwie porcelanki sprzed 1918 r. (Stanisławy Waśniewskiej, zm. 1900 oraz Wandy Luterskiej z domu Bocheńskiej, zm. 1901) sygnowane w dolnym rogu przez warszawską malarzkę porcelany specjalizującą się w portretach miniatorskich Józefę

³ R. Bogdziewicz, *Fotografia na Lubelszczyźnie na tle fotografii europejskiej i krajowej w latach 1839–1918*, Lublin 2017.

⁴ M. Karwicka, *Walerian Twardzicki (1838–1907)*, „Scriptores”, nr 48 [2019] („Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939”), s. 256.

⁵ M. Karwicka, *Stanisław Zawadzki (1863–1943)*, „Scriptores”, nr 48 [2019] („Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939”), s. 274.

Rodziewicz-Rychard (1858–1926)⁶. Malarka ta dokonywała podczas swojej pracy całościowego retuszu porcelanek, utrzymując je w odcieniach czerni i szarości.⁷

Fot. 1. Stanisława Waśniewska, zm. 1900 r.

Fot. 2. Wanda Luterska, zm. 1901 r.

Zwieńczeniem procesu produkcji było mocowanie fotografii porcelanowych na nagrobkach w XIX wieku, co wymagało zastosowania trwałych i odpornych na warunki atmosferyczne technik. Najczęściej wykorzystywano metalowe ramki, które były montowane na kamieniu nagrobnym za pomocą śrub lub kołków, lub też płytki porcelanowe, wklejane bezpośrednio w wyżłobienia w kamieniu. Aktualnie najpopularniejszą formą montażu jest przyklejenie fotografii porcelanowej za pomocą silikonu bądź specjalistycznej taśmy monterskiej.

⁶ Fotografia Stanisławy Waśniewskiej omówiona jest również w artykule Kingi Kopeć, na łamach niniejszej pracy zbiorowej.

⁷ E. Nowak, *Józefa Rodziewicz-Rychard (1858–1926), malarka porcelany, autorka fotografii nagrobnych, zachowanych na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie*, „Artifex”, nr 9 [2009], s. 66–70; W. Mossakowska, *O wczesnej warszawskiej fotoceramice i Józefie Rodziewiczównie – zapomnianej malarce porcelany*, „Rocznik Muzealny”, t. 6 [2010], s. 127–142.

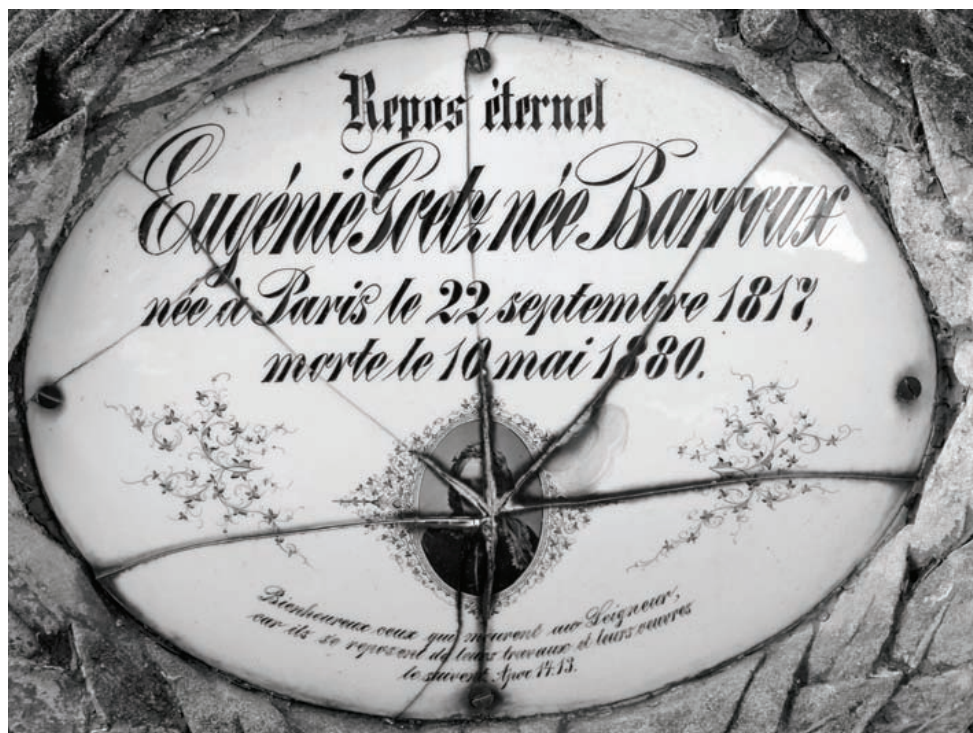
Fachowo wykonany proces produkcji i montażu powinien zapewnić trwałość porcelanki przez ponad 100 lat. Pomimo obietnic dotyczących trwałości, zdarza się, że fotografie porcelanowe nie wytrzymują próby czasu. Przyczyny tego zjawiska mogą już powstać podczas produkcji. W przypadku niedokładnego wypalania porcelany istnieje duże ryzyko jej uszkodzenia. Wpływ na to mogą mieć również warunki atmosferyczne. Mimo tego, że porcelana jest odporna na wilgoć, zawieść mogą elementy takie jak ramki, bądź uszczelki, przez które może się przedostać woda, która spowodować może mikropęknięcia, bądź blaknięcie poprzez uszkodzenie warstwy pigmentów. Długotrwała ekspozycja na promieniowanie UV może prowadzić do stopniowego utracenia kolorów na fotografiach porcelanowych.

Cmentarz rzymskokatolicki na ulicy Lipowej znajduje się w centrum miasta. Porcelany narażone są na zanieczyszczenie powietrza, które po osadzeniu na powierzchni fotografii mogą prowadzić do zmniejszenia czytelności wizerunku zmarłego. Lokalizacja cmentarza – blisko ruchliwej ulicy, powodować może powstawanie wibracji, które mogą z czasem powodować mikropęknięcia w porcelanie.

Znajdująca się na cmentarzach roślinność także może mieć wpływ na zniszczenie fotografii porcelanowych. Nagrobek znajdujący się blisko drzew jest narażony na pęknięcia, które mogą powodować korzenie. Podczas burzy silnych wiatrów istnieje niebezpieczeństwo złamania gałęzi, która może spowodować uszkodzenie fotografii porcelanowej. Roślinnością, która przyczyniać się może do matowienia obrazu są mchy i porosty rosnące na nagrobkach. Prowadzone na cmentarzu prace porządkowe polegające na koszeniu roślinności spowodować mogą uszkodzenie porcelany poprzez uderzenie kamienia. Uszkodzenia portretu mogą również dokonać bliscy, którzy dbają o grób. Użycie niewłaściwych środków czyszczących może spowodować zniszczenie wizerunku.

Niemniej jednak portrety są narażone są przede wszystkim na wandalizm i kradzież. Czasami zabierany jest cały portret, który następnie sprzedawany jest na targach, sklepach z antykami. Kradzione są również mosiężne ramy ze względu na wartość miedzi. Możemy przypuszczać, że czynem wandalizmu dotknięta została jedna z najstarszych zachowanych porcelanek, guwernantki Eugenii Klary Goetz z domu Barroux (zm.1880). Pęknięcie porcelany w miejscu twarzy zmarłej spowodowało całkowite

zatarcie jej wizerunek. Prawdopodobne uszkodzenia mechaniczne zaobserwować możemy na porcelanowych wizerunkach Eugonii Starnawskiej (zm. 1897), Juliana Tadeusza Edelmana (zm. 1897), Agaty Bernatowicz (zm. 1906), Wojciecha Malczanowskiego (zm. 1894), Floriana Piotrowskiego (zm. 1888) oraz Jadwigi Świąteckiej (zm. 1905). Całkowicie nieczytelny wizerunek zmarłego spowodowany niemechanicznymi uszkodzeniami widnieje na porcelankach Zofii Jasińskiej (zm. 1918), Reginy Baranowskiej (zm. 1909), Małgorzaty Janczarek (zm. 1899), Aleksandry Malczanowskiej (zm. 1917), Aleksandra Poppe (zm. 1911), Mieczysława Kinarda (zm. 1914) Zachowały się uszkodzone porcelanki, których wizerunki są czytelne: Stanisława Sawickiego (zm. 1913), Józefa Labbe (zm. 1906), Wandy Suchorzewskiej (zm. 1910).

Fot. 3. Eugenia Klara Goetz z domu Barroux, zm. 1880 r.

Fot. 4. Julian Tadeusz Edelmann, zm. 1897 r.

Fot. 5. Mieczysław Kinard, zm. 1914 r.

Na cmentarzu spotkać możemy również porcelany umieszczone za szkłem. W obu przypadkach szkło jest uszkodzone, mowa tu o porcelankach rodziny Kowińskich: Edwarda (zm. 1913) i Eugenii (zm. 1911), których wizerunek jest słabo czytelny oraz o porcelance Józefy Schmidt (zm. 1913), której wizerunek nie został uszkodzony.

Fot. 6. Edward Kowiński, zm. 1913 r., oraz Eugenia Kowińska, zm. 1911 r.

Rekonstrukcja zniszczonych fotografii porcelanowych na nagrobkach to skomplikowany proces, który wymaga specjalistycznej wiedzy i technik, aby odtworzyć oryginalny wygląd zdjęcia. Wpływ na możliwości rekonstrukcji ma typ uszkodzenia, rodzaj porcelany i pigmentu, przy pomocy jakiego wykonano fotografię porcelanową oraz dostępność oryginału zdjęcia wykorzystanego przy procesie produkcji. W przypadku uszkodzeń samej porcelany, takich jak pęknięcia, odpryski czy złamania, stosuje się techniki typowe dla konserwacji ceramiki: sklejenie, bądź uzupełnień braków. Dzisiejsza technologia pozwala nam na cyfrową rekonstrukcję obrazu, która polega na zeskanowaniu oryginalnej fotografii, cyfrowej rekonstrukcji, a następnie na wydrukowaniu portretu na nowej porcelanie. Zrekonstruować porcelankę można również przy użyciu techniki ręcznego malowania, którą wykonuje konserwator-artysta. Przy rekonstrukcji należy zgłosić się do specjalistów, ponieważ samodzielna próba naprawienia fotografii porcelanowej spowodować może jej jeszcze większe uszkodzenie, jak w przypadku jednej z fotografii porcelanowej znajdującej się na omawianym cmentarzu. Pęknięta fotografia porcelanowa, która przedstawia zmarłego Stanisława Czamarskiego (zm. 18 lutego 1908 r.) została sklejoną taśmą. Niestety próba naprawy zakończyła się zwiększeniem uszkodzenia wizerunku zmarłego.

Fot. 7. Stanisław Czamarski, zm. 1908 r.

Na cmentarzu przy ul. Lipowej znajdziemy również dwie udane rekonstrukcje portretów porcelanowych rodziny Cordée oraz rodziny Sobolewskich. W ich wykonaniu wykorzystano inne metody. Do rekonstrukcji portretu Seweryny Cordée (zm. 1883) oraz Klemensa Sobolewskiego (zm. 1888) i Katarzyny Sobolewskiej (zm. 1893) wykorzystano fotografie znajdującą się na oryginalnej porcelanie. Natomiast do portretów Władysława Cordée (zm. 1897) oraz Kazimierza Cordée (zm. 1905) wykonano porcelany wykorzystując inne zdjęcia niż były na porcelankach cmentarnych, sięgając do rodzinnej kolekcji fotografii. Odnowione portrety wydłużają pamięć o wizerunkach bliskich zmarłych na kolejne dziesiątki lat. Zdjęcie oryginalnych porcelanek rodziny Sobolewskich można znaleźć w publikacji *Cmentarze lubelskie* autorstwa P. Dymmela i R. Litwińskiego⁸. Pierwotnie posiadały kształt prostokątny, obecnie są owalne i mniejszego formatu.

Fot. 8. Rodzina Cordée: Kazimierz (zm. 1905 r.),
Władysław (zm. 1897 r.) oraz Seweryna (zm. 1883 r.)

⁸ P. Dymmel, R. Litwiński, *Cmentarze lubelskie*, Lublin 2015, s. 196.

Na cmentarzu możemy również zaobserwować zjawisko produkowania nowych porcelan z wizerunkami zmarłych z XIX w./XX w. Na przykład porcelana Marii Sokołowskiej (zm. 1914) oraz małżeństwa Aleksandra i Marii Dutkiewiczów. Należy pamiętać, że te porcelany nie mają wartości zabytkowej.

Fot. 9. Maria Sokołowska, zm. 1914 r.

Na cmentarzu znajduje się również wiele pustych wnęk, w których kiedyś znajdowały się fotografie porcelanowe, lecz namacalnie nie przetrwały do dzisiejszych czasów. Znaleźć je można w publikacji wyżej już przeze mnie wspomianej *Cmentarze lubelskie*. Podczas spaceru cmentarzem przy ul. Lipowej, nie zobaczymy już porcelanki zmarłej Petroneli Waśniewskiej (zm. 1899), lecz możemy odnaleźć ją w tej publikacji⁹. Innym przykładem jest fotografia żołnierza Bronisława Śliwińskiego (sektor 22B), obecna na nagrobku do 2022 r., która niedawno została prawdopodobnie skradziona¹⁰.

⁹ *Ibidem*, s. 230.

¹⁰ Cmentarze I wojny światowej. Front wschodni, <https://www.facebook.com/groups/510932083667614/permalink/1214922803268535> [dostęp 10.11.2024].

Podsumowując, należy stwierdzić, że fotografie porcelanowe na nagrobkach stanowią unikalny sposób upamiętnienia zmarłych. Proces ich wykonania musi być bardzo precyzyjny, aby zapewnić ich trwałość. Niestety porcelanki narażone są na wiele czynników niszczących. Dzisiejsze technologie, w tym cyfrowa rekonstrukcja i techniki konserwatorskie, umożliwiają naprawę zniszczonych fotografii. Kluczowe znaczenie jednak ma profesjonalne podejście do rekonstrukcji, które nie tylko przywraca estetykę, ale również zachowuje emocjonalną wartość takich pamiątek dla rodzin zmarłych.

Bibliografia

Bernardi C., Monastier L., *Photoceramic portraits. Un unsuspected cultural heritage. The Monumentale Cemetery of Milan*, Lecce 2020.

Bogdziewicz R., *Fotografia na Lubelszczyźnie na tle fotografii europejskiej i krajowej w latach 1839–1918*, Lublin 1917.

Dymmel P., Litwiński R., *Cmentarze lubelskie*, Lublin 2015.

Fotografie wiecznotrwale: porcelanowe zdjęcia nagrobkowe na Cmentarzu Ewangelicko-Augsburskim w Warszawie przy ulicy Młynarskiej 54/56/58, Warszawa 2016.

Harasym Z., *Stare fotografie, poradnik kolekcjonera*, Warszawa 2012.

Janczaruk P., *Retro Fotografia, czyli dawne techniki fotograficzne*, Zielona Góra 2012.

Karwicka M., *Stanisław Zawadzki (1863–1943)*, „Scriptores”, nr 48 [2019] („Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939”), s. 273–276.

Karwicka M., *Walerian Twardzicki (1838–1907)*, „Scriptores”, nr 48 [2019] („Poza kadrem. Fotografia w Lublinie w latach 1839–1939”), s. 254–258.

Kozielec T., *Przegląd XIX-wiecznych technik fotograficznych oraz zniszczeń na przykładzie zbioru Biblioteki PAN w Kórniku*, w: *Spuścizny – co po nas zostaje? Zagadnienia metodologiczne, Materiały konferencji naukowych organizowanych przez Archiwum Nauki PAN i PAU i Polską Akademię Umiejętności*, red. A. Górski, Kraków 2018, s. 120–130.

Mossakowska W., *O wczesnej warszawskiej fotoceramice i Józefie Rodziewiczównie – zapomnianej malarce porcelany*, „Rocznik Muzealny”, t. 6 [2010], s. 127–142.

Namiota P., *Zarys historii techniki fotograficznej i jej możliwości dokumentacyjnych*, w: *Foto-historia. Fotografia w przedstawianiu przeszłości*, red. V. Julkowska, Poznań 2012, s. 69–72.

Nowak E., *Józefa Rodziewicz-Rychard (1858–1926), malarka porcelany, autorka fotografii nagrobnych, zachowanych na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie*, „*Artifex*”, nr 9 [2009], s. 66–70.

Trojanowska M. W., *Miały trwać wiecznie... Porcelanowe portrety nagrobne osób zmarłych w latach 1896–1945 pochowanych na Cmentarzu Rzymskokatolickim przy ul. B. Limanowskiego w Radomiu*, Radom 2018.

Wolska A., *Historia fotografii na przykładzie wybranych technik fotograficznych. Fotografia jako obiekt*, „*Muzealnictwo*”, t. 61 [2020], s. 192–200.

Cmentarze I wojny światowej. Front wschodni, <https://www.facebook.com/groups/510932083667614/permalink/1214922803268535> [dostęp 10.11.2024].

Aleksandra Janik

Charakterystyka fotografii porcelanowych na cmentarzu rzymsko-katolickim przy ulicy Lipowej w Lublinie wykonanych do 1918 roku

Cmentarze są nie tylko miejscami spoczynku zmarłych, ale także ważnymi świadkami historii i kultur społeczności. Nagrobki, epitafia, rzeźby i fotografie, które spotykamy na cmentarzu, stanowią swoiste archiwum, dając wgląd w obyczaje, wierzenia, a także indywidualne historie ludzi. Jednym z elementów wyróżniających cmentarze z przełomu XIX i XX wieku są porcelanowe portrety nagrobne, zwane popularnie porcelankami. Te delikatne, a zarazem trwale wizerunki zmarłych, umieszczane na nagrobkach, mają znaczenie nie tylko pamiątkowe, ale również artystyczne i symboliczne. W kontekście cmentarzy, takich jak przy ulicy Lipowej w Lublinie, porcelanki stanowią cenny materiał badawczy, pozwalający na analizę zarówno społecznych, jak i artystycznych przemian tego okresu.

Cmentarz przy ulicy Lipowej w Lublinie to jedno z najważniejszych miejsc pochówku w regionie. Założony w 1794 roku, jest miejscem spoczynku dla wielu wybitnych postaci związanych z historią Lublina i okolic, a także reprezentantów różnych wyznań i grup społecznych. Do dziś stanowi istotny element krajobrazu kulturowego miasta. Porcelanki na tym cmentarzu, zwłaszcza te sprzed 1918 roku, reprezentują specyficzny okres w historii sztuki nagrobnej, która przypada na czasy dynamicznych zmian społecznych, politycznych i kulturowych. Dążenie do zachowania pamięci o zmarłych w formie trwałych, indywidualnych wizerunków odzwierciedla nie tylko rozwój technik fotograficznych, ale także ewolucję w podejściu do upamiętnienia zmarłych.

Porcelanki pojawiły się na cmentarzach w Europie w XIX wieku jako forma upamiętnienia zmarłych, będąca odpowiedzią na rosnącą popularność fotografii. W przeciwieństwie do tradycyjnych nagrobków z inskrypcjami lub rzeźbionymi portretami, zdjęcia porcelanowe oferowały bezpośrednie przedstawienie zmarłej osoby w formie realistycznych fotografii. Dzięki swojej odporności na warunki atmosferyczne, fotografie wykonane na porcelanie były trwałe i mogły przetrwać dziesięciolecia.

Charakterystyka porcelanek z cmentarza przy ulicy Lipowej w Lublinie, ze szczególnym uwzględnieniem okresu do 1918 roku, jest tematem szczególnie interesującym, ponieważ odzwierciedla nie tylko lokalne tradycje, ale również szersze zmiany, które zachodziły w sztuce, jak i kulturze tego czasu. Porcelanki z tego okresu to nie tylko wizerunki osób zmarłych, ale również świadectwo zmian w percepcji śmierci, pamięci i tożsamości. Zmiany te były związane zarówno z rozwojem technologii fotograficznej, jak i przemianami w obyczajach funeralnych, które coraz częściej koncentrowały się na indywidualności zmarłego, a nie tylko na religijnych aspektach pochówku.

Ich miejsce na nagrobku, sposób przedstawienia postaci, a także towarzyszące im elementy, takie jak inskrypcje, czy ornamenty, mogą dostarczyć wiele cennych informacji o zmianach w podejściu do sztuki sepulkralnej oraz o relacjach między żywymi a zmarłymi. W szczególności interesujące jest, w jaki sposób te niewielkie portrety wpłynęły na rozwój nagrobnych form artystycznych w Lublinie, i jakie miejsce zajmowały w lokalnej kulturze pogrzebowej. Istotnym aspektem będzie również kontekst historyczny. Cezurę stanowi rok 1918, będący momentem odzyskania niepodległości przez Polskę po ponad wieku zaborów, co wyznacza koniec pewnej epoki zarówno w historii Lublina, jak i historii całego kraju.

Podczas pisania pracy inspiracją i punktem odniesienia była książka Marty Wiktorii Trojanowskiej *Miały trwać wiecznie... Porcelanowe portrety nagrobne zmarłych w latach 1896–1945 pochowanych na Cmentarzu Rzymskokatolickim przy ulicy B. Limanowskiego w Radomiu* (Radom 1918). Praca ta jest pionierską publikacją dotyczącą porcelanek. Pozwala poznać jak sama autorka mówi „tajemnice porcelanowych portretów”. Publikacją, w której miałam nadzieję odnaleźć ślady zdjęć porcelanowych była książka *Fotografia na Lubelszczyźnie na tle fotografii europejskiej i krajowej w latach 1839–1918* autorstwa R. Bogdziewicza (Lublin 1917). Niestety zdjęcia w niej zawarte

nie korespondowały pod względem zawartości ikonograficznej ze zdjęciami porcelanowymi, jednakże praca ta, zawierająca dużą ilość reprodukcji dawnych zdjęć Lublinian, okazała się bardzo pomocna przy opisywaniu poszczególnych rodzajów ujęć postaci.

Badanie porcelanek z cmentarza przy ulicy Lipowej w Lublinie ma na celu nie tylko ukazanie ich charakterystyki, ale może również pozwolić na ukazanie ich szerszego znaczenia w kontekście historii sztuki, kultury pogrzebowej oraz pamięci zbiorowej. Porcelanki, choć niewielkie i często pomijane w badaniach nad sztuką nagrobną, stanowią ważne świadectwo epoki i mogą dostarczyć cennych informacji o życiu i śmierci ludzi, którzy ją tworzyli.

Dla wyżej określonego zakresu chronologicznego na cmentarzu udało nam się odnaleźć 67 porcelanek. Niektóre z nich przetrwały w oryginalnym stanie, część z nich została uszkodzona, a niektóre zostały poddane rekonstrukcji, dzięki czemu dostały drugą szansę na prezentowanie wizerunku zmarłych. Zachowały się 32 porcelanki kobiet, 28 zdjęć mężczyzn oraz 7 wizerunków dzieci, gdzie najmłodsze z nich odeszło mając roczek. Analiza tych wyjątkowych portretów umożliwia odkrywanie nowych aspektów kultury i historii Lublina, a także zrozumienie roli, jaką sztuka sepulkralna odegrała w kształtowaniu pamięci o zmarłych przed 1918 rokiem. Niżej przedstawione będą zagadnienia oparte na takich kategoriach badawczych jak: ujęcie postaci na porcelance, konwencje związane z motywami przejścia oraz umiejscowienie fotografii na nagrobku.

Ujęcie postaci na fotografii porcelanowej

Wizerunek osoby na porcelanowym zdjęciu nagrobnym stanowi szczególną formę upamiętnienia zmarłego, łącząc w sobie zarówno tradycję, jak i nowoczesne techniki utrwalania wspomnień. Na cmentarzach, wśród kamiennych pomników i nagrobków, to właśnie porcelanowe fotografie przyciągają wzrok swoją delikatnością i osobistym charakterem. Poprzez te małe, subtelne portrety czas zdaje się zatrzymać, oferując odwiedzającym moment bliskiego spotkania z wizerunkiem ukochanej osoby, która już odeszła. Ujęcia na zdjęciach porcelanowych są starannie wybierane przez rodziny, by uchwycić nie tylko fizyczne podobieństwo,

ale i emocjonalny obraz zmarłej osoby – jej spokój, ciepło czy godność. Fotografia nagrobna, choć niewielka, staje się symbolem pamięci i wieczności, odgrywając ważną rolę w kulturze cmentarnej i w naszym rozumieniu żałoby oraz pamięci o zmarłych. Na lubelskim cmentarzu przy ulicy Lipowej możemy wyróżnić trzy typy ujęcia postaci: popiersie, portret całościowy lub przedstawiający półpostać oraz portret podwójny.

Popiersie

Zdjęcie nagrobne porcelanowe w ujęciu popiersia to szczególna forma portretu pamiątkowego, najczęściej spotykana na cmentarzach, która ma na celu upamiętnienie zmarłej osoby. Tego rodzaju fotografia skupia się na twarzy oraz górnej części ciała zmarłego, co nadaje całości bardzo osobisty charakter. Twarz zmarłego jest przedstawiona w sposób szczególny i realistyczny. Rysy twarzy są zazwyczaj delikatnie wygładzone przez obróbkę zdjęcia, co dodaje portretowi spokoju i harmonii. Oczy są wyraźnie widoczne, często skierowane na wprost, co tworzy wrażenie, iż osoba sportretowana na nas patrzy. Wyraz twarzy jest zazwyczaj neutralny lub lekko uśmiechnięty, co ma na celu uchwycenie pogodnego lub spokojnego obrazu zmarłego. Usta mogą być subtelnie zarysowane, a linie szczęki i podbródka wyraźne, lecz miękkie. Wszystko to razem tworzy spokojny, godny wizerunek. Włosy są przedstawione w naturalnym układzie, z dbałością o detale, takie jak tekstura i styl fryzury. Mogą być lekko wygładzone lub delikatnie stylizowane, w zależności od charakteru zdjęcia. Osoby na zdjęciach zazwyczaj mają na sobie elegancką odzież: mężczyźni – garnitury, a kobiety – gustowną bluzkę lub sukienkę. Strój często odzwierciedla formalny charakter fotografii, ale może również pokazywać modę z okresu, w którym dana osoba żyła. Tło zdjęcia zazwyczaj jest neutralne, aby skupić całą uwagę na twarzy zmarłego. Może być jednolite lub delikatnie rozmyte, tak aby nie odciągać uwagi od głównego portretu.

Zdjęcie porcelanowe emanuje spokojem, godnością i szacunkiem. Jest to forma pamiątki, która zachowuje pamięć o zmarłej osobie w jej najlepszym wizerunku, przy jednoczesnym zachowaniu pewnej elegancji i minimalizmu. Zdjęcie takie oddaje emocje w sposób dyskretny, często z naciskiem na ukazanie ciepła i spokoju osoby, która upamiętnia.

Tego rodzaju porcelanowe zdjęcie nagrobne w ujęciu popiersia mają bardzo intymny charakter, które pozostają również trwałe i osobistym sposobem na zapamiętania bliskiej osoby. Przykładem takiej porcelanki może być fotografia Stanisława Szuleckiego, zmarłego 20 sierpnia 1910 roku. Na zdjęciu mężczyzny wyróżniają się oczy, które sprawiają, iż patrzy wprost na nas, a delikatny uśmiech pod gęstą brodą wywołuje uczucie ciepła i spokoju.

Fot. 1. Stanisław Szulecki, zm. 1910 r.

Portrety całościowe lub przedstawiające półpostać

Zdjęcia porcelanowe nagrobne w ujęciu półpostaci lub w ujęciu całościowym to rozbudowana forma portretu pamiątkowego. Zawiera więcej detali związanych z posturą osoby, strojem oraz ogólna kompozycją. Tego typu zdjęcia, choć rzadziej spotykane, ukazują sylwetkę zmarłej osoby, przekazując jej pełniejszy obraz.

Portret porcelanowy w ujęciu półpostaci obejmuje górną połowę ciała osoby, zwykle od głowy do pasa. W porównaniu do najczęściej

spotykanego ujęcia popiersiowego, które skupia się na twarzy, ujęcie pół postaciowe prezentuje również ramiona, ręce oraz ukazuje w szerszej perspektywie ubiór. Twarz osoby na porcelance wciąż pozostaje najważniejszym elementem, ale ujęcie pół postaciowe pozwala na szerszy kontekst przedstawienia. Sylwetka jest zazwyczaj prosta i formalna, podkreślająca godność. Ręce mogą być złożone na piersiach lub spoczywać wzdłuż ciała. Doskonałym przykładem jest upamiętnienie Izabelli Tymińskiej, zmarłej dnia 28 października 1909 roku. Na fotografii kobiety, oprócz twarzy, która nie jest tak widoczna, jak na ujęciach popiersia, możemy zobaczyć jej ubiór oraz część dekoracyjną portretu, która wskazuje wyposażenie atelier. Porcelanka Izabelli Tymińskiej posiada jeszcze jedną bardzo szczególną cechę. Inskrypcja na nagrobku informuje, że kobieta zmarła w wieku 46 lat, mimo tego na zdjęciu porcelanowym została przedstawiona jako młoda dziewczyna. Taki zabieg może świadczyć o tym, że rodzina zmarłej posiadała tylko zdjęcia z młodości Izabelli, co zdecydowało o tym, iż kobieta zostanie zapamiętana jako pełna życia młoda dziewczyna.

Fot. 2. Izabella Tyminska, zm. 1909 r.

Całościowe zdjęcie porcelanowe obejmuje pełną sylwetkę zmarłej osoby, co jest rzadziej spotykane na nagrobkach, ale niekiedy wykorzystane w celu pełnego oddania charakteru zmarłego. Takie ujęcie prezentuje osobę w całej posturze, zazwyczaj w pozycji stojącej. W całościowych ujęciach, chociaż twarz osoby jest mniej widoczna i dominująca, wciąż zachowuje swoje znaczenie. Często jest wyraźna i dobrze zdefiniowana, jednak wrażenie ekspresji może być nieco bardziej subtelne niż w ujęciach, takich jak popiersie, czy półpostać. Wyraz twarzy mimo wszystko pozostaje jednak kluczowym elementem zdjęcia, najczęściej jest ona spokojna, z delikatnym uśmiechem lub neutralną mimiką twarzy. Pełna sylwetka w ujęciu całościowym zazwyczaj ukazuje osobę stojącą prosto, z lekko ułożonymi rękami lub rękami spoczywającymi wzdłuż ciała. Taka postawa jest formalna, lecz często też naturalna, sugerująca spokój i harmonię. W ujęciu całościowym strój osoby staje się kluczowym elementem. Eleganckie garnitury, suknie czy uniformy są przedstawiane z dużą dbałością o szczegóły, takie jak układ materiału, fałdy tkaniny czy osoby. W przypadku mężczyzn, oprócz garnituru, często widoczne są także płaszcze, buty, a nawet drobne akcesoria, takie jak kapelusze lub zegarki kieszonkowe. Kobiety są zazwyczaj ukazane w pełnych, eleganckich sukniach podkreślających ich postawę i styl, co prezentuje porcelanka Emilii Sankowskiej, zmarłej dnia 9 lutego 1917 roku. Niekiedy na zdjęciu widać także dodatki, jak torebki, rękawiczki czy biżuteria. Zdjęcie kobiety zostało zrobione w atelier, gdzie zadbano o wszystkie szczegóły, takie jak nienaganny wygląd odzieży, dodatki w rękę oraz płótno, na tle którego możemy zobaczyć pełną postać zmarłej kobiety¹.

Zdjęcia pół postaciowe i całościowe, choć mniej intymne niż ujęcia bliskie twarzy oddają pełniejszy wizerunek osoby zmarłej, co nadaje portretowi bardziej formalny i poważny charakter. Są one świadectwem godności i szacunku, a zarazem wyrazem dbałości o to, aby pamięć o zmarłej osobie przetrwała w jak najpełniejszej formie. Tego rodzaju fotografie nagrobne pozwalają nie tylko zobaczyć twarz zmarłego, ale również zapamiętać go w pełniejszym kontekście, podkreślając elegancję i spokój w jego upamiętnieniu.

¹ Fotografia Emilii Sankowskiej omówiona jest również w artykule Kingi Kopeć, na łamach niniejszej pracy zbiorowej.

Fot. 3. Emilia Sankowska, zm. 1917 r.

Portrety podwójne

Porcelanowe zdjęcia nagrobne w formie podwójnego portretu to wyjątkowa i pełna symboliki forma upamiętnienia dwóch osób blisko ze sobą związanych. Ten rodzaj przedstawienia postaci różni się w znacznym stopniu od popiersia czy ujęcia całościowego, ponieważ nie możemy już w pełni skupić się na indywidualności zmarłej osoby, ale musimy na nie spojrzeć przez pryzmat dwóch osób. Ukazanie dwóch postaci na wspólnym zdjęciu ma niezwykłą symbolikę, która ma na celu podkreślenie więzi między ludźmi, przedstawiając ich nierozłącznych nawet po śmierci. Porcelanka tego rodzaju ma unikalny charakter, ponieważ pozwala pokazać nie tylko wizerunek zmarłych, ale zarazem wzajemną relację tych osób. Na portrecie podwójnym możemy ujrzeć osoby, które są powiązane na swój indywidualny sposób. Najczęściej są to małżeństwa, które połączyło uczucie i chęć spędzenia wspólnie życia. Można ujrzeć rodziców z dziećmi, którzy poprzez wspólną fotografię na zdjęciu porcelanowym chcą zapamiętać miłe wspomnienia ze zmarłym za wcześniej dzieckiem.

Na fotografii z lubelskiego cmentarza możemy ujrzeć małżeństwo Dudkiewiczów – Aleksandra zmarłego dnia 6 czerwca 1915, który dnia 12 lutego 1900 poślubił Marię z Niecieckich, zmarłą dnia 20 stycznia 1918 roku. Małżeństwo emanuje spokojem i zadumą, a łagodny wzrok patrzący jakby za nas, sprawia jakby spoglądali w stronę pięknych wspomnień lub wspólnej wieczności. Porcelanka małżeństwa jest niewątpliwie wyrazem miłości i jedności jaka łączyła tych dwoje ludzi. Gdy dokładnie przyjrzymy się nagrobku małżeństwa możemy dojść do wniosku, iż jest on względnie nowy w porównaniu do innych pochówków do 1918 roku. Dlatego też możemy zadać sobie pytanie, czy porcelanka jest oryginalna czy jednak powstała znacznie później od momentu śmierci pary?

Więc w tym przypadku możemy mówić o archiwalnym zdjęciu odnowionym w porcelanie w celu ukazania zmarłych na nagrobku.

Fot. 4. Aleksander Dutkiewicz, zm. 1915 r.
oraz Maria z Niecieckich Dutkiewicz, zm. 1918 r.

Fotografie z obrzędów przejścia

Fotografie nagrobne z obrzędów przejścia, takich jak sakramenty: chrzest, komunia, ślub oraz z wydarzeń takich jak śmierć, odzwierciedlają głęboko zakorzenione w kulturze tradycje i zwyczaje związane z najważniejszymi momentami życia – narodzinami, dojrzewaniem, miłością i śmiercią. Te niezwykle fotografie, często umieszczane na nagrobkach stanowią symboliczne ujęcie życia w jego kluczowych etapach, a jednocześnie służą jako wieczna pamiątka o zmarłych. Na lubelskim cmentarzu udało nam się odnaleźć jedną fotografię ślubną oraz wykonaną *post mortem*.

Fotografia ślubna

Porcelanka Marii Ryczyńskiej z Grafczyńskich zmarłej 31 grudnia 1909 roku, półtora roku po zawartym ślubie ze Stanisławem Teodorem Ryczyńskim, jest jedną z najbardziej interesujących, ponieważ przedstawia kobietę w welonie oraz sukni ślubnej. Zdjęcie panny młodej na nagrobku niesie w sobie radość, a zarazem smutek. Przedstawia kobietę w jednym z najszcześniejszych momentów życia, podkreślając radość, nadzieję i miłość. Co więcej umieszczenie tego wizerunku na nagrobku nadaje fotografii dodatkowy wymiar – jest to także obraz przyszłości, która została przerwana zbyt wcześnie. Suknie ślubna jest symbolem nowego początku i szczęścia, kontrastuje z miejscem jej upamiętnienia, co wywołuje uczucie starty i niespełnionych marzeń. Fotografia została wykonana niezwykle starannie, dzięki czemu możemy zobaczyć detale sukni ślubnej oraz welonu. Wyraz twarzy kobiety jest spokojny, a w oczach można dostrzec spokój i nadzieję, która panna młoda chciała otrzymać na nowej drodze życia².

² Fotografia Marii Ryczyńskiej z Grafczyńskich omówiona jest również w artykule Kingi Kopeć, na łamach niniejszej pracy zbiorowej.

Fot. 5. Maria Ryczyńska z Grafczyńskich, zm. 1909 r.

Fotografia *post mortem*

Fotografie *post mortem*, choć w niektórych kulturach mogą wydawać się dość niecodzienne, posiadają długą tradycję, jako forma ostatniego pożegnania i uchwycenie zmarłego tuż po śmierci. Ten rodzaj zdjęć, popularny szczególnie w XIX wieku, jest wyrazem szacunku i pamięci, a ich obecność na nagrobkach ma na celu zachowanie wizerunku zmarłego w sposób godny i spokojny. Fotografie *post mortem* przedstawiają zmarłych w naturalnych pozycjach – leżących lub siedzących, często w towarzystwie rodziny, która czuwa na ostatnich chwilami ich ziemskiego życia. Przykładem tego rodzaju fotografii jest porcelanka Henryka Szanajcy, młodego chłopca, który zmarł w wieku 14 lat dnia 29 grudnia 1878 roku. Ta fotografia stanowi niezwykle osobisty zapis ostatecznego etapu życia człowieka, mając na celu utrwalenie wizerunku chłopca w jego ostatnich chwilach, tym bardziej, że na nagrobku umieszczono również inne zdjęcie

tego chłopca, wykonane za jego życia. Co ciekawe, sekwencja powstawania inskrypcji z informacjami o nim i jego rodzicach wskazuje, że nagrobek został wykonany 30 lat po śmierci Henryka, po śmierci jego rodziców. Pomimo to zdjęcie wykonane za życia chłopca zamieszczono nad inskrypcją jego ojca, a zdjęcie *post mortem* domurowano poniżej tablicy inskrypcyjnej. Całość kompozycji świadczy o wielkich emocjach fundatora nagrobka, dla którego nie była ważna konwencja umieszczania fotografii na wolnym polu lub w pobliżu inskrypcji z informacjami dotyczącymi zmarłego. Zdjęcie porcelanowe chłopca zajmuje również szczególne miejsce na lubelskim cmentarzu, ponieważ jest to porcelanka najstarsza.

Fot. 6. Henryk Szanajca, zm. 1878 r.

Umieszczenie fotografii na nagrobku

Rozważania nad umiejscowieniem fotografii porcelanowej obejmują zarówno aspekty artystyczne, jak i praktyczne. Ważne jest, aby portret był odpowiednio wyeksponowany, a jednocześnie wkomponowany w całość nagrobka tak, aby nie dominował nad innymi elementami takimi jak inskrypcje czy symbole religijne.

Postument

Postument to zazwyczaj pionowa, podwyższona struktura, na której mogą znajdować się różne elementy dekoracyjne, napisy lub fotografia porcelanowa. Przykładem tego rodzaju umieszczenia fotografii jest nagrobek Anieli Heleny z Kaczorowskich Wójcik zmarłej dnia 28 stycznia 1904 roku. Zdjęcie zostało wkomponowane w centralną część nagrobka, powyżej tablicy z imieniem i datami zmarłego, tak aby przykuwało uwagę odwiedzających i pełniło funkcję głównego punktu odniesienia. Dopełnieniem nagrobka jest również krzyż na samym szczycie, co razem z porcelanką oraz tablicą inskrypcyjną tworzy symetryczną kompozycję.

Fot. 7. Aniela Helena Wójcik, zm. 1904 r.

Stela

Stela jest to pionowy element nagrobka, zazwyczaj w formie płyty kamiennej, która pełni funkcję głównej struktury pomnika. Często umieszcza się na niej inskrypcje, symbole religijne lub motywy ozdobne, a także portrety osób zmarłych. Zdjęcie na steli stanowi centralny punkt pamięci, nadając nagrobkowi osobisty charakter. Nagrobek Heleny Milanowskiej zmarłej dnia 29 sierpnia 1917 roku, pochowanej razem z mężem Aleksandrem Milanowskim cechuje szlachetna prostota. Na steli nie umieszczono żadnych zdobień, co przyczynia się do wyeksponowania dwóch pięknie zachowanych porcelanek.

Fot. 8. Helena Milanowska, zm. 1917 r.
oraz Aleksander Milanowski, zm. 1931 r.

Skałka

Skalki są to spiętrzone nieregularne bloki kamienne lub formy geometryczne stylizowane na bloki, pełnią najczęściej funkcję postumentu dla płaskorzeźbionej steli, krzyża lub rzeźby. Na tym rodzaju nagrobka, rodzina może pozwolić sobie na pewną swobodę w umieszczeniu porcelanki według własnego upodobania. Bardzo dobrym przykładem tego rozwiązania jest nagrobek Wandy z Bocheńskich Luterskiej zmarłej 23 marca 1901 roku³. Porcelanka kobiety sprawia wrażenie, jakby jej fotografia została wkomponowana między skałki.

Fot. 9. Wanda Luterska, zm. 1901 r.

³ Fotografia Wandy z Bocheńskich Luterskiej omówiona jest również w artykule Martyny Boguckiej, na łamach niniejszej pracy zbiorowej.

Kolumna

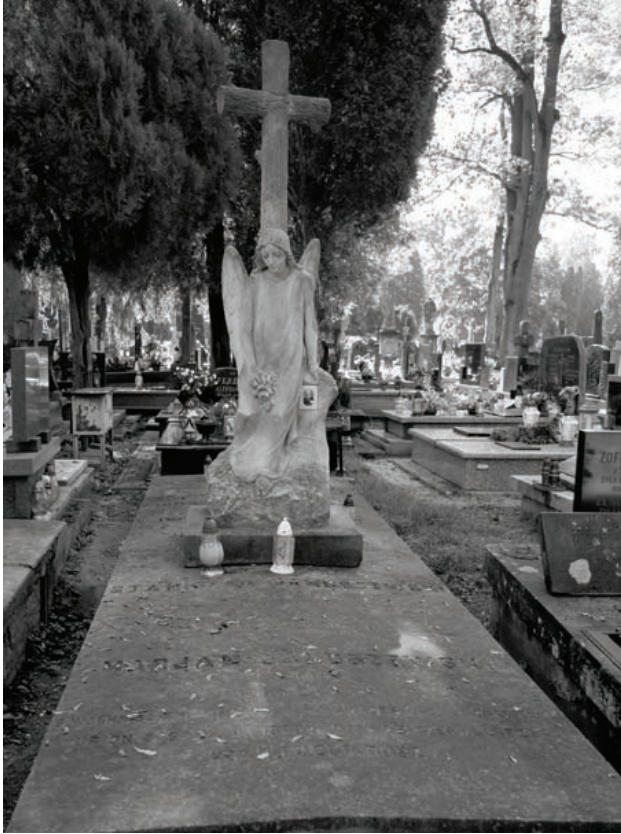
Nagrobek w formie kolumny to elegancka forma upamiętnienia, która nawiązuje do klasycznych wzorów architektonicznych inspirowanych starożytną Grecją czy Rzymem. Kolumna może mieć różną wysokość, ale zazwyczaj jest smukła i proporcjonalna, co nadaje jej lekkości i sprawia wrażenie, jakby wznosiła się ku niebu. Umieszczenie porcelanki na tego typu nagrobku ma nie tylko za zadanie prezentować wizerunku zmarłego, ale również ma na celu dodanie pomnikowi bardziej osobistego i ciepłego elementu. Przykładem takiego nagrobka może być pochówek, już wyżej wspomnianego, Henryka Szanajcy zmarłego dnia 29 grudnia 1878 roku. Te dwie fotografie młodego chłopca, w tym jedna zrobiona pośmiertnie kontrastuje z surowym charakterem nagrobka, dodając mu ciepła.

Fot. 10. Henryk Szanajca, zm. 1878 r.

Rzeźba nagrobna

Rzeźba nagrobna jest bez wątpienia jednym z najpiękniejszych nagrobków spotykanych na cmentarzach. To niezwykle upamiętnienie zmarłego jest nie tylko oddaniem szacunku dla osoby, ale jest również ciekawym przejawem sztuki cmentarnej. Na lubelskim cmentarzu możemy spotkać cztery rzeźby, w które wkomponowano zdjęcia porcelanowe, a jedną z nich jest grób młodej dziewczyny Julii Januszewskiej zmarłej dnia 9 lutego 1905 roku. Wielka rzeźba anioła, która jakby rozciągała opiekę nad inskrypcją i porcelanką Julii bez wątpienia ma charakter symboliczny. Anioły postrzegane są jako boscy strażnicy, którzy opiekują się duszami zmarłymi, a w przypadku nagrobków dzieci symbolizują również niewinność.

Fot. 11. Julia Januszewska, zm. 1905 r.

Porcelanki na cmentarzu przy ulicy Lipowej w Lublinie stanowią wyjątkowy element nagrobków, które nadają im osobisty i artystyczny wymiar. Te trwałe portrety, wykonane z wysokiej jakości porcelany, są pamiątką po zmarłych i sposobem zatrzymania ich wizerunku na wieczność. Cmentarz na ulicy Lipowej, jako jedno z najważniejszych miejsc pamięci w Lublinie, wyróżnia się nagrobkami, na których porcelanki wzbogacają kompozycję rzeźb i nagrobków, oddając hołd zmarłym i podkreślają ich indywidualność. Porcelanki nie tylko upamiętniają postaci zmarłych, oddając przy tym szacunek, ale także stanowią trwałą, emocjonalny most między przeszłością a współczesnością.

Bibliografia

Bogdziewicz R., *Fotografia na Lubelszczyźnie na tle fotografii europejskiej i krajowej w latach 1839–1918*, Lublin 2017.

Fotografie wiecznotrwale: porcelanowe zdjęcia nagrobkowe na Cmentarzu Ewangelicko-Augsburskim w Warszawie przy ulicy Młynarskiej 54/56/58, Warszawa 2016.

Trojanowska M., *Miały trwać wiecznie... Porcelanowe portrety nagrobne zmarłych w latach 1896–1945 pochowanych na Cmentarzu Rzymskokatolickim przy ulicy B. Limanowskiego w Radomiu*, Radom 2018.

Kinga Kopec

Echa mody europejskiej przełomu XIX i XX wieku na cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie – fotografie porcelanowe jako źródło kostiumologiczne

Cmentarze, poza swoją podstawową funkcją miejsc spoczynku zmarłych, pełnią również istotną rolę bogatego przekazu historycznego oraz społecznego. Są one świadectwem symboliki religijnej, dawnych obyczajów oraz kanonów modowych panujących w różnych epokach. Jednym z najbardziej wzbudzających ciekawość elementów cmentarnej sztuki sepulkralnej są fotografie porcelanowe, które w XIX stuleciu stały się popularnym środkiem upamiętniania zmarłych. Te skrupulatnie wykonane portrety nagrobne, najczęściej umieszczane na nagrobkach w formie owalnych kształtów, stanowią kapsułę czasu, dzięki której możemy odtworzyć wizerunek osób żyjących w minionych stuleciach.

Fotografie porcelanowe nie tylko pełnią funkcję upamiętniającą, ale stanowią również unikatowe źródło wiedzy na temat dawnej mody. Ubiór zmarłych, uwieczniony na miniaturowych podobiznach, dostarcza istotnych informacji o stylach, krojach, detalach odzieżowych i modowych preferencjach dominujących w różnych okresach historycznych. XIX wiek, będący czasem wielkich przemian społecznych, technologicznych i estetycznych, przyniósł gwałtowny rozwój mody, która stała się jednym z kluczowych sposobów wyrażania statusu społecznego, tożsamości płciowej, a także przynależności do określonych grup społecznych.

Cmentarz przy ul. Lipowej w Lublinie został założony w 1794 roku¹, co czyni go jednym z najstarszych i najważniejszych cmentarzy w Polsce. Jego bogata historia, wielowyznaniowy charakter oraz różnorodność stylów nagrobnych czynią go atrakcyjnym obiektem badań z perspektywy kostiumologii. Znajdujące się na tym cmentarzu liczne nagrobki ozdobione porcelanowymi fotografiami dostarczają nieocenionych materiałów do analizy dawnych trendów modowych. Wizerunki te, szczególnie z XIX i początku XX wieku, stanowią cenną informację o przemianach w ubiorze, odzwierciedlając zarówno codzienną modę miejską, jak i bardziej formalne stroje związane z okresem żałoby czy uroczystościami pogrzebowymi.

Celem niniejszej pracy jest analiza fotografii porcelanowych z cmentarza przy ul. Lipowej w Lublinie jako źródła wiedzy kostiumologicznej XIX w. i początku XX w. Oczywiście zwrócenie uwagi na modę przez pryzmat zdjęć porcelanowych nie może się równać z analizą szerokiej gamy źródeł ikonograficznych „dedykowanych” badaniom kostiumologicznym: portretom malarskim, magazynom modowym czy fotografiom archiwalnym², lecz warto podjąć próbę zauważenia na porcelankach trendów kostiumologicznych, a także wskazania kontekstów społecznych i kulturowych, które miały wpływ na wygląd odzieży prezentowanej na porcelankach. Poruszone zostaną również kwestie związane z rolą mody w ikonografii cmentarnej oraz z funkcją, jaką pełniły stroje w procesie upamiętniania zmarłych. Analiza ta może przyczynić się do lepszego zrozumienia, w jaki sposób moda XIX i XX wieku kształtowała wizerunek mieszkańców Lublina, wszak na porcelankach najstarszej nekropolii znajdziemy ich zbiorowy portret.

Moda żałobna w XIX wieku – królowa Wiktorja i kultura ubioru „po stracie”

Warto na początku zwrócić uwagę na XIX wiek, jako okres panowania królowej nazywanej „Babcią Europy”. Panowanie królowej Wielkiej Brytanii Wiktorji miało wpływ nie tylko na życie polityczne, ale również i społeczne w tym także wszechobecną modę³. Królowa nie tylko rządziła brytyjskim imperium, ale także wyznaczała trendy, które szybko przyjmo-

¹ P. Dymmel, R. Litwiński, *Cmentarze lubelskie*, Lublin 2015, s. 9.

² A. Sieradzka, *Kostiumologia polska jako nauka pomocnicza historii*, Warszawa 2013, s. 43–86.

³ M. Misztal, *Królowa Wiktorja*, Wrocław 2010.

wały się wśród elit europejskich. Jej styl, a także sposób bycia, stały się wyznacznikiem do naśladowania dla arystokracji, szczególnie dla kobiet. Styl epoki wiktoriańskiej cechowały mocne, ciemne kolory, które nadały stylizacji mrocznego charakteru. Związane jest to z obcowaniem ze śmiercią spowodowaną m.in. licznymi epidemiami, z którym zmagало się społeczeństwo doby wiktoriańskiej⁴. Miało to wpływ na modę codzienną, z którą utożsamiali się ludzie w całym imperium brytyjskim i nie tylko. Ważnym elementem kobiecej garderoby epoki wiktoriańskiej to suknie wyraźnie podkreślające kobiece kształty, skupiające uwagę na talii zaznaczonej gorsetem, całościowo tworząc figurę w stylu klepsydry, która pożądana jest po dziś dzień. Suknie były wykonywane z jedwabnego aksamitu, co było charakterystyczne dla strojów wiktoriańskich, zwłaszcza tych przeznaczonych na bardziej formalne okazje. Aksamit podkreślał prestiż oraz bogactwo, będąc jednocześnie odpowiednią tkaniną na stroje żałobne ze względu na swoją głębię kolorystyczną i miękkość.

Moda żałobna rozpowszechniona została przez królową Wiktorię po śmierci jej męża. Osobista tragedia królowej stała się początkiem trendu, który głęboko zakorzenił się w wiktoriańskiej kulturze. W XIX wieku żałoba była nie tylko wyrazem smutku, lecz także obowiązkiem społecznym. Stosowanie się do norm żałoby świadczyło o szacunku dla zmarłego, a także o pozycji społecznej danej rodziny. Strój żałobny pełnił funkcję informacyjną – poprzez kolor, materiał i krój można było odczytać, kogo oplakuje dana osoba oraz jak długo trwa jej żałoba. Kobiety miały o wiele bardziej srogie zasady dotyczące ubioru żałobnego niż mężczyźni. Kobiety musiały przestrzegać długich okresów żałoby, podczas gdy mężczyźni nosili ją zazwyczaj przez kilka miesięcy, ograniczając się do czarnego fraka lub kapelusza. Bogatsze kobiety mogły pozwolić sobie na liczne żałobne suknie i biżuterię specjalnie projektowaną na ten cel. Zamożne rodziny często zamawiały odzież żałobną u specjalnych krawców, którzy oferowali szeroki wachlarz wzorów i tkanin. Żałoba w niższych warstwach społecznych była mniej formalna, a osoby biedniejsze często farbowały swoje codzienne ubrania na czarno, aby dostosować się do obowiązujących norm. Czerń stała się nie tylko wyrazem smutku, ale także elegancji i klasy, co z czasem przeniknęło do szerszych kręgów społecznych.

⁴ A. Chwalba, *Historia Powszechna. Wiek XIX*, Warszawa 2011.

Moda powstania styczniowego – odzież, tożsamość i pamięć na porcelankach cmentarza przy ulicy Lipowej

Powstanie styczniowe (1863–1864), jedno z najważniejszych zbrojnych zrywów narodowych Polaków przeciwko Imperium Rosyjskiemu, miało głęboki wpływ nie tylko na historię polityczną, ale także na kulturę, tożsamość i sposób, w jaki wyrażano swoje przekonania⁵. Strój, będący zarówno narzędziem wyrażenia tożsamości narodowej, jak i symbolem buntu, pełnił istotną rolę w życiu codziennym okresu popowstaniowego. Odzież stała się świadectwem pamięci historycznej i narodowej tożsamości. Ta pamięć jest dziś zachowana na nagrobnych porcelankach, z których możemy odczytać wiele istotnych elementów dotyczących sposobu ubierania się mieszkańców miasta Lublina. Moda żałobna w Polsce zyskała na popularności po pogrzebie tzw. „pięciu poległych”, który odbył się 27 lutego 1861 roku. Ubiór żałobny, szczególnie zwalczany w zaborze rosyjskim, stał się powszechną modą we wszystkich trzech zaborach.

Fot. 1. Stanisława Waśniewska, zm. 1900 r.

⁵ J. Zdrada, *Historia Polski 1795–1914*, Warszawa 2014.

Przechodząc do analizy porcelanek nagrobnych z lubelskiego cmentarza, warto przyrzeć się portretowi Stanisławy Waśniewskiej (zm. 1900), która jest ubrana zgodnie z modą z przełomu XIX i XX wieku. Stylizacja nosi znamiona mody żałobnej, co związane było z symbolicznym wyrażeniem żałoby po ofiarach powstania styczniowego. Kobieta ma na sobie suknię o prostym, lecz gustownym kroju. Wyróżnia się asymetryczne zapięcie na guziki, które przebiega ukośnie na klatce piersiowej, typowe dla tego okresu. Strój ten charakteryzuje się stonowaną kolorystyką, choć ze względu na czarno-białą porcelankę nie można określić jego dokładnego koloru. Warto jednak zwrócić uwagę, że ciemne barwy, zwłaszcza czerń i szarość, były powszechne w ubiorach żałobnych. Suknia ma bufiaste rękawy, które były charakterystyczne dla mody drugiej połowy XIX wieku. Bufiaste rękawy są subtelną, co sugeruje, że kobieta łagodniej podchodziła do mody żałobnej. Talia jest lekko zaznaczona, co może sugerować użycie gorsetu pod suknią. Młoda dama ma włosy gładko zaczesane do tyłu i spięte w niski kok. Taka fryzura, prosta i skromna, pasowała do żałobnego stroju, ponieważ zbyt ozdobne, ekstrawaganckie fryzury były nieodpowiednie w czasie żałoby. Nie widać na zdjęciu mocnych akcentów biżuteryjnych, jedynie kolczyki w uszach, które nie skupiają na sobie uwagi, lecz dodają klasy całej stylizacji⁶.

Moda żałobna dotyczyła głównie kobiet, ponieważ ubiór męski już wcześniej przybrał formę bardziej stonowaną⁷. Kobięce stroje składały się z wielu części garderoby, od sukien poprzez nakrycia głowy i biżuterię, kończąc na butach, które składały się na pokaźną kolekcję w szafie większości arystokratek. Społeczeństwo oczekiwało od kobiet większego podkreślenia emocji, szczególnie w odniesieniu do straty i smutku. Modą żałobną kobiety wyrażały swój ból i oddanie pamięci zmarłych. W przypadku mężczyzn te zasady były mniej rygorystyczne, a ich codzienny strój nie zmieniał się tak radykalnie jak u kobiet.

⁶ Fotografia Stanisławy Waśniewskiej omówiona jest również w artykule Martyny Boguckiej, na łamach niniejszej pracy zbiorowej.

⁷ N. Sola-Salamacha, *Moda patriotyczna w stroju i jego dodatkach od konfederacji barskiej do XX wieku*, Lublin-Warszawa 2019.

Fot. 2. Władysław Cordée, zm. 1897 r.

Strój Władysława Cordée (zm. 1897) odzwierciedla modę męską w Polsce pod koniec XIX wieku, a szczególnie wpływy stylu wojskowego i narodowego, z pewnymi cechami inspirowanymi modą wschodnią. Styl ubioru tego mężczyzny wyraźnie nawiązuje do mody inspirowanej militariami oraz wpływami wschodnimi, co było typowe w Polsce pod koniec XIX wieku. Odwołania do tradycji narodowych, takich jak noszenie futer, nawiązywało do dziedzictwa szlacheckiego i wojskowego, gdyż futra były popularne wśród szlachty oraz osób pełniących funkcje publiczne czy wojskowe. Mężczyzna ma na sobie dopasowany płaszcz w kolorze ciemnym, który wydaje się wykonany z ciężkiego materiału, odpowiedniego na zimniejsze warunki klimatyczne. Kołnierz w formie stójki, czapka w formie toczonej i wyłogi płaszcza wykonane są z futra karakułowego. Służyło to praktycznej ochronie przed zimnem, ale jest to drogie futro, użyte do uszycia zarówno płaszcza, jak i na krycia głowy, co dodatkowo podkreśla zamożność oraz wpływy wschodniej mody. Były one popularnym wyborem zarówno w modzie cywilnej, jak i wojskowej w Polsce w tamtym czasie⁸. Zwłaszcza tego typu nakrycia głowy występowały w regionach, które mia-

⁸ L. Nalewajska, *Moda męska w XIX i na początku XX wieku*, Warszawa 2010, s. 230.

ły kontakt z tradycjami kozackimi i rosyjskimi, a w tego regionu zaliczał się Lublin, miasto znajdujące się w tym czasie w zaborze rosyjskim. Oprócz ubioru, na charakterystyczny wygląd Władysława Cordée wpływa także starannie wypielęgnowany, zakrecony wąs, który jest symbolem męskości i prestiżu, a także podkreśla dbałość o wygląd.

Styl epoki edwardiańskiej: moda na przełomie wieków

Po śmierci królowej Wiktorii w 1901 roku na tron imperium brytyjskiego wstąpił jej syn Edward, koronowany jako Edward VII. Moda ery edwardiańskiej była okresem przejściowym pomiędzy modą wiktoriańską, a bardziej swobodnym stylem XX wieku. Charakteryzowała się elegancją i wyrafinowaniem, odzwierciedlając luksusowy styl życia brytyjskiej elity podczas panowania tego króla⁹. Jej wpływ można zauważyć na ubiorach widocznych na porcelankach nagrobnych z cmentarza przy ulicy Lipowej.

Fot. 3. Antonina Korczak, zm. 1913 r.

Ubiór Antoniny Korczak (zm. 1913), widoczny na portrecie, odzwierciedla modę z początku XX wieku, a konkretniej z okresu edwardiańskiego.

⁹ I. Bricard, *Dynastie panujące Europy*, Warszawa 2007.

To czas, kiedy w modzie damskiej dominowały elegancja i subtelność. Kobieta ubrana jest w jasną bluzkę z delikatnymi, misternymi zdobieniami. Najprawdopodobniej jest to haft lub koronka, które były bardzo popularne w tamtych czasach. Ubrania były zazwyczaj wykonane z lekkich, przewiewnych tkanin, takich jak bawełna lub jedwab, co podkreślało kobiecość stroju. Bluzki lub suknie z tego okresu charakteryzowały się również marszczeniami lub fałdami na ramionach i przy dekolcie, co miało dodać sylwetce objętości i wrażenia elegancji. Zdobienia na mankietach oraz przy szyi mogą wskazywać na styl typowy dla wyjściowych lub formalnych okazji. Kobieta ma na sobie długie, cienki naszyjnik, który delikatnie opada wzdłuż szyi i torsu. Bizuteria na początku XIX wieku często była delikatna, w formie pereł lub koralików, które idealnie współgrały z eleganckimi, prostymi strojami, podkreślając kobiecość i klasę, odwrotnie niż to miało miejsce w modzie powstania styczniowego, gdzie kobiety stawiały na ciężkie medaliony, zwisające na łańcuchu, czy też ciężkie bransoletki symbolizujące kajdany.

Fot. 4. Bronisław Skibniewski, zm. 1914 r.

Strój Bronisława Skibniewskiego (zm. 1914) odzwierciedla elegancję i formalność, które były normą w męskiej modzie tamtego okresu. Mężczyzna nosi dopasowany, ciemny surdut z kołnierzem w stylu klapowym, a pod

spodem widoczny jest starannie zawiązany krawat. Kołnierz koszuli jest wysoko postawiony, co dodatkowo podkreśla formalny charakter stylizacji. Jego sumiaste wąsy, starannie wystylizowane, były modnym elementem męskiego wyglądu w tamtym czasie. Całość kompozycji, zarówno strój, jak i stylizacja zarostu, wskazuje na człowieka przywiązującego wagę do detali i dbającego o swój nienaganny wygląd, co było ważne w wyższych sferach społecznych epoki edwardiańskiej.

Fot. 5. Maria Ryczyńska, zm. 1909 r.

Maria Ryczyńska z domu Grafczyńska została uwieczniona na porcelance jako panna młoda. Kobieta zmarła w 1909 r. w wieku 29 lat. Na nagrobku widnieje czułe pożegnanie od męża, ukazujące żal, smutek i tęsknotę za zmarłą. Moda ślubna na przestrzeni XIX oraz XX wieku zmieniała się tak samo, jak każda inna. Suknie zakładane przez panny młode różniły się nie tylko krojem, ale także długością, dodatkami, czy też stopniem odkrywania ciała. Na początku XX wieku stroje obficie spowijały sylwetkę, wydobywając z niej jedynie twarz i dłonie. Cała reszta „ginęła” w długim welonie i kilku warstwach ślubnej sukni. Strój ślubny panny widoczny na zdjęciu jest charakterystyczny dla mody edwardiańskiej. Tkaniny, z których wykonywano stroje ceremonii ślubnych w poprzednim okresie, były zwykle wysokiej jakości, na przykład jedwab, który w subtelny sposób podkre-

ślał elegancję stylizacji. Suknia składa się z wysokiego kołnierzyka, zakończonego koronkową stójką oraz zabudowanym dekoltem wykończonym ozdobnymi koronkami, co było zgodne z ustaleniami kanonami mody, preferującymi skromność i subtelność¹⁰. Suknia zazwyczaj miała długie rękawy, które często były bufiaste u ramion, po czym zwężały się ku nadgarstkom. Często rękawy były wykonane z lekko prześwitującego materiału, co nadawało całemu strojowi delikatności. Welon panny młodej najprawdopodobniej wykonano z pogłębionego tiulu lub innej lekkiej, opracowanej tkaniny. Biały welon symbolizował czystość, niewinność oraz posłuszeństwo mężowi, a jego długość mogła sięgać nawet do ziemi. Fryzura panny młoda jest zgodna z modą lat 1900–1910¹¹. Włosy zwykle upinano wysoko na głowie, a z koka wypuszczano loki, które okalały twarz. Całość stroju ślubnego dopełniały okazałe spinki lub grzebienie z diademami, które dodawały ubiorowi wyjątkowego charakteru.

Fot. 6. Emilia Sankowska, zm. 1917 r.

¹⁰ E. Wiącek, J. Dziadowicz, C. Kmita, *Małopolskie wesela. Konsumpcja znaków*, Kraków 2015.

¹¹ Fotografia Marii Ryczyńskiej z domu Grafczyńskiej omówiona jest również w artykule Kingi Kopeć, na łamach niniejszej pracy zbiorowej.

Emilia Sankowska zmarła w 1917 roku w wieku 20 lat. Na porcelance uwieczniono młodą kobietę w szykownym stroju. Strój kobiety to długa suknia typowa dla mody w pierwszej dekadzie XX wieku, jest to przykład ubioru, który łączy estetykę z praktycznością. Występują w nim jednocześnie elementy stylizacji formalnej oraz nieformalnej. Suknia wykonana jest z tkaniny o drobnym wzorze w kratkę. Materiał można uznać za dobrej jakości, co sugeruje przynależność kobiety do klasy średniej lub wyższej. Charakterystycznym elementem mody początków XX wieku jest wysoki kołnierz, szczelnie otulający szyję. Góra sukni udekorowana jest różnymi, drobnymi fałdkami lub marszczeniami w okolicach biustu. Pani Emilia ma uwydatnioną talię co było możliwe dzięki zastosowaniu gorsetu. Ówczesni higieniści zachęcali do porzucania tej części garderoby nazywając ją „nowożytnym pancerzem, przypominającym średniowieczne tortury”.¹² Wynikało to z tego, iż mocno zaciśnięty gorset powodował liczne deformacje a nawet utratę przytomności. Gorset był niewygodny. Usztywniony z przodu długą bryłą przy ciasnym zasznurowaniu powodował, że sylwetka układała się nienaturalnie w literę „S”. Taka sylwetka uwidaczniała nisko osadzony biust, spłaszczony brzuch oraz okrągły tył. Suknia posiada długie rękawy z ozdobnymi przeszyciami oraz dodatek w postaci ekstrawaganckiej róży. Fryzura kobiety została upięta w niski kok z opadającą na czoło grzywką. W ręku kobieta trzyma kopertówkę, która jest dopełnieniem całości stylizacji. W tle widoczny jest murek, o który opiera się pani Emilia oraz białe kwiaty, które symbolizują niewinność i młodość¹³. Analizując echa mody europejskiej, nie można pominąć przykładów mody nawiązującej do tradycji narodowej. Klemens Sobolewski zmarł w 1888 roku w wieku 38 lat. Na porcelance został uwieczniony w charakterystycznym stroju szlacheckim, czyli w kontuszu.¹⁴ Ubiór ten stał się popularny wraz z upowszechnieniem ideologii sarmatyzmu, według której polska szlachta pochodziła od starożytnych Sarmatów. Geneza powstania kontuszu nie jest do końca znana. Specjaliści upatrują inspirację dla kontuszu we wschodnich kaftanach, zwłaszcza tureckich.¹⁵

¹² M. Moźdzynska-Nawotka, *O modach i strojach*, Wrocław 2002, s. 246.

¹³ Fotografia Emilii Sankowskiej omówiona jest również w artykule Kingi Kopeć, na łamach niniejszej pracy zbiorowej.

¹⁴ I. Turnau, *Ubiór narodowy w dawnej Rzeczypospolitej*, Warszawa 1991.

¹⁵ M. Moźdzynska-Nawotka, *O modach i strojach*, Wrocław 2002, s. 66.

Fot. 7. Klemens Sobolewski, zm. 1888 r.

Kontusz jako element narodowy, był noszony od XVII wieku przez szlachtę, a jego główną cechą były rozcięte rękawy, tak zwane wyłoty. Szlachcic mógł włożyć je za pas lub narzucić na plecy. Pod spodem kontusza znajdował się żupan. Miał postać długiej sukni, zapinanej na rząd guzików. W przypadku analizowanego zdjęcia kontusz uzyskał uproszczoną formę, zgodną ze standardami mody XIX wieku. W żupanach wróciły stójki tradycyjnej wysokości z wywijanym białym kołnierzykiem koszuli.¹⁶ Kontusz i żupan miały długość do kolan. Były noszone w kontekście patriotycznym, szczególnie po upadku powstań narodowych. Klemens Sobolewski nosi klasyczną fryzurę XIX wieku, z krótkimi włosami, starannie ułożonymi na bok. Taki styl był akceptowalny wśród mężczyzn z wyższych warstw społecznych. Twarz nie okalał żaden zarost, lecz widoczny jest charakterystyczny długi wąs.

To zaledwie kilka przykładów źródeł kostiumologicznych obecnych na lubelskim cmentarzu. Podsumowując, należy stwierdzić, że cmentarz przy ul. Lipowej w Lublinie stanowi nie tylko miejsce pamięci o zmarłych, ale również niezwykle cenne źródło badań nad modą XIX i początków XX

¹⁶ B. Biedrońska-Słotowa, *Polski ubiór narodowy zwany kontuszowym*, Kraków 2005, s. 109.

wieku. Porcelanowe fotografie nagrobne dostarczają unikatowych informacji na temat ówczesnych trendów odzieżowych oraz symboliki związanej z ubiorem. Analizując te wizerunki, można dostrzec zarówno wpływ światowej mody, szczególnie z czasów panowania królowej Wiktorii i króla Edwarda, jak i lokalne tendencje związane z historią Polski, takie jak moda powstania styczniowego.

Moda, uwieczniona na nagrobnych portretach, pełniła w tamtym okresie rolę nie tylko estetyczną, ale również społeczną i symboliczną. Strój żałobny, elegancki ubiór codzienny czy też akcenty wojskowe odzwierciedlały tożsamość społeczną, narodową i indywidualną zmarłych. Fotografie te, stanowiąc „kapsułę czasu”, pozwalają współczesnym badaczom na zbadanie przemian kulturowych i kostiumologicznych, które kształtowały wizerunki ludzi tamtych czasów. Badanie fotografii porcelanowych z cmentarza przy ul. Lipowej to przykład, jak sztuka sepulkralna może stanowić bogate źródło wiedzy na temat przeszłości. Ich analiza nie tylko może pomóc w odtworzeniu trendów modowych z przeszłości, ale również może dać głębsze zrozumienie ówczesnych wartości, norm społecznych i sposobów wyrażania żałoby. W ten sposób cmentarz ten staje się nie tylko miejscem upamiętnienia zmarłych, ale również skarbnicą wiedzy o historii społecznej i kulturowej mieszkańców Lublina.

Bibliografia

- Banach A., *O modzie XIX wieku*, Warszawa 1957.
- Biedrońska-Słotowa B., *Polski ubiór narodowy zwany kontuszowym*, Kraków 2005 s. 109.
- Bogdziewicz R., *Fotografia na Lubelszczyźnie na tle fotografii europejskiej i krajowej w latach 1839–1918*, Lublin 2017.
- Bricard I., *Dynastie panujące Europy*, Warszawa 2007.
- Chwalba A., *Historia powszechna. Wiek XIX*, Warszawa 2011.
- Dymmel P., Litwiński R., *Cmentarze lubelskie*, Lublin 2015.
- Gutkowska-Rychlewska M., *Historia ubiorów*, Wrocław 1968.
- Kowalczyk I., *Lubelskie nekropolie*, Lublin 2019.
- Misztal M., *Królowa Wiktoria*, Wrocław 2010.

Możdżyńska-Nawotka M., *Pozór kostiumu. Historyzm i orientalizm w modzie kobiecej w Polsce od XVIII do początku XX wieku*, Wrocław 2021.

Możdżyńska-Nawotka M., *O modach i strojach*, Wrocław 2002.

Nalewajska L., *Moda męska w XIX i na początku XX wieku*, Warszawa 2010.

Sieradzka A., *Kostiumologia polska jako nauka pomocnicza historii*, Warszawa 2013.

Sieradzka A., *Peleryna, tren i konfederatka. O modzie i sztuce polskiego modernizmu*, Wrocław 1991.

Sola-Salamacha N., *Moda patriotyczna w stroju i jego dodatkach od konfederacji barskiej do XX wieku*, Lublin-Warszawa 2019.

Turnau I., *Ubiór narodowy w dawnej Rzeczypospolitej*, Warszawa 1991.

Wiącek E., Dziadowicz J., Kmita C., *Małopolskie wesela. Konsumpcja znaków*, Kraków 2015.

Zdrada J., *Historia Polski 1795–1914*, Warszawa 2014.

Jan Gagacki
Mateusz Jeleń

Katalog herbów i fotografii porcelanowych z Cmentarza Rzymskokatolickiego przy ul. Lipowej w Lublinie do 1918 r.

Poniższy katalog herbów i fotografii porcelanowych znajdujących się na nagrobkach stanowi najobszerniejszą część niniejszej pracy. Poza ich zestawieniem, rolą tego katalogu jest podanie informacji o osobach pochowanych na Cmentarzu Rzymskokatolickim przy ul. Lipowej, w znacznej części wspomnianych już na łamach opracowania. Na samym wstępie należy zaznaczyć, że katalog ma charakter ściśle syntetyczny i poniekąd „słownikowy”, a więc jego rolą nie jest wprowadzanie narracji o losach kolejnych pochowanych osób. Nie pretenduje on również do przekształcenia się w edycję inskrypcji nagrobnych, a więc opracowanie z pogranicza edytorstwa historycznego i epigrafiki. Poszczególne inskrypcje i akta metrykalne są w tym przypadku wykorzystane jedynie jako źródła dające podstawę do opracowania konstrukcji genealogicznych i innych ustaleń zawartych w poniższym katalogu.

Zawartość katalogu została podzielona na dwie zasadnicze części. Część pierwszą poświęcono zabytkom heraldycznym uporządkowanym według nazw herbów. W przypadkach gdy na jednym nagrobku odnaleziono dwa przedstawienia herbowe, zostały one wspomniane w katalogu dwukrotnie, w dwóch różnych miejscach, według kolejności alfabetycznej.

Druga część katalogu została natomiast poświęcona osobom sportretowanym na fotografiach porcelanowych oraz osobom pochowanym wraz z nimi. W tym przypadku autorzy zdecydowali się na uporządkowanie większego niż w przypadku herbów zbioru danych zgodnie z układem

alfabetycznym, jako klucz porządkujący wybierając nazwiska osób przedstawionych na fotografiach. Wybór wspomnianej metody porządkowania wydaje się trafny, jeśli zastanowimy się nad drogą poszukiwań genealogicznych przyjmowaną zwykle przez potencjalnych czytelników. Jako autorzy pragniemy, aby sięgali oni do naszego opracowania w celu poszerzenia wiedzy dotyczącej osób pochowanych w konkretnym grobowcu oraz ich rodzin. Nazwisko wydaje się w tym przypadku kluczem bardziej oczekiwanym, niż np. porządek chronologiczny.

W każdej z dwóch części katalogu wprowadzona została odrębna numeracja. Każde odrębnie numerowane hasło zawiera informację o jednym herbie lub jednej fotografii porcelanowej. Każde z numerowanych haseł opatrzone zostało również nagłówkiem. W pierwszej części będzie on zawierał nazwę herbu. W przypadku fotografii porcelanowych w nagłówku umieszczono natomiast imię i nazwisko osoby, której wizerunek został przedstawiony na fotografii. Do każdego z opisów dodano także numer identyfikacyjny działki cmentarnej, stanowiącej odrębne miejsce pochówku, co ma umożliwić zainteresowanym czytelnikom samodzielne odszukanie danego nagrobka z herbem lub porcelanką (tylko na jednym z nich znajdują się oba rodzaje zabytków).

Kwestionariusz badawczy wykazuje cechy charakterystyczne dla zdecydowanej większości prac o charakterze genealogicznym. Autorzy starali się uchwycić losy każdej rodziny, posiadającej w swoim gronie osobę pochowaną na cmentarzu przy ul. Lipowej (identyfikowaną herbem lub fotografią porcelanową), w możliwie jak najszerszym zakresie i przy wykorzystaniu jak największej ilości źródeł konkretnego typu. W ramach poszczególnych haseł dodano również informacje o innych osobach pochowanych w omawianym grobowcu, ich rodzicach, rodzeństwie i potomstwie, a niekiedy nawet jeszcze bardziej poszerzono grono wspomnianych członków rodzin. Jediną barierę, ograniczającą w tym przypadku obszerność opisu, stanowiła bowiem dostępność źródeł o charakterze genealogicznym.

Dla każdej z wymienionych osób próbowano ustalić podstawowe daty z życia człowieka, jak Józef Szymański zwykł nazywać wspólnym określeniem datę urodzenia i zgonu, a także, o ile było to możliwe, zawarcia małżeństwa¹. W przypadku osób pochowanych w danym grobowcu

¹ J. Szymański, *Nauki pomocnicze historii*, Warszawa 2012, s. 77–78.

dążono do podawania dat dziennych, a w przypadku rozbieżności między informacjami zawartymi w aktach metrykalnych i na nagrobkach, także kilku potencjalnych dat urodzenia lub zgonu. W sytuacjach gdzie pozwalała na to zawartość źródeł genealogicznych, zdecydowano również o podawaniu informacji o wykonywanym zawodzie, co w wielu przypadkach daje sposobność do przynajmniej ogólnego określenia przynależności społecznej danej osoby.

Dla zwiększenia przejrzystości poszczególnych opisów informacje o osobach pochowanych w danym grobowcu każdorazowo zaznaczono przy użyciu pogrubionej czcionki. Wprawne oko czytelnika z pewnością zauważy również fakt istnienia wewnętrznego podziału w obrębie poszczególnych haseł. Jego zastosowanie w zdecydowanej większości przypadków wynika z trudności przedstawienia nieraz bardzo rozbudowanej informacji o rodzinie w ramach pojedynczego opisu. Autorzy zdecydowali się na wprowadzenie także znaku podziału (=====), rozdzielającego zbiory danych. Jego zadaniem jest oddzielenie od siebie poszczególnych pokoleń danej rodziny, a niekiedy również odrębnych faktów zaistnienia koicji, równoznacznej z wejściem w związek, którego celem było wydanie potomstwa, dwojga ludzi odmiennej płci². Wspomniany znak oddziela zatem poszczególne małżeństwa i pochodzące z nich potomstwo od kolejnych przypadków zaistnienia tego zjawiska.

W celu ułatwienia identyfikacji poszczególnych nagrobków, każde hasło katalogu zostało dodatkowo opatrzone starannie dobranym materiałem ikonograficznym. W każdym przypadku składają się na niego co najmniej dwie fotografie, z których pierwsza przedstawia architekturę nagrobka. Kolejne zdjęcia prezentują natomiast poszczególne detale, do których należą przedstawienia herbów i fotografie porcelanowe. Z tego powodu autorzy katalogu zrezygnowali ze szczegółowych opisów dotyczących kształtu, usytuowania, czy innych cech indywidualnych herbów i porcelanek. Zresztą o wielu szczegółach tych elementów ikonograficznych drobiazgowo piszą autorzy niniejszego tomu w artykułach poprzedzających Katalog.

Zawartość aneksu została również zaopatrzona w niezbędny aparat badawczy w postaci przypisów. Celem było stworzenie opracowania przeznaczonego do użytku zarówno profesjonalnych badaczy jak i pasjonatów

² *Ibidem*, s. 73.

genealogii, zdecydowano się zatem na umieszczanie w ich obrębie jedynie odniesień do materiałów archiwalnych i internetowych baz genealogicznych. Wspomniane źródła zawierają bowiem ograniczoną ilość informacji dotyczących relacji rodzinnych i zdarzeń genealogicznych, a oprócz tego, w dobie daleko idącej digitalizacji, są zwykle powszechnie dostępne w zasobach Internetu. Przy opracowywaniu biogramów poszczególnych osób zrezygnowano zatem z umieszczania rozbudowanych informacji o ich działalności społecznej, gospodarczej, politycznej czy wojskowej. W związku z tym w przypisach nie umieszczono także odniesień do literatury.

Ramy czasowe niniejszego katalogu obejmują w przypadku herbów lata 1827–1918, oraz w przypadku zabytkowych fotografii porcelanowych lata 1878–1918. Datę początkową (1827 r.) wyznaczyła w tym przypadku śmierć Mikołaja Baczyńskiego, posługującego się herbem Sas (przedstawionym na prawdopodobnie najstarszym wyobrażeniu herbowym na cmentarzu przy ul. Lipowej). Z kolei za datę początkową otwierającą okres funkcjonowania fotografii porcelanowej na lubelskim cmentarzu uznaliśmy rok 1878 (data powstania dwóch zachowanych porcelanek z wizerunkiem Henryka Szanajcy, w tym jednej wykonanej *post mortem*). Rok 1918 wyznacza końcową cezurę niniejszej pracy, wybraną ze względu na zakończenie działań wojennych na frontach Wielkiej Wojny oraz odzyskanie niepodległości przez państwo polskie. Tym samym nastąpił koniec „długiego wieku XIX”.

Opracowanie przedstawia wszystkie zabytkowe przedstawienia herbowe i fotografie porcelanowe znajdujące się na Cmentarzu Rzymskokatolickim przy ul. Lipowej, zgodnie ze stanem na dzień 31 października 2024 r. Czyni to z niej równocześnie najbardziej aktualną pracę dotyczącą tej największej z lubelskich nekropolii. Fakt ten wymagał odrębnego zaakcentowania, bowiem nawet miejsca pamięci i kultu, takie jak cmentarze, narażone są niekiedy na szkodliwą działalność sił natury czy nawet człowieka. Z tego powodu niektóre zabytki niekiedy niszczą z roku na rok, tracąc przy tym swoje wyjątkowe walory estetyczne, również herby³ czy fotografie⁴.

³ Przykładem może być – znany z fotografii – niezachowany nagrobek z herbem pułkownika Kazimierza Pomianowskiego, zm. w 1836 r. Skan fotografii udostępniony przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie na stronie: <https://polona.pl/preview/b06ba2a2-ce19-43b2-b231-3d279099b245> [dostęp 10.11.2024].

⁴ Za przykład można podać nagrobek żołnierza – Bronisława Śliwińskiego (sektor 22B), do niedawna wyposażony w fotografię porcelanową. Obecnie jednak nie można jej już oglądać, gdyż stosunkowo niedawno, bo w 2022 r., została prawdopodobnie skradziona. Zob.: <https://www.facebook.com/groups/510932083667614/permalink/1214922803268535> [dostęp 10.11.2024].

Podsumowując statystycznie liczbę wyobrażeń herbowych i fotografii porcelanowych znajdujących się na cmentarzu, które powstały do 1918 r., należy stwierdzić, że w granicach nekropolii występuje 19 herbów oraz 67 fotografii nagrobnych, spełniających wyżej opisane kryteria. Wyobrażenia herbowe występują najliczniej w centralnej części cmentarza, w pobliżu kaplicy pw. Wszystkich Świętych (5 herbów w sekcji nr 4 oraz 3 herby w sekcji nr 3), pozostałe są rozmieszczone w sekcjach pod nr: 1, 2, 5, 6, 7, 9, 10, 14 oraz 23. Fotografie nagrobne występują najliczniej w sekcjach: nr 18 – 10 fotografii, nr 21 – 8, nr 9 – 6 oraz nr 17 – 6 fotografii. Pozostałe są rozmieszczone w sekcjach nr: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 15, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 30 oraz 32.

Uwzględniając zainteresowania autorów katalogu oraz bogactwo kulturowe cmentarzy, autorzy przewidują dalsze badania nad poruszoną tematyką, a także wydanie kolejnych publikacji katalogujących herby i zabytki fotografii porcelanowej z terenów Lublina i Lubelszczyzny.

Katalog herbów

1. Dederkało (4B/VII/2)

Tomasz Dederko (sędzia kryminalny departamentów lubelskiego i siedleckiego) – ur. 21.12.1746 r., Litwa (dane z nagrobka); zm. 25.06.1816 r., Lublin⁵;

Ślub: Mełgiew 1777 r.⁶, z

Katarzyna Domaniewska;

Ponowne małżeństwo **Tomasza Dederko:**

Ślub: Lublin 13.02.1794 r.⁷, z

Joanna Kielczewska – zm. 01.09.1825 r., Lublin⁸;

Dzieci:

Adam – ur. 24.05.1798 r., par. Krasienin⁹;

Seweryn – ur. ok. 1798 r.; zm. 08.01.1805 r., par. Dys¹⁰;

Feliks Aleksander Adam Konstanty – ur. 25.05.1811 r., Lublin¹¹;
zm. 14.06.1813 r., Lublin¹²;

Józef Bronisław Adam Wiktor – ur. 23.03.1815 r., Niedrzwica Duża¹³.

⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Michała w Lublinie, sygn. 1/21, s. 64.

⁶ https://registry.lubgens.eu/viewpage.php?page_id=1057 [dostęp 20.08.2024].

⁷ https://ksiegimetrykalne.pl/viewer/#lublin-archikatedra/%C5%9Aluby/1_2_7/1_2_7_0098.jpg [dostęp 20.08.2024].

⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Michała w Lublinie, sygn. 1/48, s. 96.

⁹ https://registry.lubgens.eu/viewpage.php?page_id=1057 [dostęp 20.08.2024].

¹⁰ https://registry.lubgens.eu/viewpage.php?page_id=1057 [dostęp 20.08.2024].

¹¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Michała w Lublinie, sygn. 1/4, s. 175–176.

¹² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Michała w Lublinie, sygn. 1/12, s. 100.

¹³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Michała w Lublinie, sygn. 1/16, s. 88–89.

Fot. 1. Nagrobek Tomasza Dederko

Fot. 2. Herb Dederkało

2. Drya (10/I/15/15a)

Roman Okulicz-Kozaryn herbu Drya (porucznik pułku piechotnego wojsk cesarsko-rosyjskich) – syn Maurycego i Angeli z d. Hajkowicz; ur. ok. 1815 r.; zm. 05/17.09.1884 r., Warszawa; w dniu śmierci miał 70 lat¹⁴;

Ślub: Krzczonów 19.03.1842 r.¹⁵, z

Urszula Okulicz-Kozaryn z d. Wasilewska (obywatelka ziemska) – córka Jana i Tekli z d. Dolińskiej; ur. ok. 1814 r.; zm. 20.05/01.06.1883 r., Lublin; w dniu śmierci miała 65 lat¹⁶;

Dzieci:

Franciszka Prakseda – ur. 21.07.1845 r., Kozarzów Średni, par. Bychawa; zm. 19.11.1845 r., Lublin;

Apolinary Okulicz-Kozaryn (prawdopodobnie brat Romana);

Ślub z:

Weronika Kozakiewicz;

Dzieci:

Antoni Okulicz-Kozaryn (właściciel majątku Kielczewice Dolne a następnie majątku Krupie) – ur. ok. 1850 r., folwark Molino, powiat lepelski, gub. witebska; zm. 13.03.1916 r., Krupie¹⁷;

Antoni Okulicz-Kozaryn (syn Apolinarego);

Ślub: Kielczewice 13.08.1878 r.¹⁸, z

Leokadia Daniszewska – córka Jana Juliana Władysława (administratora dóbr Winiary Wiślickie i dziedzica dóbr Bliskowice) i Jadwigi Weroniki z d. Karbowieckiej (Karwosieckiej); ur. 25.11.1853 r., Winiary Wiślickie¹⁹; zm. 24.03.1931 r., Krupie; w chwili śmierci miała 75 lat²⁰;

¹⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/67, s. 357.

¹⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krzczonowie, sygn. 2.4/47, s. 97.

¹⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/66, s. 438.

¹⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/163, k. 127.

¹⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kielczewicach, sygn. 2.4/68, s. 33.

¹⁹ <https://metryki.genbaza.pl/genbaza/detail,421243,12> [dostęp 20.08.2024].

²⁰ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WJ3S-D6?i=15&cc=1867931> [dostęp 20.08.2024].

Inne osoby pochowane w nagrobku:

Henryk Górecki – syn Kazimierza i Natalii z d. Kulickiej; ur. 17.02.1911 r. (dane z nagrobka), par. Ilińce, gub. kijowska; zm. 17.04.1933 r., Lublin²¹;

Natalia Górecka z d. Kulicka – ur. 26.03.1887 r.; zm. 01.03.1933 r. (dane z nagrobka);

Kazimierz Górecki – ur. 29.03.1879 r.; zm. 30.08.1958 r. (dane z nagrobka);

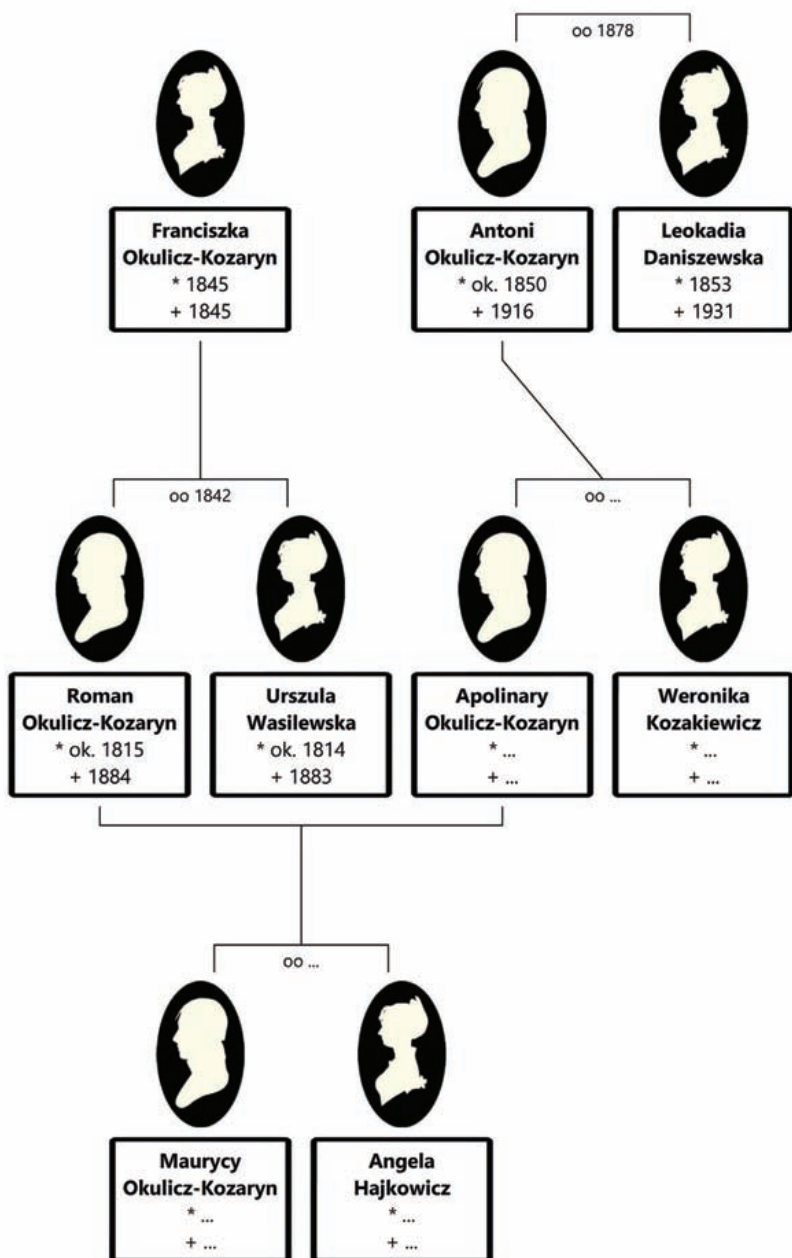
Paweł Kulicki – ur. 22.03.1879 r.; zm. 11.06.1958 r. (dane z nagrobka);

Ziemowit Pobożanin-Obrąpalski – ur. 01.01.1908 r.; zm. 17.04.1948 r. (dane z nagrobka);

Alina Pobożanin-Obrąpalska – zm. 05.07.1988 r. (dane z nagrobka);

Jadwiga Pobożanin-Obrąpalska – ur. ok. 1884 r.; zm. 1949 r. (dane z nagrobka).

²¹ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-H1V1-P?i=578&cc=1867931> [dostęp 20.08.2024].

Tablica 1. Rodzina Okulicz-Kozaryn

Fot. 3. Nagrobek rodziny Okulicz-Kozaryńów

Fot. 4. Herb Drya

3. Grzymała (1/I/43)

Ignacy Domaszewski (Domaszowski) herbu Grzymała (dziedzic dóbr Domaszewice na Podlasiu) – syn Franciszka i Józefy z d. Załuskiej; ur. ok. 1806 r. na Wołyniu/we wsi Wołyńce na Podlasiu; zm. 09.09.1867 r., Lublin; w chwili śmierci miał 61 lat²²;

Ślub: Warszawa 05.07.1836 r.²³, z

Salomea Ksawera Joanna Elżbieta (na inskrypcji nagrobkowej: Joanna) Domaszewska z d. Rutkowska – córka Szymona i Marianny z d. Mierosławskiej; ur. ok. 1804 r., Warszawa²⁴; zm. 03/15.12.1887 r., Lublin; w chwili śmierci miała 84 lata;

Dzieci:

Feliks Ignacy Ludwik – ur. 19.11.1847 r.²⁵.

Fot. 5. Nagrobek rodziny Domaszewskich

²² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/50, s. 327.

²³ <https://metryki.genealodzy.pl/index.php?op=pg&id=381&se=&sy=1836&kt=2&pplik=074075.jpg&cx=552&ty-48&zoom=1> [dostęp 20.08.2024].

²⁴ <https://metryki.genealodzy.pl/metryki.php?op=kt&ar=8&zs=9159d&sy=102&kt=6> [dostęp 20.08.2024].

²⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Łukowie, sygn. 2.4/68, s. 59.

Fot. 6. Herb Grzymała

4. Helmersen (2/II/70)

Jerzy Rejhold von Helmersen (emerytowany porucznik Klastyckiego Pułku Huzarów, właściciel majątku ziemskiego w Niedrzwicy Dużej i w Ciecierzynie) - ur. 08.08.1845 r., Kukuvere/Kuckofer, gub. inflancka²⁶; zm. 19.01/31.01.1882 r., Niedrzwica Duża; w chwili śmierci miał 37 lat²⁷; wyznania ewangelicko-augsburskiego;

Rodzice Jerzego Rejholda:

Georg Gregor Paul von Helmersen – syn Carla Christera Dietricha i Dorothei Margarethy Heleny z d. von Jurgensohn; ur. 25.08.1809 r., Skujene/Schujen (gub. inflancka); zm. 04.09.1881 r., gub. inflancka;

²⁶ <https://www.ra.ee/dgs/explorer.php?tid=40&iid=200250785376&tbn=1&lev=yes&lst=2&hash=55d6b6a418a0f4a0fae8395119572066> [dostęp 21.08.2024].

²⁷ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3QSQ-G99H-Z9WF-F?i=113&c=2564996&cat=2562573> [dostęp 21.08.2024].

Ślub: 1839 r., z

Helene Eleonore Therese z d. von Loudon – córka Georga Carla Raphaela i Charlotty Kathariny Juliany z d. Weissmann von Weissenstein; ur. 28.04.1823 r., Sauļi/Saulhof, gub.

inflancka; zm. 14.04.1873 r., Skujene/Schujen, gub. inflancka²⁸;

Żona Jerzego Rejholda:

Franciszka Natalia Smolińska – córka Konstantego (właściciela dóbr Krupe) i Franciszki z d. Krzeczkwowskiej; ur. 20.12.1851 r., Krupe (k. Krasnegostawu)²⁹; zm. 12.08.1918 r., Rżyska (k. Radzymina), par. Pałuki; w chwili śmierci miała 65 lat³⁰; wyznania rzymskokatolickiego;

Ślub: Krasnystaw 25.01/06.02.1869 r.³¹, z

Jerzy Rejhold von Helmersen;

Dzieci:

Konstanty Gotfryd – ur. 1869 r., Krupe³²;

Jerzy – ur. 1870 r., Krupe³³;

Maria Helena – ur. 1872 r., Ciecierzyn³⁴; w 1906 r. we wsi Krzynowłoga Mała (gub. płocka) wzięła ślub z Janem Ossowskim³⁵; zm. 1924 r., Wólka Radzymińska, gub. warszawska³⁶;

Alfons Feliks – ur. 1873 r., Ciecierzyn³⁷; zm. 1874 r., Ciecierzyn³⁸;

Helena Franciszka Gabriela – ur. 1875 r., Ciecierzyn³⁹; zm. 1880 r., Niedrzwica Duża⁴⁰;

²⁸ https://www.myheritage.pl/site-family-tree-159474502/witryna-rodzinna-kogutow?newTree=&rootIndividualID=2500001&tr_id=m_neoszj1hwy_x6jl7xxtk7 [dostęp 21.08.2024].

²⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/72, s. 20.

³⁰ <https://metryki.genbaza.pl/genbaza,detail,395325,26> [dostęp 21.08.2024].

³¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/89, s. 126.

³² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/90, s. 11.

³³ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:939K-RHQQ-8Q?i=1019> [dostęp 21.08.2024].

³⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Dysie, sygn. 2.4/76, s. 15.

³⁵ <https://metryki.genealodzy.pl/index.php?op=pg&id=806&sy=1906&kt=2&pplik=32-33.jpg> [dostęp 21.08.2024].

³⁶ https://geneteka.genealodzy.pl/index.php?op=gt&lang=pol&bdm=D&w=07mz&rid=D&search_lastname=Helmersen&search_name=&search_lastname2=&search_name2=&from_date=&to_date=&rpp1=&ordertable= [dostęp 21.08.2024].

³⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Dysie, sygn. 2.4/76, s. 15.

³⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Dysie, sygn. 2.4/81, k. 74.

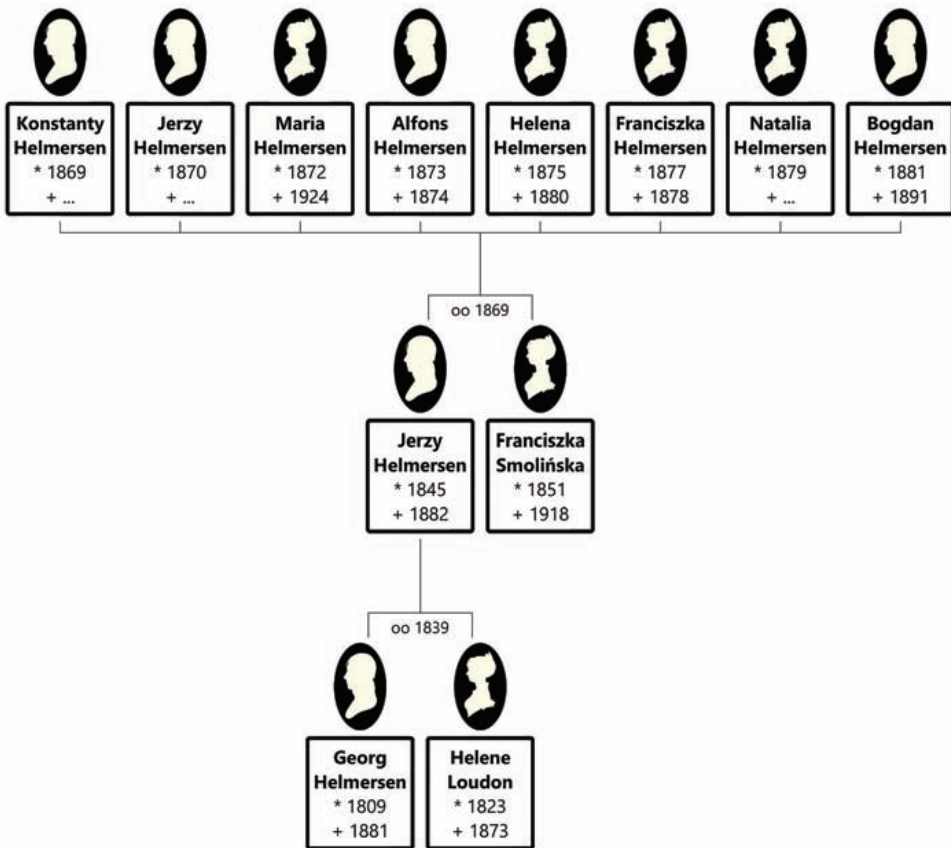
³⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Dysie, sygn. 2.4/79, s. 69.

⁴⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Niedrzwicy Kościelnej, sygn. 2.4/70, s. 50.

Franciszka Ildefonsa – ur. 1877 r., Ciecierzyn⁴¹; zm. 1878 r., Ciecierzyn⁴²;

Natalia – ur. 1879 r., Niedrzwica Duża⁴³;

Bogdan Wiktor Mikołaj – ur. 1881 r., Niedrzwica Duża⁴⁴; zm. 1891 r.,
Niedrzwica Duża⁴⁵.

Tablica 2. Rodzina Helmersen

⁴¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Dysie, sygn. 2.4/81, k. 15.

⁴² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Dysie, sygn. 2.4/81, k. 74.

⁴³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Niedrzwicy Kościelnej, sygn. 2.4/70, s. 21.

⁴⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Niedrzwicy Kościelnej, sygn. 2.4/71, s. 39.

⁴⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Niedrzwicy Kościelnej, sygn. 2.4/81, s. 67.

Fot. 7. Nagrobek Jerzego Reinholda von Helmersena

Fot. 8. Herb Helmersen

5. Ines (6/XII/11)⁴⁶
(identyfikacja domniemana)

Nikodem Ines (komisarz obwodu zamojskiego, dziedzic dóbr Łaziska, kapitan Wojska Polskiego, komendant ekstradycyjny) – ur. 01.09.1786 r., Rusianowo, cyrkuł tarnopolski;

Ślub: Józefów 1818 r., z

Justyna Malczyńska – córka Jana i Katarzyny z d. Baworowskiej;
ur. ok. 1796 r.; zm. 02.02.1846 r., Łaziska⁴⁷;

Dzieci:

Adela – ur. ok. 1821 r., Rusianów, Galicja⁴⁸;

Waleria – ur. ok. 1828 r., Rusianów, Galicja⁴⁹;

Stanisław Alfred – ur. 1829 r., Tomaszów Lubelski⁵⁰; zm. 1829 r., Tomaszów Lubelski⁵¹;

Edmund – ur. ok. 1830 r.;

Jan Gustaw – ur. 30.08.1833 r., Janów⁵².

⁴⁶ Poniższy biogram przedstawia wyniki poszukiwań genealogicznych prowadzonych przez autorów, które w tym przypadku pretendują jedynie do roli hipotezy. Nagrobek został określony przez autorów katalogu jako „anonimowy”, gdyż jego stan zachowania nie pozwala na precyzyjną identyfikację pochowanych w nim osób. Rzadkość występowania herbu Ines na ziemiach polskich pozwoliła jednak na opracowanie poniższego biogramu jako scenariusza wielce prawdopodobnego.

⁴⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Opolu Lubelskim, sygn. 2.4/61, s. 91.

⁴⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Opolu Lubelskim, sygn. 2.4/55, s. 91.

⁴⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Opolu Lubelskim, sygn. 2.4/61, s. 64.

⁵⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Tomaszowie, sygn. 2.1/1, s. 366.

⁵¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Tomaszowie, sygn. 2.3/9, s. 237.

⁵² https://fotolubgens.lubgens.eu/janow_lubelski/urodzenia/1833/441-443.jpg [dostęp 19.10.2024].

Fot. 9. Nagrobek rodziny Ines de Leon (?)

Fot. 10. Herb Ines

6. Jastrzębiec (rodzina Bijeyko) (4C/X/3)

Dominik Roch Bijeyko (oficer wojsk polskich, archiwista Rządu Gubernialnego w Lublinie) – syn Józefa Tadeusza (tłumacza obwodu Radomskiego) i Anny z d. Gudowicz; ur. 02.08.1787 r., woj. augustowskie, Litwa (dane z nagrobka); zm. 28.09.1842 r., Lublin; w dniu śmierci miał 55 lat⁵³;

Ślub: Lublin 01.02.1818 r.⁵⁴, z

Eleonora Chmielewska – córka Leonarda/Konrada i Marianny Chmielewskich; ur. 28.12.1801 r., Kraków; zm. 03.07.1857 r., Lublin; w dniu śmierci miała 40 lat⁵⁵.

Fot. 11. Nagrobek Dominika Bijeyko

⁵³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/22, s. 292.

⁵⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Michała w Lublinie, sygn. 1/26, s. 45.

⁵⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/40, s. 297.

Fot. 12. Herb Jastrzębiec

7. Jastrzębiec (rodzina Kozłowskich) (k. 3G/I/9)⁵⁶

Laurencja (Ludwika) Kozłowska z domu Janiszewska, h. Tępa Podkowa – ur. 07.08.1808 r., Poniatowa, par. Chodel; zm. 08.10.1838 r., Lublin; w chwili śmierci miała 30 lat⁵⁷;

Rodzice Laurencji:

Jakub Janiszewski (dziedzic dóbr Poniatowa) – ur. ok. 1762 r.; zm. 21.01.1811 r., Poniatowa⁵⁸;

Ślub z:

Tekla Wybranowska;

⁵⁶ Na nagrobku znajduje się również herb Tępa Podkowa (Katalog herbów, nr 17).

⁵⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/18, s. 368.

⁵⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Chodlu, sygn. 1/7, s. 7.

Mąż Laurencji:

Engelbert Kozłowski, h. Jastrzębiec (adwokat Trybunału Cywilnego województwa mazowieckiego w Warszawie, później rejent kancelarii ziemiańskiej guberni lubelskiej) – syn Pawła i Elżbiety z d. Dubińskiej; ur. 1796 r., Bielsk Podlaski, obwód białostocki;

Ślub: Chodel 27.02.1827 r.⁵⁹, z

Laurencja (Ludwika) Janiszewska;

Dzieci:

Euzebiusz Władysław Paweł – ur. 14.08.1828 r., Warszawa⁶⁰;

zm. 07.04.1839 r., Lublin⁶¹;

Kandytt Edmund Jakub (asesor sądu poprawczego) – ur. 03.10.1829 r., Poniatowa⁶²; zm. 07.06.1859 r., Warszawa⁶³;

Teofil Zdzisław Feliks Edward – ur. 06.02.1835 r., Lublin⁶⁴;

Hieronim Witold Leander – ur. 30.09.1838 r., Lublin⁶⁵; zm. 09.10.1838 r., Lublin⁶⁶;

Ponowne małżeństwo Engelberta Kozłowskiego:

Ślub: Lublin 12.11.1842 r.⁶⁷, z

Albertyna Katarzyna Zofia Chruścielewska – córka Jana i Eleonory z d. Makarewicz.

⁵⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Chodlu, sygn. 2.1/64, s. 49.

⁶⁰ APW, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej Nawiedzenia NMP w Warszawie, sygn. 4, s. 427.

⁶¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/19, s. 276.

⁶² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Chodlu, sygn. 2.1/66, s. 31.

⁶³ APW, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej św. Krzyża w Warszawie, sygn. 31, k. 872.

⁶⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/14, s. 39.

⁶⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/18, s. 105–106.

⁶⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/18, s. 368–369.

⁶⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/22, s. 191.

Fot. 13. Nagrobek rodziny
Kozłowskich

Fot. 14. Herb genealogiczny -
Jastrzębiec i Tępa Podkowa

8. Jełowicki (23A/XVIII/8)

Stanisław Walerian Bożeniec-Jełowicki – syn Franciszka i Leonardy z d. Suszeńskiej; ur. 15.11.1869 r. (nagrobek); zm. 02/15.04.1914 r.;

Ślub z:

Anna Władysława Zalewska – ur. ok. 1882 r.;

Dzieci:

Stanisław Henryk Bożeniec-Jełowicki – ur. 08/21.11.1914 r.⁶⁸; zm. w 1940 r. za granicą; miał wtedy 26 lat;

Jerzy Bożeniec-Jełowicki (żołnierz AK) – ur. ok. 1912 r.; zm. 15.08.1944 r.⁶⁹/15.09.1944 r. (data na nagrobku), Warszawa;

Jerzy Bożeniec-Jełowicki (syn Stanisława Waleriana);

Ślub: Lublin 26.12.1938 r., z

Danuta Maria Trzaskowska (żołnierz AK) – córka Adama (inżyniera) i Wandy z d. Rymarkiewicz; ur. 11.07.1918 r., Lublin⁷⁰; zm. 15.08.1944 r./15.09.1944 r. (nagrobek), Warszawa.

⁶⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/103, s. 45.

⁶⁹ https://www.sejm-wielki.pl/b/sw.58572?ad_closed=true [dostęp 19.10.2024].

⁷⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/108, s. 2

Fot. 15. Nagrobek rodziny Jełowickich

Fot. 16. Herb Jełowicki

9. Lubicz (4B/X/8)⁷¹

Marianna Jadwiga Lisowska z domu Kłobukowska, h. Oksza – córka Ignacego Józefa Kacpra Jana Kantego (pracownika dworskiego) (ur. ok. 1785 r., Kocin, dep. krakowski; zm. 17.04.1848 r., Warszawa) i Franciszki Jadwigi z d. Paryszewskiej (służki) (ur. 14.10.1796 r., Zakroczym, par. Kamienica)⁷²; ur. 08.11.1820 r., Warszawa⁷³; zm. 04.11.1844 r., Lublin⁷⁴;

Ślub: Warszawa 09.02.1840 r.⁷⁵, z

Ludwik Lisowski, h. Lubicz (urzędnik) – syn Franciszka i Tekli z d. Kucharskiej; ur. ok. 1810 r., Spużyn, gub. wołyńska;

Dzieci:

Bronisława Lisowska – ur. ok. 1841 r., Warszawa, par. św. Andrzeja; zm. 16.09.1842 r., Lublin⁷⁶;

Ponowne małżeństwo Ludwika Lisowskiego h. Lubicz:

Ślub: Warszawa 15.08.1857 r., z

Rozalia Rozengarten.

⁷¹ Na nagrobku znajduje się również herb Oksza (Katalog herbów, nr 12).

⁷² APW, Akta stanu cywilnego gminy warszawskiej VII cyrkułu, sygn. 22, k. 235.

⁷³ <https://metryki.genealodzy.pl/index.php?op=pg&tid=257&tse=&sy=125&kt=1&plik=0558-0559.jpg&x=1458&y=196&zoom=2> [dostęp 20.08.2024].

⁷⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/24, s. 345.

⁷⁵ APW, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej św. Andrzeja w Warszawie, sygn. 11, s. 369.

⁷⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/22, s. 290.

Fot. 17. Nagrobek rodziny Lisowskich

Fot. 18. Herb Lubicz

10. Łabędź (7/I/18)

Wincenty Walenty Dunin-Brzeziński (pułkownik wojsk polskich, kapitan gwardii grenadierów wojsk polskich) – syn Mikołaja i Wiktorii z d. Januszewicz; ur. ok. 1792 r., Wrzos, pow. radomski; zm. 03.10.1863 r., Lublin⁷⁷;

Ślub: Lublin 08.09.1833 r.⁷⁸, z

Maria Kuczewska – córka Ignacego (zm. 20.11.1826 r., Staroścín, par. Garbów) i Józefy z d. Karsz (zm. 28.03.1830 r.); ur. 12.09.1796 r., Krupe, par. Krasnystaw; zm. 19/31.10.1874 r., Lublin⁷⁹;

Dzieci:

Antonina Katarzyna Stanisława Barbara – ur. 25.11.1838 r., Lublin⁸⁰.

Fot. 19. Nagrobek Walentego Dunina

⁷⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/46, s. 383.

⁷⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/10, s. 184–185.

⁷⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/57, s. 309.

⁸⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/18, s. 124.

Fot. 20. Herb Łabędź

11. Nowina (14/XXVII/16/16a)

Antoni Teodor Przybylski herbu Nowina (geometra Lubelskiego Gubernialnego Urzędu do spraw Włościańskich) – ur. 09.11.1828 r., Łęczna⁸¹; zm. 22.03/04.04.1914 r., Nowa Aleksandria⁸²;

Rodzice Antoniego Teodora:

Bernard Ludwik Przybylski (kontroler handlu w Łęcznej) – ur. 22.08.1794 r., par. Piaski; zm. 27.05.1861 r., Łęczna;

Ślub: 1821 r., Zemborzyce⁸³,

Małgorzata Noppe – ur. ok. 1797 r., Warszawa; zm. 25.04.1855 r., Łęczna;

Dzieci Bernarda i Małgorzaty:

Henryka Małgorzata Józefa Przybylska (siostra Antoniego) – ur. 04.07.1832 r., Łęczna⁸⁴; zm. 18.09.1917 r., Lublin⁸⁵;

⁸¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Łęcznej, sygn. 2.4/49, s. 31.

⁸² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej we Włostowicach, sygn. 2.4/152, s. 271.

⁸³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Zemborzycach, sygn. 1/16, s. 33–34.

⁸⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Łęcznej, sygn. 2.4/53, s. 8.

⁸⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/106, s. 224.

Pierwsze małżeństwo **Antoniego Teodora Przybylskiego**:

Ślub z:

Stefania Antonina Marianna Przybylska z d. **Ratajewicz** – ur. **17.01.1822 r.**, **Kazimierz**⁸⁶; zm. **01/13.12.1896 r.**, **Lublin**⁸⁷;

Dzieci:

Edward Bernard Przybylski (geometra) – ur. **01.10.1855 r.**, **Łęczna**⁸⁸; zm. **14.26.08.1884 r.**, **Lublin**⁸⁹;

Stanisława Marianna Przybylska – ur. **03.01.1860 r.**, **Jarosławiec**; zm. **24.01/05.02.1893 r.**, **Lublin**⁹⁰;

Mieczysław Przybylski – zm. **12/25.07.1911 r.**, **Lublin**⁹¹;

Drugie małżeństwo **Antoniego Teodora Przybylskiego**:

Ślub: **Kraśnik** **16/28.10.1897 r.**, z

Aleksandra Justyna Chaciewicz – córka **Leonarda** i **Tekli** z d. **Kośmińskiej**⁹²;

Stanisława Marianna Przybylska (córka **Antoniego Teodora**);

Ślub: **Lublin** **17/29.01.1881 r.**⁹³, z

Kazimierz Józef Siepieta (kierownik referatu w **Lubelskiej Izbie Skarbowej**) – syn **Antoniego** i **Teresy** z d. **Dirza**; ur. **04.03.1849 r.**, **Biłgoraj**⁹⁴; zm. **19.02/04.03.1895 r.**, **Lublin**⁹⁵;

Katarzyna Kuncewicz z d. **Radziwińska** – córka **Franciszka** i **Aleksandry** z d. **Pochowskiej**; ur. ok. **1837 r.**, **Hrubieszów**; poślubiła **Karola Kuncewicza** (siostrzeniec **Bernarda Ludwika Przybylskiego**) w **1855 r.** w par. **Hrubieszów**; zm. **01/13.01.1897 r.**, **Lublin**⁹⁶.

⁸⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kurowie, sygn. 1/13, s. 27.

⁸⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/20, s. 446.

⁸⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Łęcznej, sygn. 2.4/76, s. 23.

⁸⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/67, s. 353.

⁹⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/76, s. 236.

⁹¹ APL, Akta stanu cywilnego Filialnej Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja w Lublinie (Czwartek), sygn. 2.4/10, s. 216.

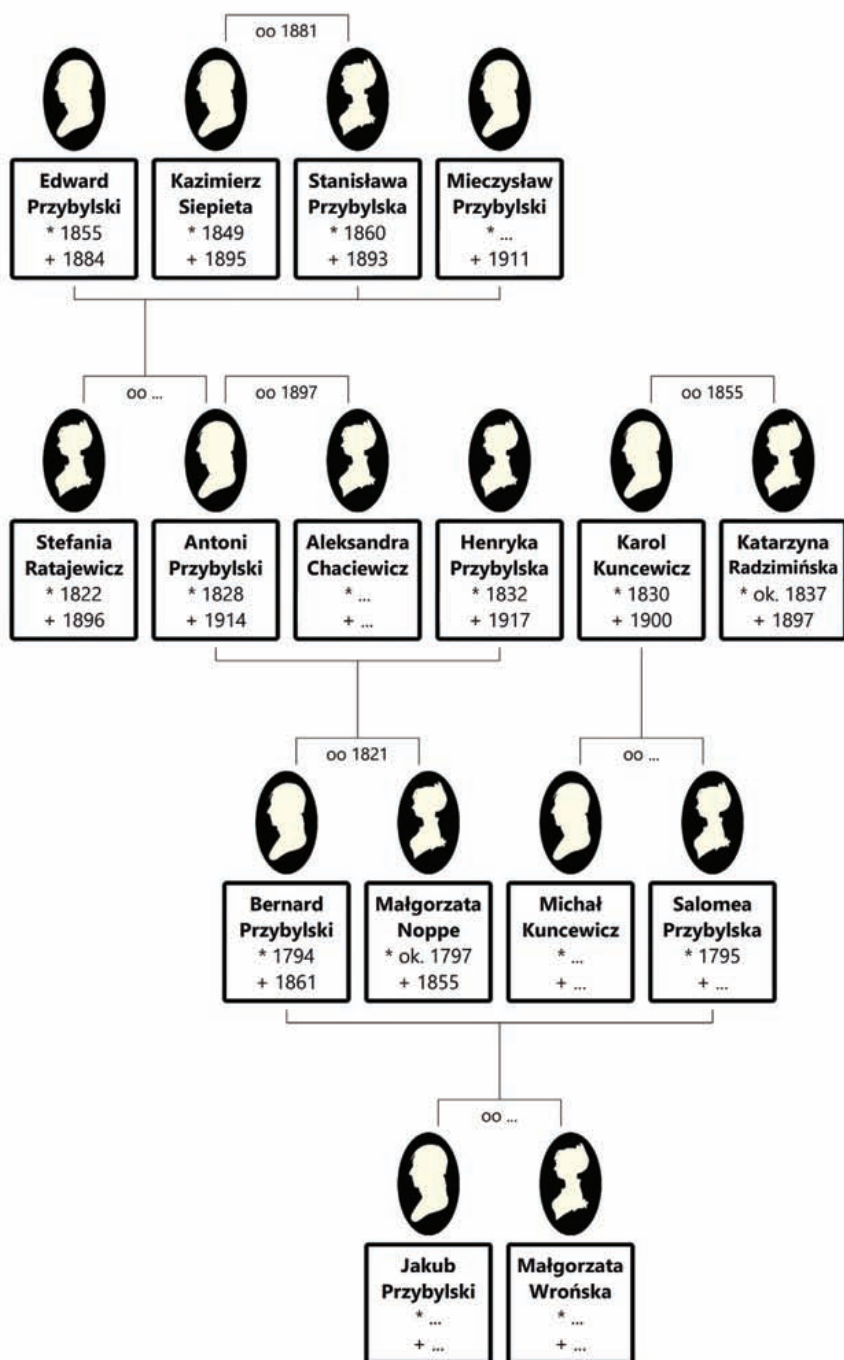
⁹² APL, Akta Stanu Cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kraśniku, sygn. 2.2/6, s. 13.

⁹³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/64, s. 246.

⁹⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Biłgoraju, sygn. 2.21/7, s. 81.

⁹⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/78, s. 264.

⁹⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/21, s. 297.

Tablica 3. Rodzina Przybylskich

Fot. 21. Nagrobek rodziny Przybylskich

Fot. 22. Herb Nowina

12. Oksza (4B/X/8)

Patrz: nr 9. herb Lubicz (rodzina Lisowskich).

Fot. 23. Herb Oksza

13. Prawdzic (4C/X/6)

**Mikołaj Narolski (sekretarz kolegialny, urzędnik komisji prowiantowej)
- ur. 1810 r., Kamieniec Podolski; zm. 30.10.1843 r., Lublin⁹⁷.**

Fot. 24. Nagrobek Mikołaja Narolskiego

Fot. 25. Herb Prawdzic.

⁹⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/23, s. 322.

14. Rawicz (6/XI/3)

Jan Pruszyński (pułkownik wojsk polskich) – ur. ok. 1785 r.; zm. 21.04.1861 r., Lublin⁹⁸;

Jakub Ignacy Pruszyński (naczelnik sekcji skarbowej Komisji Województwa Sandomierskiego) – ur. 26.06.1789 r., Warszawa; zm. 25.08.1863 r., Lublin⁹⁹;

Rodzice Jana i Jakuba:

Wawrzyniec Pruszyński;

Ślub: 16.06.1782 r., z

Agnieszka Wadowska;

Żona Jakuba Ignacego:

Justyna Antonina Józefa Tekla Wiercińska – córka Pawła (dziedzica Babice) (ur. ok. 1772 r.; zm. 11.10.1813 r., Babice¹⁰⁰) i Tekli z d. Koźmian (ur. ok. 1775 r.; zm. 14.06.1851 r., Lublin¹⁰¹); ur. ok. 1801 r. w Wierzchowiskach/Starej Wsi; zm. 28.09/10.10.1870 r., Lublin¹⁰²;

Ślub: Lublin 02.07.1823 r.¹⁰³, z

Jakub Ignacy Pruszyński.

⁹⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/44, s. 308.

⁹⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/46, s. 374.

¹⁰⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Matczynie, sygn. 1/4, s. 16–17.

¹⁰¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/34, s. 321.

¹⁰² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/53, s. 296.

¹⁰³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Michała w Lublinie, sygn. 1/41, s. 90–91.

Fot. 26. Nagrobek rodziny Pruszyńskich

Fot. 27. Herb Rawicz

15. Sas (2/II/60a)

Mikołaj Baczyński (rachmistrz wydziału administracyjnego przy Komisji Województwa Lubelskiego) – syn Szczepana i Magdaleny z d. Niewereńko; ur. ok. 1790 r., Lwów; zm. 29.05.1827 r., Lublin; w dniu śmierci miał 37 lat¹⁰⁴;

Ślub: Lublin 26.01.1817 r.¹⁰⁵, z

Józefa Marianna Krauze – córka Jana i Karoliny z d. Dembowskiej; ur. ok. 1798 r., Lublin; zm. 08/20.01.1874 r., Lublin¹⁰⁶;

Dzieci:

Walerian (właściciel majątku w Kurowie) – ur. 25.11.1817 r., Lublin¹⁰⁷; ożenił się z Pauliną z d. Brzezińską; zm. 25.12/06.01.1896 r., Warszawa¹⁰⁸;

Antoni Władysław – ur. 24.06.1821 r., Lublin¹⁰⁹; zm. 23.06.1822 r., Lublin¹¹⁰;

Jan – zm. 28.06.1822 r., Lublin¹¹¹;

Drugie małżeństwo Józefy Marianny Baczyńskiej z d. Krauze:

Ślub: Lublin 19.03.1829 r.¹¹², z

Michał Kociszewski – syn Antoniego i Tekli z d. Kisielnickiej; ur. ok. 1801 r., Rębisze, par. Goworowo; zm. 12.04.1831 r., par. Janów Lubelski¹¹³;

Trzecie małżeństwo Józefy Marianny Baczyńskiej z d. Krauze:

Ślub: Lublin 02.09.1834 r.¹¹⁴, z

Józef Dąbrowski – syn Ludwika i Franciszki z d. Truskolaskiej; ur. ok. 1785 r., Galicja; zm. 19.10.1856 r., Lublin¹¹⁵.

¹⁰⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/2, s. 170.

¹⁰⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Michała w Lublinie, sygn. 1/23, s. 48–49.

¹⁰⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/57, s. 228.

¹⁰⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Michała w Lublinie, sygn. 1/22, s. 175–176.

¹⁰⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kurowie, sygn. 2.4/120, s. 85.

¹⁰⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Michała w Lublinie, sygn. 1/34, s. 151–152.

¹¹⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Michała w Lublinie, sygn. 1/39, s. 66.

¹¹¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Michała w Lublinie, sygn. 1/39, s. 67.

¹¹² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/4, s. 107–108.

¹¹³ https://fotolubgens.lubgens.eu/janow_lubelski/zgony/1831/181.jpg [dostęp 19.08.2024].

¹¹⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/12, s. 172.

¹¹⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/39, s. 346.

Fot. 28. Nagrobek Mikołaja Baczyńskiego

Fot. 29. Herb Sas

16. Suchekownaty (3G/I/2)

Wincenty a Paulo Dionizy Pieńkowski (biskup diecezji lubelskiej) – syn Józefa i Agnieszki z d. Bystrzyckiej; ur. 19.07.1786 r., Słupie (k. Modliborzyc); zm. 21.11.1863 r., Lublin; w dniu śmierci miał 77 lat¹¹⁶;

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Henryk Strąkowski (ks. bp dr, sufragan lubelski) – ur. 16.01.1910 r., Wola Uchańska; zm. 06.06.1965 r., Lublin.

Fot. 30. Nagrobek Wincentego
A Paulo Pieńkowskiego

Fot. 31. Herb Suchekownaty

¹¹⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/46, s. 397.

17. Tępa Podkowa (rodzina Dymowskich) (9/XIV/5)¹¹⁷

Mikołaj Ludwik Dymowski (pułkownik wojsk Imperium Rosyjskiego) – ur. 02.06.1833 r., folwark Biskupice¹¹⁸; zm. 07/19.09.1884 r., Lublin; w chwili śmierci miał 51 lat i pozostawił po sobie żonę Lidę z d. Muran¹¹⁹;

Rodzice Mikołaja Ludwika:

Jakub Ignacy Dymowski (kupiec, dzierżawca dóbr ziemskich Maszów) – zm. 1876 r., Wąwolnica;

Ślub: Kruszyna 12.05.1820 r., z

Marcjanna Prusiecka – zm. 26.05.1856 r.;

Dzieci:

Kazimierz Andrzej (dzierżawca folwarku Ludwin) – ur. 04.02.1821 r., Łągiewniki, par. Kruszyna;

Kazimierz Andrzej Dymowski (brat Mikołaja);

Ślub: Biłgoraj 18.02.1844 r.¹²⁰, z

Ignaca Marianna Sawicka (dzierżawca folwarku Mińkowice) – córka Jana i Tekli z d. Zarzeckiej (dzierżawców Woli Gałęzowskiej); ur. 01.02.1826 r., Majdanek Krzywicki, par. Łabunie¹²¹; zm. 29.03.1858, Mińkowice¹²²;

Dzieci:

Julian Męczennik (określenie z metryki) Dymowski – ur. 16.02.1845 r., Ludwin¹²³; wziął ślub z Różą Szulc; zm. 17/29.06.1886 r., Lublin¹²⁴.

¹¹⁷ Patrz również Katalog fotografii porcelanowych nr 13 i 14.

¹¹⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/26, s. 30.

¹¹⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/67, s. 358.

¹²⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Biłgoraju, sygn. 2.22/11, s. 167–168.

¹²¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Łabuniach, sygn. 1/2, s. 10.

¹²² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Mełgwi, sygn. 2.4/65, s. 112.

¹²³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kumowie, sygn. 2.4/56, s. 20.

¹²⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/5, s. 189.

Fot. 32. Nagrobek rodziny Dymowskich

Fot. 33. Herb Tępa Podkowa

18. Tępa Podkowa (k. 3G/I/9)

Patrz: nr 7. herb Jastrzębiec (rodzina Kozłowskich).

19. Zdzitowiec (5B/XII/4)

Cyprian Michał Euzebiusz Hering Zdzitowiecki (pułkownik i dowódca pułku I Lądowej Polowej Piechoty Wojska Polskiego, urzędnik oraz kawaler Legii Honorowej, Krzyża Wojskowego Polskiego, Orderu św. Anny II klasy) – ur. 26.09.1780 r., Waliska, pow. stanisławowski, gub. warszawska, par. Latowicz; zm. 26.09.1848 r., Lublin¹²⁵;

Rodzice Cypriana:

Kazimierz Zdzitowiecki – zm. 18.06.1810 r.;

Ślub z:

Katarzyna Służewska;

Żona Cypriana:

Aleksandra Dłużewska – ur. 1798 r., par. Kopce; zm. 30.04.1823 r., Wyźnica;

Ślub: Warszawa 15.05.1816 r.¹²⁶, z

Cyprian Michał Euzebiusz Hering Zdzitowiecki;

Dzieci:

Kazimierz Jan Cyprian – ur. 31.03.1817 r., Siedlce;

Wanda – ur. ok. 1818 r., par. Okuniew; zm. 13.07.1832 r., Lublin¹²⁷;

Konstancja – ur. ok. 1822 r.; zm. 19.01.1823 r., Wyźnica;

Ponowne małżeństwo Cypriana Michała Euzebiusza Heringa Zdzitowieckiego:

Ślub: Potok Wielki 25.11.1824 r., z

Konstancja Wolska – ur. ok. 1804 r.; zm. 18.03.1860 r., Warszawa¹²⁸;

¹²⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/31, s. 476–477.

¹²⁶ APW, Akta stanu cywilnego gminy warszawskiej IV cyrkułu, sygn. 22, k. 33–34.

¹²⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/9, s. 274.

¹²⁸ APW, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej św. Jana Chrzyciela w Warszawie, sygn. 35, s. 45.

Dzieci:

Leon Mieczysław – ur. 06.04.1829 r., Lublin¹²⁹; zm. 21.11.1894 r., Chomentów-Puszcz;

Jan Cyprian – ur. 25.12.1841 r., Trzeszkowice¹³⁰; zm. 26.01.1864 r., Kurów¹³¹;

Karolina Zdzitowiecka – ur. 04.10.1833 r., Mełgiew¹³²; zm. 24.11.1852 r., Lublin¹³³;

Maria – ur. 1833 r., Potoczek.

Fot. 34. Nagrobek rodziny Zdzitowieckich

¹²⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/4, s. 25.

¹³⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Mełgwi, sygn. 2.4/48, s. 30.

¹³¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kurowie, sygn. 2.4/88, s. 64.

¹³² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Mełgwi, sygn. 2.4/40, s. 42.

¹³³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/35, s. 511.

Fot. 35. Herb Zdzitowiec

Katalog fotografii porcelanowych

1. Zofia Bańkowska (24/XIX/2)

Zofia Julia Wanda Bańkowska – ur. 07/20.01.1909 r., Warszawa¹³⁴; zm. 21.05.1917 r., Lublin¹³⁵;

Rodzice:

Feliks Konstanty Bańkowski (inżynier, dyrektor gazowni) – syn Feliksa i Julii z d. Cytowicz; ur. ok. 1872 r., Andronowo, pow. kobryński;

Ślub: Warszawa 17/30.04.1908 r.¹³⁶, z

Maria Suligowska – córka Adolfa i Wandy z d. Rogozińskiej;
ur. 26.11/08.12.1884 r., Warszawa¹³⁷;

Rodzeństwo:

Zdzisław Zenon – ur. 1913 r., Lublin¹³⁸.

¹³⁴ APW, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej Wszystkich Świętych w Warszawie, sygn. 146, s. 387.

¹³⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/50, s. 378.

¹³⁶ APW, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej Wszystkich Świętych w Warszawie, sygn. 142, s. 229.

¹³⁷ APW, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej Przemienienia Pańskiego w Warszawie, sygn. 18, k. 13.

¹³⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/41, s. 441.

Fot. 1. Nagrobek Zofii Bańkowskiej

Fot. 2. Fotografia nagrobna
Zofii Bańkowskiej

2. Regina Baranowska (20B/XVIII/9/9a)¹³⁹

Regina Baranowska - zm. 1909 r., Lublin¹⁴⁰;

Rodzice:

Walery Dominik Baranowski (piekarz) - syn Józefa (ekonoma) i Pauliny z d. Winnickiej; ur. 06.12.1860 r., Garbów¹⁴¹; zm. 30.09/13.10.1910 r., Lublin¹⁴²;

Ślub z:

Marcella Krasnopolska - córka Wincentego i Julianny (Julii) z d. Olechwir; ur. 19.01.1864 r., Hrubieszów¹⁴³; zm. 10.12.1951 r., Lublin¹⁴⁴;

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Wacław Baranowski - zm. 23.08.1973 r.; w chwili śmierci miał 69 lat;

Janina Baranowska - zm. 06.02.1979 r.; w chwili śmierci miała 71 lat;

Janina Baranowska - zm. 05.11.1922 r.; w chwili śmierci miała 16 lat.

¹³⁹ Na nagrobku rodziny Baranowskich można odnaleźć dwie zachowane fotografie porcelanowe. Prawdopodobnie obie z nich przedstawiają córki Walerego i Marcelli Baranowskich. Zły stan zachowania jednej z fotografii nie pozwala jednak na precyzyjne przypisanie którejkolwiek z nich do osoby Reginy Baranowskiej.

¹⁴⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/35, s. 715.

¹⁴¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Garbowie, sygn. 2.4/114, s. 76.

¹⁴² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/38, s.151.

¹⁴³ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Prawosławnej p.w. św. Mikołaja w Hrubieszowie, sygn. 17, s. 51-52.

¹⁴⁴ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WK8H-N?i=148> [dostęp 11.08.2024].

Fot. 3. Nagrobek rodziny Baranowskich

Fot. 4. Fotografia nagrobna
Reginy Baranowskiej

3. Agata Bernatowicz (17/XVI/15)¹⁴⁵

Agata Marianna Świtanowska – córka Piotra i Franciszki z d. Zaleskiej;
ur. 11.02.1825 r., Warszawa¹⁴⁶; zm. 03/16.12.1906 r., Lublin¹⁴⁷;

Ślub: Urzędów 15.02.1852 r.¹⁴⁸, z

Feliks Marcin Bernatowicz (subiekt, rękawicznik, rękodzielnik) – syn
Mateusza i Apolonii z d. Czyżewskiej; ur. 12.11.1828 r., Bystrzyca/Sobianowice¹⁴⁹; zm. 23.04/06.05.1908 r., Lublin¹⁵⁰;

Dzieci:

Aleksander – ur. 1853 r., Lublin¹⁵¹;

Adam – ur. 1855 r., Lublin¹⁵²;

Marianna Magdalena – ur. 1857 r., Lublin¹⁵³;

Antoni Feliks (aptekarz) – ur. 1860 r., Lublin¹⁵⁴;

Matylda Feliksa – ur. 1863 r., Lublin¹⁵⁵;

Feliksa Agata – ur. 1864 r., Lublin¹⁵⁶;

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Karolina Germużyńska z d. Bernatowicz – ur. 1863 r.; zm. 1922 r.;

Józef Germużyński – ur. 1856 r.; zm. 1915 r.

¹⁴⁵ Patrz również pod nr 5.

¹⁴⁶ APW, Akta stanu cywilnego gminy warszawskiej II cyrkułu, sygn. 63, k. 30.

¹⁴⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/90, s. 442.

¹⁴⁸ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:939K-RH4L-KG?i=58&cc=1867931> [dostęp 11.08.2024 r.].

¹⁴⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Bystrzycy, sygn. 2.4/38, s. 38.

¹⁵⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/92, s. 294.

¹⁵¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/36, s. 53.

¹⁵² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/38, s. 12.

¹⁵³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/40, s. 17.

¹⁵⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/43, s. 108.

¹⁵⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/46, s. 54.

¹⁵⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/47, s. 121.

Fot. 5. Nagrobek rodziny Bernatowiczów

Fot. 6. Fotografia nagrobna
Agaty Bernatowicz

4. Feliks Bernatowicz (17/XVI/15)

Patrz: nr 3. Agata Bernatowicz.

Fot. 7. Fotografia nagrobna Feliksa Bernatowicza

5. Kazimierz Cordée (18B/I/9/10a)¹⁵⁷

**Kazimierz Władysław Cordée – ur. 08/20.10.1871 r., Lublin¹⁵⁸;
zm. 01.12.1905 r., Lublin;**

**Seweryna Ludwika Aleksandra Siwecka (pierwsze małżeństwo) – córka
Ludwika Stefana (fabrykanta wódki ze Skokowa) i Teofili z d. Glińskiej;
ur. 02.01.1848 r., Opole Lubelskie (Leonin)¹⁵⁹; zm. 21.01/02.02.1883 r.,
Lublin; w chwili śmierci miała 33 lata¹⁶⁰;**

Ślub: Garbów 09.02.1866 r.¹⁶¹, z

Bogumił Ehrenfried – ur. 1818 r.; zm. 08/20.12.1867 r.; wyznania ewangelickiego;

Dzieci:

Adam – ur. 1867 r., Lublin¹⁶²; zm. 1871 r., Lublin¹⁶³;

Rodzice Kazimierza:

Seweryna Ludwika Aleksandra Ehrenfried z d. Siwecka (drugie małżeństwo);

Ślub: Lublin 12/24.11.1870 r.¹⁶⁴, z

**Władysław Cordée (pomocnik rewizora) – ur. ok. 1829 r. Suwałki;
zm. 11.09.1897 r.;**

Rodzeństwo Kazimierza:

Melania – ur. 1873 r., Lublin¹⁶⁵;

Helena Wiktoria Cordée – ur. 1875 r., Lublin¹⁶⁶; zm. 1879 r., Lublin¹⁶⁷;

¹⁵⁷ Patrz również pod nr 6 i 7.

¹⁵⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/54, s. 125.

¹⁵⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Opolu Lubelskim, sygn. 2.4/63, s. 4.

¹⁶⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/76, s. 120.

¹⁶¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Garbowie, sygn. 2.4/125, s. 176–177.

¹⁶² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/50, s. 3.

¹⁶³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/54, s. 282.

¹⁶⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/53, s. 213.

¹⁶⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/56, s. 87.

¹⁶⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/58, s. 50.

¹⁶⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/72, s. 160.

Slawomir – ur. 1876 r., Lublin¹⁶⁸; zm. 1876 r., Lublin¹⁶⁹;

Edmund Cordée – ur. 1878 r., Lublin¹⁷⁰; zm. 13.08.1878 r. (nagrobek)/12.08.1878 r., Lublin (akta metrykalne)¹⁷¹;

Aleksander Bogdan – ur. 1879 r., Lublin¹⁷²;

Wacław Ignacy Cordée – ur. 1881 r., Lublin¹⁷³; zm. 1881 r., Lublin¹⁷⁴;

Antoni Seweryn – ur. 1882 r., Lublin¹⁷⁵;

Aleksander Bogdan Cordée;

Ślub: Lublin 1901 r.¹⁷⁶, z

Stanisława Aniela Garlicka – córka Aleksandra i Filipiny z d. Misiakiewicz;
ur. 1880 r., Rachanie¹⁷⁷; zm. 18.07.1936 r., Lublin¹⁷⁸;

Dzieci:

Jolanta Halina – ur. 1902 r., Lublin¹⁷⁹; zm. 1915 r., Lublin¹⁸⁰;

Jerzy Cordée (technik) – ur. 1905 r., Lublin¹⁸¹; zm. 13.01.1983 r.;

Zbigniew – ur. 1905 r., Lublin¹⁸²; poślubił Zofię Helenę Urbaniak;
zm. 28.12.1947 r.;

¹⁶⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/69, s. 29.

¹⁶⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/69, s. 205.

¹⁷⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/71, s. 33.

¹⁷¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/71, s. 187.

¹⁷² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/72, s. 74.

¹⁷³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/74, s. 72.

¹⁷⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/74, s. 263.

¹⁷⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/75, s. 103.

¹⁷⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 25, s. 357–258.

¹⁷⁷ Archiwum Państwowe w Zamościu, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Rachaniach, sygn. 5, s. 7.

¹⁷⁸ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-W242?i=224> [dostęp 27.10.2024].

¹⁷⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 86, s. 99.

¹⁸⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 48, s. 159.

¹⁸¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 89, s. 190.

¹⁸² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 89, s. 190.

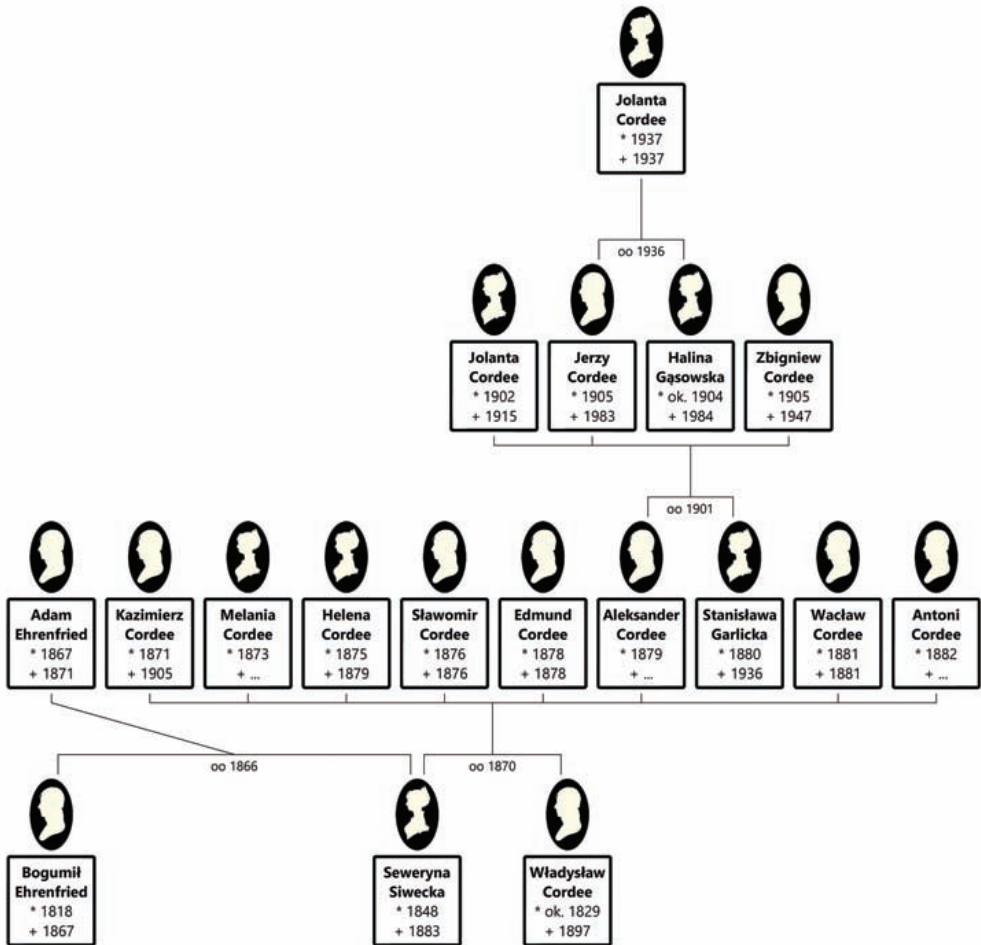
Jerzy Cordée;

Ślub: Lublin 26.07.1936 r.¹⁸³, z

Halina Maria Gąsowska – córka Juliana Huberta i Marii z d. Gorzkowskiej; ur. ok. 1904 r., par. Kodyma, gub. podolska; zm. 10.04.1984 r. (nagrobek);

Dzieci:

Jolanta Cordée – ur. 1937 r., Lublin; zm. 28.03.1937 r., Lublin¹⁸⁴.

Tablica 4. Rodzina Cordée

¹⁸³ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WKD4-7?i=231&cc=1867931> [dostęp 06.11.2024].

¹⁸⁴ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-W2WT?i=250&cc=1867931> [dostęp 06.11.2024].

Fot. 8. Nagrobek rodziny Cordée

Fot. 9. Fotografia nagrobna Kazimierza Cordée

6. Seweryna Cordée (18B/I/9/10a)

Patrz: nr 5. Kazimierz Cordée.

Fot. 10. Fotografia nagrobna Seweryny Cordée

7. Władysław Cordée (18B/I/9/10a)

Patrz: nr 5. Kazimierz Cordée.

Fot. 11. Fotografia nagrobna Władysława Cordée

8. Stanisław Czamarski (20B/I/9)

Stanisław Czamarski (uczeń lubelskiego gimnazjum, nauczyciel) – ur. 22.02/06.03.1886 r., Hrubieszów¹⁸⁵; zm. 05/18.02.1908 r., Lublin; w chwili śmierci miał 22 lata¹⁸⁶;

Rodzice Stanisława:

Adam Czamarski (szewc) – syn Jana i Zofii z d. Mann; ur. 1855 r., Hrubieszów;

Ślub: Hrubieszów 29.01/10.02.1878 r.¹⁸⁷, z

Anna Paulina Klucz/Kluczyk – córka Grzegorza (kucharza) i Ludwiki z d. Czapskiej; ur. ok. 1862 r., Terebiń;

Rodzeństwo Stanisława:

Jan – ur. 1882 r., Hrubieszów¹⁸⁸; zm. 1885 r., Hrubieszów¹⁸⁹;

Feliksa – ur. 1889 r., Hrubieszów¹⁹⁰.

¹⁸⁵ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Hrubieszowie, sygn. 11, s. 13.

¹⁸⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/32, s. 547.

¹⁸⁷ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Hrubieszowie, sygn. 3, s. 44.

¹⁸⁸ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Hrubieszowie, sygn. 7, s. 7.

¹⁸⁹ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Hrubieszowie, sygn. 10, s. 114.

¹⁹⁰ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Hrubieszowie, sygn. 14, s. 17.

Fot. 12. Nagrobek
Stanisława Czamarskiego

Fot. 13. Fotografia nagrobna
Stanisława Czamarskiego

9. Józef Dąbrowski (18C/VII/6)¹⁹¹

Józef Kalasanty Dąbrowski (urzędnik pocztowo-telegraficzny) - ur. 25.07.1841 r., Rogowicze, Wołyń; zm. 07/20.04.1904 r., Lublin¹⁹²;

Rodzice Józefa Kalasantego:

Jan Dąbrowski – syn Macieja i Wiktorii z d. Pazowskiej; ur. ok. 1815 r., gub. podlaska;

Ślub: Kock 07.11.1843 r.¹⁹³, z

Marianna Rudnicka – córka Józefa i Franciszki z d. Durzyk; ur. ok. 1826 r., par. Targowisko, gub. podlaska;

Żona Józefa Kalasantego:

Marianna (Maria) Dąbrowska z d. Reczkiewicz – córka Edwarda i Józefy z d. Malczanowskiej (zm. 11/24.05.1900 r.¹⁹⁴); ur. 27.12.1858 r., Lublin¹⁹⁵; zm. 21.04/04.05.1902 r., Lublin¹⁹⁶;

Ślub: Lublin 25.09.1878 r.¹⁹⁷, z

Józef Kalasanty Dąbrowski;

Dzieci:

Roman Dąbrowski (student Uniwersytetu Warszawskiego) – ur. 02/14.07.1879 r., Lublin¹⁹⁸; w 1907 r. w Warszawie wziął ślub z Kazimierą Zwierzchowską¹⁹⁹.

¹⁹¹ Patrz również pod nr 10.

¹⁹² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/88, s. 345.

¹⁹³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kocku, sygn. 2.4/35, s. 147.

¹⁹⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/84, s. 296.

¹⁹⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/42, s. 9.

¹⁹⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/86, s. 298.

¹⁹⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/61, s. 247.

¹⁹⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/62, s. 141.

¹⁹⁹ <https://metryki.genealodzy.pl/metryka.php?ar=8&zs=9214d&sy=323&kt=1&skan=028.jpg> [dostęp 11.08.2024].

Fot. 14. Nagrobek rodziny Dąbrowskich

Fot. 15. Fotografia nagrobna Józefa Dąbrowskiego

10. Maria Dąbrowska (18C/VII/6)

Patrz: nr 9. Józef Dąbrowski.

Fot. 16. Fotografia nagrobna Marii Dąbrowskiej

11. Julian Doborzyński (6/Ia/17/17b)

Julian Doborzyński (nauczyciel w męskim gimnazjum gubernialnym w Lublinie, radca stanu) – ur. ok. 1836 r., Janów, pow. stanisławowski; zm. 29.11/12.12.1894 r., Lublin; w chwili śmierci miał 58 lat²⁰⁰;

Rodzice Juliana:

Andrzej Doborzyński;

Ślub z:

Teofila Perczyńska – zm. 17/29.03.1876 r., Lublin²⁰¹;

Dzieci:

Bronisław Ferdynand (brat Juliana) – ur. ok. 1858 r.; zm. 04/16.07.1870 r., Lublin; w chwili śmierci był uczniem siódmej klasy warszawskiego gimnazjum realnego i miał 12 lat²⁰²;

Pierwsze małżeństwo Juliana:

Stanisława Doborzyńska z d. Mazurkiewicz – córka Kazimierza i Ludwiki z d. Winieckiej (Winieckiej); ur. ok. 1840 r., Szychowice, pow. hrubieszowski; zm. 18/30.06.1873 r., Lublin²⁰³;

Ślub: Lublin 27.08.1864 r.²⁰⁴, z

Julian Doborzyński;

Dzieci:

Stanisław Kazimierz Apolinary (profesor instytutu technologicznego) – ur. 1865 r., Lublin²⁰⁵; zm. 1922 r., Lublin²⁰⁶;

Ludwika – ur. 1870r., Lublin²⁰⁷;

²⁰⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/77, s. 399.

²⁰¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/59, s. 327.

²⁰² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/53, s. 274.

²⁰³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/56, s. 297.

²⁰⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/47, s. 224.

²⁰⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/48, s. 89.

²⁰⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/60, s. 452.

²⁰⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/54, s.88.

Kazimierz (inżynier z Niwki) – ur. 1873 r., Lublin²⁰⁸;

Drugie małżeństwo Juliana:

Maria Doborzyńska z d. Mazurkiewicz – córka Kazimierza i Ludwiki z d. Winieckiej (Winieckiej); ur. 1852 r., Szychowice, pow. hrubieszowski; zm. 13/26.05.1909 r., Lublin²⁰⁹;

Ślub: Warszawa 27.12.1875/08.01.1876 r.²¹⁰, z

Julian Doborzyński;

Dzieci:

Gustaw Antoni (urzędnik ministerstwa w Warszawie) – ur. 1878 r., Lublin²¹¹;

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Kazimierz Mazurkiewicz (doktor medycyny i chirurgii) – zm. 14.02.1873 r.; w chwili śmierci miał 66 lat;

Ludwika Mazurkiewicz z d. Winecka – zm. 04.08.1873 r.; w chwili śmierci miał 53 lata;

Józef Mazurkiewicz – zm. 14.05.1888 r.; w chwili śmierci miał 36 lat.

²⁰⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/56, s. 108.

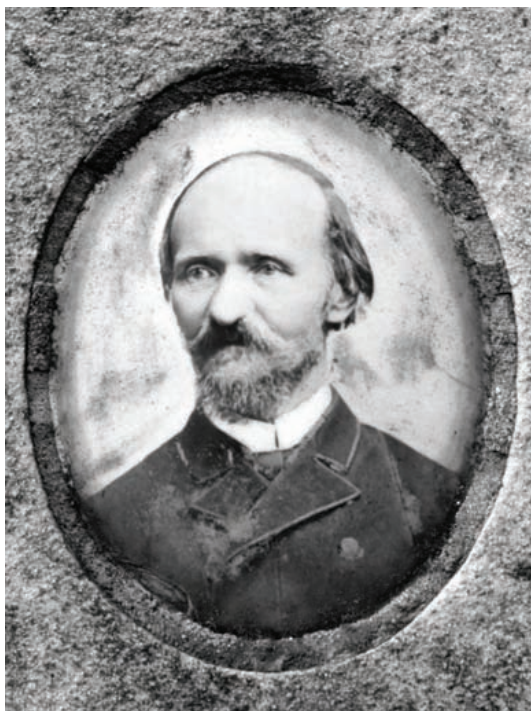
²⁰⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/93, s. 318.

²¹⁰ APW, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej Narodzenia NMP w Warszawie (Leszno), sygn. 8, k. 1 (akta ślubów).

²¹¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/61, s. 125.

Fot. 17. Nagrobek rodziny Doborzyńskich

Fot. 18. Fotografia nagrobna Juliana Doborzyńskiego

12. Aleksander i Maria Dutkiewiczowie (13/VIII/26)

Aleksander Dutkiewicz (ślusarz) – syn Antoniego i Marianny z d. Kucharskiej; ur. Kumów (k. Chełma); zm. 24.05/06.07.1915 r., Lublin²¹²;

Ślub: Lublin 12/24.02.1900 r.²¹³, z

Marianna Dutkiewicz z d. Niciecka (szwaczka) – córka Franciszka i Balbiny z d. Bednarczyk; ur. 30.06/12.07.1874 r., Lublin²¹⁴; zm. 22.01.1918 r., Lublin²¹⁵;

Dzieci:

Jadwiga – ur. 1902 r., Lublin²¹⁶; zm. 1904 r., Lublin²¹⁷;

Maria – ur. 1904 r., Lublin²¹⁸; zm. 1906 r., Lublin²¹⁹;

N.N. – zm. 1906 r.²²⁰

²¹² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/48, s. 143.

²¹³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/24, s. 325.

²¹⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/57, s. 74.

²¹⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/107, s. 186.

²¹⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/26, s. 220.

²¹⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/28, s. 563.

²¹⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/28, s. 90.

²¹⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/30, s. 550.

²²⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/30, s. 647.

Fot. 19. Nagrobek rodziny Dutkiewiczów

Fot. 20. Fotografia nagrobna Aleksandra i Marii Dutkiewiczów

13. Julian Dymowski (9/XIV/5)

Patrz: Katalog herbów nr 17. Tępa Podkowa (rodzina Dymowskich).

Fot. 21. Fotografia nagrobna Juliana Dymowskiego

14. Mikołaj Dymowski (9/XIV/5)

Patrz: Katalog herbów nr 17. Tępa Podkowa (rodzina Dymowskich).

Fot. 22. Fotografia nagrobna Mikołaja Dymowskiego

15. Józef Dziewulski (3A/XII/11/11a)

Józef Adolf Dziewulski (nauczyciel prywatny, przełożony szkoły) – ur. ok. 1847 r., Nowa Aleksandria; zm. 12/24.11.1885 r., Lublin; w dniu śmierci miał 38 lat²²¹;

Dziadkowie Józefa Adolfa:

Jan Dziewulski;

Ślub z:

Salomea Dziewulska z d. Sobieszkańska – ur. ok. 1800 r.; zm. 02.02.1884 r. (nagrobek);

Dzieci

Antoni Dziewulski (piekarz) – ur. Stara Wieś; zm. 23.10/04.11.1875 r., Lublin²²²;

Rodzice Józefa Adolfa:

Antoni Dziewulski;

Ślub z:

Józefa Dziewulska z d. Szmalhofer – córka Józefa i Ewy Szmalhoferów; ur. ok. 1810 r.; zm. 21.01/02.02.1872 r., Lublin²²³; w dniu śmierci miała 60 lat/62 lata (nagrobek);

Rodzeństwo Józefa Adolfa:

Karol – ur. 29.09.1856 r., Lublin²²⁴;

Antoni Dziewulski (syn) – ur. 1852 r., Nowa Aleksandria; zm. 30.05/11.06.1878 r., Rury (k. Lublina); w chwili śmierci miał 26 lat²²⁵;

Żona Józefa Adolfa:

Leopoldyna Szmalhofer – córka Karola i Barbary z d. Kaizer; ur. Wiedeń; zm. 14.10.1919 r., Lublin²²⁶;

²²¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/68, s. 283.

²²² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/58, s. 373.

²²³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/55, s. 234.

²²⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/39, s. 96.

²²⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/61, s. 335.

²²⁶ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-H1VY-J?i=88> [dostęp 18.08.2024].

Ślub: Lublin 06/18.01.1872 r.²²⁷, z

Józef Adolf Dziewulski;

Dzieci:

Czesław Marcei Dziewulski (chemik przy fabryce wyrobów metalowych w Warszawie) – ur. 04/16.01.1877 r., Lublin²²⁸; w 1902 r. wziął ślub z Leokadią Żmigrodzką²²⁹; zm. 04.11.1915 r., Lublin²³⁰;

Maurycy Adam Dziewulski – ur. 22.09/04.10.1874 r., Lublin²³¹;

Stanisław Ryszard Dziewulski – ur. 22.03/03.04.1879 r., Lublin²³²;

Antoni Dziewulski (brat Józefa Adolfa);

Ślub: Lublin 18/30.10.1875 r.²³³, z

Katarzyna Szmalhofer – córka Karola i Barbary z d. Kaiser; ur. Rudolfsheim, Austria; zm. 13/26.07.1909 r., Lublin; w chwili śmierci miała 67 lat²³⁴;

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Stanisław Farasiewicz – ur. 13.07.1877 r.; zm. 27.07.1877 r.

²²⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/55, s. 147.

²²⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/60, s. 25.

²²⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/86, s. 232.

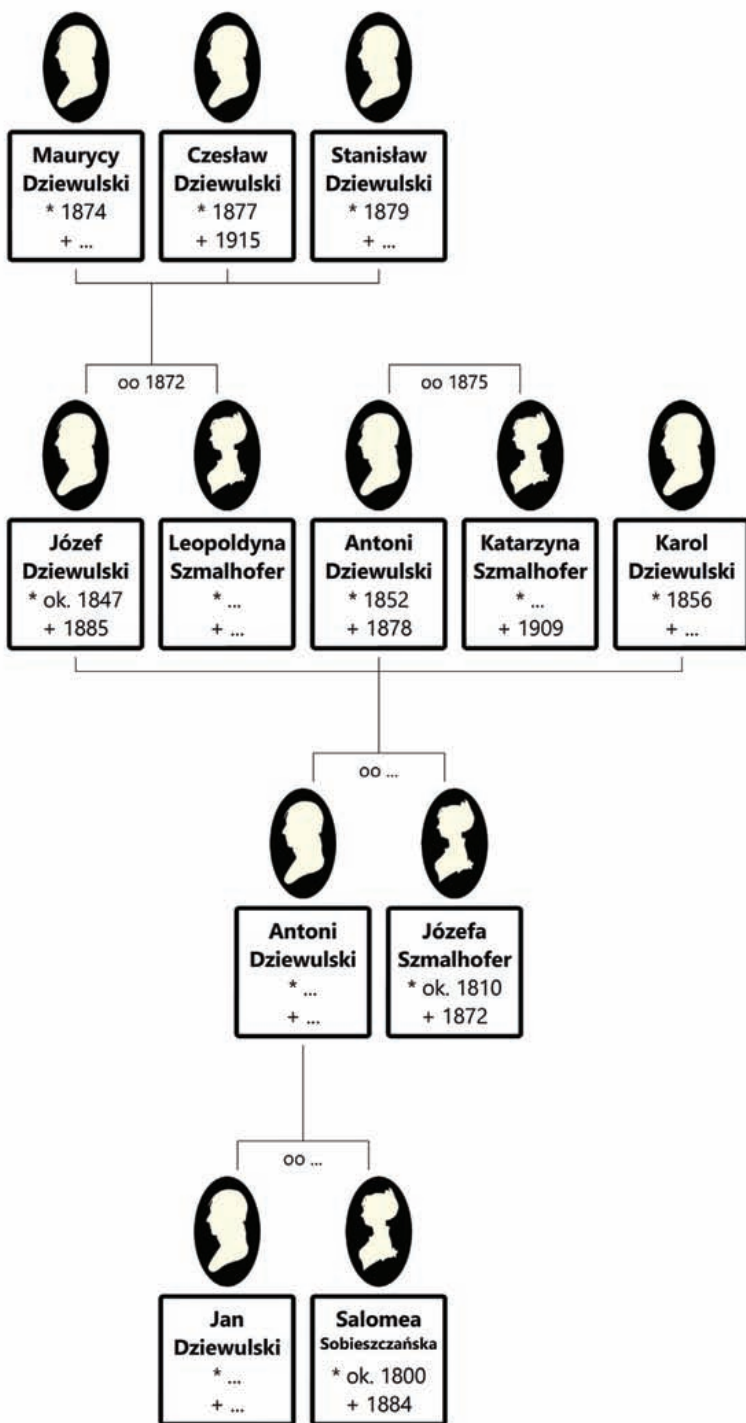
²³⁰ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-H16N-L?i=236&cc=1867931> [dostęp 18.08.2024].

²³¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/57, s. 103.

²³² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/62, s. 91.

²³³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/58, s. 412.

²³⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/93, s. 340.

Tablica 5. Rodzina Dziewulskich

Fot. 23. Nagrobek rodziny
Dziewulskich

Fot. 24. Fotografia nagrobna
Józefa Dziewulskiego

16. Julian Tadeusz Edelmann (12B/I/3)

Julian Tadeusz Edelman (uczeń lubelskiego gimnazjum) – syn Aleksandra Leona i Pauliny Agnieszki z d. Gołębiowskiej; ur. 20.01/02.02.1883 r., Tomaszów Lubelski (Roguzno, Tomaszów Ordynacki)²³⁵; zm. 22.12.1896/03.01.1897 r., Lublin; w chwili śmierci był uczniem II klasy gimnazjum w Lublinie²³⁶;

Pierwsze małżeństwo Aleksandra Leona:

Aleksander Leon Edelman (urzędnik/pracownik kancelarii; pomocnik księgowego Powiatowej Kasy Skarbowej w Zamościu; leśniczy (1886 r.); kupiec w Lublinie (1900 r.)) – syn Jana (nadleśniczego we wsi Rakołupy) i Julianny z d. Orłowskiej; ur. 02.09.1852 r., Rakołupy; chrzest w parafii grekokatolickiej w Rakołupach: 08.09.1852 r.²³⁷; chrzest w parafii katolickiej w Kumowie: 24.08.1865 r. (akt chrztu spisano ponownie)²³⁸;

Ślub: Zamość 1/13.09.1873 r.²³⁹, z

Lucyna Edelman z d. Hulanicka – ur. Żytomierz, Wołyń; zm. 29.12.1877/10.01.1878 r.²⁴⁰;

Dzieci:

Apolinary Wilhelm – ur. 24.06/06.07.1874, Zamość²⁴¹; zm. 14/26.08.1875, Zamość²⁴²;

Drugie małżeństwo Aleksandra Leona:

Ślub: Zamość 1879 r.²⁴³, z

Paulina Agnieszka Gołębiowska – ur. 1858, par. Józefów;

Rodzeństwo Juliana Tadeusza:

Emilia Edelman – ur. 14/26.05.1888, Zamość²⁴⁴; zm. 16/28.02.1900 r., Lublin²⁴⁵;

²³⁵ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Tomaszowie Lubelskim, sygn. 8, s. 32.

²³⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/81, s. 283.

²³⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Grekokatolickiej w Rakołupach, sygn. 2.4/61, s. 12.

²³⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kumowie, sygn. 2.4/75, s. 34.

²³⁹ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Zamościu, sygn. 4, s. 76–77.

²⁴⁰ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Zamościu, sygn. 7, s. 80.

²⁴¹ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Zamościu, sygn. 2.4/131, s. 33.

²⁴² APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Zamościu, sygn. 2.4/132, s. 94.

²⁴³ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Zamościu, sygn. 8, s. 73.

²⁴⁴ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Zamościu, sygn. 9, s. 26.

²⁴⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/84, s. 259.

Stanisław – ur. 14/26.04.1886 r., Tomaszów Lubelski (Ulów)²⁴⁶; zm. 15/27.05.1886 r., Tomaszów Lubelski (Roguzno)²⁴⁷;

Wacław Jan – ur. 15/27.07.1888 r., Tomaszów Lubelski (Ulów)²⁴⁸;

Czesław Teofil – ur. 20.02/03.03.1896 r., Lublin²⁴⁹.

Fot. 25. Nagrobek rodziny Edelmann

²⁴⁶ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Tomaszowie Lubelskim, sygn. 11, s. 43.

²⁴⁷ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Tomaszowie Lubelskim, sygn. 11, s. 179.

²⁴⁸ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Tomaszowie Lubelskim, sygn. 13, s. 62.

²⁴⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/79, s. 49.

Fot. 26. Fotografija nagrobna Juliana Edelmana

17. Zofia Gąsiorowska (21A/I/3/3a)

Zofia Irena Gąsiorowska - ur. 27.11/10.12.1910 r., Lublin²⁵⁰; zm. 02/15.09.1911 r., Lublin²⁵¹;

Rodzice Zofii:

Stanisław Grzegorz Gąsiorowski (lakiernik, przemysłowiec) - syn Józefa i Wiktorii z d. Bajak; ur. Bieliny, pow. Opatów; zm. 16.10.1945 r., Lublin²⁵²;

Ślub: Lublin 08/20.01.1895 r.²⁵³, z

Józefa Depta - córka Jana i Marianny z d. Amanowicz; ur. 20.03.1878 r.; zm. 06.02.1957 r.;

Rodzeństwo Zofii:

Stanisław - ur. 1899 r., Lublin²⁵⁴;

Marian Szczepan Gąsiorowski (inżynier mierniczy, wachmistrz sztabowy 7 pułku ułanów) - ur. 1901 r., Lublin²⁵⁵; zm. 20.03.1950 r.;

Józef Stefan - ur. 1903 r., Lublin²⁵⁶;

Eugenia - ur. 1905 r., Lublin²⁵⁷;

Jan Kanty Gąsiorowski (przemysłowiec) - ur. 20.10.1907 r., Lublin²⁵⁸; zm. 16.05.1947 r., Gdynia;

Kazimierz Bogdan Gąsiorowski (siodlarz, kanonier w szkole podchorążych) - ur. 1909 r., Lublin²⁵⁹; zm. 05.02.1932 r., Lublin²⁶⁰;

Witold - ur. 1912 r., Lublin²⁶¹;

²⁵⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/97, s. 33.

²⁵¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/97, s. 328.

²⁵² <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WKDS-H?i=369> [dostęp 16.08.2024].

²⁵³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/78, s. 172.

²⁵⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/84, s. 5.

²⁵⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/85, s. 102.

²⁵⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/87, s. 161.

²⁵⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/90, s. 15.

²⁵⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/91, s. 159.

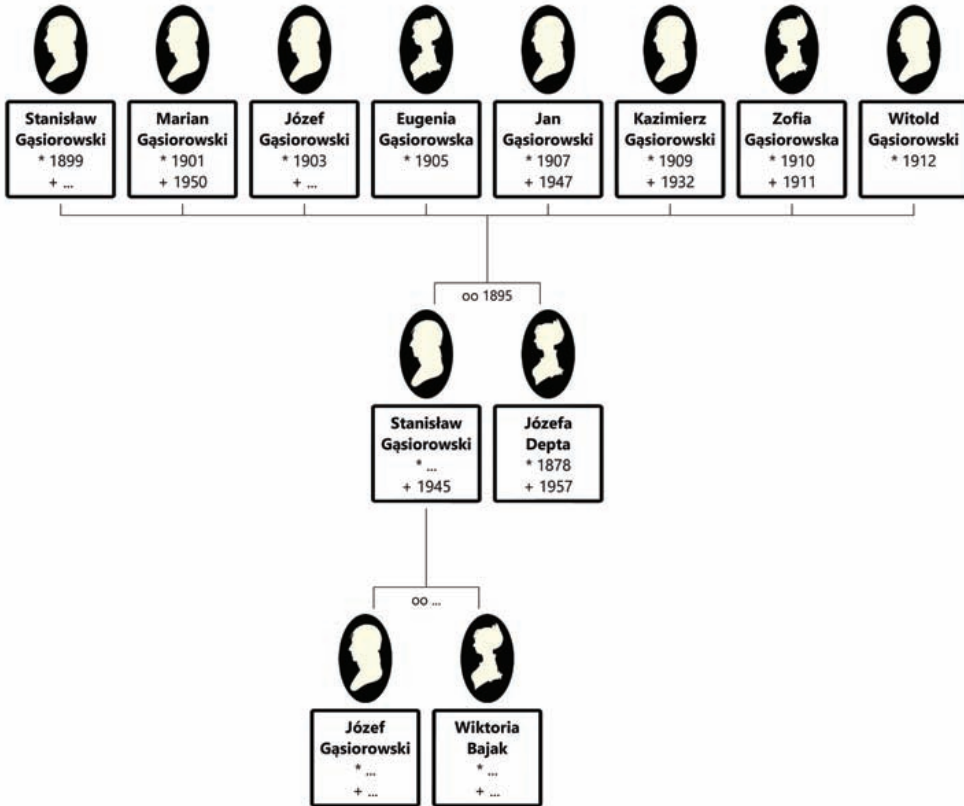
²⁵⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/93, s. 146.

²⁶⁰ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WK35-Z?i=42> [dostęp 16.08.2024].

²⁶¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/101, s. 67.

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Zbigniew Gąsiorowski - zm. 23.08.1983 r.; w chwili śmierci miał 52 lata.

Tablica 6. Rodzina Gąsiorowskich

Fot. 27. Nagrobek
rodziny Gąsiorowskich

Fot. 28. Fotografia nagrobna
Zofii Gąsiorowskiej

18. Eugenia Goetz (9/I/8)

Eugenia Klara Goetz z d. Barroux (guwernantka) – ur. 22.09.1817 r., Paryż²⁶²; zm. 28.04/10.05.1880 r., Lublin²⁶³;

Rodzice:

Franciszek Wojciech Barroux;

Ślub z:

Maria Magdalena z d. Mathien;

Mąż Eugenii:

Jan Karol Wilhelm Goetz (nauczyciel prywatny, potem fabrykant wyrobów miedzianych) – syn Jana Adama i Wilhelminy z d. Opperman; ur. 24.10.1813 r., Berlin; zm. 21.03.1883 r., Lublin²⁶⁴;

Ślub: Siedliszcze (parafia w Pawłowie) 31.08.1845 r.²⁶⁵, z

Eugenia Klara Barroux;

Dzieci:

Eugeniusz Mari Wojciech – ur. 1846 r., Nowosiółki;

Józefa Henryka Klaryssa (Klara) – ur. 1848 r., Nowosiółki²⁶⁶; zm. 1857 r., Lublin²⁶⁷;

Tadeusz Karol Bronisław – ur. 1849 r., Szczepieszyń²⁶⁸; zm. 1858 r., Lublin²⁶⁹;

Adela – ur. 1851 r., Nowosiółki;

Maria Regina Wanda – ur. 1852 r., Lublin²⁷⁰; zm. 1902 r., Warszawa;

Paulina Laura Stanisława – ur. 1854 r., Lublin²⁷¹; zm. 1921 r., Mariupol;

²⁶² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Chełmie, sygn. 2.4/82, s. 26.

²⁶³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/63, s. 405.

²⁶⁴ Jan Karol Wilhelm Goetz pochowany jest na cmentarzu ewangelickim przy ul. Lipowej w Lublinie, na nagrobku znajduje się jego fotografia portretowa, <https://teatrn.pl/leksykon/artykuly/rodzina-goetzow-w-lublinie/> [dostęp 08.08.2024].

²⁶⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Pawłowie, sygn. 2.4/48, s. 83.

²⁶⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Chełmie, sygn. 2.4/86, s. 19–20.

²⁶⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/40, s. 261.

²⁶⁸ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Szczepieszyń, sygn. 2.4/107, s. 88.

²⁶⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/41, s. 338.

²⁷⁰ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Szczepieszyń, sygn. 2.4/110, s.50.

²⁷¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/37, s. 71.

Karol Henryk Hipolit – ur. 1855 r., Lublin;

Karolina Eugenia Barbara – ur. 1858 r., Lublin²⁷²; zm. 1908 r., Woźuczyn.

Fot. 29. Nagrobek Eugenii Goetz

Fot. 30. Fotografia nagrobna Eugenii Goetz

²⁷² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/41, s. 85.

19. Jan Gorzkowski (23A/XVIII/14)

Jan Franciszek Gorzkowski (pracownik cukrowni w Mirczu) – ur. 27.12.1857 r., Wygnańce²⁷³; zm. 29.12.1913 r./11.01.1914 r., Lublin²⁷⁴;

Rodzice Jana Franciszka:

Julian Gorzkowski (fabrykant cukrowni w Mirczu, właściciel dóbr ziemskich Wojślawice-Wygnańce) – syn Jana i Anny Gorzkowskich; ur. ok. 1816 r., Kanów, gub. grodzieńska; zm. 18/30.05.1879 r., Lublin²⁷⁵;

Ślub: Nabróż 1846 r.²⁷⁶, z

Franciszka Strauch;

Żona Jana Franciszka:

Aleksandra Waleria Krycka – córka Józefa (budowniczego z Lublina) i Marianny z d. Nowińskiej; ur. 11.12.1867 r., Lublin²⁷⁷; zm. 1929 r., Radzięcín;

Ślub: Hrubieszów 23.05/04.06.1887 r.²⁷⁸, z

Jan Franciszek Gorzkowski;

Dzieci:

Henryk Wiktor – ur. 1888 r., par. Hrubieszów²⁷⁹;

Julian – ur. 1889 r., Mircze, par. Nabróż²⁸⁰;

Stefania – ur. 1891 r., Mircze, par. Nabróż²⁸¹;

Stanisława – ur. 1893 r., Mircze, par. Nabróż²⁸²; zm. 27.04.1954 r., Sierpc;

Janina – ur. 1895 r., Mircze, par. Nabróż²⁸³;

Józef Jan – ur. 1897 r., Mircze, par. Nabróż²⁸⁴; zm. 1902 r., Nieledeu, par. Trzeszczany²⁸⁵;

²⁷³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Wojślawicach, sygn. 2.4/78, s. 4.

²⁷⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/44, s. 7.

²⁷⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/62, s. 413.

²⁷⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Nabrożu, sygn. 2.4/39, s. 65.

²⁷⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/50, s. 118.

²⁷⁸ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Hrubieszowie, sygn. 12, s. 53.

²⁷⁹ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Hrubieszowie, sygn. 13, s. 37.

²⁸⁰ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Nabrożu, sygn. 14, s. 51.

²⁸¹ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Nabrożu, sygn. 16, s. 51.

²⁸² APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Nabrożu, sygn. 19, s. 45.

²⁸³ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Nabrożu, sygn. 21, s. 37.

²⁸⁴ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Nabrożu, sygn. 23, s. 37.

²⁸⁵ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Trzeszczanach, sygn. 28, s. 48.

Adam Franciszek – ur. 1901 r., Niele dew, par. Trzeszczany²⁸⁶;
Czesław Grzegorz – ur. 1905 r., Niele dew, par. Trzeszczany²⁸⁷;
Kazimierz Mieczysław – ur. 1907 r., Niele dew, par. Trzeszczany²⁸⁸.

Fot. 31. Nagrobek Jana Gorzkowskiego

²⁸⁶ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Trzeszczanach, sygn. 31, s. 53.

²⁸⁷ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Trzeszczanach, sygn. 31, s. 53.

²⁸⁸ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Trzeszczanach, sygn. 35, s. 51.

Fot. 32. Fotografia nagrobna Jana Gorzkowskiego

20. Feliks Górniak (26/XVII/10a)

Feliks Górniak – syn Józefy Górniak; ur. 20.03/01.04.1899 r., Płouszowice²⁸⁹; zm. 19.09.1917 r., Lublin²⁹⁰;

Józefa Górniak (matka Feliksa) – córka Stanisława i Franciszki z d. Mirosław; ur. 04/16.02.1876 r., Lublin²⁹¹.

Fot. 33. Nagrobek Feliksa Górniaka

Fot. 34. Fotografia nagrobna Feliksa Górniaka

²⁸⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/23, s. 88.

²⁹⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/106, s. 225.

²⁹¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/59, s. 25.

21. Michalina Grafczyńska (11/XVI/9)

Michalina Grafczyńska z d. Sobolewska – ur. 26.08.1859 r. (akta metrykalne)/1862 r., (nagrobek)²⁹²; zm. 25.05/07.06.1900 r., Lublin²⁹³;

Rodzice Michaliny:

Józef Sobolewski (nożownik, ślusarz) – syn Wojciecha i Katarzyny z d. Dudkowskiej; ur. ok. 1822 r., Michów, gub. lubelska/Niećkowo, gub. suwalska; zm. 1869 r., Lublin²⁹⁴;

Ślub: Warszawa 1846 r., z

Katarzyna Sobolewska z d. Ołdakowska – córka Kazimierza i Karoliny z d. Cichockiej; ur. 1824 r., Wąsosz; zm. 28.04/10.05.1893 r., Lublin²⁹⁵;

Rodzeństwo Michaliny:

Klemens Sobolewski (nożownik) – ur. 25.12.1848 r., Warszawa²⁹⁶; zm. 13/25.03.1888 r. (nagrobek)/1887 r. (akta metrykalne), Lublin²⁹⁷;

Wiktoria Katarzyna – ur. 1850 r., Warszawa²⁹⁸; zm. 1852 r., Lublin²⁹⁹;

Józef – ur. 1853 r., Lublin³⁰⁰; zm. 1854 r., Lublin³⁰¹;

Roch – ur. 1855 r., Lublin³⁰²; zm. 1856 r., Lublin³⁰³;

Aniela Marianna – ur. 1857 r., Lublin³⁰⁴; zm. 1924 r., Lublin³⁰⁵;

²⁹² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/42, s. 118.

²⁹³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/84, s. 303.

²⁹⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/52, s. 231.

²⁹⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/76, s. 262.

²⁹⁶ APW, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej św. Krzyża w Warszawie, sygn. 22, k. 241.

²⁹⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/70, s. 202.

²⁹⁸ APW, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej św. Jana Chrzyciela w Warszawie, sygn. 25, s. 369.

²⁹⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/35, s. 524.

³⁰⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/36, s. 38.

³⁰¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/37, s. 368.

³⁰² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/38, s. 70.

³⁰³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/39, s. 317.

³⁰⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/40, s. 107.

³⁰⁵ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WM32-79?i=43> [dostęp 11.08.2024].

Karol – ur. 1861 r., Lublin³⁰⁶; zm. 1862 r., Lublin³⁰⁷;

Nieżywe – ur. 1866 r., Lublin; zm. 1866 r., Lublin³⁰⁸;

Mąż Michaliny:

Teodor Wincenty Grafczyński (fryzjer) – syn Alfonsa i Florentyny z d. Łempek; ur. 01.04.1851 r., Krasnystaw³⁰⁹; zm. 27.01.1919 r., Lublin³¹⁰;

Ślub: Lublin 21.07/02.08.1879 r.³¹¹, z

Michalina Grafczyńska z d. Sobolewska;

Dzieci:

**Maria Ryczyńska z d. Grafczyńska – ur. 04/16.05.1880 r., Lublin³¹²;
zm. 18/31.12.1909 r., Lublin³¹³;**

Helena (pianistka) – ur. 1882 r., Lublin³¹⁴; wyszła za Jana Kałużyńskiego³¹⁵;
zm. 1931 r., Lublin;

Stanisław – ur. 1885 r., Lublin³¹⁶; zm. 1886 r., Lublin³¹⁷;

Kazimierz – ur. 1888 r., Lublin³¹⁸;

Tadeusz Michał – ur. 1895 r., Lublin³¹⁹;

³⁰⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/44, s. 154.

³⁰⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/45, s. 360.

³⁰⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/49, s. 309.

³⁰⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/71, s. 41.

³¹⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/54, s. 419.

³¹¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/62, s. 317.

³¹² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/63, s. 97.

³¹³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/35, s. 740.

³¹⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/65, s. 564.

³¹⁵ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-CMS8> [dostęp 11.08.2024].

³¹⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/68, s. 52.

³¹⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/69, s. 291.

³¹⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/71, s. 18.

³¹⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/78, s. 116.

Mąż Marii:

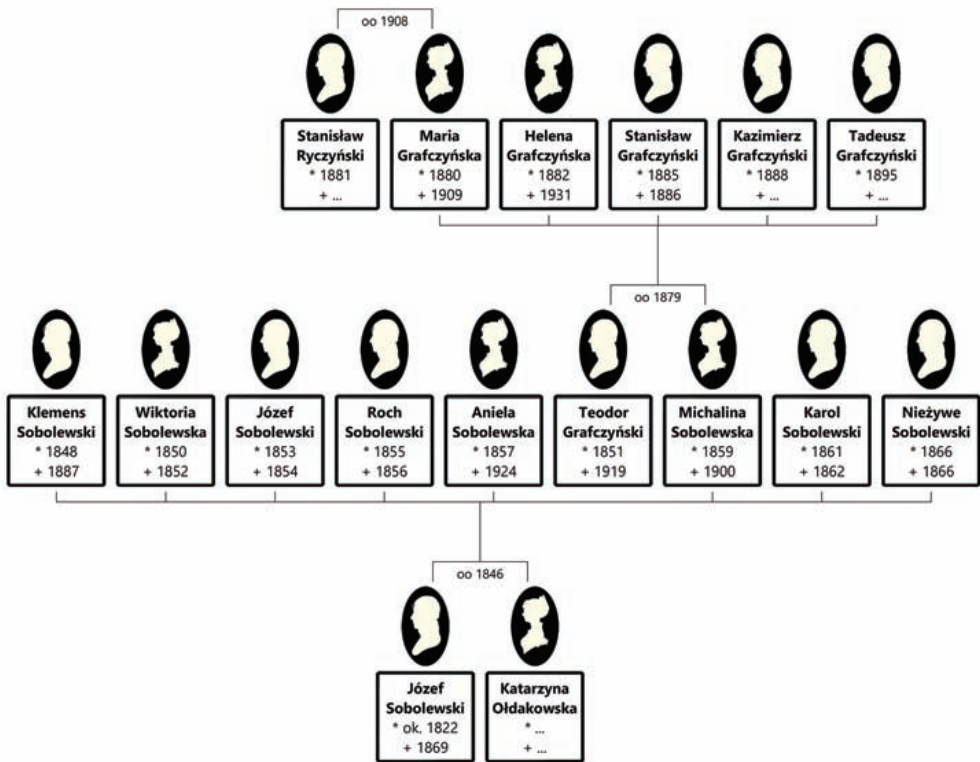
Stanisław Teodor Ryczyński (inżynier) – syn Teofila i Emilii z d. Zalewskiej; ur. 1881 r., Mława, gub. płocka³²⁰;

Ślub: Lublin 17/30.06.1908 r.³²¹, z

Maria Ryczyńska z d. Grafczyńska;

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Małgorzata Orzechowska – ur. 1927 r.; zm. 1927 r.

Tablica 7. Rodzina Sobolewskich

³²⁰ <https://metryki.genealodzy.pl/index.php?op=pg&id=1150&se=&sy=1881&kt=1&pplik=073.jpg&x=749&y=1148&zoom=2.25> [dostęp 11.08.2024].

³²¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/32, s. 477.

Fot. 35. Nagrobek rodziny Sobolewskich

Fot. 36. Fotografia nagrobna Michaliny Grafczyńskiej

22. Małgorzata Janczarek (12C/VII/20)

Małgorzata Janczarek z d. Sadowska – córka Jana (murarza) i Reginy z d. Kupczyńskiej³²²; ur. ok. 1848 r., Chełm; zm. 1899 r.;

Ślub: Chełm 13/25.07.1869 r.³²³, z

Krzysztof Janczarek (robotnik) – syn Błażeja i Ewy z d. Banach/Matysek; ur. ok. 1834 r. Piasecka Wola; zm. 1914 r., Lublin³²⁴;

Dzieci:

Józef – ur. 1870 r., Chełm³²⁵; zm. 1872 r., Chełm³²⁶;

Antoni – ur. 1872 r., Chełm³²⁷;

Józefa – ur. 1876 r., Chełm³²⁸; zm. 1939 r., Lublin³²⁹;

Franciszek – ur. 1878 r., Chełm³³⁰;

Ewa – ur. 1879 r., Chełm³³¹; zm. 1880 r., Chełm³³²;

Leopold – ur. 1883 r., Chełm³³³;

Stanisław – ur. 1886 r., Chełm³³⁴; zm. 1938 r., Milejów³³⁵;

Drugie małżeństwo Krzysztofa Janczarka:

Ślub: Lublin 23.08/05.09.1900 r.³³⁶, z

Karolina Wójcicka z d. Karwowska – córka Kajetana i Feliciany z d. Jezierskiej; ur. Kolonia Elżbiecin, pow. lubartowski; wdowa po Ludwiku Wójcikim (zm. 1893 r.)³³⁷;

³²² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Chełmie, sygn. 2.4/86, s. 15.

³²³ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:939K-R8Q4-DB?i=400&cc=1867931&cat=283905> [dostęp 08.08.2024].

³²⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, 2.4/44, s. 128.

³²⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Chełmie, sygn. 2.4/119, s. 28.

³²⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Chełmie, sygn. 2.4/121, s. 147.

³²⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Chełmie, sygn. 2.4/121, s. 18.

³²⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Chełmie, sygn. 2.4/125, s. 19.

³²⁹ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WM2W?i=539> [dostęp 08.08.2024].

³³⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Chełmie, sygn. 2.4/127, k. 5.

³³¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Chełmie, sygn. 2.4/128, s. 84.

³³² <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:939K-R8QZ-6C?i=40&cc=1867931> [dostęp 08.08.2024].

³³³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Chełmie, sygn. 2.4/131, s. 88.

³³⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Chełmie, sygn. 2.4/135, s. 35.

³³⁵ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WJXN-R?i=388&cc=1867931> [dostęp 08.08.2024].

³³⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/24, s. 357.

³³⁷ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WK6W-M?i=41> [dostęp 08.08.2024].

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Jan Szewczyk – ur. 21.01.1916 r.; zm. 29.05.1997 r.;

Maria Szewczyk – ur. 20.03.1927 r.; zm. 22.02.2012 r.;

Feliksa Janczarek – zm. 03.10.1984 r.; w chwili śmierci miała 94 lata.

Fot. 37. Nagrobek rodziny Janczarek

Fot. 38. Fotografia nagrobna
Małgorzaty Janczarek

23. Julia Januszewska (18A/XV/12)

Julia Januszewska (uczennica gimnazjum) – ur. 1894 r., Wodynie (gub. siedlecka)³³⁸; zm. 27.01/09.02.1905 r., Lublin³³⁹;

Rodzice Julii:

Stanisław Januszewski (kupiec) – syn Ludwika i Magdaleny z d. Kubińskiej³⁴⁰; zm. 05.06.1921 r.³⁴¹;

Ślub z:

Franciszka Maria Rajkowska – ur. 21.01.1871 r., Majdan, par. Stara Wieś³⁴²; zm. 03.06.1955 r.;

Rodzeństwo Julii:

Stanisław (inżynier) – ur. 1896 r., Lublin³⁴³;

Marian Januszewski (kupiec) – ur. 1898 r., Lublin³⁴⁴; zm. 29.06.1925 r., Lublin³⁴⁵;

Kazimierz Januszewski (inżynier) – ur. 12/25.08.1901 r., Lublin³⁴⁶; w 1930 r. wziął ślub z Anną Głębocką³⁴⁷; zm. 15.07.1960 r.;

Janina – ur. 1904 r., Lublin³⁴⁸; w 1934 r. wyszła za Jerzego Raczkowskiego³⁴⁹.

³³⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/77, s. 183.

³³⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/89, s. 318.

³⁴⁰ APS, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej w Wodyniach powiat Siedlce, sygn. 1/61, k. 32.

³⁴¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/110, s. 346.

³⁴² APS, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej w Starej Wsi powiat Węgrów, sygn. 1/60, s. 6.

³⁴³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/79, s. 47.

³⁴⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/82, s. 57.

³⁴⁵ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-H1JS-P?i=95> [dostęp 11.08.2024].

³⁴⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/86, s. 77.

³⁴⁷ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-H12F-R?i=355> [dostęp 11.08.2024].

³⁴⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/88, s. 99.

³⁴⁹ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WKD4-8?i=152> [dostęp 11.08.2024].

Fot. 39. Nagrobek rodziny Januszewskich

Fot. 40. Fotografia nagrobna Julii Januszewskiej

24. Zofia Jasińska (21A/XVI/17/17a/17b)

Zofia Jasińska – ur. 05/17.03.1898 r., Lublin (Piaski)³⁵⁰; zm. 16.10.1918 r., Lublin³⁵¹;

Rodzice Zofii:

Michał Jasiński (kolejarz, oficjalista kolejowy) – syn Kacpra i Franciszki z d. Jażeńskiej; ur. 05.09.1862 r., Lublin (Piaski)³⁵²; zm. 16.07.1943 r., Lublin³⁵³;

Ślub: Lublin 04/16.11.1889 r.³⁵⁴, z

Michalina Brzozowska (pracownica kolei) – córka Jana i Konstancji z d. Radziszewskiej; ur. 03/15.09.1870 r., Lublin³⁵⁵; zm. 28.09.1944 r., Lublin³⁵⁶;

Rodzeństwo Zofii:

Jadwiga – ur. 1890 r., Lublin³⁵⁷; zm. 1891 r., Lublin³⁵⁸;

Janina – ur. 1891 r., Lublin (Piaski)³⁵⁹; zm. 1926 r., Lublin³⁶⁰;

Stanisława Ludwika Jasińska (nauczycielka) – ur. 1893 r., Lublin (Piaski)³⁶¹; zm. 13.09.1932 r., Lublin³⁶²;

Maria – ur. 1895 r., Lublin (Piaski)³⁶³; zm. 1895 r., Lublin³⁶⁴;

³⁵⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/22, s. 56.

³⁵¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/52, s. 449.

³⁵² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/45, s. 113.

³⁵³ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-CMWN-Q?i=466> [dostęp 17.08.2024].

³⁵⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/72, s. 219.

³⁵⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/53, s. 96.

³⁵⁶ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WKXS-5?i=76> [dostęp 17.08.2024].

³⁵⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/73, s. 113.

³⁵⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/15, s. 250.

³⁵⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/15, s. 163.

³⁶⁰ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WK8P-M?i=126> [dostęp 17.08.2024].

³⁶¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/17, s. 160.

³⁶² <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WK67-J?i=86> [dostęp 17.08.2024].

³⁶³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/19, s. 118.

³⁶⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/19, s. 276.

Stefania Jasińska (biuralistka) – ur. 17/29.07.1897 r., Lublin (Piaski)³⁶⁵; zm. 11.01.1921 r., Lublin³⁶⁶;

Stanisław – ur. 1902 r., Lublin (Piaski)³⁶⁷; zm. 1903 r., Lublin (Piaski)³⁶⁸;

Inne osoby pochowane w nagrobku:

Bożena Jasińska (harc mistrz, pedagog) – ur. 29.02.1948 r.; zm. 01.07.2019 r.;

Kacper Jasiński – zm. 23.06.1928 r.; w chwili śmierci miał 90 lat (dziadek Zofii);

Franciszka Jasińska z d. Jarzyńska – zm. 21.02.1917 r.; w chwili śmierci miał 81 lat (babka Zofii);

Franciszka Jasińska z d. Sygnowska – zm. 23.01.1924 r.; w chwili śmierci miał 48 lat (stryjenka Zofii);

Franciszek Sygnowski – zm. 01.02.1924 r.; w chwili śmierci miał 74 lata;

Stanisław Jasiński (pszczelarz) – ur. 07.11.1900 r.; zm. 27.07.1984 r. (kuzyn Zofii);

Feliks Jasiński – zm. 05.12.1953 r. (stryj Zofii);

Jerzy Jasiński – ur. 02.04.1928 r., Lublin; zm. 12.08.2005 r., Wellington;

Aleksander Formajster (inżynier) – zm. 24.05.1930 r.; w chwili śmierci miał 39 lat (kuzyn Zofii);

Maria Formajster z d. Jasińska – zm. 21.01.1938 r.; w chwili śmierci miał 71 lat (ciotka Zofii);

Franciszka Labbe z d. Jasińska – zm. 08.03.1938 r.; w chwili śmierci miał 68 lat (ciotka Zofii).

³⁶⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/21, s. 121.

³⁶⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/58, s. 419.

³⁶⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/26, s. 303.

³⁶⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/27, s. 470.

Fot. 41. Nagrobek rodziny Jasińskich

Fot. 42. Fotografia nagrobna
Zofii Jasińskiej

25. Zygmunt Kielczewski (17/XVI/14)

Zygmunt Jan Kielczewski (właściciel dóbr ziemskich Szabsk (Szapsk) w pow. mławskim, a potem dóbr Ciecierzyn (par. Dys) – ur. 11.05.1833 r., Cząstków/Drożejowice; zm. 26.11/09.12.1906 r., Lublin³⁶⁹;

Rodzice Zygmunta Jana:

Karol Deograt Roch Kielczewski;

Ślub z:

Karolina Komecka;

Żona Zygmunta Jana:

Leonarda Ludwika Anna Nostitz-Jackowska – córka Aleksandra Nostitz-Jackowskiego (dziedzica dóbr ziemskich Bogurzyn i Bogurzynek oraz prezesa dyrekcji szczegółowej Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego Guberni Płockiej) i Marianny z d. Wybickiej; ur. 13/25.10.1845 r., Bogurzyn³⁷⁰;

Ślub: Płock 26.11.1864 r.³⁷¹, z

Zygmunt Jan Kielczewski;

Dzieci:

Jakub Kielczewski (lekarz) – ur. 1866 r.³⁷²; w 1895 r. wziął ślub z Heleną Cieszkowską³⁷³; zm. 08.03.1920 r., Lublin³⁷⁴;

Marian – ur. 1865 r., Szapsk³⁷⁵;

Jakub – ur. 1867 r., Szapsk³⁷⁶;

Jadwiga Maria Józefa – ur. 1868 r., Bogurzyn³⁷⁷;

Maria – ur. 1872 r., Szapsk³⁷⁸;

³⁶⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/90, s. 441.

³⁷⁰ APW, Oddział w Mławie, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Bogurzynie, sygn. 21, s. 5.

³⁷¹ APP, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Bartłomieja w Płocku, sygn. 74, s. 42.

³⁷² <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3Q9M-CSV8-7YQW?cat=232790> [dostęp 11.08.2024].

³⁷³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/113, s. 117.

³⁷⁴ APL, Akta stanu cywilnego Filialnej Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja w Lublinie (Czwartek), sygn. 2.4/19, s. 95.

³⁷⁵ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3Q9M-CSV8-7YQW?cat=232790> [dostęp 11.08.2024].

³⁷⁶ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:3Q9M-CSV8-7YQW?cat=232790> [dostęp 11.08.2024].

³⁷⁷ <https://metryki.genealodzy.pl/index.php?op=pg&id=986&se=&sy=1868&kt=1&pplik=51-53.jpg&x=2011&y=1036&z=1> [dostęp 11.08.2024].

³⁷⁸ APW, Oddział w Mławie, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Gralewie, sygn. 46, k. 2.

Jan – ur. 1873 r., Szapsk³⁷⁹;

Karolina Wiktoria – ur. 1874 r., Szapsk³⁸⁰;

Józef – ur. 1876 r., Szapsk³⁸¹; w 1905 r. wziął ślub z Ewą Świdzińską³⁸²;

Stefan Sylwester – ur. 1879 r., Ciecierzyn³⁸³;

Stanisław – ur. 1881 r., Ciecierzyn³⁸⁴;

Zygmunt Kielczewski (inżynier mechanik w folwarku Jarosławiec) – ur. 1885 r., Uhnin, par. Parczew; w 1913 r. wziął ślub ze Stefanią Marią Łączyńską³⁸⁵;

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Stefania Kielczewska – ur. 1890 r.; zm. 1970 r.;

Stanisława Kielczewska – ur. 1916 r.; zm. 1985 r.

Fot. 43. Nagrobek rodziny Kielczewskich

³⁷⁹ APW, Oddział w Mławie, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Gralewie, sygn. 47, k. 14.

³⁸⁰ APW, Oddział w Mławie, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Gralewie, sygn. 48, k. 24.

³⁸¹ <https://metryki.genealodzy.pl/index.php?op=pg&id=692&se=&sy=1876&kt=1&plik=009.jpg&x=0&y=888&zoom=3> [dostęp 11.08.2024].

³⁸² APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Skierbieszowie, sygn. 30, s. 274.

³⁸³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Dysie, sygn. 2.4/83, s. 51.

³⁸⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Dysie, sygn. 2.4/85, s. 35.

³⁸⁵ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Zamościu, sygn. 43, s. 180.

Fot. 44. Fotografia nagrobna Zygmunta Kielczewskiego

26. Mieczysław Kinard (30A/XIX/10)

Mieczysław Kinard (żołnierz) – ur. 01/13.01.1895 r., Włostowice (k. Nowej Aleksandrii)³⁸⁶; zm. 1914, Kropiwno Stare, pow. suwalski;

Rodzice Mieczysława:

Ludwik Kinard (rolnik, stolarz) – syn Stanisława (malarza) i Marianny z d. Sádzikowskiej; ur. 09.09.1866 r., Włostowice (k. Nowej Aleksandrii)³⁸⁷; zm. 12.04.1921 r., Lublin; w chwili śmierci miał 54 lata³⁸⁸;

Ślub z:

Marianna Lemieszek;

Rodzeństwo Mieczysława:

Emilia Kinard – ur. 30.05.1893 r., Włostowice; zm. 24.09/07.10.1914 r., Lublin; w chwili śmierci miała 21 lat³⁸⁹;

Bolesław Kinard (nauczyciel) – ur. 25.09/07.10.1896 r., Włostowice³⁹⁰; zm. 19.IX.1976 r., Lublin;

Bolesław Kinard;

Ślub: Targowisko 18.06.1924 r.³⁹¹, z

Weronika Kinard z d. Piwińska – córka Wincentego i Julianny z d. Gejszman; ur. 24.03/06.04.1901 r., Tarnawka³⁹²; zm. 29.11.1999 r.

³⁸⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej we Włostowicach, sygn. 2.4/111, s. 1.

³⁸⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej we Włostowicach, sygn. 2.4/82, s. 20.

³⁸⁸ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-CMCJ-Z?i=371> [dostęp 18.08.2024].

³⁸⁹ APL, Akta stanu cywilnego Filialnej Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja w Lublinie (Czwartek), sygn. 2.4/13, s. 160.

³⁹⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej we Włostowicach, sygn. 2.4/112, s. 70.

³⁹¹ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WMSZ-1D?i=98> [dostęp 18.08.2024].

³⁹² <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:939K-RH43-1G?i=11> [dostęp 18.08.2024].

Fot. 45. Nagrobek rodziny Kinardów

Fot. 46. Fotografia nagrobna
Mieczysława Kinarda

27. Antonina Korczak (23A/XVIII/22)

Antonina Korczak z d. Bajkowska vel Błażewska (nieślubna córka Bajkowskiego, usynowiona przez Mariannę Bajkowską w 1909 r.) – ur. ok. 1879 r., Biała Cerkiew, gub. kijowska³⁹³; zm. 20.10/03.11.1913 r., Lublin³⁹⁴;

Rodzice Antoniny:

Jan Bajkowski – zm. 31.05/13.06.1908 r.;

Ślub: Chełm 1870 r., z

Marianna (Maria) Bajkowska z d. Chapelier – ur. Paryż;

Mąż Antoniny:

Stanisław Korczak (lekarz) – syn Józefa i Emilii z d. Michałko; ur. ok. 1872 r., Krasnystaw;

Ślub: Gorzków 18/30.07.1899 r.³⁹⁵, z

Antonina Bajkowska vel Błażewska;

Dzieci:

Jerzy – ur. 1900 r., Biała Cerkiew, gub. kijowska³⁹⁶;

Tadeusz Jan Korczak (inżynier rolnik) – ur. 08/21.06.1902 r., Baranica, par. Gorzków³⁹⁷; zm. 1956 r., Lublin;

Antonina – ur. 1908 r., par. Gorzków.

³⁹³ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Gorzkowie, sygn. 37, s. 59.

³⁹⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/102, s. 365.

³⁹⁵ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Gorzkowie, sygn. 28, s. 189.

³⁹⁶ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Gorzkowie, sygn. 30, s. 54.

³⁹⁷ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Gorzkowie, sygn. 31, s. 98.

Fot. 47. Nagrobek rodziny Korczaków

Fot. 48. Fotografia nagrobna
Antoniny Korczak

28. Edward Kowiński (21A/I/5)

**Edward Kowiński (inżynier) – ur. 30.09/12.10.1873 r., Wólka Orłowska³⁹⁸;
zm. 20.05/02.06.1913 r., Lublin³⁹⁹;**

**Eugenia Kowińska z d. Siwińska – córka Jana i Teresy z d. Paszkowskiej;
ur. ok. 1841 r., pow. zamojski; zm. 09/22.10.1911 r., Lublin⁴⁰⁰;**

Mąż Eugenii:

Franciszek Kowiński (gorzelnik) – syn Józefa i Małgorzaty z d. Żuczkwoskiej; ur. 02.12.1828 r., Krasnymstaw⁴⁰¹;

Ślub: Nielisz 30.09.1860 r.⁴⁰², z

Eugenia Kowińska z d. Siwińska;

Dzieci:

Jan Alfons – ur. 1861 r., Kryniczki⁴⁰³; zm. 1863 r., Kryniczki⁴⁰⁴;

Marianna – ur. 1865 r., Kryniczki⁴⁰⁵;

Anna Kamilla – ur. 1865 r., Kryniczki⁴⁰⁶; zm. 1870 r., Wólka Orłowska⁴⁰⁷;

Ignaca – ur. 1866 r., Kryniczki⁴⁰⁸; zm. 1880 r., Wólka Orłowska⁴⁰⁹;

Antonina – ur. 1866 r., Kryniczki⁴¹⁰;

Józef – ur. 1868 r., Tarnogóra⁴¹¹; zm. 1875 r., Wólka Orłowska⁴¹²;

Walenty Eugeniusz – ur. 1871 r., Wólka Orłowska⁴¹³; zm. 1872 r., Wólka Orłowska⁴¹⁴;

³⁹⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/91, s. 85.

³⁹⁹ APL, Akta stanu cywilnego Filialnej Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja w Lublinie (Czwartek), sygn. 2.4/12, s. 135.

⁴⁰⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/39, s. 765.

⁴⁰¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/47, s. 85.

⁴⁰² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Wielączy, filia w Nieliszu, sygn. 2.4/104, s. 66.

⁴⁰³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn.2.4/81, s. 87.

⁴⁰⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/83, s. 199.

⁴⁰⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/85, s. 38.

⁴⁰⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/85, s. 38.

⁴⁰⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/90, s. 179.

⁴⁰⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/86, s. 14.

⁴⁰⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/98, s. 200.

⁴¹⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/98, s. 200.

⁴¹¹ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:939K-RD15?i=684&cc=1867931> [dostęp 18.08.2024].

⁴¹² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/93, s. 157.

⁴¹³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/165, s. 102.

⁴¹⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/166, s. 146.

**Edward Kowiński (inżynier) – ur. 30.09/12.10.1873 r., Wólka Orłowska⁴¹⁵;
zm. 20.05/02.06.1913 r., Lublin⁴¹⁶;**

Bolesław – ur. 1878 r., Krasnystaw⁴¹⁷; zm. 1879 r., Krasnystaw⁴¹⁸.

Fot. 49. Nagrobek rodziny Kowińskich

Fot. 50. Fotografia nagrobna Edwarda Kowińskiego

⁴¹⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/91, s. 85.

⁴¹⁶ APL, Akta stanu cywilnego Filarnej Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja w Lublinie (Czwartek), sygn. 2.4/12, s. 135.

⁴¹⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/96, s. 80.

⁴¹⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/97, s. 168.

29. Eugenia Kowińska (21A/I/5)⁴¹⁹

Patrz: nr 28. Edward Kowiński.

Fot. 51. Fotografia nagrobna Eugenii Kowińskiej

⁴¹⁹ Patrz również pod nr 28.

30. Ludwik Krześciński (4C/X/7)

Bolesław Ludwik (proboszcz parafii w Tarnogórze) – ur. 1840 r., par. Potok Górny; chrzest w parafii w Hrubieszowie: 1850 r.; zm. 19.07/01.08.1903 r., Lublin⁴²⁰;

Rodzice Ludwika:

Józef Krześciński (kontroler skarbowy, celnik);

Ślub z:

Elżbieta Zajączkowska – córka Onufrego i Anny Zajączkowskich;
ur. ok. 1810 r.; zm. 1896 r., Tarnogóra⁴²¹;

Rodzeństwo Ludwika:

Antoni – ur. ok. 1832 r.; zm. 1845 r., Kryłów⁴²²;

Emilia – ur. ok. 1835 r.; chrzest: 1853 r., par. Hrubieszów⁴²³;

Stanisław – ur. 1845 r., Małków⁴²⁴; zm. 1846 r., Kryłów⁴²⁵;

Władysław – ur. 1845 r., Małków⁴²⁶;

Adelajda – ur. 1847 r., Kryłów⁴²⁷.

⁴²⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/87, s. 357.

⁴²¹ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:939K-RDHW-6?i=78&cc=1867931> [dostęp 14.08.2024].

⁴²² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kryłowie, sygn. 2.4/28, s. 64.

⁴²³ https://registry.lubgens.eu/viewpage.php?page_id=1057 [dostęp 19.10.2024].

⁴²⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kryłowie, sygn. 2.4/28, s. 15.

⁴²⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kryłowie, sygn. 2.4/29, s. 55.

⁴²⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kryłowie, sygn. 2.4/28, s. 14–15.

⁴²⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kryłowie, sygn. 2.4/30, s. 6.

Fot. 52. Nagrobek
Ludwika Krześcińskiego

Fot. 53. Fotografia nagrobna
Ludwika Krześcińskiego

31. Józef Labbe (3A/XII/1/2)

**Józef Labbe (rzeźnik) – syn Kwiryra (garncarza) i Kornelli z d. Żucz-
kowskiej; ur. 15.03.1862 r., Lublin⁴²⁸; zm. 15/28.11.1906 r., Lublin; w dniu
śmierci miał 45 lat⁴²⁹;**

Rodzice Józefa:

**Kwiryn Labbe (garncarz) – syn Ludwika i Katarzyny Labbe; ur. 14.01.1832 r.
(nagrobek), Skierniewice; zm. 02.09.1906 r., Lublin⁴³⁰;**

Ślub: Lublin 21.11.1857 r.⁴³¹, z

**Franciszka Kornelia (Kornela) Żuczowska – córka Walentego i Katarzy-
ny z d. Znajkiewicz; ur. 20.04.1842 r. (nagrobek)/10.09.1841 r., Lublin (akta
metrykalne)⁴³²; zm. 06.11.1869 r., Lublin⁴³³;**

Żona Józefa Labbe:

Paulina Riedel;

Ślub z:

Józef Labbe;

Dzieci:

Tadeusz (farmaceuta) – ur. 1893 r., Lublin; w 1919 r. w Lublinie poślubił
Marię Helenę Żukowską⁴³⁴, zm. 19.02.1931 r., Lublin⁴³⁵;

⁴²⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/45, s. 50.

⁴²⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/90, s. 431.

⁴³⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/90, s. 397.

⁴³¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/40, s. 227.

⁴³² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/21, s. 91.

⁴³³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/52, s. 289.

⁴³⁴ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-H1F9-H?i=216&cc=186793> [dostęp 08.11.2024].

⁴³⁵ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-H1GT-X?i=360&cc=1867931> [dostęp 08.11.2024].

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Piotr Labbe (brat Józefa) – syn Kwiryńna i Korneli z d. Żuczukowskiej; ur. 30.06.1868 r., Lublin⁴³⁶; w 1895 r. w Lublinie poślubił Franciszkę Jasińską⁴³⁷; zm. 28.09.1950 r. (nagrobek);

Tadeusz Labbe (bratanek Józefa) – syn Piotra i Franciszki z d. Jasińskiej; ur. 06.08.1905 r., Lublin⁴³⁸; zm. 06.05.1938 r., Lublin⁴³⁹;

Henryk Labbe (bratanek Józefa) (szofer) – syn Piotra i Franciszki z d. Jasińskiej; ur. 22.06.1903 r., Lublin⁴⁴⁰; w 1928 r. w Lublinie poślubił Helenę Lipską⁴⁴¹; zm. 27.10.1976 r. (nagrobek);

Helena Labbe z d. Lipska (żona bratanka Józefa) – córka Władysława i Katarzyny z d. Kalita; ur. 02.02.1906 r., Bystrzejowice⁴⁴²; zm. 10.05.1998 r. (nagrobek);

Mieczysław Labbe (bratanek Józefa) – syn Piotra i Franciszki z d. Jasińskiej; ur. 18.04/01.05.1909 r., Lublin⁴⁴³; zm. 16.10.1970 r. (nagrobek)/18.10.1970 r., Piła (akta metrykalne);

Marianna Janina Labbe (bratanica Józefa) – córka Piotra i Franciszki z d. Jasińskiej; ur. 10/23.06.1901 r., Lublin⁴⁴⁴; zm. 20.09.1990 r. (nagrobek).

⁴³⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/51, s. 96.

⁴³⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/19, s. 215.

⁴³⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/29, s. 210.

⁴³⁹ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WK64-M?i=25&cc=1867931> [dostęp 08.11.2024].

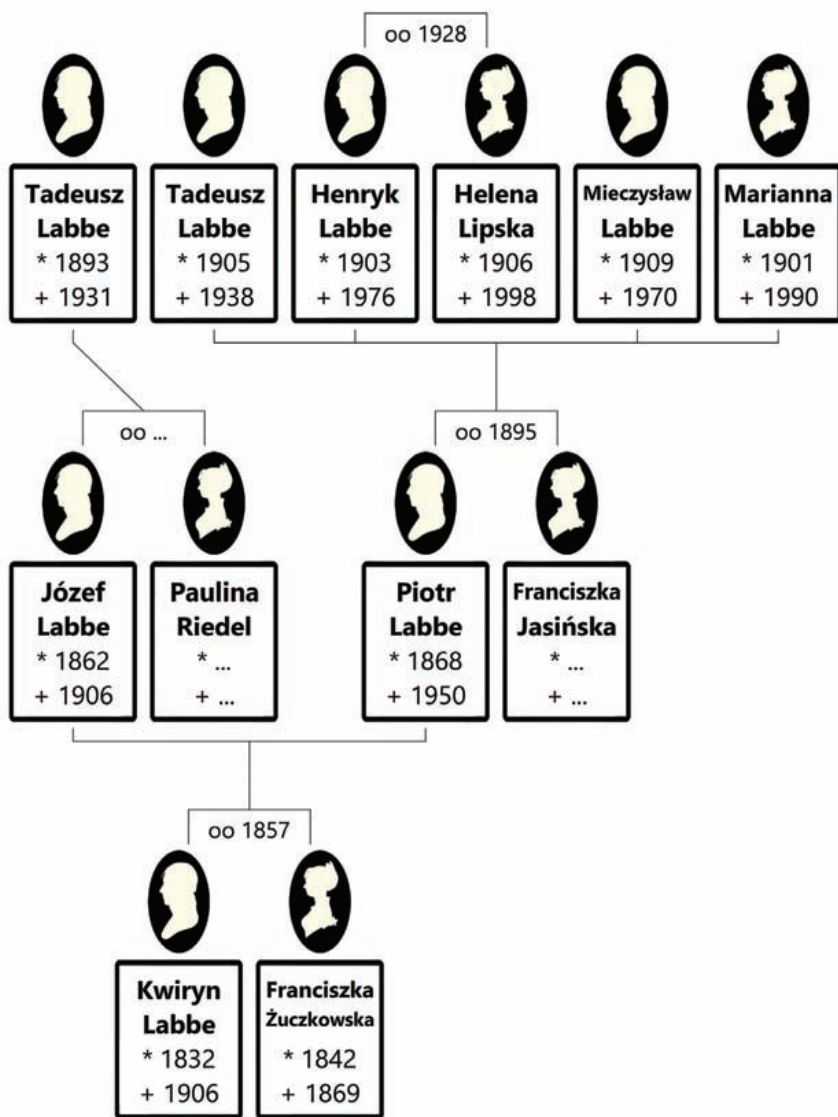
⁴⁴⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/27, s. 163.

⁴⁴¹ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-H11G-1> [dostęp 08.11.2024].

⁴⁴² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Melgwi, sygn. 2.4/113, s. 12.

⁴⁴³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/35, s. 171.

⁴⁴⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/25, s. 146.

Tablica 8. Rodzina Labbe

Fot. 54. Nagrobek rodziny Labbe

Fot. 55. Fotografia nagrobna
Józefa Labbe

32. Wanda Luterska (18A/VI/12)

Augusta Wanda Bocheńska – ur. 1834 r., Hrubieszów; zm. 10/23.03.1901 r., Lublin; w dniu śmierci miała 66 lat⁴⁴⁵;

Rodzice Augusty Wandy:

Jakub Bocheński (rejent okręgu hrubieszowskiego) – zm. 1862 r., Hrubieszów;

Ślub: Hrubieszów 1827 r., z

Marcela Makowska – córka Michała i Petroneli z d. Orłowskiej;
ur. ok. 1801 r., Korzelice, Galicja; zm. 03.11.1865 r., Hrubieszów⁴⁴⁶;

Mąż Augusty Wandy:

Hilary Luterski (nauczyciel męskiego progimnazjum klasycznego w Zamościu)⁴⁴⁷;

Ślub: Hrubieszów 1855 r., z

Augusta Wanda Bocheńska;

Dzieci:

Gabriel – ur. ok. 1862 r.; zm. 1873 r., Hrubieszów⁴⁴⁸;

Hipolit – ur. 1869 r., Zamość⁴⁴⁹;

Zofia – ur. 1873 r., Hrubieszów⁴⁵⁰;

Maria Aniela (nauczycielka w Lublinie) – ur. ok. 1860 r.; zm. 1898 r., Lublin⁴⁵¹;

Eugenia Marcella – ur. ok. 1866 r.; zm. 1911 r., Chełm⁴⁵².

⁴⁴⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/85, s. 257.

⁴⁴⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Hrubieszowie, sygn. 2.3/59, s. 30.

⁴⁴⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Greckokatolickiej w Zamościu, sygn. 2.4/43, s. 19.

⁴⁴⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Greckokatolickiej w Hrubieszowie, sygn. 2.4/62, s. 104.

⁴⁴⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Greckokatolickiej w Zamościu, sygn. 2.4/43, s. 19.

⁴⁵⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Greckokatolickiej w Hrubieszowie, sygn. 2.4/62, s. 33–34.

⁴⁵¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/82, s. 382.

⁴⁵² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Chełmie, sygn. 2.4/174, s. 359.

Fot. 56. Nagrobek Wandy Luterskiej

Fot. 57. Fotografia nagrobna
Wandy Luterskiej

33. Aleksandra Malczanowska (9/I/5)⁴⁵³

Aleksandra Malczanowska z d. Rzepecka - córka Józefa (chirurga) i Heleny z d. Czarnatowicz; ur. 26.02.1845 r., Lublin⁴⁵⁴; zm. 04.07.1917 r. Lublin⁴⁵⁵;

Ślub: Lublin 15.08.1861 r.⁴⁵⁶, z

Wojciech Malczanowski (felczer powiatu lubelskiego) - syn Ignacego i Anieli z d. Karasiewicz; ur. 1832 r., Kopyłów, pow. hrubieszowski; zm. 23.04/05.05.1894 r., Lublin; w dniu śmierci miał 61 lat⁴⁵⁷;

Dzieci:

Lucyna Helena - ur. 1864 r., Lublin⁴⁵⁸;

Władysław Apolinary - ur. 1870 r., Lublin⁴⁵⁹; zm. 1871 r., Lublin⁴⁶⁰;

Kazimierz Maciej - ur. 1872 r., Lublin⁴⁶¹; zm. 1874 r., Lublin⁴⁶²;

Maria Jadwiga Malczanowska - ur. 1876 r., Lublin⁴⁶³; zm. 1883 r., Lublin⁴⁶⁴;

Henryk Wojciech Malczanowski - ur. 1878 r., Lublin⁴⁶⁵; zm. 1880 r., Lublin⁴⁶⁶;

⁴⁵³ Patrz również pod nr 33.

⁴⁵⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/26, s. 49.

⁴⁵⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie sygn. 2.4/106, s. 200.

⁴⁵⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/44, s. 220.

⁴⁵⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/77, s. 328.

⁴⁵⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/47, s. 28.

⁴⁵⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/53, s. 40.

⁴⁶⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/54, s. 245.

⁴⁶¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie sygn. 2.4/55, s. 50.

⁴⁶² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/57, s. 288.

⁴⁶³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/59, s. 99.

⁴⁶⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/66, s. 388.

⁴⁶⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/61, s. 58.

⁴⁶⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/63, s. 384.

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Marianna Przytuła z d. Bielska – zm. 18.12.1959 r.; w chwili śmierci miała 90 lat.

Fot. 58. Nagrobek rodziny Malczanowskich

Fot. 59. Fotografia nagrobna Aleksandry Malczanowskiej

34. Wojciech Malczanowski (9/I/5)

Patrz: nr 33. Aleksandra Malczanowska.

Fot. 60. Fotografia nagrobna Wojciecha Malczanowskiego

35. Katarzyna Małecka (26/XVII/7)

Katarzyna Małecka z d. Beć (Becz) – córka Jana i Agaty Beciów (Beczów);
ur. Trzeszkowice; zm. 03.12.1917, Lublin⁴⁶⁷;

Ślub: Lublin 1884 r.⁴⁶⁸, z

Feliks (Felicjan) Aleksander Małecki (handlowiec, właściciel hotelu)
– syn Antoniego i Franciszki z d. Michalskiej; ur. ok. 1858 r., Wiśniów;
po śmierci Katarzyny w 1920 r. w Lublinie wziął ślub z Mieczysławą
Maryńczak; zm. 21.02.1921 r., Lublin⁴⁶⁹;

Dzieci:

Wacław Małecki (handlowiec) – ur. 1885 r., Lublin⁴⁷⁰; zm. 06.05.1930 r.,
Lublin⁴⁷¹.

Fot. 61. Nagrobek rodziny Małeckich

⁴⁶⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/50, s. 446.

⁴⁶⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/67, s. 419.

⁴⁶⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/58, s. 436.

⁴⁷⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/3, s. 112.

⁴⁷¹ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WM3V-Q1> [dostęp 16.08.2024].

Fot. 62. Fotografia nagrobna Katarzyny Małeckiej

36. Helena Milanowska (2/I/19)

Helena Amelia Milanowska z d. Wyszewska - córka Ignacego i Apolonii z d. Wasowskiej; ur. 16/28.02.1870 r., Rembertów⁴⁷²; zm. 29.08.1917 r., Lublin⁴⁷³;

Ślub z:

Aleksander Wincenty Milanowski - syn Grossyldy Milanowskiej; ur. 1850 r., Augustów; po śmierci Heleny w 1920 r. w Warszawie poślubił Wacławę Teklę Szulecką z d. Niemierzycką⁴⁷⁴; zm. 10.07.1931 r., Lublin⁴⁷⁵.

⁴⁷² <https://metryki.genbaza.pl/genbaza/detail,144118,7> [dostęp 15.08.2024].

⁴⁷³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/50, s. 415.

⁴⁷⁴ <https://metryki.genealodzy.pl/index.php?op=pg&id=999&se=&sy=1920&kt=2&plik=098-099.jpg&x=1896&y=768&zoom=2> [dostęp 15.08.2024].

⁴⁷⁵ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WK6W-S?i=44> [dostęp 15.08.2024].

Fot. 63. Nagrobek rodziny Milanowskich

Fot. 64. Fotografia nagrobna Heleny Milanowskiej

37. Adam Piotrowski (25B/X/7)

Adam Jan Piotrowski (uczeń kursów handlowych) – syn Tadeusza Leonarda i Franciszki z d. Remer; ur. 01/13.12.1892 r., Gorysławice⁴⁷⁶; zm. 15.01.1916 r., Lublin⁴⁷⁷;

Rodzice Adama Jana:

Tadeusz Leonard Piotrowski (kontroler kolei państwowych) – syn Józefa (ekspedytora poczty) i Józefy z d. Górskiej; ur. 28.10.1864 r., Pińczów⁴⁷⁸; zm. 21.11.1944 r., Lublin⁴⁷⁹;

Ślub z:

Franciszka Julia Remer – córka Nikodema (mieszczanina rolnika) i Florentyny z d. Kozłowskiej; ur. 18.09.1864 r., Opatowiec⁴⁸⁰; zm. 17.06.1943 r., Lublin⁴⁸¹;

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Marian Piotrowski (cukiernik) – zm. 06.01.1940 r.; w chwili śmierci miał 46 lat.

⁴⁷⁶ <https://metryki.genbaza.pl/genbaza,detail,426119,22> [dostęp 12.08.2024].

⁴⁷⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/49, s. 427.

⁴⁷⁸ <https://metryki.genbaza.pl/genbaza,detail,415108,22> [dostęp 12.08.2024].

⁴⁷⁹ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WQ9H-N?i=64> [dostęp 12.08.2024].

⁴⁸⁰ <https://metryki.genbaza.pl/genbaza,detail,413034,18> [dostęp 12.08.2024].

⁴⁸¹ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WK4D-J?i=4> [dostęp 12.08.2024].

Fot. 65. Nagrobek rodziny Piotrowskich

Fot. 66. Fotografia nagrobna Adama Piotrowskiego

38. Florian Piotrowski (13/XVI/12)

**Florian Piotrowski (architekt magistratu miasta Lublina) – ur. ok. 1863 r.,
Parczew; zm. 13/25.07.1888 r., Lublin; kawaler⁴⁸²;**

Rodzice Floriana:

Antoni Piotrowski (urzędnik);

Ślub z:

**Józefa Aniela Piotrowska z d. Hołubowicz – córka Michała i Rozalii Ho-
łubowiczów; zm. 24.10/06.11.1903 r., Lublin⁴⁸³.**

Fot. 67. Nagrobek rodziny Piotrowskich

Fot. 68. Fotografia nagrobna
Floriana Piotrowskiego

⁴⁸² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/71, s. 255.

⁴⁸³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/87, s. 396.

39. Aleksander Poppe (15C/XXV/6/7)

**Aleksander Poppe (urzędnik) - ur. 25.02/09.03.1879 r., Lublin⁴⁸⁴;
zm. 25.10.1911 r., Lublin⁴⁸⁵;**

Rodzice Aleksandra:

Józef Poppe - syn Karola i Salomei z d. Farman; zm. 11/23.11.1899 r.,
Lublin⁴⁸⁶;

Ślub z:

Julia Zadarnowska - córka Józefa i Józefy Zadarnowskich;
zm. 04/17.04.1900 r., Lublin⁴⁸⁷;

Rodzeństwo Aleksandra:

Władysława - ur. 1857 r., Lublin⁴⁸⁸; zm. 1858 r., Lublin⁴⁸⁹;

Maria Kazimiera - ur. 1857 r., Lublin⁴⁹⁰; zm. 1932 r., Lublin⁴⁹¹;

Zofia Feliksa - ur. 1859 r., Lublin⁴⁹²; zm. 1938 r., Lublin⁴⁹³;

Stefania Wanda - ur. 1861 r., Lublin⁴⁹⁴; zm. 1939 r., Lublin⁴⁹⁵;

**Stanisław Ignacy Poppe (lubelski kupiec, handlowiec) - ur. 01.02.1863 r.,
Lublin⁴⁹⁶; zm. 04/17.04.1910 r., Lublin⁴⁹⁷;**

⁴⁸⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/62, s. 92.

⁴⁸⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/97, s. 342.

⁴⁸⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/83, s. 376.

⁴⁸⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/84, s. 280.

⁴⁸⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/40, s. 48.

⁴⁸⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/41, s. 345.

⁴⁹⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/40, s. 49.

⁴⁹¹ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WKX8-F?i=473> [dostęp 11.08.2024].

⁴⁹² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/42, s. 33.

⁴⁹³ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WM9K-H?i=476> [dostęp 11.08.2024].

⁴⁹⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/44, s. 15.

⁴⁹⁵ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WM24> [dostęp 11.08.2024].

⁴⁹⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/46, s. 108.

⁴⁹⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/94, s. 322.

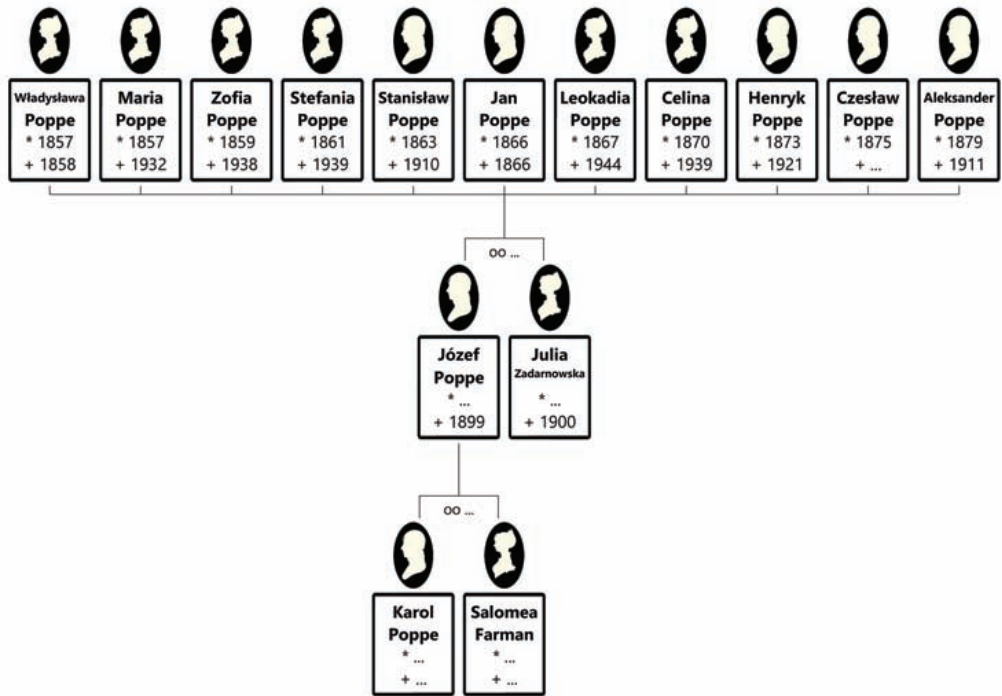
Jan – ur. 1866 r., Lublin⁴⁹⁸; zm. 1866 r., Lublin⁴⁹⁹;

Leokadia – ur. 1867 r., Lublin⁵⁰⁰; zm. 1944 r., Lublin⁵⁰¹;

Celina Zofia – ur. 1870 r., Lublin⁵⁰²; zm. 1939 r., Lublin⁵⁰³;

Henryk (kierownik telegrafu) – ur. 1873 r., Lublin⁵⁰⁴; ożenił się z Marią Graniszewską⁵⁰⁵; zm. 1921 r., Lublin;

Czesław – ur. 1875 r., Lublin⁵⁰⁶.

Tablica 9. Rodzina Poppe.

⁴⁹⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/49, s. 43.

⁴⁹⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/49, s. 288.

⁵⁰⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/50, s. 21.

⁵⁰¹ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-H1LP-T?i=71> [dostęp 11.08.2024].

⁵⁰² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/53, s. 37.

⁵⁰³ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-CMHC-V> [dostęp 11.08.2024].

⁵⁰⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/56, s. 54.

⁵⁰⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/110, s. 360.

⁵⁰⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/58, s. 120.

Fot. 69. Nagrobek rodziny Poppe

Fot. 70. Fotografia nagrobna Aleksandra Poppe

40. Maria Ryczyńska (11/XVI/9)

Patrz: nr 21. Michalina Grafczyńska.

Fot. 71. Fotografia nagrobna Marii Ryczyńskiej

41. Emilia Sankowska (15C/IV/14)

Emilia Sankowska – ur. 05/17.08.1894 r., Popkowice⁵⁰⁷; zm. 09.02.1917 r., Lublin; w dniu śmierci miała 22 lata⁵⁰⁸;

Rodzice Emilii:

Władysław Sankowski (cieśla) – syn Ignaca i Franciszki z d. Pudełko (robotników); ur. ok. 1857 r., Oleśniki; zm. 29.02.1939 r. (nagrobek)/29.04.1939 r. (akta metrykalne), Lublin⁵⁰⁹; w chwili śmierci miał 82 lata;

Ślub: Wysokie 15/17.01.1884 r.⁵¹⁰, z

Józefa Radziewicz – córka Jana (zarządcy dóbr ziemskich w Krasieninie) i Tekli z d. Gąseckiej; ur. 13.02.1856 r., Krasienin⁵¹¹; zm. 18.02.1927 r., Lublin; w dniu śmierci miała 70 lat⁵¹²;

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Stanisław Cyprian Skonecki (dr hab. inż.) – ur. 10.03.1953 r.; zm. 16.06.2024 r.

Fot. 72. Nagrobek rodziny Sankowskich

⁵⁰⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Popkowicach, sygn. 2.1/2, nr aktu 82.

⁵⁰⁸ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-H1D9-V?i=66> [dostęp 18.08.2024].

⁵⁰⁹ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WM9S-2?i=537&cc=1867931> [data dostępu: 19.10.2024].

⁵¹⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Wysokiem, sygn. 10, s. 28.

⁵¹¹ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:939K-RH7M-NC?i=107> [dostęp 18.08.2024].

⁵¹² <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WK8V-7?i=182> [dostęp 18.08.2024].

Fot. 73. Fotografia nagrobna Emilii Sankowskiej

42. Stanisław Sawicki (23A/I/5)

Stanisław Sawicki – ur. ok. 1895 r.; zm. 08.07.1913 r., Lublin;

Rodzice Stanisława:

Franciszek Sawicki (kamieniarz) – syn Michała i Józefy z d. Kowalskiej; ur. ok. 1864 r., Kalinowszczyzna;

Ślub: Lublin 1888 r.⁵¹³, z

Teofila Majewska – córka Franciszka i Agaty z d. Kuligowskiej; ur. ok. 1868 r., Krężnica;

⁵¹³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/81, s. 108.

Rodzeństwo Stanisława:

Helena Anna – ur. 1889 r., Kalinowszczyzna⁵¹⁴; zm. 1951 r., Kołobrzeg;

Jan Szymon Sawicki (murarz) – ur. 23.06/05.07.1891 r., Kalinowszczyzna⁵¹⁵; zm. 13.01.1920 r., Kalinowszczyzna⁵¹⁶;

Tekla – ur. 1892 r., Lublin⁵¹⁷;

Michalina Józefa – ur. 1895 r., Lublin⁵¹⁸; zm. 1896 r., Lublin;

Emilia Klotylda – ur. 1897 r., Kalinowszczyzna⁵¹⁹;

Seweryn Marcei – ur. 1899 r., Lublin;

Piotr Teofil – ur. 1901 r., Lublin; zm. 1902 r., Lublin;

Franciszek – ur. 1902 r., Lublin; zm. 1902 r., Lublin;

Katarzyna – ur. 1905 r., Lublin;

Aleksandra – ur. 1907 r., Lublin; zm. 1908 r., Lublin;

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Henryk Niedziela – zm. 22.01.1962 r.; w chwili śmierci miał 34 lata.

⁵¹⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/82, s. 36.

⁵¹⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/84, s. 38.

⁵¹⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/120, s. 155.

⁵¹⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/85, s. 54.

⁵¹⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/88, s. 81.

⁵¹⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/90, s. 65.

Fot. 74. Nagrobek rodziny Sawickich

Fot. 75. Fotografia nagrobna
Stanisława Sawickiego

43. Józefa Schmidt (22B/I/23)

Józefa Schmidt – córka Ludwika Dunin; ur. ok. 1847 r., Uhrusk; zm. 18.02/03.03.1913 r., Lublin⁵²⁰;

Ślub: Lublin 03/15.08.1876 r.⁵²¹, z

Łukasz Schmidt (lokaj) – syn Samuela i Olimpii Schmidtów; ur. ok. 1851 r., Warszawa.

Fot. 76. Nagrobek Józefy Schmidt

Fot. 77. Fotografia nagrobna Józefy Schmidt

⁵²⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/102, s. 261.

⁵²¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/59, s. 253.

44. Bronisław Skibniewski (23A/XVIII/12)

Bronisław Skibniewski (lekarz) - ur. 07.10.1865 r., Niemojki⁵²²; zm. 15/28.01.1914 r., Lublin⁵²³;

Rodzice Bronisława:

Antoni Skibniewski (rymarz);

Ślub z:

Maria Życzewska;

Dzieci:

Aniela Skibniewska (siostra Bronisława) - ur. Sokołów Podlaski; zm. 1926 r., Lublin⁵²⁴;

Mąż Anieli:

Wieżysław Aleksander Ignaszewski (kupiec);

Ślub: Siedlce 23.19.1897 r.⁵²⁵, z

Aniela Skibniewska;

Dzieci:

Irena - ur. 31.10/13.11.1901 r., Lublin⁵²⁶; zm. 04.08.1983 r. (dane z nagrobka);

Irena Ignaszewska (siostrzenica Bronisława);

Ślub: Lublin 31.07.1921 r.⁵²⁷, z

Henryk Zajączkowski;

Dzieci:

Anna Zajączkowska-Krzyżak - ur. 10.01.1925 r.; zm. 25.05.1977 r. (dane z nagrobka).

⁵²² APS, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej w Niemojkach powiat Łosice, sygn. 39, s. 35.

⁵²³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/103, s. 234.

⁵²⁴ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WK8R-4?i=158> [dostęp 16.08.2024].

⁵²⁵ APS, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej pod wezwaniem Świętego Stanisława w Siedlcach, sygn. 1/104, s. 178.

⁵²⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/85, s. 144.

⁵²⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/110, s. 230.

Fot. 78. Nagrobek
rodziny Skibniewskich

Fot. 79. Fotografia nagrobna
Bronisława Skibniewskiego

45. Weronika Skrzycka (22B/XVII/15)

Weronika Skrzycka z d. Flik – córka Adolfa Flika i Emilii z d. Osipowicz; ur. ok. 1883 r., Włodzimierz, gub. wołyńska; zm. 31.08/13.09.1912 r., Lublin⁵²⁸;

Ślub: Włodzimierz 22.01.1906 r., z

Feliks Józef Adam Skrzycki (rolnik) – syn Edwarda (zm. 1886 r., Buczyn) i Wiktorii z d. Szumskiej (ur. 1857 r., Lublin); ur. 07/19.11.1879 r., Buczyn, par. Radzięcin⁵²⁹; zm. 13.12.1944 r., Klementowice⁵³⁰;

Dzieci:

Eugeniusz – ur. 1911 r., Włodzimierz;

Marian Zachariasz – ur. 1912 r., Lublin⁵³¹;

Dругie małżeństwo Feliksa Józefa Adama Skrzyckiego:

Ślub: Lublin 15.09.1921 r.⁵³², z

Bronisława Gołemberska – córka Bronisława i Anny z d. Ukraińskiej; ur. ok. 1880 r., Lublin.

⁵²⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/40, s. 770.

⁵²⁹ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Radzięcinie, sygn. 4, s. 12.

⁵³⁰ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WJ9D-R9?i=187> [dostęp 16.08.2024].

⁵³¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/40, s. 331.

⁵³² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/110, s. 245.

Fot. 80. Nagrobek Weroniki Skrzyckiej

Fot. 81. Fotografia nagrobna Weroniki Skrzyckiej

46. Katarzyna Sobolewska (11/XVI/9)

Patrz: nr 21. Michalina Grafczyńska.

Fot. 82. Fotografia nagrobna Katarzyny Sobolewskiej

47. Klemens Sobolewski (11/XVI/9)

Patrz: nr 21. Michalina Grafczyńska.

Fot. 83. Fotografia nagrobna Klemensa Sobolewskiego

48. Maria Sokołowska (24/I/21)

Maria Sokołowska z d. Żelewska - ur. ok. 1886 r., Świdnik; zm. 24.10/06.11.1914 r., Lublin⁵³³;

Ślub z⁵³⁴

Franciszek Sokołowski (zegarmistrz) - zm. 17.08.1958 r.; w chwili śmierci miał 77 lat;

Rodzice Marii:

Hipolit Kopyciński;

Ślub: Zwoleń 1873 r., z

Ludwika Kopycińska;

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Maciej Jerzy Sokołowski - ur. 22.04.1949 r.; zm. 19.01.2014 r.

Fot. 84. Nagrobek rodziny Sokołowskich

Fot. 85. Fotografia nagrobna Marii Sokołowskiej

⁵³³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/103, s. 359.

⁵³⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/103, s. 359.

49. Eugenia Starnawska (9/XII/10)

Eugenia Olimpia Starnawska z d. Wrzesińska - ur. 1873 r., Sobienie Jeziory, pow. garwoliński; zm. 09/21.04.1897 r., Lublin; w chwili śmierci miała 25 lat⁵³⁵;

Rodzice Eugenii Olimpji:

Walenty Wrzesiński;

Ślub z:

Otolia Wrzesińska z d. Kalicka;

Mąż Eugenii Olimpji:

Stanisław Roman Starnawski (konduktor, pomocnik maszynisty kolei nadwiślańskiej) – syn Jana i Wiktorii z d. Leszczyńskiej; ur. 29.04/11.05.1869 r., Zofianka/Nowy Dwór, par. Wysokie⁵³⁶; po śmierci pierwszej żony Eugenii ożenił się z Marianną z d. Szabelską; zm. 01/14.11.1911 r., Włostowice⁵³⁷;

Ślub: Lublin 08/20.04.1895 r.⁵³⁸, z

Eugenia Starnawska;

Dzieci:

Stanisław – ur. 1896 r., Lublin⁵³⁹; zm. 1896 r., Lublin⁵⁴⁰.

⁵³⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/21, s. 323.

⁵³⁶ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:939K-RH42-TB?i=212> [dostęp 09.08.2024].

⁵³⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej we Włostowicach, sygn. 2.4/149, s. 191.

⁵³⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/19, s. 205.

⁵³⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie sygn. 2.4/20, s. 48.

⁵⁴⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/20, s. 359.

Fot. 86. Nagrobek Eugenii Starnawskiej

Fot. 87. Fotografia nagrobna
Eugenii Starnawskiej

50. Ignacy Starzeński (17/XVII/6)

Ignacy Ludwik Hipolit Starzeński/Starzyński (urzędnik zajmujący się księgami hipotecznymi) – ur. 1822 r., Poznań; zm. 25.10/07.11.1905 r., Lublin⁵⁴¹;

Rodzice Ignacego Ludwika:

Andrzej Starzeński – ur. 1792 r.;

Ślub: Poznań 1819 r., z

Antonina Brankowska – ur. 1794 r.;

Żona Ignacego Ludwika:

Katarzyna Styczyńska – córka Feliksa Andrzeja (rolnika) (ur. 1783 r.) i Teрезы z d. Tochman (ur. 1799 r.; zm. 1862 r., Lublin⁵⁴²); ur. 19.04.1821 r., Krzeszów (k. Tarnogrodu)⁵⁴³; zm. 09/21.11.1898 r., Lublin⁵⁴⁴;

Ślub: Turobin 25.02.1849 r.⁵⁴⁵, z

Ignacy Ludwik Hipolit Starzeński/Starzyński;

Dzieci:

Władysław Feliks Andrzej – ur. 01.06.1853 r., Lublin⁵⁴⁶; zm. 21.10.1853 r., Lublin⁵⁴⁷;

Drugie małżeństwo Ignacego Ludwika Hipolita Starzeńskiego/Starzyńskiego:

Ślub: Lublin 16/28.01.1899 r.⁵⁴⁸, z

Teofila Helena Niedzielska – córka Jana (ur. 01.01.1819 r., Rejowiec; zm. 06.06.1852 r., Ulów/Chełm) i Zofii z d. Mielechowicz (ur. 09.05.1818 r., Rejo-

⁵⁴¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/89, s. 436.

⁵⁴² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/45, s. 292.

⁵⁴³ https://fotolubgens.lubgens.eu/krzeszow/Krzeszow/urodzenia/ur_1810-1825/IMG_7565.JPG [dostęp 11.08.2024 r.].

⁵⁴⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/82, s. 385.

⁵⁴⁵ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Turobinie, sygn. 2.4/72, s. 99–100.

⁵⁴⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/36, s. 69.

⁵⁴⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/36, s. 443–444.

⁵⁴⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/83, s. 174.

wiec; zm. 12.08.1855 r., Deputycze); ur. 1842 r., Rejowiec; zm. 05/18.09.1908 r., Lublin⁵⁴⁹;

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Stanisław Brzeski (pułkownik wojsk polskich) – zm. 1863 r.; w chwili śmierci miał 84 lata.

Fot. 88. Nagrobek Ignacego Starzeńskiego

Fot. 89. Fotografia nagrobna Ignacego Starzeńskiego

⁵⁴⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/92, s. 347.

51. Leon Staszyc (21A/XVII/2)

Leon Staszyc (uczeń aptekarski) – ur. 15/27.03.1889 r., Lublin (Probstwo)⁵⁵⁰; zm. 10/23.10.1911 r., Lublin (akta metrykalne)⁵⁵¹/23.12.1911 r. (nagrobek);

Rodzice Leona:

Andrzej Staszyc (ślusarz) – syn Józefa i Katarzyny z d. Barszcz; ur. ok. 1858 r.; zm. 03.06.1916 r., Lublin⁵⁵²;

Ślub: Warszawa 29.08/10.09.1882 r.⁵⁵³, z

Marianna Julia Muszyńska – córka Józefa i Franciszki z d. Zawiszy;

Rodzeństwo Leona:

Karol – ur. 1884 r., Warszawa⁵⁵⁴;

Stanisława – ur. 1892 r., Lublin⁵⁵⁵; zm. 1895 r., Lublin⁵⁵⁶;

Marian – ur. 1895 r., Lublin (Tatary)⁵⁵⁷;

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Dorota Wośko – zm. 04.08.2010 r.; w chwili śmierci miała 34 lata.

⁵⁵⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/82, s. 17.

⁵⁵¹ APL, Akta stanu cywilnego Filialnej Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja w Lublinie (Czwartek), sygn. 2.4/10, s. 258.

⁵⁵² APL, Akta stanu cywilnego Filialnej Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja w Lublinie (Czwartek), sygn. 2.4/15, s. 95.

⁵⁵³ APW, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej Wszystkich Świętych w Warszawie, sygn. 21, k. 127.

⁵⁵⁴ APW, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej Wszystkich Świętych w Warszawie, sygn. 27, k. 401.

⁵⁵⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/85, s. 29.

⁵⁵⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/88, s. 189.

⁵⁵⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/88, s. 67.

Fot. 90. Nagrobek rodziny Staszyców

Fot. 91. Fotografia nagrobna
Leona Staszycy

52. Zofia Stępniaak (21A/XI/22)⁵⁵⁸

Zofia Stępniaak z d. Ciotucha – ur. 01/13.04.1880 r., Bogucin⁵⁵⁹; zm. 27.10/09.11.1910 r., Snopków⁵⁶⁰;

Rodzice Zofii:

Jan Ciotucha (robotnik, rolnik) – ur. ok. 1837 r., Witowice, par. Końskowola; zm. 09/22.04.1905, Lublin (Helenów)⁵⁶¹;

Ślub z:

Marianna Chabros – zm. 25.10.1915 r., Leonów, par. Niemce⁵⁶²;

Mąż Zofii:

Jan Stępniaak – syn Tomasza i Anny z d. Barskiej; ur. Bronisławka, par. Jastków;

Ślub: Garbów 1903 r.⁵⁶³, z

Zofia Ciotucha;

Dzieci:

Marianna Burzak z d. Stępniaak – ur. 1904 r., Wygoda, par. Garbów⁵⁶⁴; zm. 28.03.1993 r. (dane z nagrobka);

Bolesław – ur. 1909 r., Snopków⁵⁶⁵.

⁵⁵⁸ Umieszczenie fotografii porcelanowej na płycie nagrobka w omawianym przypadku nie pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, która z dwóch pochowanych w tym grobowcu kobiet została przedstawiona na załączonym zdjęciu.

⁵⁵⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Garbowie, sygn. 2.4/151, s. 42.

⁵⁶⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/38, s. 167.

⁵⁶¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/29, s. 508.

⁵⁶² <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-CS4X-S?i=20> [dostęp 18.08.2024].

⁵⁶³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Garbowie, sygn. 2.4/190, s. 214.

⁵⁶⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Garbowie, sygn. 2.4/191, s. 75.

⁵⁶⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/35, s. 368.

Fot. 92. Nagrobek rodziny Stępnik

Fot. 93. Fotografia nagrobna Zofii Stępnik

53. Wanda Suchorzewska (7/XI/4/4a)

Wanda Petronella Pulcheria Suchorzewska z d. Radziwińska - ur. 04.05.1831 r., Żurawie; zm. 06/19.10.1910 r., Lublin; w chwili śmierci miała 82 lata⁵⁶⁶;

Rodzice Wandy:

Piotr Radziwiński herbu Lubicz (właściciel folwarku Żurawie) - zm. 14.01.1849 r.;

Ślub z:

Weronika Guttry - zm. 10.03.1845 r.;

Mąż Wandy:

Włodzimierz Władysław Suchorzewski herbu Zaremba (syn właściciela folwarku Kajewo) - zm. 08.01.1906 r., Bydgoszcz (genealogia Minakowskiego)⁵⁶⁷;

Ślub: Mokronos 25.01.1853 r.⁵⁶⁸, z

Wanda Petronella Pulcheria Radziwińska;

Dzieci:

Jan Karol Bronisław Suchorzewski - ur. ok. 1859 r., Wielkie Księstwo Poznańskie; zm. 02.11.1921 r., Lublin⁵⁶⁹;

Jan Karol Bronisław Suchorzewski;

Ślub: Lublin 1886 r.⁵⁷⁰, z

Apolonia Dorota Piotrowska - córka Karola Wawrzeńca i Anny Doroty z d. Ślopczyk;

Dzieci:

Anna Maria Suchorzewska - poślubiła Zdzisława Zygmunta Wenda; zm. 18.08.1925 r. (nagrobek);

⁵⁶⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/94, s. 344.

⁵⁶⁷ <https://wielcy.pl/wgm/?m=NG&t=PN&n=lu.25238> [dostęp 20.10.2024]

⁵⁶⁸ AP w Poznaniu, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Mokronos (pow. krotoszyński), sygn. 4/75, s. 40.

⁵⁶⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/58, s. 500.

⁵⁷⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/69, s. 226.

Aleksander Tadeusz Suchorzewski (urzędnik) – ur. 1901 r., Lublin⁵⁷¹;
poślubił Józefę Hulcz; zm. 29.07.1979 r. (nagrobek);

Józefa Suchorzewska – ur. 30.01.1910 r.; zm. 30.06.1994 r.

Fot. 94. Nagrobek rodziny Suchorzewskich

Fot. 95. Fotografia nagrobna
Wandy Suchorzewskiej

⁵⁷¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/85, s. 118.

54. Antoni Suszycki (1/I/16/12a)⁵⁷²

Antoni Suszycki – ur. 31.05.1858 r., Huta Kębelska, par. Wąwolnica⁵⁷³;
zm. 01.03.1916 r., Lublin⁵⁷⁴;

Rodzice Antoniego:

Ignacy Suszycki (dzierzawca folwarku Huta Kębelska; dzierzawca propinacji w Krzczonowie) – syn Stanisława i Wiktorii z d. Sącheckiej; ur. 31.07.1820 r., Słotwiny, par. Karczmiska⁵⁷⁵; zm. 13.03.1865 r., Wąwolnica⁵⁷⁶;
Ślub: Wojciechów 1842 r.⁵⁷⁷, z

Konstancja Julianna Buz-Łubkowska – córka Antoniego i Katarzyny z d. Pulikowskiej; ur. 14.02.1824 r., Łubki, par. Wojciechów⁵⁷⁸;

Żona Antoniego:

Marianna Kazimiera Poppe (por. rodzina Poppe);

Ślub: Lublin 14/26.09.1877 r.⁵⁷⁹, z

Antoni Suszycki;

Dzieci:

Władysław Suszycki – ur. 1878 r., Lublin⁵⁸⁰; zm. 11.05.1881 r., Lublin⁵⁸¹;

Stanisław Suszycki (technik, agent kolei nadwiślańskiej) – ur. 1880 r., Lublin⁵⁸²; zm. 1900 r., Lublin⁵⁸³;

Drugie małżeństwo Konstancji Julianny Buz-Łubkowskiej:

⁵⁷² Fotografia porcelanowa może w tym przypadku przedstawiać Antoniego Suszyckiego lub jego syna Stanisława.

⁵⁷³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Wąwolnicy, sygn. 2.4/75, s. 35.

⁵⁷⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/105, s. 185.

⁵⁷⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kazimierzu, filia w Karczmiskach, sygn. 1/15, s. 24.

⁵⁷⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Wąwolnicy, sygn. 2.4/82, s. 136.

⁵⁷⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Beżycach, filia w Wojciechowie, sygn. 2.4/46, s. 49.

⁵⁷⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Beżycach, filia w Wojciechowie, sygn. 1/28, s. 5.

⁵⁷⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/60, s. 245.

⁵⁸⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/61, s. 126.

⁵⁸¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/64, s. 451.

⁵⁸² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/63, s. 95.

⁵⁸³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/84, s. 318.

Ślub: Krzczonów 1866 r.⁵⁸⁴, z

Marcin Wagner – syn Feliksa i Anastazji z d. Piersickiej.

Fot. 96. Nagrobek rodziny Suszyckich

Fot. 97. Fotografia nagrobna
Antoniego Suszyckiego

⁵⁸⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krzczonowie, sygn. 2.4/71, s. 122.

55., 56. Henryk Szanajca (18C/I/13) [dwie porcelanki]

Henryk Szanajca (uczeń lubelskiego gimnazjum) – ur. 1864 r., Tarnogród; zm. 18/30.12.1878 r., Lublin; w dniu śmierci miał 14 lat i był uczniem IV klasy gimnazjum w Lublinie⁵⁸⁵;

Rodzice Henryka:

Wincenty Szanajca – syn Stanisława i Katarzyny Szanajców; ur. ok. 1833, par. Biłgoraj; zm. 04/17.01.1908 r.; w chwili śmierci miał 75 lat⁵⁸⁶;

Ślub: Tarnogród 1862 r., z

Anastazja Goldsztein – córka Ludwika i Katarzyny Goldsztejnów; ur. Tarnogród lub Solec, gub. radomska; zm. 22.10/03.11.1899 r., Lublin⁵⁸⁷; w chwili śmierci miała 62 lata.

Fot. 98. Nagrobek rodziny Szanajców

⁵⁸⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/61, s. 395.

⁵⁸⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/92, s. 255.

⁵⁸⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/83, s. 371.

Fot. 99. Fotografia nagrobna Henryka Szanajcy

Fot. 100. Fotografia nagrobna Henryka Szanajcy

57. Stanisław Szulecki (21B/XVIII/17)

Stanisław Szulecki (dzierzawca majątku ziemskiego) – syn Ignacego i Marianny Heleny z d. Celińskiej; ur. 1857 r., Berdyczów, gub. kijowska; zm. 07/20.08.1910 r., Rury, pow. nowoaleksandryjski⁵⁸⁸;

Ślub: Warszawa 12/25.02.1908 r.⁵⁸⁹, z

Wacława Tekla Niemierzycka – córka Józefa i Marianny z d. Grzegorzewskiej; ur. 1874 r., Warszawa; zm. 10.05.1954 r. (nagrobek);

Drugie małżeństwo Wacławy Tekli:

Ślub: Warszawa 23.05.1920 r., Warszawa⁵⁹⁰, z

Aleksander Wincenty Milanowski – syn Grassyldy z d. Milanowskiej; ur. 1850 r., Augustów; zm. 10.07.1931 r., Lublin⁵⁹¹.

Fot. 101. Nagrobek rodziny Szuleckich

Fot. 102. Fotografia nagrobna Stanisława Szuleckiego

⁵⁸⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/38, s. 118.

⁵⁸⁹ APW, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej Wszystkich Świętych w Warszawie, sygn. 142, s. 163.

⁵⁹⁰ <https://metryki.genealodzy.pl/index.php?op=pg&id=999&se=&sy=1920&kt=2&plik=098099.jpg&x=2235&y=596&zoom=1.75> [dostęp 08.11.2024].

⁵⁹¹ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WK6W-S?i=44&cc=1867931> [dostęp 08.11.2024].

58. Jadwiga Świątecka (18C/II/17a/18/19/19a)

Anna Jadwiga Świątecka z d. Rzewuska – ur. 13/25.11.1879 r., Wola Sławińska⁵⁹²; zm. 11/24.1905 r., Kramatorsk, gub. charkowska⁵⁹³;

Rodzice Anny Jadwigi:

Józef Adam Bartłomiej Rzewuski (właściciel majątku ziemskiego Wola Sławińska) – syn Józefa i Euzebiei z d. Mazurkiewicz; ur. ok. 1842 r., Czernice, gub. warszawska; zm. 03/16.07.1915 r., Wola Sławińska⁵⁹⁴;

Ślub: Warszawa 23.02.1868 r.⁵⁹⁵, z

Maria Sommer – córka Augusta i Karoliny z d. Łazawskiej; ur. 24.04.1847 r., Warszawa⁵⁹⁶; zm. 1928 r., Lublin;

Mąż Anny Jadwigi:

Kazimierz Albin Nepomucen Świątecki (lekarz) – syn Konstantego (podleśnego) i Nepomuceny z d. Sikorskiej; ur. 01.03.1867 r., Łopiennik Lacki⁵⁹⁷;

Ślub: Warszawa 04/17.02.1904 r.⁵⁹⁸, z

Anna Jadwiga Rzewuska;

Dzieci:

Kazimierz – ur. 1905 r., Czestoborowice⁵⁹⁹;

Stanisław Rzewuski (bratanek Anny Jadwigi Świąteckiej) – syn Wacława Józefa i Marii Janiny z d. Żylińskiej; ur. 19.12.1902 r./01.01.1903 r., Lublin⁶⁰⁰; zm. 19.12.1975 r., Warszawa (dane z nagrobka);

Tadeusz Rzewuski (bratanek Anny Jadwigi Świąteckiej) – syn Wacława Józefa i Marii Janiny z d. Żylińskiej; ur. 28.10.1905 r., Warszawa⁶⁰¹;

⁵⁹² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/64, s. 77.

⁵⁹³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/29, s. 461.

⁵⁹⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/48, s. 186.

⁵⁹⁵ APW, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej Wszystkich Świętych w Warszawie, sygn. 1, k. 255.

⁵⁹⁶ APW, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej św. Krzyża w Warszawie, sygn. 21, k. 49.

⁵⁹⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Łopienniku, sygn. 2.4/74, s. 5.

⁵⁹⁸ APW, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej św. Jana Chrzciciela w Warszawie, sygn. 185, k. 35.

⁵⁹⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Czestoborowicach, sygn. 2.4/121, s. 111.

⁶⁰⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/27, s. 258.

⁶⁰¹ <https://metryki.genealodzy.pl/index.php?op=pg&id=679&sy=1906a&kt=1&plik=595-598.jpg> [dostęp 15.08.2024].

zm. 06.07.1995 r., Francja (dane z nagrobka);

Maria Wanda Lasocka z d. Rzewuska Sommer (siostra Anny Jadwigi Świąteczkiej) – córka Józefa i Marii z d. Sommer; ur. 1870 r. (dane z nagrobka); w 1892 r. w Lublinie poślubiła Zdzisława Rudnickiego (zm. 1896 r., Lublin), a w 1908 r. w Warszawie poślubiła Jerzego Henryka Ludwika Lasockiego (zm. 1938 r., Warszawa); zm. 1926 r., Lublin;

Zofia Rzewuska z d. Rogalska – ur. 1915 r., Wojciechów; wyszła za Stanisława Rzewuskiego; zm. 1987 r., Warszawa;

Józef Rzewuski – zm. 1879 r., (ojciec Józefa Adama Bartłomieja Rzewuskiego, dziadek Anny Jadwigi Świąteczkiej);

Jerzy Maciej Rzewuski – syn Stanisława i Zofii z d. Rogalskiej; ur. 1933 r.; zm. 2022 r.;

Wacław Rzewuski – ur. 1873 r., Rudno; zm. 1932 r., Lublin, (brat Anny Jadwigi Świąteczkiej).

Fot. 103. Nagrobek Jadwigi Świąteczkiej.

Fot. 104. Fotografia nagrobna Jadwigi Świąteczkiej.

59. Zofia Świdierska (22B/I/15)

**Zofia Julianna Świdierska z d. Wasilewska – ur. 08/20.02.1873 r., Lublin⁶⁰²;
zm. 27.10/09.11.1912 r., Lublin⁶⁰³;**

Rodzice Zofii Julianny:

Jan Wasilewski – syn Jana i Joanny Wasilewskich; ur. ok. 1820 r., Warszawa; zm. 19.06/02.07.1905 r., Lublin⁶⁰⁴;

Ślub z:

Maria Zielińska;

Mąż Zofii Julianny:

Stanisław Świdierski (murarz) – syn Pawła i Wiktorii z d. Łuczowskiej; ur. 19.04/01.05.1880 r., Końskowola⁶⁰⁵;

Ślub: Lublin 18.04/01.03.1902 r.⁶⁰⁶, z

Zofia Julianna Wasilewska;

Dzieci:

Henryk – ur. 1903 r., Lublin⁶⁰⁷;

August Świdierski – ur. 08/21.08.1906 r., Lublin (Piaski)⁶⁰⁸; zm. 14.04.1925 r., Lublin⁶⁰⁹;

Jadwiga Janina – ur. 1905 r., Lublin⁶¹⁰;

Zbigniew Stanisław Świdierski – ur. 1911 r., Lublin⁶¹¹; zm. 21.05.1976 r.;

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Adela Świdierska z d. Galińska – zm. 18.06.2006 r.; w chwili śmierci miała 90 lat.

⁶⁰² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/60, s. 13.

⁶⁰³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/101, s. 384.

⁶⁰⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/29, s. 539.

⁶⁰⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Końskowoli, sygn. 2.4/85, s. 24.

⁶⁰⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/26, s. 356.

⁶⁰⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/27, s. 189.

⁶⁰⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/30, s. 223.

⁶⁰⁹ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WKD2-1?i=125> [dostęp 17.08.2024].

⁶¹⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/32, s. 184.

⁶¹¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/40, s. 193.

Fot. 105. Nagrobek rodziny Świderskich

Fot. 106. Fotografia nagrobna
Zofii Świderskiej

60. Zofia Tarnowska (25A/I/5)

**Zofia Józefa Tarnowska z d. Zawadzka – ur. ok. 1850 r.; zm. 15.12.1916 r.,
Lublin⁶¹²;**

Rodzice Zofii Józefy:

Franciszek Ksawery Zawadzki (właściciel majątku ziemskiego Postróże Duże) – syn Józefa i Honoraty z d. Cichockiej; ur. 1826 r., Sanniki; zm. 03/16.02.1902 r., Postróże Duże⁶¹³;

Ślub: Pilichowo 17/29.07.1849 r.⁶¹⁴, z

Agnieszka Bacciarelli – córka Józefa i Józefy Bacciarellich; ur. 1829 r.; zm. 29.08/10.09.1891 r., Woźniki (k. Radzymina)⁶¹⁵;

Mąż Zofii Józefy:

Feliks Jan Tarnowski (właściciel majątku ziemskiego Kłoczew) – syn Pawła i Antoniny z d. Krzykowskiej; ur. 05.02.1845 r., Zarębin, par. Czerwińsk⁶¹⁶; zm. 1906 r., Kłoczew;

Ślub: Radzymin 17.01.1872 r.⁶¹⁷, z

Zofia Józefa Zawadzka;

Dzieci:

Stanisława Ewa – ur. 1875 r., Stróżewo⁶¹⁸;

Czesława Kazimiera – ur. 1876 r., Stróżewo⁶¹⁹;

Kazimiera Aleksandra – ur. 1877 r., Stróżewo⁶²⁰;

Włodzimierz Józef – ur. 1879 r., Stróżewo⁶²¹;

Leokadia Leontyna – ur. 1882 r., Stróżewo⁶²²;

⁶¹² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/105, s. 307.

⁶¹³ <https://metryki.genealodzy.pl/index.php?op=pg&id=1178&se=&sy=1902&kt=3&pplik=004.jpg&x=58&y=1620&zoom=1.75> [dostęp 12.08.2024].

⁶¹⁴ APP, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Pilichowie, sygn. 45, k. 3.

⁶¹⁵ <https://metryki.genbaza.pl/genbaza,detail,396909,108> [dostęp 12.08.2024].

⁶¹⁶ <https://metryki.genealodzy.pl/index.php?op=pg&id=429&se=&sy=1845&kt=1&pplik=04-09.jpg&x=1336&y=0&zoom=1.75> [dostęp 12.08.2024].

⁶¹⁷ <https://metryki.genbaza.pl/genbaza,detail,396889,14> [dostęp 12.08.2024].

⁶¹⁸ APW, Oddział w Mławie, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kamienicy, sygn. 60, k. 2.

⁶¹⁹ APW, Oddział w Mławie, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kamienicy, sygn. 61, k. 3.

⁶²⁰ <https://metryki.genbaza.pl/genbaza,detail,402834,12#> [dostęp 12.08.2024].

⁶²¹ <https://metryki.genbaza.pl/genbaza,detail,402941,23> [dostęp 12.08.2024].

⁶²² <https://metryki.genbaza.pl/genbaza,detail,402949,4> [dostęp 12.08.2024].

Alfred Paweł – ur. 1891 r., Kłoczew⁶²³;

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Irena Tarnowska – zm. 23.03.1970 r.; w chwili śmierci miała 84 lata.

Fot. 107. Nagrobek rodziny Tarnowskich

Fot. 108. Fotografia nagrobna Zofii Tarnowskiej

⁶²³ APS, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej w Kłoczewie powiat Ryki, 1.1/1, s. 109.

61. Izabella Tymińska (20B/XVIII/11)

**Izabella Tymińska - ur. 26.02.1863 r., Wolica Wąsowicza (Wołyń);
zm. 15/28.10.1909 r., Lublin⁶²⁴;**

Rodzice Izabelli:

Leopold Tymiński - zm. 1900 r., Lwów;

Ślub z:

Krystyna Kwiatkowska;

Rodzeństwo Izabelli:

Kasylda Justyna - ur. 13.04.1852 r., Wolica Wąsowicza, Wołyń;
zm. 05.01.1855 r., Wolica Wąsowicza, Wołyń;

Zygmunt Wojciech - ur. 11.04.1853 r., Wolica Wąsowicza, par. Bazalia
(Wołyń);

Marian - ur. 25.03.1854 r., Wolica Wąsowicza;

Leopold - ur. 20.04.1855 r., Wolica Wąsowicza; zm. 02.02.1920 r., Lublin⁶²⁵;

Lucjan - ur. 31.10.1856 r., Wolica Wąsowicza; zm. 12.04.1862 r., Wolica
Wąsowicza;

Franciszka - zm. 11.08.1860 r., Wolica Wąsowicza;

Kazimierz - ur. 12.01.1858 r., Wolica Wąsowicza; zm. 11.08.1860 r., Wolica
Wąsowicza;

Maria Krystyna - ur. 30.05.1860 r., Wolica Wąsowicza;

Jan - ur. 30.07.1861 r., Wolica Wąsowicza;

Teodor - ur. 29.05.1864 r., Wolica Wąsowicza;

Wiktoria - ur. 06.01.1867 r., Wolica Wąsowicza⁶²⁶;

Inne osoby pochowane w grobowcu:

Jan Głowacki - zm. 29.04.1989 r.; w chwili śmierci miał 95 lat;

⁶²⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/35, s. 714.

⁶²⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/56, s. 429.

⁶²⁶ [https://wolynmetryki.pl/Wolyn/index.php?imie_szuk=&nazw_szuk=Tyimi%F1ski&miej_szuk=+¶_szuk=&rok_start_szuk=&rok_koniec_szuk\[dostęp17.08.2024\]](https://wolynmetryki.pl/Wolyn/index.php?imie_szuk=&nazw_szuk=Tyimi%F1ski&miej_szuk=+¶_szuk=&rok_start_szuk=&rok_koniec_szuk[dostęp17.08.2024]); https://geneteka.genealodzy.pl/index.php?op=gt&lang=pol&bdm=D&w=21uk&rid=D&search_lastname=Tyimi-%C5%84ska&search_name=Krystyna&search_lastname2=&search_name2=&from_date=&to_date=&rpp1=&ordertable= [dostęp 17.08.2024].

Zofia Głowacka z d. Czerniak – zm. 30.08.1990 r.; w chwili śmierci miała 87 lat;

Jerzy Głowacki (magister farmacji) – zm. 14.04.2018 r.; w chwili śmierci miał 86 lat;

Faustyna Głowacka z d. Ścibior (magister farmacji) – zm. 21.12.2018 r.; w chwili śmierci miała 85 lat.

Fot. 109. Nagrobek rodziny Tymieńskich

Fot. 110. Fotografia nagrobna Izabeli Tymieńskiej

62. Stanisława Waśniewska (17/I/44)

Stanisława Waśniewska - ur. 25.04/07.05.1883 r., Lublin⁶²⁷; zm. 1900 r., Lublin; w chwili śmierci miała 17 lat i była panną⁶²⁸;

Rodzice Stanisławy:

Ignacy Adam Waśniewski (mechanik, kupiec) - ur. 03.11.1850 r., Wyso-
kie⁶²⁹; zm. 19.01.1919 r., Lublin⁶³⁰;

Ślub: Warszawa 19.09/01.10.1879 r.⁶³¹, z

Wiktoria Marianna Waśniewska z d. Domagalska - ur. 21.12.1860 r.,
Warszawa⁶³²; zm. 22.08.1932 r., Lublin⁶³³;

Rodzeństwo Stanisławy:

Stefan - ur. 1885 r., Lublin⁶³⁴; zm. 1932 r., Lublin⁶³⁵;

Tadeusz - ur. 1887 r., Lublin⁶³⁶;

Wiktoria Ludwika - ur. 1889 r. (ochrzczona w 1890 r. z powodu „kupiec-
kich spraw ojca”), Lublin⁶³⁷;

**Ignacy Waśniewski - ur. 30.09.1891 r., Lublin⁶³⁸; zm. 05.09.1892 r.,
Lublin⁶³⁹;**

Witold - ur. 1894 r., Lublin⁶⁴⁰;

⁶²⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/66, s. 174.

⁶²⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/84, s. 341.

⁶²⁹ APZ, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Wysokiem, sygn. 2.4/70, s. 16.

⁶³⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/108, s. 244.

⁶³¹ APW, Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej Św. Jana Chrzciciela w Warszawie, sygn. 95, k. 449.

⁶³² <https://metryki.genealodzy.pl/metryka.php?ar=8&zs=9233d&sy=142&kt=2&skan=015-018.jpg> [dostęp 09.09.2024].

⁶³³ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-H12C-T?i=509> [dostęp 09.09.2024].

⁶³⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/68, s. 98.

⁶³⁵ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-H1LK-Z?i=532> [dostęp 09.09.2024].

⁶³⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/71, s.13.

⁶³⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/73, s. 58.

⁶³⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/75, s. 72.

⁶³⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/75, s. 287.

⁶⁴⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn.2.4/77, s. 48.

Walery – ur. 1896 r., Lublin⁶⁴¹;

Janina Maria – ur. 1898 r., Lublin⁶⁴²; zm. 1933 r., Lublin⁶⁴³;

Helena Waśniewska – ur. 25.05.1900 r., Lublin⁶⁴⁴; zm. 15.08.1900 r., Lublin⁶⁴⁵;

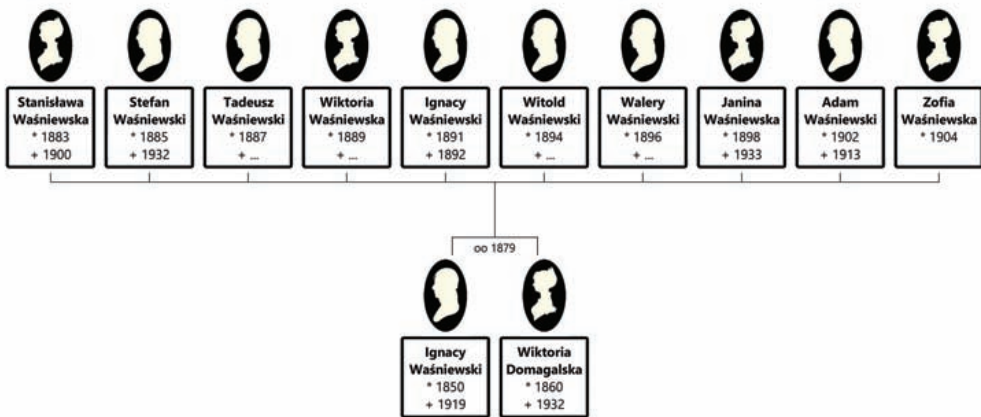
Adam Waśniewski – ur. 1902 r., Lublin⁶⁴⁶; zm. 1913 r., Lublin⁶⁴⁷;

Zofia – ur. 1904 r., Lublin⁶⁴⁸;

Inne osoby pochowane w nagrobku:

Petronela Waśniewska z d. de Medem – zm. 03.03.1899 r.;

Petronela Penkszyk – ur. 1870 r.; zm. 1955 r.

Tablica 10. Rodzina Waśniewskich

⁶⁴¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/79, s. 40.

⁶⁴² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/82, s. 107.

⁶⁴³ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-H1VT-P?i=577> [dostęp 09.09.2024].

⁶⁴⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/84, s. 88.

⁶⁴⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/84, s. 324.

⁶⁴⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/87, s. 17.

⁶⁴⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/102, s. 325.

⁶⁴⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/88, s. 80.

Fot. 111. Nagrobek rodziny
Waśniewskich

Fot. 112. Fotografia nagrobna
Stanisławy Waśniewskiej

63. Henryk Wojdaliński (32/I/2)

Henryk Wojdaliński (uczeń 6 klasy szkoły filologicznej) –

ur. 28.06/11.07.1900 r.⁶⁴⁹; zm. 01.10.1918 r., Lublin⁶⁵⁰;

Rodzice Henryka:

Adam Wojdaliński/Wojduliński (obywatel) – syn Ludwika (malarza) i Salomei z d. Czapskiej; ur. 18.11.1859 r., Kalinowszczyzna⁶⁵¹; zm. 26.01.1923 r., Lublin⁶⁵²;

Ślub: Matczyn 1888 r.⁶⁵³, z

Zofia Nowicka/Nowacka – córka Stanisława i Anny z d. Kowalskiej; ur. 22.04/04.05.1869 r., Krężnica Jara⁶⁵⁴; zm. 04.01.1948 r.;

Rodzeństwo Henryka:

Helena – ur. 1889 r., Lublin⁶⁵⁵;

Adam Gracjan – ur. 1891 r., Lublin⁶⁵⁶; zm. 1898 r., Lublin⁶⁵⁷;

German Tadeusz – ur. 1894 r., Lublin⁶⁵⁸; zm. 1894 r., Lublin⁶⁵⁹;

Anna – ur. 1896 r., Lublin⁶⁶⁰;

Józef – ur. 1897 r., Lublin⁶⁶¹; zm. 1898 r., Lublin⁶⁶²;

⁶⁴⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 24, s. 190.

⁶⁵⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 52, s. 440.

⁶⁵¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 52, s. 46.

⁶⁵² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 61, s. 402.

⁶⁵³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Matczynie, sygn. 78, s. 29.

⁶⁵⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Zemborzycach, filia w Krężnicy Jarej, sygn. 57, s. 21.

⁶⁵⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 11, s. 127.

⁶⁵⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 15, s. 8.

⁶⁵⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 22, s. 331.

⁶⁵⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 18, s. 109.

⁶⁵⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 18, s. 309.

⁶⁶⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 20, s. 150.

⁶⁶¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 21, s. 78.

⁶⁶² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 22, s. 332.

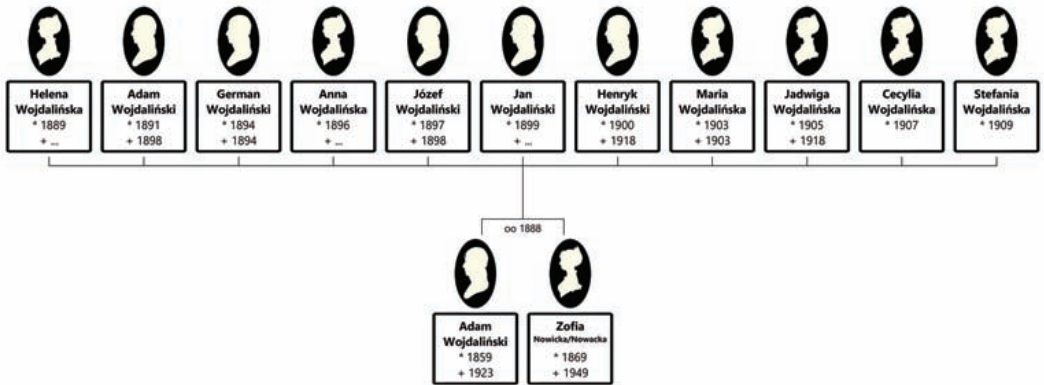
Jan Piotr – ur. 1899 r., Lublin⁶⁶³;

Maria – ur. 1903 r., Lublin⁶⁶⁴; zm. 1903 r., Lublin⁶⁶⁵;

Jadwiga Wojdalińska – ur. 08/21.05.1905 r., Lublin⁶⁶⁶; zm. 12.09.1918 r., Lublin⁶⁶⁷;

Cecylia – ur. 1907 r., Lublin⁶⁶⁸;

Stefania Justyna – ur. 1909 r., Lublin⁶⁶⁹.

Tablica 11. Rodzina Wojdalińskich

⁶⁶³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 23, s. 45.

⁶⁶⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 27, s. 309.

⁶⁶⁵ s. 578.

⁶⁶⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 29, s. 173.

⁶⁶⁷ APL, Akta stanu cywilnego Filialnej Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja w Lublinie (Czwartek), sygn. 17, s. 91.

⁶⁶⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 31, s. 380.

⁶⁶⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 35, s. 320.

Fot. 113. Nagrobek rodziny
Wojdalińskich

Fot. 114. Fotografia nagrobna
Henryka Wojdalińskiego

64. Eugeniusz Wośkowski (17/I/36)

Eugeniusz Wośkowski (uczeń lubelskiego gimnazjum) – ur. 18/30.11.1888 r., Lublin⁶⁷⁰; zm. 22.03/04.04.1905 r., Lublin; w chwili śmierci miał 16 lat i był uczniem lubelskiego gimnazjum⁶⁷¹;

Rodzice Eugeniusza:

Augustyn Wośkowski (blacharz, grabarz, producent trumien) – syn Emilianiana (rolnika) i Tekli z d. Kurczewskiej; ur. 12.08.1858 r., Urzędów⁶⁷²; zm. 07.03.1932 r., Lublin⁶⁷³;

Ślub: Lublin 30.01/11.02.1888 r.⁶⁷⁴, z

Waleria Koziółkiewicz – córka Piotra i Franciszki z d. Szykulskiej; ur. 1860 r., Hrubieszów; zm. 14.02.1940 r., Lublin⁶⁷⁵;

Rodzeństwo Eugeniusza:

Aleksander Romuald (lekarz) – ur. 22.01/03.02.1890 r., Lublin⁶⁷⁶;

Jan – ur. 1891 r., Lublin⁶⁷⁷;

Jadwiga Dionizja – ur. 1893 r., Lublin⁶⁷⁸;

Feliks – ur. 1895 r., Lublin⁶⁷⁹; zm. 1895 r., Lublin⁶⁸⁰;

Maria Franciszka – ur. 1896 r., Lublin⁶⁸¹;

Zofia Michalina – ur. 1898 r., Lublin⁶⁸²;

⁶⁷⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/71, s. 121.

⁶⁷¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, 2.4/89, s. 340.

⁶⁷² <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:939KRC7TC?i=824&cc=1867931&cat=277928> [dostęp 11.08.2024].

⁶⁷³ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WKX8-N?i=471> [dostęp 11.08.2024].

⁶⁷⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/71, s. 152.

⁶⁷⁵ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-71QF-CQ?i=652> [dostęp 11.08.2024].

⁶⁷⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/13, s. 21.

⁶⁷⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/15, s. 158.

⁶⁷⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/17, s. 133.

⁶⁷⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/19, s. 81.

⁶⁸⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/19, s. 274.

⁶⁸¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/20, s. 200.

⁶⁸² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn.2.4/22, s. 169.

Helena – ur. 1902 r., Lublin⁶⁸³; w 1933 r. poślubiła Jana Wolańskiego;

Janina Stanisława – ur. 1906 r., Lublin⁶⁸⁴;

Inne osoby pochowane w nagrobku:

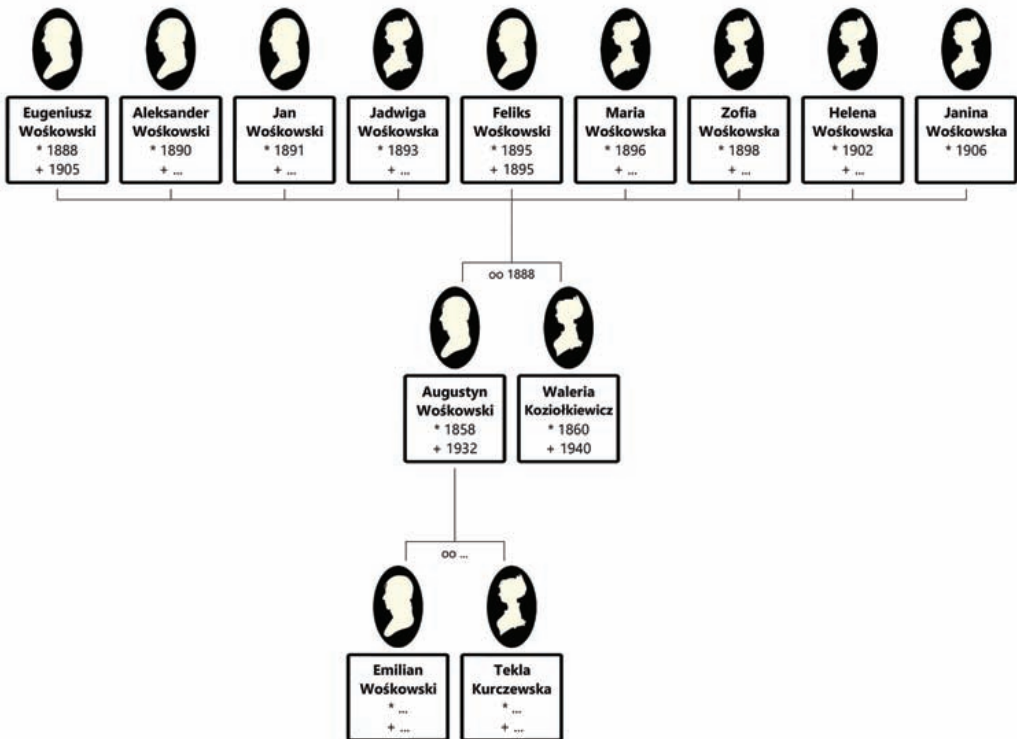
Jadwiga Koziółkiewicz – zm. 26.11.1889 r.; w chwili śmierci miała 15 lat;

Franciszka Koziółkiewicz z d. Szykulska – zm. 1893 r.; w chwili śmierci miała 61 lat;

Piotr Koziółkiewicz – zm. 20.08.1899 r.; w chwili śmierci miał 69 lat;

Feliks Woškowski – ur. 30.05.1905 r.; zm. 30.08.1905 r.;

Piotr Ignacy Koziółkiewicz – zm. 06.09.1911 r.; w chwili śmierci miał 35 lat.

Tablica 12. Rodzina Woškowskich

⁶⁸³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/86, s. 13.

⁶⁸⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/90, s. 197-198.

Fot. 115. Nagrobek rodziny Woźkowskich

Fot. 116. Fotografia nagrobna Eugeniusza Woźkowskiego

65. Aniela Helena Wójcik (5A/XII/6)

Aniela Helena Wójcik z d. Kaczorowska – ur. ok. 1866 r.;
zm. 28.01.1904 r., Lublin (nagrobek);

Prawdopodobnie miała męża lub syna o imieniu Stanisław (inskrypcja nagrobna).

Fot. 117. Nagrobek Anieli Heleny Wójcik

Fot. 118. Fotografia nagrobna
Anieli Heleny Wójcik

66. Aniela Zieniawa (21A/III/35)

**Aniela Zieniawa z d. Kostrzanowska - ur. 18/30.07.1885 r. Chełm⁶⁸⁵;
zm. 10/13.03.1910 r., Lublin (Piaski)⁶⁸⁶;**

Rodzice Anieli:

Tomasz Kostrzanowski (murarz) - ur. 26.12.1858 r., Krasnystaw⁶⁸⁷;
zm. 30.05.1943 r., Chełm⁶⁸⁸;

Ślub z:

Paulina Suchoń - ur. 22.06.1862 r., Kumów⁶⁸⁹; zm. 22.07.1939 r., Chełm⁶⁹⁰;

Mąż Anieli:

Edward Zieniawa (kancelista, pracownik kolei) - syn Adama i Marii z d. Brosławskiej; ur. ok. 1873 r., Białystok; po śmierci Anieli w 1910 r. w Lublinie poślubił Stanisławę Dwornik (ur. ok. 1873 r.; zm. 08.10.1930 r., Lublin)⁶⁹¹;
zm. 09.10.1930 r., Lublin⁶⁹²;

Ślub: Chełm 16/29.05.1904 r.⁶⁹³, z

Aniela Kostrzanowska;

Dzieci:

N.N. - 1906 r., Lublin (Piaski)⁶⁹⁴;

**Antoni Zieniawa - ur. 14/27.02.1910 r., Lublin (Piaski)⁶⁹⁵;
zm. 05/18.06.1910 r., Lublin⁶⁹⁶.**

⁶⁸⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Chełmie, sygn. 2.4/133.

⁶⁸⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/38, s. 32.

⁶⁸⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 2.4/78, s. 96.

⁶⁸⁸ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WNQC-V8?i=154&cc=1867931> [dostęp 17.08.2024].

⁶⁸⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kumowie, sygn. 2.4/72, s. 23.

⁶⁹⁰ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WNQC-V8?i=154> [dostęp 17.08.2024].

⁶⁹¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/37, s. 105.

⁶⁹² <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WKD1-D?i=9> [dostęp 17.08.2024].

⁶⁹³ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WNQC-V8?i=154&cc=1867931> [dostęp 17.08.2024].

⁶⁹⁴ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/30, s. 585.

⁶⁹⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/36, s. 92.

⁶⁹⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 2.4/38, s. 76.

Fot. 119. Nagrobek rodziny Zieniawa

Fot. 120. Fotografia nagrobna Anieli Zieniawy

67. Józefa Żelewska (15C/IX/6)

Józefa Apolonia Żelewska z d. Zielińska - córka Michała i Heleny z d. Jabłońskiej; ur. 19.02.1839 r., Piaski⁶⁹⁷; zm. 12/24.05.1890 r., Lublin⁶⁹⁸;

Ślub: Lublin 01.11.1864 r.⁶⁹⁹, z

Wiktor Jan Kanty Żelewski - syn Stanisława i Anny z d. Fruzińskiej; ur. 1802 r., Modliborzyce; zm. 19.04/01.05.1879 r., Lublin⁷⁰⁰;

Dzieci:

Franciszek (dziecko nieślubne Józefy Żelewskiej) - ur. 1861 r., Kęblów (par. Piaski)⁷⁰¹;

Zuzanna Mielniczuk z d. Zielińska (dziecko nieślubne Józefy Żelewskiej) - ur. 11.08.1863 r., Lublin⁷⁰²; w 1886 r. w Lublinie poślubiła Władysława Mielniczuka⁷⁰³; zm. 02.12.1940 r., Lublin⁷⁰⁴;

Karol - ur. 1866 r., Lublin⁷⁰⁵; zm. 1874 r., Lublin⁷⁰⁶;

Aniela - ur. 1868 r., Lublin⁷⁰⁷; zm. 1870 r., Lublin⁷⁰⁸;

Tomasz - ur. 1872 r., Lublin⁷⁰⁹;

Józef Aleksander - ur. 1876 r., Lublin⁷¹⁰.

⁶⁹⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Piaskach, sygn. 2.4/31, s. 7.

⁶⁹⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/73, s. 251.

⁶⁹⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/47, s. 238.

⁷⁰⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/62, s. 403.

⁷⁰¹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Piaskach, sygn. 2.4/53, s. 20.

⁷⁰² APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/47, s. 1.

⁷⁰³ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/69, s. 185.

⁷⁰⁴ <https://www.familysearch.org/ark:/61903/3:1:9396-WLX2?i=191> [dostęp 15.08.2024].

⁷⁰⁵ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 2.4/59, s. 46.

⁷⁰⁶ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/57, s. 285.

⁷⁰⁷ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/51, s. 90.

⁷⁰⁸ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/53, s. 317.

⁷⁰⁹ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/55, s. 133-134.

⁷¹⁰ APL, Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2.4/59, s. 38.

Fot. 121. Nagrobek rodziny Żelewskich

Fot. 122. Fotografia nagrobna Józefy Żelewskiej

Bibliografia

Źródła archiwalne

Archiwum Państwowe w Lublinie

Akta stanu cywilnego Filialnej Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja w Lublinie (Czwartek), sygn. 10, 12, 13, 15, 17, 19.

Akta stanu cywilnego Parafii Greckokatolickiej w Hrubieszowie, sygn. 62.

Akta stanu cywilnego Parafii Greckokatolickiej w Rakolupach, sygn. 61.

Akta stanu cywilnego Parafii Greckokatolickiej w Zamościu, sygn. 43.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Katedralnej św. Jana w Lublinie, sygn. 2, 4, 9, 10, 12, 14, 18-19, 21-24, 26, 31, 34-73, 75-79, 81-94, 97, 101-103, 105-108, 110.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Nawrócenia św. Pawła w Lublinie, sygn. 3, 5, 13, 15, 17, 19-30, 32, 34-41, 44, 48-50, 52, 54, 56, 58, 60.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Michała w Lublinie, sygn. 4, 12, 16, 21, 22, 23, 26, 34, 39, 41, 48.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Mikołaja i św. Agnieszki w Lublinie (Kalinowszczyzna), sygn. 26, 52, 59, 69, 71, 72, 74, 75, 76, 81, 82, 84, 85, 88, 90, 120.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Bełżycach, filia w Wojciechowie, sygn. 28, 46.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Biłgoraju, sygn. 7, 11.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Bystrzycy, sygn. 38.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Chełmie, sygn. 82, 86, 119, 121, 125, 127, 128, 131, 133, 135, 174.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Chodlu, sygn. 7, 64, 66.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Częstoborowicach, sygn. 121.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Dysie, sygn. 76, 79, 81, 83, 85.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Garbowie, sygn. 114, 125, 151, 190, 191.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Hrubieszowie, sygn. 59.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kazimierzu, filia w Karczmiskach, sygn. 15.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kielczewicach, sygn. 68.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kocku, sygn. 35.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Końskowoli, sygn. 85.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krasnymstawie, sygn. 47, 71, 72, 78, 81, 83, 85, 86, 89, 90, 91, 93, 96, 97, 98, 113, 163, 165, 166.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kryłowie, sygn. 28, 29, 30.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Krzczonowie, sygn. 47, 71.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kumowie, sygn. 56, 72, 75.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kurowie, sygn. 13, 88, 120.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Łabuniach, sygn. 2.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Łęcznej, sygn. 49, 53, 76.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Łopienniku, sygn. 74.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Matczyni, sygn. 4, 78.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Mełgwi, sygn. 40, 48, 65, 113.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Niedrzwicy Kościelnej, sygn. 70, 71, 81.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Opolu Lubelskim, sygn. 55, 61, 63.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Pawłowie, sygn. 48.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Piaskach, sygn. 31, 53.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Popkowicach, sygn. 2.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Tomaszowie, sygn. 1, 9.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Wąwolnicy, sygn. 75, 82.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Wielączy, filia w Nieliszu, sygn. 104.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Wojsławicach, sygn. 78.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej we Włostowicach, sygn. 82, 111, 112, 149, 152.

Archiwum Państwowe w Płocku

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej św. Bartłomieja w Płocku, sygn. 74.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Pilichowie, sygn. 45.

Archiwum Państwowe w Poznaniu

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej Mokronos (pow. krotoszyński), sygn. 75.

Archiwum Państwowe w Siedlcach

Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej pod wezwaniem Świętego Stanisława w Siedlcach, sygn. 104.

Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej w Kłoczewie powiat Ryki, sygn. 1.

Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej w Niemojkach powiat Łosice, sygn. 39.

Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej w Starej Wsi powiat Węgrów, sygn. 60.

Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej w Wodyniach powiat Siedlce, sygn. 61.

Archiwum Państwowe w Warszawie

Akta stanu cywilnego gminy warszawskiej II cyrkułu, sygn. 63.

Akta stanu cywilnego gminy warszawskiej IV cyrkułu, sygn. 22.

Akta stanu cywilnego gminy warszawskiej VII cyrkułu, sygn. 22.

Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej Narodzenia NMP w Warszawie (Leszno), sygn. 8.

Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej Nawiedzenia NMP w Warszawie, sygn. 4

Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej Przemienienia Pańskiego w Warszawie, sygn. 18.

Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej św. Andrzeja w Warszawie, sygn. 11.

Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej św. Jana Chrzciciela w Warszawie, sygn. 25, 35, 95, 185.

Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej św. Krzyża w Warszawie, sygn. 21, 22, 31.

Akta stanu cywilnego parafii rzymskokatolickiej Wszystkich Świętych w Warszawie, sygn. 1, 21, 27, 142, 146.

Archiwum Państwowe w Warszawie. Oddział w Mławie

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Bogurzynie, sygn. 21.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Gralewie, sygn. 46, 47, 48.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Kamienicy, sygn. 60, 61.

Archiwum Państwowe w Zamościu

Akta stanu cywilnego Parafii Prawosławnej p.w. św. Mikołaja w Hrubieszowie, sygn. 17.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Gorzkowie, sygn. 28, 30, 31, 37.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Hrubieszowie, sygn. 3, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 59.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Nabrożu, sygn. 14, 16, 19, 21, 23, 39.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Rachaniach, sygn. 5.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Radzięcinie, sygn. 4, 10.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Skierbieszowie, sygn. 30.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Szczebrzeszynie, sygn. 107, 110.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Tomaszowie Lubelskim, sygn. 8, 11, 13.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Trzeszczanach, sygn. 28, 31, 35.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Turobinie, sygn. 72.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Wysokiem, sygn. 10, 70.

Akta stanu cywilnego Parafii Rzymskokatolickiej w Zamościu, sygn. 4, 7, 8, 9, 43, 131, 132.

Opracowania

Szymański J., *Nauki pomocnicze historii*, Warszawa 2012.

Źródła internetowe

https://registry.lubgens.eu/viewpage.php?page_id=1057 [dostęp 23.08.2024].

<https://teatrnn.pl/leksykon/artykuly/rodzina-goetzow-w-lublinie/> [dostęp 23.08.2024].

<https://www.facebook.com/groups/510932083667614/permalink/1214922803268535> [dostęp 10.11.2024].

<https://polona.pl/preview/b06ba2a2-ce19-43b2-b231-3d279099b245> [dostęp 10.11.2024].

https://www.sejm-wielki.pl/b/sw.58572?ad_closed=true [dostęp 19.10.2024].

<https://fotolubgens.lubgens.eu> [dostęp 23.08.2024].

<https://geneteka.genealodzy.pl> [dostęp 23.08.2024].

<https://ksiegimetrykalne.pl> [dostęp 23.08.2024].

<https://metryki.genbaza.pl> [dostęp 23.08.2024].

<https://metryki.genealodzy.pl> [dostęp 23.08.2024].

<https://wolynmetryki.pl> [dostęp 23.08.2024].

<https://www.familysearch.org> [dostęp 23.08.2024].

<https://www.myheritage.pl> [dostęp 23.08.2024].

<https://www.ra.ee> [dostęp 23.08.2024].

<https://wielcy.pl/> [dostęp 19.10.2024].

Streszczenie - Summary

Herby i fotografie porcelanowe na cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Lipowej w Lublinie do 1918 roku

Studenckie Koło Nauk Pomocniczych Historii działające na Wydziale Historii i Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej opracowało 19 herbów i 67 fotografii porcelanowych umieszczonych na nagrobkach cmentarza rzymsko-katolickiego przy ul. Lipowej w Lublinie do 1918 roku. Te źródła ikonograficzne nie były dotąd poddawane badaniom naukowym. W niniejszej publikacji znajdują się teksty dotyczące identyfikacji herbów oraz ich właścicieli pochowanych na nekropolii, a także innych symboli, zwłaszcza militarnych znajdujących się na nagrobkach, jak również kilka studiów z analizą i interpretacją fotografii porcelanowych. Te wizualne przekazy są źródłem informacji o kulturze szlacheckiej i mieszczańskiej mieszkańców Lublina i Lubelszczyzny z przełomu XIX i XX wieku. Publikacja zawiera teksty o procesie wytwarzania zdjęć porcelanowych, ich klasyfikacji oraz informacji na temat wyglądu osób pochowanych, a także ich ubiorów, co skłania do refleksji o panującej wówczas modzie. Zasadniczą częścią publikacji jest katalog wszystkich herbów i fotografii porcelanowych z dołączoną dokumentacją fotograficzną i informacjami genealogicznymi o osobach pochowanych, zrekonstruowanymi w oparciu o rejestrację metrykalną. Całość kończy indeks osób omówionych w publikacji zawierający 1.258 nazwisk osób pochowanych na cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Lipowej w Lublinie oraz należących do ich rodzin, związanych z nagrobkami, na których umieszczone są herby i fotografie porcelanowe.

Słowa kluczowe: herby na nagrobkach, fotografie porcelanowe na nagrobkach, cmentarz, cmentarz rzymskokatolicki przy ul. Lipowej w Lublinie, Lublin, XIX wiek, początek XX w. (do 1918 r.)

Coats of arms and porcelain photos at the Roman Catholic cemetery at Lipowa Street in Lublin until 1918

The Student Scientific Club of Auxiliary Sciences of History, operating at the Faculty of History and Archaeology of the Maria Curie-Skłodowska University, has developed 19 coats of arms and 67 porcelain photos placed on the tombstones of the Roman Catholic cemetery at Lipowa Street in Lublin until 1918. These iconographic sources have not yet been the subject of research. This publication contains texts concerning the identification of coats of arms and their owners buried in the necropolis, as well as other symbols, especially military ones, found on tombstones, as well as several studies devoted to the analysis and interpretation of porcelain photos. These visual messages are a source of information about the noble and bourgeois culture of the inhabitants of Lublin and the Lublin region at the turn of the 19th and 20th centuries. The publication contains texts on the process of producing porcelain photos, their classification, and information on the appearance of the buried people and their clothing, which encourages reflection on the fashion of the time. The main part of the publication is a catalogue of all coats of arms and porcelain photos with attached photographic documentation and genealogical information about the buried persons, reconstructed based on the metrical registration. The work ends with an index of persons discussed in the publication, containing 1,258 surnames of persons buried in the Roman Catholic cemetery at Lipowa Street in Lublin and members of their families, associated with tombstones on which there are coats of arms and porcelain photos.

Keywords: coats of arms on tombstones, porcelain photos on tombstones, cemetery, Roman Catholic cemetery at Lipowa Street in Lublin, Lublin, 19th century, beginning of the 20th century (until 1918)

Indeks osób

Indeks osób (nie uwzględnia nazwisk autorów cytowanych publikacji i imion władców), zestawili Jan Gagacki i Mateusz Jeleń

- Aleksandrowicz Karol 34
Aleksandrowicz Maria 34
Amanowicz Marianna 195
Andrzej ze Skrzywna 27
Antoszevska Zofia 21

Bacciarelli Agnieszka 277
Bacciarelli Józef 277
Bacciarelli Józefa 277
Baczyńska Józefa 18, 155
Baczyńska Magdalena 155
Baczyńska Paulina 155
Baczyński Antoni Władysław 18, 155
Baczyński Jan 18, 155
Baczyński Mikołaj 5, 15, 18, 19, 122, 155, 156
Baczyński Szczepan 18, 155
Baczyński Stanisław 18
Baczyński Walerian 18, 155
Bajak Wiktoria 195

Bajkowska Marianna 220
Bajkowska vel Błażewska Antonina 220
Bajkowski Jan 220
Banach Ewa 208
Bańkowska Julia 163
Bańkowska Maria 163
Bańkowska Zofia Julia Wanda 163, 164
Bańkowski Feliks 163
Bańkowski Feliks Konstanty 163
Bańkowski Zdzisław Zenon 163
Baranowska Janina 165
Baranowska Marcella 165
Baranowska Paulina 165
Baranowska Regina 80, 165, 166
Baranowski Józef 165
Baranowski Wacław 165
Baranowski Walery Dominik 165
Barroux Eugenia Klara 79, 80, 198
Barroux Franciszek Wojciech 198

Barroux Maria Magdalena 198
Barska Anna 264
Barszcz Katarzyna 262
Bauch Tobiasz 41
Baworowska Katarzyna 136
Beć Agata 236
Beć Jan 236
Beć Katarzyna 236
Bednarczyk Balbina 184
Bernatowicz Adam 167
Bernatowicz Agata Marianna 80, 167, 168
Bernatowicz Aleksander 167
Bernatowicz Antoni Feliks 167
Bernatowicz Apolonia 167
Bernatowicz Feliks Marcin 169
Bernatowicz Feliksa Agata 167
Bernatowicz Karolina 167
Bernatowicz Marianna Magdalena 167
Bernatowicz Mateusz 167
Bernatowicz Matylda Feliksa 167
Bieczyński Feliks 12
Bielska Marianna 234
Bieniecki Ryszard 77
Biernacka Rozalia 35
Bijeyko Anna 138
Bijeyko Dominik Roch 15, 23, 63, 138
Bijeyko Eleonora 138
Bijeyko Józef Tadeusz 138
Błażewska, parz: Bajkowska vel
Błażewska
Bocheńska Augusta Wanda 77, 101, 231
Bocheńska Marcela 231
Bocheński Jakub 231
Brankowska Antonina 260
Brosławska Maria 291
Brzeski Stanisław 261
Brzeziński Hieronim 26
Brzezińska Paulina 155
Brzozowska Konstancja 212
Brzozowska Michalina 212
Brzozowski Jan 212
Burzak Marianna 264
Buz-Łubkowska Katarzyna 268
Buz-Łubkowska Konstancja Julianna 268
Buz-Łubkowski Antoni 268
Bystrzycka Agnieszka 157
Celińska Marianna Helena 272
Chabros Marianna 264
Chaciewicz Aleksandra Justyna 148
Chaciewicz Leonard 148
Chaciewicz Tekla 148
Chadzkielewicz Borys 77

Chapelier Marianna 220
Charkiewicz Agnieszka 27
Chicińska-Płaczkowska Wanda 76
Chmielewska Eleonora 23, 138
Chmielewska Marianna 138
Chmielewski Konrad 138
Chmielewski Leonard 138
Chruścielewska Albertyna Katarzyna Zofia 140
Chruścielewska Eleonora 140
Chruścielewski Jan 140
Cichocka Honorata 277
Cichocka Karolina 204
Cieszkowska Helena 215
Ciotucha Jan 264
Ciotucha Marianna 264
Ciotucha Zofia 264
Cordée Aleksander Bogdan 171, 172
Cordée Antoni Seweryn 171, 172
Cordée Edmund 171, 172
Cordée Halina Maria 170, 172
Cordée Helena Wiktoria 170, 172
Cordée Jerzy 171, 172
Cordée Jolanta 172
Cordée Jolanta Halina 171
Cordée Kazimierz Władysław 83, 170, 173, 174, 175, 172, 173
Cordée Melania 170, 172
Cordée Seweryna Ludwika Aleksandra 83, 170, 174
Cordée Sławomir 171, 172
Cordée Stanisława Aniela 171, 172
Cordée Waclaw Ignacy 171, 172
Cordée Władysław 83, 110, 111, 170, 172, 175
Cordée Zbigniew 171, 172
Cordée Zofia Helena 171
Cytowicz Julia 163
Czamarska Anna Paulina 176
Czamarska Feliksa 176
Czamarska Zofia 176
Czamarski Adam 176
Czamarski Jan 176
Czamarski Stanisław 82, 176, 177
Czapska Ludwika 176
Czapska Salomea 284
Czarnatowicz Helena 233
Czechowicz Józef 12
Czerniak Zofia 280
Czyżewska Apolonia 167
Daniszewska Jadwiga Weronika 127
Daniszewska Leokadia 31, 127
Daniszewski Jan Julian Władysław 127

Dąbrowska Franciszka 155
Dąbrowska Józefa Maria 178
Dąbrowska Kazimiera 178
Dąbrowska Marianna 155, 178, 180
Dąbrowska Wiktoria 178
Dąbrowski Jan 178
Dąbrowski Józef 155
Dąbrowski Józef Kalasanty 178, 179
Dąbrowski Ludwik 155
Dąbrowski Maciej 178
Dąbrowski Roman 178
Dederko Adam 125
Dederko Dominik 17
Dederko Feliks Aleksander Adam
Konstanty 125
Dederko Franciszka 17
Dederko Izabella 17
Dederko Jakub Ignacy 17
Dederko Joanna 125
Dederko Józef Bronisław Adam Wiktor
125
Dederko Karol 17
Dederko Katarzyna 125
Dederko Kazimierz 17
Dederko Klara 17
Dederko Seweryn 125
Dederko Tomasz 15, 17, 125, 126
Dembowska Karolina 155
Depta Jan 195
Depta Józefa 195
Depta Marianna 195
Dinheim Jędrzej 24
Dirza Teresa 148
Dłużewska Aleksandra 25, 160
Doborzyńska Ludwika 181
Doborzyńska Maria 181
Doborzyńska Stanisława 181
Doborzyńska Teofila 181
Doborzyński Andrzej 181
Doborzyński Bronisław Ferdynand 181
Doborzyński Gustaw Antoni 181
Doborzyński Julian 181, 183
Doborzyński Kazimierz 181
Doborzyński Stanisław Kazimierz
Apolinary 181
Dobrzańska Magdalena 35
Dobrzelewski Czesław 77
Dolińska Tekla 127
Domagalska Wiktoria Marianna 281
Domaniewska Katarzyna 125
Domaszewska Anastazja 28
Domaszewska Franciszka 28
Domaszewska Józefa 28, 131

Domaszewska Salomea Ksawera Joanna
Elżbieta 28, 131

Domaszewski Andrzej 28

Domaszewski Antoni 28

Domaszewski Feliks Ignacy Ludwik 131

Domaszewski Franciszek Łukasz 28, 131

Domaszewski Ignacy 28, 131

Domaszewski Paweł 28

Domaszewski Stefan 28

Dubińska Elżbieta 140

Dunin Antoni 26

Dunin Antonina Katarzyna Stanisława
Barbara 146

Dunin Dominik 26

Dunin Franciszek 26

Dunin Hieronim 26

Dunin Jan Feliks 26

Dunin Józefa 250

Dunin Karol 26

Dunin Konstancy 26

Dunin Ludwika 250

Dunin Maria 146

Dunin Mikołaj 26, 146

Dunin Mściśław 26

Dunin Wincenty Walenty 16, 26, 27, 36,
61, 146

Dunin Wiktoria 26, 146

Durzyk Franciszka 178

Dudkowska Katarzyna 204

Dutkiewicz Aleksander 84, 95, 184, 185

Dutkiewicz Antoni 184

Dutkiewicz Jadwiga 184

Dutkiewicz Maria 84, 95, 184, 185

Dutkiewicz Marianna 184

Dutkiewicz N. 184

Dwornik Stanisława 291

Dymowska Anna 33

Dymowska Ignaca Marianna 158

Dymowska Lidia 158

Dymowska Marianna 33, 158

Dymowska Róża 158

Dymowski Jakub Ignacy 33, 158

Dymowski Jan 33, 158

Dymowski Julian Męczennik 6, 33, 64, 65,
158, 186

Dymowski Kazimierz Andrzej 33, 158

Dymowski Marcel 33

Dymowski Mikołaj Ludwik 6, 16, 33, 64,
65, 72, 158, 187

Dymowski Wojciech 33

Dziewulska Józefa 188, 190

Dziewulska Katarzyna 189, 190

Dziewulska Leokadia 189

Dziewulska Leopoldyna 188, 190

Dziewulska Salomea 188, 190

Dziewulski Antoni 188, 190
Dziewulski Czesław Marceli 189, 190
Dziewulski Jan 188, 190
Dziewulski Józef Adolf 188, 189, 190, 191
Dziewulski Karol 188, 190
Dziewulski Maurycy Adam 189, 190
Dziewulski Stanisław Ryszard 189, 190
Edelman Aleksander Leon 192
Edelman Apolinary Wilhelm 192
Edelman Czesław Teofil 192
Edelman Emilia 192
Edelman Jan 192
Edelman Julian Tadeusz 80, 81, 192, 194
Edelman Julianna 192
Edelman Lucyna 192
Edelman Paulina Agnieszka 192
Edelman Stanisław 192
Edelman Waclaw Jan 192
Ehrenfried Adam 170
Ehrenfried Bogumił 170
Ehrenfried Seweryna Ludwika Aleksandra 170
Farasiewicz Stanisław 189
Farman Salomea 242
Finke Benjamin 43
Flik Adolf 253
Flik Emilia 253
Flik Weronika 253
Formajster Aleksander 213
Formajster Maria 213
Fruzińska Anna 293
Galińska Adela 275
Garlicka Filipina 171
Garlicka Stanisława Aniela 171
Garlicki Aleksander 171
Gąsecka Tekla 246
Gąsiorowska Eugenia 195, 196
Gąsiorowska Józefa 195, 196
Gąsiorowska Wiktoria 195, 196
Gąsiorowska Zofia Irena 195, 196, 197
Gąsiorowski Jan Kanty 195, 196
Gąsiorowski Józef 195, 196
Gąsiorowski Józef Stefan 195, 196
Gąsiorowski Kazimierz Bogdan 195, 196
Gąsiorowski Marian Szczepan 195, 196
Gąsiorowski Stanisław 195, 196
Gąsiorowski Stanisław Grzegorz 195, 196
Gąsiorowski Witold 195, 196
Gąsiorowski Zbigniew 196
Gąsowska Halina Maria 172
Gąsowska Maria 172
Gąsowski Julian Hubert 172

Gejszmann Julianna 218
Germużyńska Karolina 167
Germużyński Józef 167
Glińska Teofila 170
Głębocka Anna 210
Głowacka Faustyna 279
Głowacka Zofia 279
Głowacki Jan 279
Głowacki Jerzy 279
Goetz Adela 198
Goetz Eugenia Klara 79, 80, 198, 199
Goetz Eugeniusz Mari Wojciech 198
Goetz Jan Adam 198
Goetz Jan Karol Wilhelm 198
Goetz Józefa Henryka Klaryssa 198
Goetz Karol Henryk Hipolit 198
Goetz Karolina Eugenia Barbara 198
Goetz Maria Regina Wanda 198
Goetz Paulina Laura Stanisława 198
Goetz Tadeusz Karol Bronisław 198
Goetz Wilhelmina 198
Goldsztein Anastazja 270
Goldsztein Katarzyna 270
Goldsztein Ludwik 270
Goltz Ernest Gontherin 43
Gołęmberska Anna 253
Gołęmberska Bronisława 253
Gołęmberski Bronisław 253
Gołębiowska Paulina Agnieszka 192
Gorzowska Aleksandra Waleria 200
Gorzowska Anna 200
Gorzowska Franciszka 200
Gorzowska Janina 200
Gorzowska Stanisława 200
Gorzowska Stefania 200
Gorzowski Adam Franciszek 201
Gorzowski Czesław Grzegorz 201
Gorzowski Henryk Wiktor 200
Gorzowski Jan 200
Gorzowski Jan Franciszek 200, 201, 202
Gorzowski Józef Jan 200
Gorzowski Julian 200
Gorzowski Kazimierz Mieczysław 201
Górecka Natalia 128
Górecki Henryk 128
Górecki Kazimierz 128
Górniak Feliks 203
Górniak Franciszka 203
Górniak Józefa 203
Górniak Stanisław 203
Górska Józefa 239
Grafczyńska Florentyna 205

Grafczyńska Helena 205, 206

Grafczyńska Maria 96, 97, 113, 114, 205, 206

Grafczyńska Michalina 204, 207, 245, 255, 256

Grafczyński Alfons 205

Grafczyński Kazimierz 205, 206

Grafczyński Stanisław 205, 206

Grafczyński Tadeusz Michał 205, 206

Grafczyński Teodor Wincenty 205, 206

Graniszewska Maria 243

Grocholska Franciszka 34

Grotowski Feliks 67, 68, 69, 72

Grundhand Karol 76

Grzegorzewska Marianna 272

Gudowicz Anna 23, 138

Guttry Weronika 266

Hajkowicz Angela 127

Helmersen Alfons Feliks 49, 55, 133, 134

Helmersen Bogdan Wiktor Mikołaj 49, 133, 134

Helmersen Carl Christer Dietrich 132

Helmersen Dorothea Margaretha Helena 132

Helmersen Franciszka Natalia 50, 51, 52, 55, 133, 134

Helmersen Franciszka Ildefonsa 49, 55, 133, 134

Helmersen Georg Gregor Paul 29, 47, 132, 134

Helmersen Helena Franciszka Gabriela 49, 55, 133, 134

Helmersen Helene Eleonore Therese 133, 134

Helmersen Jerzy Jan Alfons 49, 133, 134

Helmersen Jerzy Reinhold 29, 39, 43, 46, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 132, 134, 135

Helmersen Johann 44, 46

Helmersen Konstanty Gotfryd 49, 133, 134

Helmersen Maria Helena 49, 55, 133, 134

Helmersen Natalia Wiktoria 49, 133, 134

Helmes Johann 44

Helmes Paul młodszy 43, 44

Helmes Paul starszy 29, 43, 46

Hołubowicz Józefa Aniela 241

Hołubowicz Michał 241

Hołubowicz Rozalia 241

Hołyńska Marianna 35

Hulanicka Lucyna 192

Hulcz Józefa 267

Ignaszewska Aniela 251

Ignaszewska Irena 251

Ignaszewski Wieńczysław Aleksander 251

Ines Adela 136

Ines Andrzej 35
Ines Edmund 136
Ines Elżbieta 35
Ines Ignacy 35
Ines Jan 35
Ines Jan Gustaw 136
Ines Justyna 136
Ines Katarzyna 35
Ines Magdalena 35
Ines Marianna 35
Ines Nikodem 35, 63, 136
Ines Rozalia 35
Ines Stanisław 35
Ines Stanisław Alfred 136
Ines Teofila 35
Ines Teresa 35
Ines Tomasz 35
Ines Waleria 136
Ines Wincenty 35

Jabłońska Helena 293
Jabłoński Grzegorz 72
Jackowski, patrz: Nostitz-Jackowski
Janczarek Antoni 208
Janczarek Błażej 208
Janczarek Ewa 208
Janczarek Feliksa 208
Janczarek Franciszek 208
Janczarek Józef 208
Janczarek Józefa 208
Janczarek Karolina 208
Janczarek Krzysztof 208
Janczarek Leopold 208
Janczarek Małgorzata 80, 208, 209
Janczarek Stanisław 208
Janiszewska Laurencja 20, 139, 140
Janiszewska Tekla 139
Janiszewski Jakub 139
Januszewicz Wiktoria 26, 146
Januszewska Anna 210
Januszewska Franciszka Maria 210
Januszewska Janina 210
Januszewska Julia 210, 211
Januszewska Magdalena 210
Januszewski Kazimierz 210
Januszewski Ludwik 210
Januszewski Marian 210
Januszewski Stanisław 210
Jasińska Bożena 213
Jasińska Franciszka 213, 228
Jasińska Jadwiga 212
Jasińska Janina 212
Jasińska Maria 212, 213

Jasińska Michalina 212
Jasińska Stanisława Ludwika 212
Jasińska Stefania 213
Jasińska Zofia 80, 212, 214
Jasiński Feliks 213
Jasiński Jerzy 213
Jasiński Kacper 213
Jasiński Michał 212
Jasiński Stanisław 213
Jażeńska Franciszka 212
Jełowicka Agnieszka 33
Jełowicka Anastazja 34
Jełowicka Anna Władysława 34, 142
Jełowicka Danuta Maria 142
Jełowicka Franciszka 33, 34
Jełowicka Jadwiga 34
Jełowicka Leonarda 34, 142
Jełowicka Maria 34
Jełowicka Marianna 34
Jełowicka Zofia 34
Jełowicki Edward 34
Jełowicki Franciszek 34, 142
Jełowicki Jerzy 34, 142
Jełowicki Juliusz 34
Jełowicki Kazimierz 33
Jełowicki Ludwik 34
Jełowicki Marcin 34
Jełowicki Paweł 34
Jełowicki Remigian 33, 34
Jełowicki Stanisław Walerian 34, 142
Jełowicki Stanisław Henryk 34, 142
Jełowicki Władysław 34
Jezierska Feliciana 208
Junosza Szaniawski Klemens 12
Jurgensohn Dorothea Margaretha Helena 132
Kaczorowska Aniela Helena 99, 290
Kaiser Barbara 189
Kalicka Otolia 258
Kalita Katarzyna 228
Karasiewicz Aniela 233
Karbowiecka Jadwiga Weronika 127
Karsz Józefa 146
Karwowska Felicjana 208
Karwowska Karolina 208
Karwowski Kajetan 208
Kielczewska Helena 215
Kielczewska Jadwiga Maria Józefa 215
Kielczewska Joanna 125
Kielczewska Karolina 215
Kielczewska Karolina Wiktoria 216
Kielczewska Leonarda Ludwika Anna 215

Kiełczewska Maria 215
Kiełczewska Stanisława 215
Kiełczewska Stefania 216
Kiełczewski Jakub 215
Kiełczewski Jan 216
Kiełczewski Józef 216
Kiełczewski Karol Deograt Roch 215
Kiełczewski Marian 215
Kiełczewski Stanisław 216
Kiełczewski Stefan Sylwester 216
Kiełczewski Zygmunt 216
Kiełczewski Zygmunt Jan 215, 217
Kinard Bolesław 218
Kinard Emilia 218
Kinard Ludwik 218
Kinard Marianna 218
Kinard Mieczysław 80, 81, 218, 219
Kinard Stanisław 218
Kinard Weronika 218
Kisielnicka Tekla 155
Klucz Anna Paulina 176
Klucz Grzegorz 176
Klucz Ludwika 176
Kłobukowska Franciszka Jadwiga 21, 144
Kłobukowska Marianna Jadwiga 21, 63, 144
Kłobukowska Zofia 21
Kłobukowski Antoni 21
Kłobukowski Ignacy Józef Kacper Jan Kanty 21, 144
Kłobukowski Józef 21
Kłobukowski Ludwik 20, 144
Kłobukowski Marcin 20, 21
Kłobukowski Wincenty 21
Kłossowski Antoni Robert 76
Kociszewska Józefa Marianna 155
Kociszewska Tekla 155
Kociszewski Antoni 155
Kociszewski Michał 155
Komecka Karolina 215
Komnacka Teofila 35
Kopycińska Ludwika 257
Kopycińska Maria 257
Kopyciński Hipolit 257
Korb Katarzyna 35
Korczak Antonina 111, 220, 221
Korczak Emilia 220
Korczak Jerzy 220
Korczak Józef 220
Korczak Stanisław 220
Korczak Tadeusz Jan 220
Kostrzanowska Aniela 291
Kostrzanowska Paulina 291
Kostrzanowski Tomasz 291

Koźmińska Tekla 148
Kowalska Anna 284
Kowalska Józefa 247
Kowińska Anna Kamilla 222
Kowińska Antonina 222
Kowińska Eugenia 81, 222, 224
Kowińska Ignaca 222
Kowińska Małgorzata
Kowińska Marianna 222
Kowiński Bolesław 222
Kowiński Edward 81, 222, 223
Kowiński Franciszek 222
Kowiński Jan Alfons 222
Kowiński Józef 222
Kowiński Walenty Eugeniusz 222
Kozakiewicz Weronika 31, 127
Kozaryn, patrz: Okulicz-Kozaryn
Koziołkiewicz Franciszka 287, 288
Koziołkiewicz Jadwiga 288
Koziołkiewicz Piotr 287, 288
Koziołkiewicz Piotr Ignacy 288
Koziołkiewicz Waleria 287
Kozłowska Albertyna Katarzyna Zofia 140
Kozłowska Elżbieta 140
Kozłowska Florentyna 239
Kozłowska Laurencja 20, 36, 139, 140
Kozłowski Adrian 20
Kozłowski Antoni 20
Kozłowski Edmund 20
Kozłowski Engelbert 20, 140
Kozłowski Euzebiusz Władysław Paweł 20, 140
Kozłowski Hieronim Witold Leander 20, 140
Kozłowski Kandytt Edmund Jakub 20, 140
Kozłowski Paweł 20, 140
Kozłowski Teofil Zdzisław Feliks Edward 20, 140
Kozłowski Tomasz 20
Kozłowski Wiktor 20
Kozłowski Władysław 20, 36
Kozmian Tekla 153
Krasnopolska Julianna 165
Krasnopolska Marcella 165
Krasnopolski Wincenty 165
Krauze Jan 155
Krauze Józefa Marianna 18, 155
Krauze Karolina 155
Krycka Aleksandra Waleria 200
Krycka Marianna 200
Krycki Józef 200
Krzeczkowska Franciszka 48, 50, 51, 55, 133

Krzesińska Adelajda 225
Krzesińska Elżbieta 225
Krzesińska Emilia 225
Krzesiński Antoni 225
Krzesiński Bolesław Ludwik 225, 226
Krzesiński Józef 225
Krzesiński Stanisław 225
Krzesiński Władysław 225
Krzykowska Antonina 277
Krzyżak, patrz: Zajączkowska-Krzyżak
Kubińska Magdalena 210
Kucharska Tekla 21, 144
Kuczevska Józefa 146
Kuczevska Maria 146
Kuczevski Ignacy 146
Kukier Henryk 12
Kuligowska Agata 247
Kuncewicz Karol 148, 149
Kuncewicz Katarzyna 148, 149
Kuncewicz Marianna Salomea 30
Kuncewicz Michał 30, 149
Kulicka Natalia 128
Kulicki Paweł 128
Kupczyńska Regina 208
Kurczewska Tekla 287
Kwiatkowska Krystyna 279
Labbe Franciszka 213, 227, 229
Labbe Helena 228
Labbe Henryk 228, 229
Labbe Józef 80, 227, 229, 230
Labbe Katarzyna 227
Labbe Kornellia 227
Labbe Kwiryn 227, 229
Labbe Ludwik 227
Labbe Maria Helena 227
Labbe Marianna Janina 228, 229
Labbe Mieczysław 228, 229
Labbe Paulina 227, 229
Labbe Piotr 228, 229
Labbe Tadeusz 227, 228, 229
Lasocka Maria Wanda 274
Lasocki Jerzy Henryk Ludwik 274
Lemieszek Marianna 218
Leszczyńska Wiktoria 259
Lipko Romuald 12
Lipska Helena 228, 229
Lipska Katarzyna 228
Lipski Władysław 228
Lisowska Bronisława 20, 22, 63, 144
Lisowska Marianna Jadwiga 20, 22, 36, 63, 144
Lisowska Tekla 144
Lisowska Rozalia 144

Lisowski Franciszek 144
Lisowski Ludwik 21, 22, 36, 144
Loudon Georg Carl Raphael
Loudon Charlotta Katharina Juliana
Loudon Helene Eleonore Therese 29, 47, 133, 134
Luterska Augusta Wanda 77, 78, 101, 231, 232
Luterska Eugenia Marcella 231
Luterska Maria Aniela 231
Luterska Zofia 231
Luterski Gabriel 231
Luterski Hilary 231
Luterski Hipolit 231

Łabęcka Katarzyna 35
Łazawska Karolina 273
Łączyńska Maria 216
Łączyński Zygmunt 51
Łempek Florentyna 205
Łopott Franciszka 17
Łopott Stanisław 17
Łubkowski, patrz: Buz-Łubkowski
Łuczowska Wiktoria 275

Majewska Agata 247
Majewska Teofila 247
Majewski Franciszek 247
Makarewicz Eleonora 140
Makowska Marcela 231
Makowska Petronela 231
Makowski Michał 231
Malczanowska Aleksandra 80, 233, 234, 235
Malczanowska Aniela 233
Malczanowska Józefa 178
Malczanowska Lucyna Helena 233
Malczanowska Maria Jadwiga 233
Malczanowski Henryk Wojciech 233
Malczanowski Ignacy 233
Malczanowski Kazimierz Maciej 233
Malczanowski Władysław Apolinary 233
Malczanowski Wojciech 80, 233, 235
Malczyńska Justyna 136
Malczyńska Katarzyna 136
Malczyński Jan 136
Małecka Franciszka 236
Małecka Katarzyna 236, 237
Małecka Mieczysława 236
Małecki Antoni 236
Małecki Feliks Aleksander 236
Małecki Waław 236
Mann Zofia 176
Maryńczak Mieczysława 236
Maszadro Bronisław 52

Mathien Maria Magdalena 198
Matuszewicz Agnieszka 34
Matysek Ewa 208
Mazurkiewicz Euzebia 273
Mazurkiewicz Józef 182
Mazurkiewicz Kazimierz 181, 182
Mazurkiewicz Ludwika 181, 182
Mazurkiewicz Maria 182
Mazurkiewicz Stanisława 181
Medem Petronela 282
Miączyński Stanisław 65, 66, 67
Michalska Franciszka 236
Michałko Emilia 220
Mielechowicz Zofia 260
Mielniczuk Władysław 293
Mielniczuk Zuzanna 293
Mierosławska Marianna 131
Milanowska Grossylda 237
Milanowska Helena Amelia 100, 237, 238
Milanowska Waclawa Tekla 237, 272
Milanowski Aleksander Wincenty 100, 237
Mincel Jan 12
Mirosław Franciszka 203
Mirowicka Klara 17
Misiakiewicz Filipina 171
Mniszech Michał Jerzy 41
Muran Lidia 158
Muszyńska Franciszka 262
Muszyńska Marianna Julia 262
Muszyński Józef 262
Narolski Mikołaj 15, 24, 152
Nart Zofia 34
Niciecka Balbina 184
Niciecka Marianna 184
Niciecki Franciszek 184
Niedziela Henryk 248
Niedzielska Teofila Helena 260
Niedzielska Zofia 260
Niedzielski Jan 260
Niemierzycka Marianna 272
Niemierzycka Waclawa Tekla 272
Niemierzycki Józef 272
Niewereńko Magdalena 155
Noppe Małgorzata 30, 147
Nostitz-Jackowska Leonarda Ludwika Anna 215
Nostitz-Jackowska Marianna 215
Nostitz-Jackowski Aleksander 215
Nowaczyński Aleksander 76
Nowacka Anna 284
Nowacka Zofia 284
Nowacki Stanisław 284

Nowicka Anna 284
Nowicka Zofia 284
Nowicki Stanisław 284
Nowińska Marianna 200

Obrąpalska Alina 128
Obrąpalska Jadwiga 128
Obrąpalski Ziemowit 128
Okulicz-Kozaryn Angela 127, 129
Okulicz-Kozaryn Antoni 31, 127, 129
Okulicz-Kozaryn Apolinary 31, 127, 129
Okulicz-Kozaryn Franciszka Prakseda 127, 129
Okulicz-Kozaryn Leokadia 31, 127, 129
Okulicz-Kozaryn Maurycy 31, 127, 129
Okulicz-Kozaryn Roman 31, 127, 129
Okulicz-Kozaryn Urszula 31, 127, 129
Okulicz-Kozaryn Weronika 31, 127, 129
Olechwir Julianna 165
Ołdakowska Karolina 204
Ołdakowska Katarzyna 204
Ołdakowski Kazimierz 204
Opperman Wilhelmina 198
Orłowska Julianna 192
Orłowska Petronela 231
Orzechowska Małgorzata 206
Osipowicz Emilia 253
Ossowska Maria Helena 133
Ossowski Jan 30, 133
Paryszewska Franciszka 21, 144
Paszkowska Teresa 222
Pazowska Wiktoria 178
Penkszyk Petronela 282
Perczyńska Teofila 181
Piaskowski Jan 41, 43
Pieńkowska Agnieszka 27, 157
Pieńkowski Jan 27
Pieńkowski Józef 27, 157
Pieńkowski Wincenty a Paulo 16, 27, 28, 157
Piersicka Anastazja 269
Piotrowska Anna Dorota 266
Piotrowska Apolonia Dorota 266
Piotrowska Elżbieta 35
Piotrowska Franciszka Julia 239
Piotrowska Józefa 239
Piotrowska Józefa Aniela 241
Piotrowska Waleria Maria 50
Piotrowski Adam Jan 239, 240
Piotrowski Antoni 241
Piotrowski Florian 80, 241
Piotrowski Józef 239
Piotrowski Karol Wawrzeniec 266

Piotrowski Marian 239
Piotrowski Tadeusz Leonard 239
Pisarzewicz Anna 33
Piwińska Julianna 218
Piwińska Weronika 218
Piwiński Wincenty 218
Płaczkowska, patrz: Chicińska-
Płaczkowska
Pochowska Aleksandra 148
Pomianowski Kazimierz 17, 72
Poppe Aleksander 80, 242, 243, 244
Poppe Celina Zofia 243
Poppe Czesław 243
Poppe Henryk 243
Poppe Jan 243
Poppe Józef 242, 243
Poppe Julia 242, 243
Poppe Karol 242, 243
Poppe Leokadia 243
Poppe Maria 243
Poppe Maria Kazimiera 242
Poppe Salomea 242, 243
Poppe Stanisław Ignacy 242, 243
Poppe Stefania Wanda 242, 243
Poppe Władysława 242, 243
Poppe Zofia Feliksa 242, 243
Prawda Jan 24
Prusiecka Marianna 33, 158
Pruszyńska Agnieszka 25, 152
Pruszyńska Justyna Antonina Józefa
Tekla 152
Pruszyński Jakub Ignacy 15, 25, 62, 152
Pruszyński Jan 16, 25, 62, 152
Pruszyński Józef 26
Pruszyński Wawrzyniec 25, 152
Przybylska Aleksandra Justyna 148, 149
Przybylska Henryka Małgorzata Józefa
30, 149
Przybylska Małgorzata 30, 147, 149
Przybylska Marianna Salomea 30, 149
Przybylska Stanisława Marianna 30, 148,
149
Przybylska Stefania Antonina Marianna
30, 148, 149
Przybylski Antoni Teodor 16, 30, 31, 64,
147, 148, 149
Przybylski Bernard Ludwik 16, 30, 64,
147, 148, 149
Przybylski Edward Bernard 16, 30, 64,
148, 149
Przybylski Jakub 30, 149
Przybylski Jan 30
Przybylski Michał 30
Przybylski Mieczysław 30, 148, 149
Przybylski Walerian 30
Przytuła Marianna 234

Pudełko Franciszka 246
Pulikowska Katarzyna 268

Raabe Henryk 12
Raczkowska Janina 210
Raczkowski Jerzy 210
Radziewicz Jan 246
Radziewicz Józefa 246
Radziewicz Tekla 246
Radzimińska Aleksandra 148
Radzimińska Katarzyna 30, 148
Radzimińska Wanda Petronella Pulcheria 266
Radzimińska Weronika 266
Radzimiński Franciszek 148
Radzimiński Piotr 266
Radziszewska Konstancja 212
Radziszewski Idzi 12
Rajkowska Franciszka Maria 210
Rakowska Marianna 34
Ratajewicz Stefania 30, 148
Reczkiewicz Edward 178
Reczkiewicz Józefa 178
Reczkiewicz Marianna 178
Remer Florentyna 239
Remer Franciszka Julia 239
Remer Nikodem 239

Riedel Paulina 227
Rizz Józef 76
Rodziewicz-Rychard Józefa 78
Rogalska Zofia 274
Rogozińska Wanda 163
Rozengarten Rozalia 21, 144
Rudnicka Franciszka 178
Rudnicka Maria Wanda 274
Rudnicka Marianna 178
Rudnicki Józef 178
Rudnicki Zdzisław 274
Rutkowska Marianna 131
Rutkowska Salomea Ksawera Joanna Elżbieta 29, 131
Rutkowski Szymon 131
Rychard, patrz: Rodziewicz-Rychard
Ryczyńska Emilia 206
Ryczyńska Maria 96, 97, 113, 205, 245
Ryczyński Stanisław Teodor 96, 206
Ryczyński Teofil 206
Rymarkiewicz Wanda 142
Rzepecka Aleksandra 233
Rzepecka Helena 233
Rzepecki Józef 233
Rzewuska Anna Jadwiga 273, 274
Rzewuska Euzebia 273
Rzewuska Maria 273, 274

Rzewuska Maria Janina 273
Rzewuska Maria Wanda 274
Rzewuska Zofia 274
Rzewuski Jerzy Maciej 274
Rzewuski Józef 273, 274
Rzewuski Józef Adam Bartłomiej 273
Rzewuski Kazimierz 273
Rzewuski Stanisław 273, 274
Rzewuski Tadeusz 273
Rzewuski Waclaw Józef 273, 274
Rzymkowski Marceli 76

Sadowska Małgorzata 208
Sadowska Regina 208
Sadowski Jan 208
Sadzikowska Marianna 218
Sankowska Emilia 93, 94, 114, 115, 246, 247
Sankowska Franciszka 246
Sankowska Józefa 246
Sankowski Ignacy 246
Sankowski Władysław 246
Sawicka Aleksandra 248
Sawicka Emilia Klotylda 248
Sawicka Helena Anna 248
Sawicka Ignaca Marianna 33, 158
Sawicka Józefa 248
Sawicka Katarzyna 248
Sawicka Michalina Józefa 248
Sawicka Tekla 158, 248
Sawicka Teofila 248
Sawicki Franciszek 248
Sawicki Jan 158
Sawicki Jan Szymon 248
Sawicki Michał 248
Sawicki Piotr Teofil 248
Sawicki Seweryn Marceli 248
Sawicki Stanisław 80, 248, 249
Sąchecka Wiktoria 268
Schmidt Józefa 250
Schmidt Łukasz 250
Schmidt Olimpia 250
Schmidt Samuel 250
Siepieta Antoni 148
Siepieta Kazimierz Józef 148, 149
Siepieta Stanisława Marianna 148
Siepieta Teresa 148
Sierocińska Wiktoria 76
Sikorska Nepomucena 273
Siwecka Seweryna Ludwika Aleksandra 170
Siwecka Teofila 170
Siwecki Ludwik Stefan 170
Siwińska Eugenia 222

Siwińska Teresa 222

Siwiński Jan 222

Skarszewski Wojciech 9

Skibiński Oktawian 76

Skibniewska Aniela 251

Skibniewska Maria 251

Skibniewski Antoni 251

Skibniewski Bronisław 112, 251, 252

Skonecki Stanisław Cyprian 246

Skrzycka Bronisława 252

Skrzycka Weronika 253, 254

Skrzycka Wiktoria 252

Skrzycki Edward 252

Skrzycki Eugeniusz 252

Skrzycki Feliks Józef Adam 252

Skrzycki Marian Zachariasz 252

Skulska Anastazja 28

Służewska Katarzyna 25, 160

Smolińska Franciszka 48, 50, 51, 55, 133

Smolińska Franciszka Natalia 29, 48, 50, 133, 134

Smolińska Waleria Maria 50

Smoliński Konstanty 29, 48, 50, 51, 133

Sobieszkańska Salomea 188

Sobolewska Aniela Marianna 204, 206

Sobolewska Katarzyna 83, 204, 206, 255

Sobolewska Michalina 204, 205, 206

Sobolewska Wiktoria Katarzyna 204, 206

Sobolewski Józef 204, 206

Sobolewski Karol 205, 206

Sobolewski Klemens 83, 115, 116, 204, 206, 256

Sobolewski N. 205, 206

Sobolewski Roch 204, 206

Sobolewski Wojciech 204

Sokolnicki Pafnucy 69

Sokołowska Maria 84, 257

Sokołowski Franciszek 257

Sokołowski Maciej Jerzy 257

Sommer August 272

Sommer Karolina 272

Sommer Maria 272, 274

Starnawska Eugenia Olimpia 80, 258, 259

Starnawska Marianna 258

Starnawska Wiktoria 258

Starnawski Jan 258

Starnawski Stanisław 258

Starnawski Stanisław Roman 258

Starzeńska Antonina 260

Starzeńska Katarzyna 260

Starzeńska Teofila Helena 260

Starzeński Andrzej 260

Starzeński Ignacy Ludwik Hipolit 260, 261

Starzeński Władysław Feliks Andrzej 260
Staszyc Andrzej 262
Staszyc Józef 262
Staszyc Karol 262
Staszyc Katarzyna 262
Staszyc Leon 262, 263
Staszyc Marian 262
Staszyc Marianna Julia 262
Staszyc Stanisława 262
Stattler 41
Stepanow Aleksander 76, 77
Stępnia Anna 264
Stępnia Bolesław 264
Stępnia Jan 264
Stępnia Marianna 264
Stępnia Tomasz 264
Stępnia Zofia 264, 265
Strauch Franciszka 200
Strąkowski Henryk 157
Styczyńska Katarzyna 260
Styczyńska Teresa 260
Styczyński Feliks Andrzej 260
Suchoń Paulina 291
Suchorzewska Anna Maria 266
Suchorzewska Apolonia Dorota 266
Suchorzewska Józefa 266
Suchorzewska Wanda Petronella
Pulcheria 80, 266, 267
Suchorzewski Aleksander Tadeusz 266
Suchorzewski Jan Karol Bronisław 266
Suchorzewski Włodzimierz Władysław
266
Suhr Michał 70, 71
Suligowska Maria 163
Suligowska Wanda 163
Suligowski Adolf 163
Suszeńska Leonarda 34, 142
Suszycka Konstancja Julianna 268
Suszycka Marianna Kazimiera 268
Suszycka Wiktoria 268
Suszycki Antoni 268, 269
Suszycki Ignacy 268
Suszycki Stanisław 268
Suszycki Władysław 268
Sygnowska Franciszka 213
Sygnowski Franciszek 213
Szabelska Marianna 258
Szacoń Stanisław 12
Szanajca Anastazja 270, 271
Szanajca Henryk 98, 270
Szanajca Katarzyna 270
Szanajca Stanisław 270
Szanajca Wincenty 102, 270

Szeftel Uriasz 77

Szewczyk Jan 209

Szewczyk Maria 209

Szmalhofer Barbara 188

Szmalhofer Ewa 188

Szmalhofer Józef 188

Szmalhofer Józefa 188

Szmalhofer Karol 188

Szmalhofer Katarzyna 189

Szmalhofer Leopoldyna 188

Szulc Róża 158

Szulecka Marianna Helena 272

Szulecka Wacława Tekla 237

Szulecki Ignacy 272

Szulecki Stanisław 91, 272

Szumska Wiktoria 253

Szykulska Franciszka 287, 288

Szymański Józef 6, 12, 18, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 29, 31

Ścibior Faustyna 280

Ściegienny Piotr 12

Śliwiński Bronisław 64, 84

Ślopczyk Anna Dorota 266

Świątecka Anna Jadwiga 80, 273, 274

Świątecka Nepomucena 273

Świątecki Kazimierz Albin Nepomucen 273

Świątecki Konstanty 273

Świdarska Adela 275

Świdarska Jadwiga Janina 275

Świdarska Wiktoria 275

Świdarska Zofia Julianna 275, 276

Świdarski August 275

Świdarski Henryk 275

Świdarski Paweł 275

Świdarski Stanisław 275

Świdarski Zbigniew Stanisław 275

Świtanowska Agata Marianna 167

Świtanowska Franciszka 167

Świtanowski Piotr 167

Tarnowska Anastazja 34

Tarnowska Antonina 277

Tarnowska Czesława Kazimiera 277

Tarnowska Irena 278

Tarnowska Leokadia Leontyna 277

Tarnowska Stanisława Ewa 277

Tarnowska Kazimiera Aleksandra 277

Tarnowska Zofia Józefa 277, 278

Tarnowski Alfred Paweł 278

Tarnowski Feliks Jan 277

Tarnowski Paweł 277

Tarnowski Włodzimierz Józef 277

Tochman Teresa 260

Truskolaska Franciszka 155
Trzaskowska Danuta Maria 142
Trzaskowska Wanda 142
Trzaskowski Adam 142
Turkuł Teresa 35
Tymińska Franciszka 279
Tymińska Izabella 92, 279, 280
Tymińska Kasylda Justyna 279
Tymińska Krystyna 279
Tymińska Maria Krystyna 279
Tymińska Wiktoria 279
Tymiński Jan 279
Tymiński Kazimierz 279
Tymiński Leopold 279
Tymiński Lucjan 279
Tymiński Marian 279
Tymiński Teodor 279
Tymiński Zygmunt Wojciech 279

Ukraińska Anna 253
Urbaniak Zofia Helena 171

Wadowska Agnieszka 25, 153
Wagner Anastazja 269
Wagner Feliks 269
Wagner Konstancja Julianna 268
Wagner Marcin 269

Wagner Paweł 43
Warman Chaim Michael 77
Wasilewska Joanna 275
Wasilewska Maria 275
Wasilewska Tekla 127
Wasilewska Urszula 31, 127
Wasilewska Zofia Julianna 275
Wasilewski Jan 127, 275
Wasilewski Ignacy Henryk 77
Wasowska Apolonia 237
Waśniewska Helena 282
Waśniewska Janina Maria 282
Waśniewska Petronela 84, 282
Waśniewska Stanisława 77, 78, 108, 109, 281, 282, 283
Waśniewska Wiktoria Ludwika 281, 282
Waśniewska Wiktoria Marianna 281, 282
Waśniewska Zofia 282
Waśniewski Adam 282
Waśniewski Ignacy 281, 282
Waśniewski Ignacy Adam 281
Waśniewski Stefan 281, 282
Waśniewski Tadeusz 281, 282
Waśniewski Walery 282
Waśniewski Witold 281, 282
Weber Jan 43

Weissmann von Weissenstein Charlotta
Katharina Juliana 133

Wiercińska Justyna Antonina Józefa
Tekla 153

Wiercińska Tekla 153

Wierciński Paweł 153

Winecka Ludwika 182

Winnicka Paulina 165

Wittgenstein Piotr 48

Wend Anna Maria 266

Wend Zdzisław Zygmunt 266

Wojdalińska Anna 284, 285

Wojdalińska Cecylia 284, 285

Wojdalińska Helena 284, 285

Wojdalińska Jadwiga 284, 285

Wojdalińska Maria 284, 285

Wojdalińska Salomea 284

Wojdalińska Stefania Justyna 284, 285

Wojdalińska Zofia 284, 285

Wojdaliński Adam 284, 285

Wojdaliński Adam Gracjan 284, 285

Wojdaliński German Tadeusz 284, 285

Wojdaliński Henryk 284, 285, 286

Wojdaliński Jan Piotr 284, 285

Wojdaliński Józef 284, 285

Wojdaliński Ludwik 284

Wolska Konstancja 25, 160

Wośko Dorota 262

Woškowska Helena 288

Woškowska Jadwiga Dionizja 287, 288

Woškowska Janina Stanisława 288

Woškowska Maria Franciszka 287, 288

Woškowska Tekla 287, 288

Woškowska Waleria 287, 288

Woškowska Zofia Michalina 287, 288

Woškowski Aleksander Romuald 287,
288

Woškowski Augustyn 287, 288

Woškowski Emilian 287, 288

Woškowski Eugeniusz 287, 288, 289

Woškowski Feliks 287, 288

Woškowski Jan 287, 288

Wójcicka Karolina 208

Wójcicki Ludwik 208

Wójcik Aniela Helena 99, 290

Wójcik Stanisław 290

Wrońska Małgorzata 30

Wrzesińska Eugenia Olimpia 258

Wrzesińska Otolia 258

Wrzesiński Walenty 258

Wybicka Marianna 215

Wyszewska Apolonia 237

Wyszewska Helena Amelia 237

Wyszewski Ignacy 237

Wybranowska Tekla 139

Zadarnowska Józefa 242

Zadarnowska Julia 242

Zadarnowski Józef 242

Zajączkowska Anna 225

Zajączkowska Elżbieta 225

Zajączkowska Irena 251

Zajączkowska-Krzyżak Anna 251

Zajączkowski Henryk 251

Zajączkowski Onufry 225

Zaleska Franciszka 167

Zalewska Anna Władysława 34, 142

Zalewska Emilia 206

Załuska Józefa 28, 131

Zarzecka Tekla 158

Zawadzka Agnieszka 277

Zawadzka Honorata 277

Zawadzka Zofia Józefa 277

Zawadzki Franciszek Ksawery 277

Zawadzki Józef 277

Zawadzki Stanisław 77

Zawisza Franciszka 262

Zdzitowiecka Aleksandra 25, 160

Zdzitowiecka Karolina 25, 261

Zdzitowiecka Katarzyna 25, 160

Zdzitowiecka Konstancja 25, 160

Zdzitowiecka Maria 25, 261

Zdzitowiecka Wanda 25, 160

Zdzitowiecki Cyprian Michał Euzebiusz Hering 16, 25, 60, 68, 160

Zdzitowiecki Jan Cyprian 25, 261

Zdzitowiecki Kazimierz 25, 160

Zdzitowiecki Kazimierz Jan Cyprian 25, 160

Zdzitowiecki Leon Mieczysław 25, 261

Zielińska Helena 293

Zielińska Józefa Apolonia 293

Zielińska Maria 275

Zielińska Marianna 35

Zielińska Zuzanna 293

Zieliński Franciszek 293

Zieliński Michał 293

Zieniawa Adam 291

Zieniawa Aniela 291, 292

Zieniawa Antoni 291

Zieniawa Edward 291

Zieniawa Maria 291

Zieniawa N. 291

Zieniawa Stanisława 291

Znajkiewicz Katarzyna 227

Zwierzchowska Kazimiera 178

Żelewska Aniela 293

Żelewska Anna 293

Żelewska Józefa Apolonia 293, 294
Żelewska Maria 257
Żelewska Zuzanna 293
Żelewski Franciszek 257
Żelewski Józef Aleksander 293
Żelewski Karol 293
Żelewski Stanisław 293
Żelewski Tomasz 293
Żelewski Wiktor Jan Kanty 293
Żmigrodzka Leokadia 189
Żuczkowska Katarzyna 227
Żuczkowska Kornelia 227
Żuczkowska Małgorzata 222
Żuczkowski Walenty 227
Żukowska Maria Helena 227
Życzewska Maria 251
Żylińska Maria Janina 273

ISBN 978-83-64857-49-2